

CHEVROLET EQUINOX

АВТОМОБИЛЬДІ ПАЙДАЛАНУ БОЙЫНША

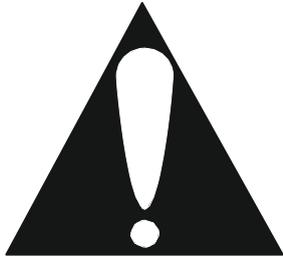
НҰСҚАУЛЫҚ

EQUINOX

**Автокөлікті пайдалану
жөніндегі нұсқаулық**

ӘРҚАШАН ҰСЫНЫЛҒАН ЭТИЛДЕНБЕГЕН БЕНЗИНДІ ҚОЛДАНЫҢЫЗ!

Бұл автокөліктің қозғалтқышы автомобиль әзірлеу саласындағы соңғы жетістіктерге сәйкес жобаланған және салынған.

Бұл - экономикалық, техникалық жетілдірілген және қоршаған ортаны қорғау талаптарына сәйкес келетін модель.

Қозғалтқыштың дұрыс жұмыс істеуі үшін тек этилденбеген жоғары сапалы отынды пайдаланыңыз.

8-51 беттегі "Автокөлікті жүргізу және басқару - Отын" тарауын қараңыз Отынның басқа түрлерін пайдалану автокөліктің пайдалану сипаттамаларының нашарлауына және кепілдіктің жойылуына әкелуі мүмкін!

Осы нұсқаулықта айтылған атаулар, логотиптер, фирмалық белгілер, ұрандар, автомобиль модельдерінің атаулары және автомобиль корпусына орналастырылған әшекейлер, соның ішінде GM атауы, GM логотипі, CHEVROLET атауы, CHEVROLET фирмалық белгісі, EQUINOX атауы және EQUINOX фирмалық белгісі General Motors LLC компаниясының тіркелген сауда белгілері және (немесе) қызмет көрсету белгілері, оның еншілес кәсіпорындары, филиалдары немесе лицензиарлары болып табылады.

Осы нұсқаулықта сипатталған функциялар сіздің сатып алуыңыздың бөлігі болып табылмайтын қосымша нұсқалар немесе осы Пайдаланушы нұсқаулығы басып шығарылғаннан кейін енгізілген модификациялар болғандықтан сіздің көлігіңізде болмауы мүмкін. Автокөлік құралының белгілі бір ерекшелігі бар екенін растау үшін арнайы көлігіңізді сатып алу құжаттамасын қараңыз.

Қажет болса, оны пайдалана алу үшін осы нұсқаулықты автокөлік салонында сақтаңыз.

Chevrolet автокөлігін сатып алғаныңыз үшін алғысымызды білдіреміз.

МАЗМҰНЫ

1.	Кілттер, есіктер мен терезелер	1-1
2.	Орындықтар мен қорғаныс жүйелері	2-1
3.	Заттарды сақтауға арналған орын	3-1
4.	Аспаптар және басқару органдары	4-1
5.	Жарықтандыру.....	5-1
6.	Ақпараттық ойын-сауық жүйесі	6-1
7.	Климатты бақылау құралдары	7-1
8.	Автокөлікті жүргізу және басқару.....	8-1
9.	Автокөлік күтімі	9-1
10.	Техникалық деректер.....	10-1

ИЕСІНІҢ НАЗАРЫНА

Бұл нұсқаулықты қалай пайдалануға болады

- Осы нұсқаулықта осы модельдің барлық нұсқалары мен жабдықтары сипатталған. Мәзірдің жеке элементтері мен функцияларының сипаттамасы әр түрлі аймақтар үшін модификациялар мен орындалулардың айырмашылығына, сондай-ақ қосымша жабдықтар мен аксессуарлардың болмауына немесе болуына байланысты сіздің көлігіңізге қолданылмауы мүмкін.
- Нұсқаулықтың алғашқы беттеріндегі және әр тараудың басындағы мазмұн кестесі нұсқаулықтың қалай құрылғанын түсінуге көмектеседі.
- Көліктің ақпараттық жүйесінің дисплейлеріндегі деректер сіздің ана тіліңізде көрінбеуі мүмкін.

Қауіп, ескерту және назар аударыңыз

Автокөлік жапсырмаларында және осы нұсқаулықта көрсетілген ескерту хабарламалары қауіптерді және осы қауіптерді болдырмау не азайту үшін не істеу керектігін сипаттайды.

ҚАУІП

Қауіп ауыр жарақатқа немесе өлімге әкелетін қауіптің жоғары дәрежесін көрсетеді.

ЕСКЕРТУ

Ескерту белгісі жарақатқа немесе өлімге әкелуі мүмкін қауіпті көрсетеді.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

"Назар аударыңыз" белгісі материалдық зақымға немесе көлікке зақым келтіруі мүмкін қауіпті көрсетеді.

Сызылған шеңбер - бұл тыйым салуды білдіретін қауіпсіздік белгісі: "Тыйым салынады", "Орындауға тыйым салынады" немесе "Бұған жол бермеу керек".

Шартты белгілер

Автокөліктің кейбір компоненттері мен оларға орнатылған таблеткалар мәтіндік хабарламалардың орнына шартты белгілерді қамтиды. Төмендегі таңбалар іс-қимыл принципін сипаттайтын немесе компоненттерге, жүйелерге/басқару органдарына, хабарламаларға, құрылғыларға немесе индикаторларға қатысты мәтіндік ақпаратты толықтырады.

 : бұл символ автомобильді пайдалану жөніндегі нұсқаулықтағы тиісті ақпаратпен немесе нұсқаулықтармен танысу қажет болған жағдайларда пайдаланылады.

 : бұл символ техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықтағы тиісті ақпаратпен немесе нұсқаулықтармен танысу қажет болған жағдайларда пайдаланылады.

 : бұл таңба басқа беттегі толық ақпаратпен танысу қажет болған жағдайда қолданылады.

Автокөлікте қолданылатын шартты белгілер

Төменде автомобильде қолданылатын белгілердің суреттері және олардың шифрын ашу. Автокөлік жүйелері туралы қосымша ақпарат алу үшін осы Нұсқаулықтың тиісті бөлімдерін қараңыз.

ИЕСІНІҢ НАЗАРЫНА

- : Кондиционерлеу жүйесі
- : Ауаны баптау жүйесінің тоңазытқыш агенті
- : Қауіпсіздік жастықшалары жүйесінің бақылау лампасы
- : Бұғаттауға қарсы тежеу жүйесі (ABS)
- : Тежегіш жүйесінің бақылау лампасы
- : Пайдаланылған құрамдастарды дұрыс тастау
- : Жоғары қысымды су ағынына ұшыратпау керек
- : Қозғалтқыштың салқындату сұйықтығы температурасы
- : Ашық отты қолдануға болмайды!
- : От қауіпті!
- : Ықтимал бетпе-бет соқтығысудың алдын алу жүйесі
- : Сақтандырғыштар блогы қақпағының құлпының орналасуы
- : Сақтандырғыштар
- : Балалар креслосын бекіту жүйесі ISOFIX/LATCH
- : Сақтандырғыштар блогының қақпақтарын сенімді етіп жабыңыз
- : Lane Change Alert (екінші қатарға ауысу кезінде көмек жүйесі)
- : Орналасқан жолақтан абайсызда шығу туралы ескерту жүйесі
- : Алып жатқан жолақтан шығудың алдын алу жүйесі
- : Ақаулықты бақылау лампасы ("Қозғалтқышты тексеріңіз" бақылау лампасы)
- : Мотор майының қысымы
- : Тұрақтау кезіндегі көмек жүйесі
- : Алда келе жатқан жаяу жүргіншіні байқау индикаторы
- : Қуат беру
- : Артқы жағынан көлденең бағытта қозғалатын нысандар туралы ескерту жүйесі
- : Уәкілетті техникалық маман
- : Қозғалтқышты қашықтықтан қосу
- : "Белдікті тағыңыз" бақылау лампасы
- : Соқыр аймақты бақылау жүйесі
- : Қозғалтқышты тоқтату/ автоматты іске қосу жүйесі
- : Шиналардағы ауа қысымын мониторингтеу
- : Сырғуға қарсы жүйе / StabiliTrak жүйесі / бағамдық тұрақтылықты қолдау жүйесі (ESC)
- : Жоғары қысым!
- : Алдағы автокөлікті анықтау индикаторы

Отын

Автокөлікті октандық саны 95-тен төмен емес, ең аз дегенде сәйкес келетін жоғары сұрыпты этилденбеген бензинмен толтырыңыз. Автокөліктің бүлінуіне және отын шығынын арттыруға жол бермеу үшін октан саны көрсетілгеннен төмен бензинді пайдаланбаңыз. Отын 8-51 қараңыз.

1

КІЛТЕЛЕР, ЕСІКТЕР ЖӘНЕ ТЕРЕЗЕЛЕР

-
- КІЛТТЕР МЕН ҚҰЛЫПТАР 1-2
  - ЕСІКТЕР 1-11
  - АВТОКӨЛІКТІ ҚОРҒАУ 1-14
  - СЫРТҚЫ АЙНАЛАР 1-16
  - ІШКІ АЙНАЛАР 1-17
  - ТЕРЕЗЕЛЕР 1-18
  - ТӨБЕСІ 1-20
  - ЕСКЕРТПЕЛЕР 1-22

КІЛТТЕР МЕН ҚҰЛЫПТАР

Кілттер

▲ ЕСКЕРТУ!

Балаларды автомобильде құлыптарды қашықтықтан басқару жүйесінің салпыншағымен бірге қалдыру қауіпті - бұл балаларға да, қоршаған адамдарға да, тіпті өлімге де әкелуі мүмкін.

Бала электр терезелерін, басқа басқару элементтерін немесе тіпті автокөліктің өзін қозғалысқа келтіруі мүмкін. Құлыптарды қашықтықтан басқару жүйесінің салпыншағы автокөліктің салонында болғанда, әйнек көтергіштерге қорек беріледі, ал бұл балалардың немесе айналасындағылардың аяқ-қолдарының көтеріліп келе жатқан әйнекпен қысылып қалуына әкелуі мүмкін. Балаларды автомобильде құлыптарды қашықтан басқару жүйесінің салпыншағымен бірге қалдырмаңыз.

Құлыптарды қашықтан басқару жүйесінің салпыншағындағы кілт барлық есік құлыптарымен жұмыс істейді.

RKE радиосалпыншағының төменгі жағындағы түймені басып, кілтті сыртқа қарай тартыңыз.

Бұл түймені баспай, кілтті ешқашан алмаңыз.

Егер сізге жаңа радиосалпыншақ қажет болса, дилерге хабарласыңыз.

Есік құлыптарын қашықтан басқару жүйесі (кілтсіз кіру)

Есік құлыпты қашықтан басқару радиосалпыншағы қандай да бір өзгертулерге немесе модификацияларға ұшыратпаңыз.

Модификацияланған жабдықты пайдалануға тыйым салынады.

Есік құлыптарын қашықтықтан басқару жүйесінің әрекет ету радиусы азайған кезде:

- Қашықтықты тексеріңіз. Мүмкін, салпыншақ көліктен тым алыс.
- Автокөліктің орналасқан жерін тексеріңіз. Басқа автокөліктер немесе заттар сигналды бұзғанда мүмкін.
- Салпыншақтағы батареяны тексеріңіз. Өрі қарай осы бөлімнен "Батареяны ауыстыру" параграфын қараңыз.
- Егер салпыншақ әлі де дұрыс жұмыс істемесе, дилерге немесе сертификатталған техникалық қызмет көрсету станциясына хабарласыңыз.

Құлыптарды қашықтан басқару жүйесінің жұмысы

Құлыптарды қашықтан басқару жүйесі, егер радиосалпыншақ 1 метр (3 фут) қашықтықта болса, автомобиль есіктерінің бұғаттарын ашуға мүмкіндік береді. Бұдан әрі "Есік құлыптарын қашықтықтан басқару жүйесінің жұмысы" параграфын қараңыз. RKE салпыншақтары автомобильден 60 м (197 фут) қашықтықта жұмыс істей алады. Салпыншақтың жұмысына басқа да факторлар әсер етуі мүмкін. Есік құлпын қашықтан басқару жүйесі (кілтсіз кіру) 4-1-2 бөлімін қараңыз.

Салпыншақта келесі түймелер орналасуы мүмкін:

🔒 : Отын бағының барлық есіктері мен люк қақпақтарын бұғаттау үшін басыңыз. Құлыптардың жабылуын индикациялау бұрылу нұсқағыштарының жарқылымен және (немесе) пернені бірінші басқан кезде дыбыстық сигналдың қосылуымен жүзеге асырылуы мүмкін. Жеке баптауларды сақтау 4-23 бөлімін қараңыз. Егер **🔒** түймесін басқан кезде жүргізушінің есігі ашық болса және құлыптарды кездейсоқ бұғаттан қорғау функциясы іске қосылса, барлық есіктердің құлыптары құлыпталады, содан кейін жүргізуші есігінің құлпы дереу бұғаттан босатылады. Жеке баптауларды сақтау 4-23 қараңыз. Егер **🔒** түймесін басқан кезде жолаушылар есіктерінің кез келгені ашық болса, барлық есіктер құлыпталады.

🔓 түймесін басу арқылы ұрлыққа қарсы сигнал беру жүйесін де қосуға болады. Автокөліктің сигнал беру жүйесі 4-1-14 бөлімін қараңыз.

Терезелер толығымен ашылғанша **🔒** басып тұрыңыз.

Егер терезелерді қашықтықтан басқару режимі қосылмаған болса, әйнек көтергіштер жұмыс істемейді. Жеке баптауларды сақтау 4-23 бөлімін қараңыз.

🔑 : Жүргізуші есігінің құлыптары мен отын құятын қақпақтың бұғатын ашу үшін басыңыз.

Барлық есіктерді ашу үшін тағы бес секунд **🔑** басыңыз. Салпыншақ жүйесі құлыптарды қашықтан басқаруды түймені бірінші рет басу арқылы барлық есіктерді бұғаттан босатуға бағдарламалауға болады (Жеке баптауларды сақтау 4-23 қараңыз). Бұрылу индикаторлары жыпылықтауы мүмкін, бұл есіктердің ашылғанын көрсетеді. Жеке баптауларды сақтау 4-23 бөлімін қараңыз.

🔒 түймесін басу арқылы ұрлыққа қарсы сигнал бергішті де өшіруге болады. Автокөліктің сигнал беру жүйесі 4-1-14 бөлімін қараңыз.

Артқы топсалы есіктің электр жетегі жоқ автомобильдерде барлық есіктерді ашқан кезде артқы топсалы есік те ашылады.

🔒 Егер ол электр жетегімен жабдықталған болса, артқы ілулі есікті ашу немесе жабу үшін екі рет басыңыз.

Артқы топсалы есіктің қозғалысын тоқтату үшін тағы бір рет басыңыз.

🔔 : Көлік сигналының берілуін іске қосу үшін бір рет басыңыз және босатыңыз. Қысқа уақыт ішінде сыртқы жарықтандыру құрылғылары жанады және үш реттік дыбыстық сигнал естіледі. Дабылды сигнал беру жүйесін қосу үшін **🔔** түймесін басып, кем дегенде үш секунд ұстап тұрыңыз. 30 секунд ішінде немесе **🔔** түймесі қайта басылғанша немесе қозғалтқыш іске қосылғанша, дыбыстық сигнал мен бұрылу көрсеткіштері қосылады.

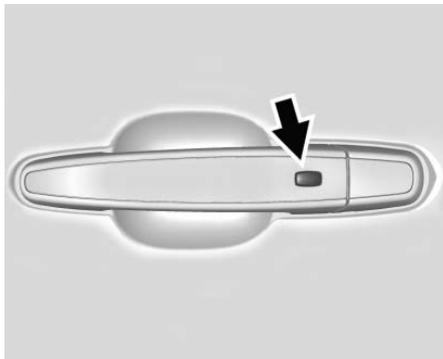
Есік құлыптарын қашықтан басқару жүйесінің жұмысы

Құлыптарды қашықтан басқару жүйесі есіктерді құлыптауға және ашуға, сондай-ақ радиосалпыншақты қалтадан, сөмкеден, портфельден және т. б. шығармай, артқы жиналмалы есікті ашуға мүмкіндік береді. Құлыптарды қашықтықтан басқару жүйесінің салпыншағы салонның немесе жүк бөлімшесінің ашылатын есігінен 1 м (3 фут) дейінгі қашықтықта болуы тиіс.

Алдыңғы есіктердің сыртқы тұтқаларында түймелер болуы мүмкін. Кілтісіз кіру жүйесін жүргізушінің есігіндегі құлыптау/құлыптау түймесін бірінші рет басқан кезде барлық есіктерді ашатын етіп бағдарламалауға болады. Жеке баптауларды сақтау ⇨ 4-23 бөлімін қараңыз.

Жүргізушінің есігінен кілтсіз ашу/құлыптау

Есіктер жабылып, радиосалпыншақтар жүргізуші есігінің тұтқасынан 1 м (3 фут) қашықтықта болған кезде, бұл есік тұтқадағы құлыптау/ашу түймесін басу арқылы ашылады. Егер құлыптау/ашу түймесін бес секундтан кешіктірмей қайта бассаңыз, салонның барлық есіктері ашылады.

Жүргізушінің жағы көрсетілген, жолаушының жағы ұқсас

Жабу/ашу түймесін басу егер келесі жағдайлардың ең болмағанда біреуі орыналса, барлық есіктерді жабады:

- Құлыптау/ашу түймесін бірінші басқаннан кейін бес секундтан артық емес уақыт өтті.
- Барлық есіктерді ашу үшін құлыптау/ашу түймесін екі рет басу жасалды.
- Көліктің кез-келген есігі ашылды, ал қазір барлық есіктер жабық.

Алдыңғы жолаушылар есігі жағынан кілтсіз құлыптарды құлыптау/ашу

Есіктер құлыпталған кезде және радиосалпыншақ есіктің тұтқасынан 1 метр (3 фут) қашықтықта болғанда, құлыптау/ашу түймесін басу арқылы осы тұтқадағы барлық есіктер ашылады.

Жабу/ашу түймесін басу егер келесі жағдайлардың ең болмағанда біреуі орыналса, барлық есіктерді жабады:

- Барлық есіктер құлыптау/ашу түймесімен құлыпталды.
- Көліктің кез-келген есігі ашылды, ал қазір барлық есіктер жабық.

Пассивті құлыптау

Егер автомобиль кілтсіз кіру жүйесімен жабдықталған болса, барлық есіктердің құлыптары барлық есіктер жабылғаннан кейін бірнеше секундтан кейін егер бұл ретте тұтану өшірілсе және кемінде бір радиосалпыншақ автомобиль салонынан шығып қалса немесе салонда бірде-бір радиосалпыншақ қалмаса автоматты түрде құлыпталады. Отын бағы люгінің қақпағы да жабылады.

Егер бөгде электрондық құрылғылар радио салпыншақ сигналына кедергі келтірсе, автокөлік салондағы есікті қашықтан басқару жүйесінің салпыншағын танымауы мүмкін. Құлыптарды

пассивті бұғаттау қосылған кезде есіктер салондағы қашықтан басқару жүйесінің салпыншағымен бірге құлыпталуы мүмкін. Автомобиль салонында есіктерді қашықтықтан басқару жүйесінің салпыншағын қараусыз қалдырмаңыз. Автокөліктен шыққан кезде құлыптарды автоматты түрде бұғаттауды орнату тәртібін Жеке баптауларды сақтау ⇨ 4-23 бөліміндегі "Қашықтан бұғаттау-бұғаттан босату, іске қосу" тармағын қараңыз.

Пассивті бұғаттау функциясын уақытша өшіру

Құлыптардың пассивті бұғаттау функциясын уақытша өшіру үшін, есік ашық тұрған кезде, есіктің ажыратқыш блогындағы пернені кем дегенде төрт секунд басып тұрыңыз немесе үш сигнал естілгенше басыңыз. Пассивті бұғаттау функциясы есіктің әрлеу панеліндегі есікті ауыстырып-қосқыш қорабындағы перне басылмайынша немесе тұтану қосылмайынша өшірілген күйінде қалады.

Автокөліктің салонында ұмытып кеткен радиосалпыншақ туралы хабарлау

Қозғалтқышы өшірілген автомобиль салонында ұмытылған радиосалпыншақ барлық есіктер жабылғаннан кейін берілетін үш дыбыстық сигнал туралы хабарлайды. Бұл функцияны қосу және өшіру тәртібін Жеке баптауларды сақтау ⇨ 4-23 бөлімінен қараңыз.

Автомобиль салонында радиосалпыншақтың жоқтығы туралы хабарлау

Егер қозғалтқыш іске қосылса және автокөліктің кез-келген есігі ашық болса, содан кейін барлық есіктер жабылса, жүйе автоматты түрде салондағы радиосалпыншақтарды іздейді. Егер радиоқабылдағыш табылмаса, жүргізушінің ақпараттық орталығының дисплейінде **ҚАШЫҚТАН БАСҚАРУ КІЛТІ ТАБЫЛМАДЫ** хабарламасы пайда болып, зуммердің дыбыстық сигналы үш рет естіледі. Автокөлік іске қосылған сайын мұндай ескерту тек бір рет келеді. Бұл функцияны қосу және өшіру тәртібін Жеке баптауларды сақтау ⇨ 4-23 бөлімінен қараңыз.

Артқы қайырымалы есікті қашықтықтан ашу

Есіктер құлыпталған кезде, артқы қайырымалы есіктің тұтқасындағы ашу/құлыптау түймесін басу, егер RKE салпыншағы 1 м (3 фут) радиуста болса, артқы қайырымалы есікті ашады.

Кілттің көмегімен ашу

Радиосалпыншақтың қуаты таусылған жағдайда автокөлікке кірудің тәртібін Есіктердің құлыптары ⇨ 1-7 параграфын қараңыз.

Автомобильде қашықтан басқару пульттерін бағдарламалау

Автомобильді басқару блогында жазылған есік құлыптарын қашықтан басқару салпыншақтары ғана жұмыс істейді. Егер сіз салпыншақты жоғалтсаңыз немесе ұрласаңыз, дилерден басқа кілтсөзді сатып алып, бағдарламалай аласыз. Жоғалған немесе ұрланған қашықтан басқару құралдары енді жұмыс істемейі үшін көлікті қайта бағдарламалауға болады.

Әр автомобильде сегізге дейін салпыншақ жазылуы мүмкін.

**Қашықтан басқару пультінің
батареясы заряды таусылған кезде
автомобиль қозғалтқышын іске қосу**

Автомобильді іске қосқан кезде, егер радиосалпыншақтың батареясының қуаты таусылса жүргізушінің ақпараттық орталық экранына ҚАШЫҚТЫҚТАН АШАТЫН КІЛТ АНЫҚТАЛМАҒАН немесе NO REMOTE KEY WAS DETECTED PLACE KEY IN TRANSMITTER POCKET THEN START YOUR VEHICLE (РАДИОСАЛПЫНШАҚ ТАБЫЛҒАН ЖОҚ, РАДИОСАЛПЫНШАҚТЫ БӨЛІККЕ САЛЫҢЫЗ ЖӘНЕ АВТОКӨЛІКТІ ІСКЕ ҚОСЫҢЫЗ) Жүргізушінің ақпараттық орталық дисплейінде ҚАШЫҚТЫҚТАН АШАТЫН КІЛТТІҢ БАТАРЕЙКАСЫН АУЫСТЫРЫҢЫЗ деген хабарлама шығуы мүмкін.
Қозғалтқышты іске қосу үшін:

1. Стакан қойғышқа радиосалпыншақтарды салыңыз.
2. Беріліс қорабының тұтқасын Р (тұрақ) немесе N (бейтарап беріліс) күйіне ауыстыру арқылы тежегіш басқысын қысып, ENGINE START/STOP түймесін басыңыз. Мүмкіндігінше, қашықтан басқару құралындағы батареяны ауыстырыңыз.

Батареяны ауыстыру

Егер жүргізуші ақпарат орталығының дисплейінде хабарлама көрсетілсе, радиосалпыншақтағы жуат элементін ауыстырыңыз қашықтан басқару құралындағы батареяны ауыстырыңыз.

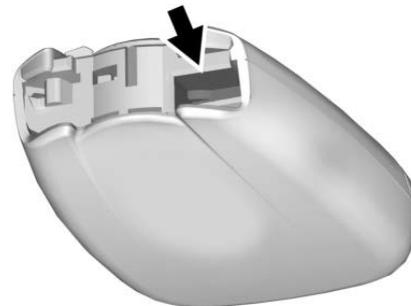
▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Батареяны ауыстырған кезде таратқыштағы тізбектерге қол тигізбеніз. Денеңіздің статикалық заряды таратқышты зақымдауы мүмкін.

Батарея қайта қуатталмайды. Батарейканы ауыстыру үшін:

1. Радиорadiосалпыншақтың бүйір жағында орналасқан түймені басып кілтті алып шығыңыз. Бұл түймені баспай, кілтті ешқашан алмаңыз.

2. Радиорациосалпыншақ корпусын екі жартыға бөліп, жалпақ құралды кілт ұясының жанындағы жерге салыңыз.

3. Батарейканы басып және радиосалпыншақтың астына қарай жылжытып суырып алыңыз

4 ауыстырылуы керек. Артқы қақпаққа оң полюспен жаңа батарейканы салыңыз. Батареяны орнында бекіту үшін басыңыз. CR2032 немесе соған ұқсасын ауыстыру үшін қолданыңыз.

5 ауыстырылуы керек. Радиосалпыншақтың қақпағын орнына орнатыңыз.

6. Кілтті салыңыз.

Есіктердің құлыптары

⚠ ЕСКЕРТУ!

Құлыптары ашылған есіктер қауіпті болуы мүмкін.

- Жолаушылар, әсіресе балалар, есіктерді оңай ашып, жолда көліктен құлап кетуі мүмкін. Есіктерді жүріп келе жатқанда ашуға және жабуға болады. Егер есік бұғатталмаған болса, онда апат кезінде көліктен кету мүмкіндігі артады. Осылайша, жолаушылар қауіпсіздік белдіктерімен тиісті түрде бекітілуі керек, ал көлік қозғалысы кезінде есіктер үнемі бұғатталуы керек.
- Бұғатталмаған есіктері бар көлікке түскен балалар шыға алмауы мүмкін. Бала қызып кетуі мүмкін, бұл созылмалы зардаптарға немесе тіпті жылу соққысынан өлімге әкелуі мүмкін. Автокөліктен шыққан сайын үнемі жауып жүріңіздер.
- Жылдамдықты төмендеткен кезде немесе тоқтаған кезде бөтен адамдар құлыпталмаған есіктер арқылы оңай кіре алады. Есіктерді бұғаттау мұның алдын алуға мүмкіндік береді.

Есіктерді сырттан қалай бұғаттау немесе бұғатын ашу керек:

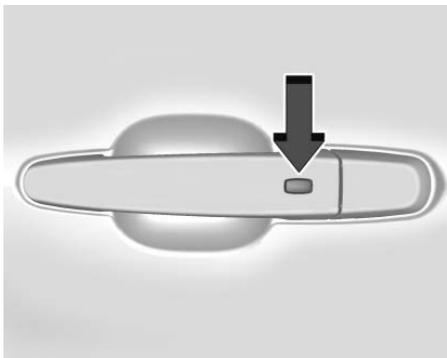
- немесе түймені құлыптарды қашықтықтан басқаратын салпыншақты басыңыз. Құлыптарды қашықтықтан басқару жүйелерінің жұмысы φ 1-3 бөлімін қараңыз.

- Жүргізуші есігіндегі құлыпты кілтпен жабыңыз. Құлыптың цилиндрін қақпақпен сәл жауып қойыңыз.

Есіктерді іштен қалай бұғаттау немесе бұғатын ашу керек:

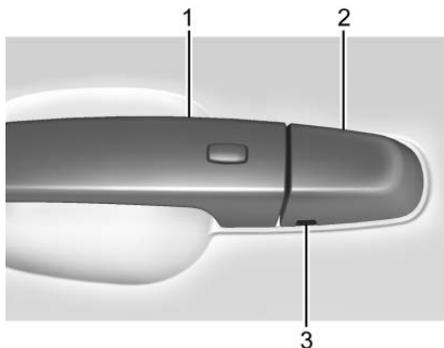
- немесе есіктің электр бұғатын ажыратқыштағы басыңыз.
- Тек бір есікті жабу үшін, есіктің тұтқасын төмен қарай басыңыз.
- Бұғатын ашу үшін есіктің тұтқасын бір рет төмен тартыңыз. Есікті ашу үшін тұтқаны тағы бір рет тартыңыз.

Кілтсіз ашу

Құлыптарды қашықтықтан басқару жүйесінің салпыншағы, егер ол бар болса, салонның ашылатын есігінен немесе жүксалғыштың қайырмалы есігінен 1 м (3 фут) аспайтын қашықтықта болуы тиіс. Есікті ашу үшін есік тұтқасының түймесін басыңыз. Құлыптармен қашықтықтан басқару жүйесінің жұмысы ⇨ 1-3 бөлімін қараңыз

Жүргізуші есігінің құлпының цилиндріне қолжетімділік (қуат беру элементінің қуаты таусылған жағдайда)

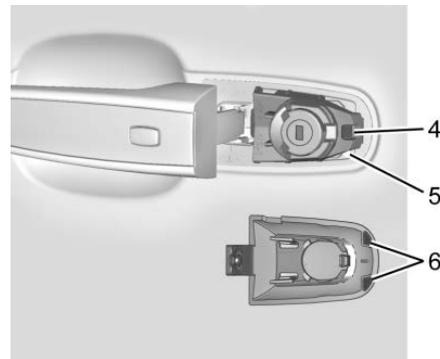

Жүргізуші есігінің құлпының цилиндріне қолжетімділік алу тәртібі:

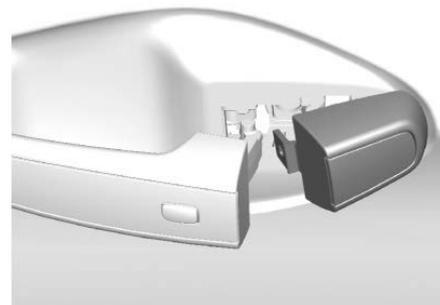
1. Есіктің тұтқасын тартыңыз (1) және құлыптау цилиндрінің төсенішін алып тастау процедурасы аяқталғанға дейін оны созылған күйде ұстаңыз.
2. Кілтті төсеніштің төменгі жағындағы (3) ойыққа салыңыз (2) және оны жоғары қарай тартыңыз.
3. Қақпақты (2) артқа жылжытып, оны ашыңыз:

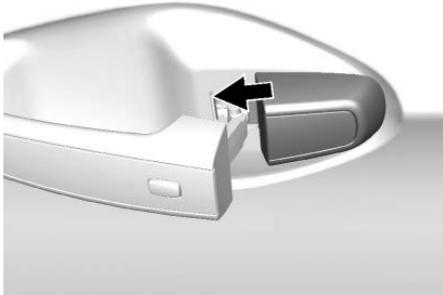
4. Кілтті цилиндрге салыңыз. Қақпақты ауыстыру тәртібі:

1. Есіктің тұтқасын тартыңыз (1) және құлыптау цилиндрінің төсенішін орнату процедурасы аяқталғанға дейін оны созылған күйде ұстаңыз.

2. Тығыздағыштың артына (5) және металл негізінің (4) арасына екі тілді (6) салыңыз.

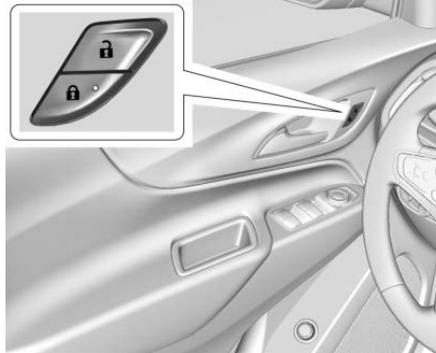
3. Төсемді алға қарай сырғытыңыз және бекіту үшін оның алдыңғы жиегіне басыңыз.
4. Есіктің тұтқасын түсіріңіз.
5. Қақпақтың берік бекітілгеніне көз жеткізіңіз.

Құлып цилиндрін еркін айналдыру

Егер құлыпқа жарамсыз кілт салынса немесе тиісті кілт толығымен салынбаса, цилиндр құлыпқа ешқандай әсер етпестен еркін айналады. Бұл құлыпты рұқсатсыз ашудан қорғауға мүмкіндік береді. Құлыпты қайтадан іске қосу үшін цилиндрді дұрыс кілтпен тік күйге бұраңыз, оның пышағын тірелгенге дейін

салыңыз. Кілтті алып шығып, оны қайта салыңыз. Егер бұл құлыптың жұмысын қалпына келтіруге көмектеспесе, кілтті жартылай бұрап, жоғарыда сипатталған әрекеттерді қайталаңыз.

Есіктердің құлыптарын электрбұғаттау

 : Есіктерді құлыптау үшін басыңыз. Есік құлыптаулы болған кезде қосқыштағы индикатор жанады.

 : Есіктерді ашу үшін басыңыз.

Есіктерді кідіріспен бұғаттау

Бұл функция барлық есіктер жабылғаннан кейін бес секундқа дейін есіктерді құлыптауды кешіктіреді.

Есіктерді кідіріспен құлыптау функциясы ашық есіктің құлыпталуын болдырмау функциясы қосылған кезде ғана жұмыс істейді.

Есіктердің электрбұғаттау ажыратқышындағы басқан кезде, есік ашық болғанда, бұғатауды кідірту функциясы іске қосылғанын көрсететін үш дыбыстық сигнал беріледі.

Барлық есіктер жабылғаннан кейін бес секундтан кейін есіктер автоматты түрде құлыпталады. Егер есік осы бес секунд ішінде ашылса, онда барлық есіктер жабылғаннан кейін олар бес секундтан кейін құлыпталады.

Есіктің құлыптарын кідіріссіз бұғаттау үшін есік қосқышындағы немесе радиосалпыншақтағы пернені тағы бір рет басыңыз.

Есіктің кідіріспен бұғатталуын бағдарламалауға болады. Жеке баптауларды сақтау 4-23 бөлімін қараңыз.

Автоматты жабылуы

Барлық есіктер жабылған кезде есіктер автоматты түрде құлыпталады, тұтану қосылады және беріс қорабы Р (тұрақ) орнынан шығарылады.

Егер сіз есіктердің кез-келгенін ашып, оны ашып, жапсаңыз, тежегіш басқысынан аяғыңызды алып тастағанда немесе көлік жылдамдығы 13 км/сағ (8 миль) асып кетсе, есік құлыптары автоматты түрде құлыпталады.

Есіктердің бұғатын ашу үшін:

- Есіктердің электрбұғатының ажыратқышындағы басыңыз.
- Берілісті ауыстырып қосқышты тұрақ орнына орнатыңыз (Р).

Есікті автоматты түрде құлыптауды өшіру мүмкін емес.

Есіктерді автоматты түрде құлыптауды бағдарламалауға болады. Жеке баптауларды сақтау ⇨ 4-23 бөлімін қараңыз.

Бұғатты қорғау

Егер есік құлыптарын электрбұғаттау пернесін бассаңыз, тұтану немесе қосалқы жабдықтың қуат режимі қосылып, жүргізушінің есігі ашық болса, жүргізушінің есігінен басқа барлық есіктердің құлыптары бұғатталады.

Егер автокөлік ашық есікпен өшірілсе, содан кейін жабық есіктерді құлыптауға сұраныс түссе, онда салондағы радиосалпыншақтарды іздеу автоматты түрде жүзеге асырылады. Егер радиосалпыншақ табылса және салондағы радиосалпыншақтар саны азаймаса, онда жүргізушінің есігі ашылып, үш дыбыстық сигнал беріледі.

Кездейсоқ құлыптан қорғауды есіктердің электрқұлпының ажыратқышындағы басу және ұстап тұру арқылы қолмен болдырмауға болады.

Ашық есік құлпын кездейсоқ құлыптаудан қорғау

Егер ашық есік құлпының кездейсоқ бекітілуінен қорғау қосулы болса, жүргізушінің есігі ашық автокөлік өшіріледі және бұл ретте есіктерді құлыптауға сұрау салынады, онда жүргізушінің есігінен басқа барлық есіктер жабылады.

Жүргізуші есігінің құлпын бұғаттау үшін түймені тағы бір рет басыңыз. Ашық есік құлпын кездейсоқ бұғатталудан қорғау функциясын өз қалауыңыз бойынша қосуға немесе өшіруге болады. Жеке баптауларды сақтау ⇨ 4-23 бөлімін қараңыз.

Балалардың қауіпсіздігіне арналған құлыптар

Сақтандырғыш құлыптар автокөліктегі жолаушылардың артқы есіктерін ашуына жол бермейді.

Құлыптардың тұтқаларын механикалық бұғаттау

Сақтандырғыш құлпы, егер орнатылған болса, артқы есіктердің ішкі жиегіне жақын орналасқан. Сақтандырғыш құлыпты қолдану тәртібі:

1. ауыстырылуы керек. Тұтқаны бұғатталған күйге алға жылжытыңыз.
2. Есікті жабыңыз.
3. Артқы есікті де дәл солай жабыңыз.

Қорғаныс бұғаты қосылған кезде артқы есікті ашу үшін:

1. Есікті ішкі жағынан тұтқамен, есіктерді электрмен бұғаттау ажыратқышындағы басу арқылы немесе есікті қашықтан басқару жүйесінің (RKE) радио кілтпен ашуға болады.

ЕСІКТЕР

2. Есікті сыртынан ашыңыз.

Сақтандырғыш құлып іске қосылған кезде ересектер де, үлкен балалар да артқы есікті ішінен аша алмайды. Есіктерді ішінен ашу үшін қауіпсіздік бұғаттарын ашу керек. Қауіпсіздік құлпын ашу тәртібі:

1. Есікті ашып, сыртынан ашыңыз.

2. Тұтқаны бұғаттан босатылған күйге қайта жылжытыңыз. Басқа есікпен де солай жасаңыз.

Артқы жиналмалы есік

ЕСКЕРТУ!

Көлік жүргізу кезінде жүк бөлімінің артқы есігі немесе жүксалғыштың қақпағы ашық қалдырылса немесе шанақ пен жүксалғыштың қақпағы немесе жүк бөлімшесінің артқы қақпағы арасындағы тығыздағыш арқылы өтетін жолжүкті тасымалдау кезінде пайдаланылған түтіндер көліктің салонына енуі мүмкін.

Пайдаланылған (CO) газдардың құрамында иіссіз көрінбейтін көміртегі тотығы бар. Газдан есін жоғалтуға немесе өлімге әкелуі мүмкін.

Саяхаттағыңыз келсе жүк бөлімінің артқы есігін немесе жүксалғыш қақпағын ашық күйде қалдырыңыз:

- Барлық терезелерді жабыңыз.
  - Аспаптар панеліндегі астындағы немесе түтіктерді толығымен ашыңыз.
  - Климатты бақылау жүйесін сыртқы ауаны қабылдаудың ең жоғары деңгейіне орнатыңыз және желдеткіштің максималды жылдамдығын орнатыңыз. Көрсеткіштегі "Климатты бақылау жүйесі" бөлімін қараңыз.
  - Егер автомобиль артқы топсалы есікпен жабдықталған болса, есіктің электр жетегін өшіріңіз.
- Пайдаланылған газдар ⇨ 8-17 бөлімін қараңыз

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Ашу кезінде есік пен жүксалғыш әйнегіне зақым келтірмеу үшін жоғарыдан және артқы жағынан ашуға ешқандай кедергілер жоқ екеніне көз жеткізіңіз.

Электр жетегі бар артқы топсалы есіктің жұмысы

ЕСКЕРТУ!

Электржетегі бар жабылатын артқы қайырмалы есіктің траекториясына түскен кезде зардап шегуі мүмкін. Есікті ашқан және жапқан кезде ешкім жолда тұрмайтынына көз жеткізіңіз.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Артқы қақпағы ашық және бекітілмеген күйде жүргізу электр есігін зақымдауы мүмкін.

Артқы топсалы есікпен жабдықталған автомобильдерде бұл ауыстырып қосқыш жүргізуші есігінде орналасқан. Автокөлік Р (тұрақ) режимінде болуы керек.

Келесі ашу режимдері бар:

- МАКС: максималды биіктікке ашылады.
- 3/4: 3/4-тен толық ашуға дейін реттеуге болатын төменгі биіктікке ашылады. Бұл баптауды артқы қайырмалы есік ашылған кезде гараж есігі немесе шатырға бекітілген жүк сияқты көліктің үстіндегі кедергіге соғылып қалмас үшін пайдаланыңыз.
- Бұл жағдайда есікті әлі де қолмен ашуға болады.

- **ӨШІР:** тек қолмен ашылады. Артқы топсалы есікті электр жетегімен ашу үшін макс немесе 3/4 режимін таңдаңыз. Содан кейін:
- Аз уақытқа RKE қашықтан басқару радиосалпыншағындағы түймесін екі рет басыңыз; қайырмалы есік қозғала бастайды.
- Жүргізуші есігіндегі басыңыз. Жүргізушінің есігі ашық немесе жабық болуы керек, бірақ ұрлыққа қарсы жүйе белсенді болмауы керек.
- Барлық есіктердің құлыптарын жылытып, артқы топсалы есіктің тұтқасының төменгі жағындағы қысқыш панельді басыңыз. RKE радиосалпыншақ 1м (3 фут) радиуста болуы керек.

Жабу үшін тұтқаның жанындағы артқы қайырмалы есіктің төменгі жағындағы басыңыз.

Артқы топсалы есіктің кез келген түймесін немесе артқы топсалы есіктің қозғалысы кезінде қысқыш панельді басу оның тоқтауына әкеледі. Қайта басқан кезде есік кері бағытта қозғала бастайды. Артқы топсалы есікті тұтқандағы панельді басу арқылы жабу мүмкін емес.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Автоматты қозғалыс кезінде артқы ілулі есікті қолмен ашуға немесе жабуға тырысу көлік құралын зақымдауы мүмкін. Автоматты түрде ашу немесе жабу циклі аяқталғанша күтіңіз.

Артқы топсалы есіктің электр жетегі өте төмен температурада немесе қысқа уақыт ішінде бірнеше қосу/өшіру циклынан кейін уақытша өшірілуі мүмкін. Мұндай жағдайларда оны қолмен ашуға болады. Егер берілісті ауыстырып қосу тұтқасы артқы қайырмалы есіктің электр жетегінің жұмысы кезінде Р (тұрақ) жағдайынан шығарылса, есіктің қозғалысы аяқталғанға дейін жалғасады. Егер артқы топсалы есік қозғалысты аяқтамас бұрын газ басқысын бассаңыз, артқы қайырмалы есік

тоқтап қалуы немесе кері бағытта қозғалуы мүмкін.

Қозғалысты бастамас бұрын, артқы ілулі есіктің жабылып, құлыпталғанына көз жеткізіңіз.

Артқы жиналмалы есіктің құлауын анықтау

Егер электр жетегі ашылғаннан кейін артқы топсалы есік автоматты түрде жабылса, бұл жүйенің артқы топсалы есіктің артық салмағына немесе газ серіппесінің дұрыс жұмыс істемеуіне жауап беретіндігін көрсетеді. Артқы есіктің құлауын анықтау функциясы қайталанатын дыбыстық сигналмен бірге жүреді. Есіктен артық салмақты алыңыз. Егер электр жетегі бар артқы топсалы есік ашылғаннан кейін автоматты түрде жабылса, электр жетегін пайдаланбаңыз және жөндеу үшін дилерге хабарласыңыз.

Электр жетегі бар артқы жиналмалы есіктің қозғалысына қолмен араласу немесе электр жетегі ашылғаннан кейін оны қолмен тез жабу газ серіппесінің дұрыс жұмыс істемеуіне ұқсас белгілерге әкелуі мүмкін.

Сонымен қатар, артқы есіктің құлауын анықтау функциясы іске қосылуы мүмкін. Артқы қайырмалы есікті қолмен жаппас бұрын, электр жетегіндегі қозғалыс

циклін толығымен аяқтап, бірнеше секунд күтіңіз.

Кедергілерді анықтау функциялары

Егер электр жетектің көмегімен ашу немесе жабу кезінде артқы топсалы есік кедергіге тап болса, ол қозғалыс бағытын автоматты түрде өзгертеді және кедергіден қысқа қашықтыққа жылжиды. Кедергіні алып тастағаннан кейін, артқы топсалы есікті қайтадан электр жетегімен пайдалануға болады. Егер бір цикл кезінде есік бірнеше кедергілерге тап болса, онда электр жетегі ажыратылады. Кедергіні жойғаннан кейін артқы топсалы есікті қолмен жабыңыз; осыдан кейін электр жетегі қалыпты жұмысын қалпына келтіреді.

Егер артқы топсалы есікті жабу кезінде автомобиль құлыпталып, қозғалыс кезінде артқы топсалы есік оның толық жабылуына кедергі келтіретін кедергіге тап болса, артқы топсалы есік жабылмағанын ескертетін клаксон сигналы шығады.

Қысқаш қадағалар артқы жиналмалы есіктің бүйір жиектерінде орналасқан. Егер автомобиль Корпусы мен артқы жиналмалы есіктің арасында қадағаға қысым жасайтын зат қысылса, есік қозғалыс бағытын өзгертеді және толығымен ашылады.

Артқы топсалы есік электр жетегі қайта қосылғанша немесе қолмен жабылғанша ашық қалады.

3/4 режимін орнату

Артқы жиналмалы есік ашылатын орынды өзгерту үшін:

1. МАКС немесе 3/4 режимін таңдап, артқы есікті электр жетегімен ашыңыз.
2. Есікті басқаруды ауыстырып қосқышты басу арқылы есікті қажетті биіктікте тоқтатыңыз.

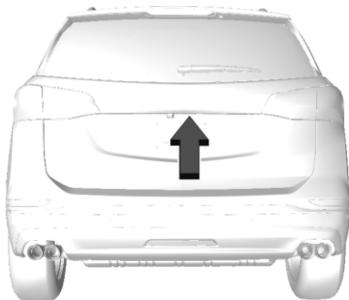
Қажет болса, есіктің орнын қолмен реттеңіз.
3. Айналдыру сигналдары жыпылықтай бастағанша және дыбыстық сигнал естілгенше артқы есіктің сыртқы жағындағы тұтқаның жанындағы ұстап тұрыңыз. Бұл баптаудың сақталғанын білдіреді.

Артқы жиналмалы есіктің ашылу биіктігін бағдарламаланатын төменгі шектен төмен орнатуға болмайды. Егер бұрылыс сигналдары жыпылықтамаса және дыбыстық сигнал болмаса, бұл биіктікті реттеу тым төмен екенін білдіруі мүмкін.

Қолмен басқару артқы

Артқы қайырмалы есікті қолмен басқару үшін ӨШІР. таңдаңыз.

Артқы қайырмалы есікті ашу үшін электрлік құлыптың ауыстырып қосқышын басыңыз немесе құлыпты қашықтан басқару салпыншағындағы (RKE) бес секунд ішінде екі рет басыңыз.

Артқы топсалы есікті ашу үшін артқы топсалы есіктің тұтқасының астындағы панельді басып, есікті жоғары көтеріңіз.

Артқы ілулі есікті төмендету және жабу үшін есіктің ішкі жағындағы тұтқадан төмен қарай тартыңыз. Артқы топсалы есікті жапқан кезде сенсорлық панельді баспаңыз. Бұл артқы есіктің ашылуына әкелуі мүмкін.

Қозғалысты бастамас бұрын әрдайым артқы қайырмалы есікті жабыңыз.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Артқы қайырмалы есікті күшпен немесе тым жоғары жылдамдықпен жылжытуға тырысу көліктің зақымдалуына әкелуі мүмкін.

АВТОКӨЛІКТІ ҚОРҒАУ

Автокөлік ұрлыққа қарсы функциялармен жабдықталған, бірақ бұл әрқашан ұрлықтың алдын алмайды.

Автокөліктің сигнал беру жүйесі

Автокөлік ұрлыққа қарсы сигнал беру жүйесімен жабдықталған.

Жел әйнегінің жанындағы аспаптар панелінде орналасқан индикатор жүйенің күйін көрсетеді:

Жанбайды: сигнал беру жүйесі өшірулі.

Тұрақты қосулы: жүйе қосылған кезде машина кідіріс уақытына қорғалған.

Жылдам жыпылықтау: Қорғаныссыз автомобиль. Салонның есігі, капот немесе артқы қайырмалы есік ашық.

Баяу жыпылықтау: сигнал беру жүйесі қосұлы.

Сигнал беру жүйесі қосұлы

1. Автокөлікті өшіріңіз.

2. Көлік құлыптарын үш жолдың бірімен құлыптаңыз:

- Қашықтан басқару салпыншағын пайдаланыңыз.
- Есік ашық болғанда пернесін ішінен басыңыз.

3. 30 секундтан кейін сигнал беру жүйесі қосұлып, аспаптар панелінде сигнал беру жүйесінің жұмыс істеп тұрғанын көрсететін индикатор баяу жыпылықтай бастайды. Радиосалпыншақтағы түймені қайта басқан кезде сигнал беру жүйесі 30 секундтық кідіріссіз дереу қосұлады. Егер есіктер кілттің көмегімен құлыпталса, сигнал беру жүйесі қосұлмайды.

Егер жүргізушінің есігі қашықтан басқару радиосалпыншағының көмегімен алдын-ала бұғаттан босатылмай ашылса, дыбыстық сигнал қосұлып, шамдар алдын-ала сигнал беру жүйесімен бірге жыпылықтай бастайды.

Егер қашықтан басқару салпыншағындағы басу арқылы алдын ала сигнал берудің 10 секунды ішінде көлік іске қосұлмаса немесе есік бұғаты ашылмаса,

сигнал беру жүйесі қосұлады.

Егер бүйірлік есік, капот немесе артқы топсалы есік сигнал беру жүйесін алдын-ала өшірмей ашық болса, бұрылыс сигналдары мен дыбыстық сигнал шамамен 30 секундқа қосұлады. Осыдан кейін, егер келесі штаттан тыс оқиға орын алған жағдайда, сигнал беру жүйесін күзетуге қайта қою орын алады.

Сигнал беру жүйесін өшіру

Сигнал беру жүйесін өшіру немесе сигнал іске қосұлған кезде оны өшіру үшін келесі әрекеттердің бірін орындаңыз:

- Құлыптарды қашықтан басқару пультіндегі түймені басыңыз.
- Қозғалтқышты іске қосұңыз. Кездейсоқ сигнал беру жүйесінің іске қосұлуын болдырмау үшін:
- Барлық жолаушылар көліктен шыққаннан кейін және барлық есіктер жабылғаннан кейін көлікті құлыптаңыз.
- Өрқашан есікті қашықтан басқару пультімен ашыңыз.

Кілттің көмегімен жүргізушінің есігін ашу жүйені қорғаудан босатпайды және сигнал беру жүйесін өшірмейді.

Ішке ену әрекетін қалай анықтауға болады

Егер радиосалпыншақтағы басқан кезде дыбыстық сигнал берілсе және бұрылыс сигналдары үш рет жыпылықтаса, онда көлікте сигнал бергіш қосұлы тұрған кезде оның ішіне кіруге әрекет жасалды. Сигнал беру жүйесі іске қосұлған кезде жүргізушінің ақпараттық орталығының дисплей экранына ескерту көрсетіледі.

Имобилайзердің жұмысы

Бұл автомобиль пассивті ұрлыққа қарсы жүйемен жабдықталған.

Бұл жүйені қолмен орнатудың немесе сигнал бергішін өшірудің қажеті жоқ.

Қозғалтқыш өшірілген кезде иммобилайзер автоматты түрде қосұлады.

Имобилайзер жүйесі автомобильді іске қосу кезінде немесе егер тұтану қосалқы жабдықтың қоректену режимінде болса және автомобильде қолданыстағы радиосалпыншақ болса ажыратылады.

Егер ұрлыққа қарсы жүйені қосу немесе ажырату проблемалары болса, аспаптардың тіркесімінде ұрлыққа қарсы жүйенің жарамдылығы туралы сигнал бергіш жанады.

Жүйеде сіздің көлігіңіздің иммобилайзерді басқару блогында тіркелген кем дегенде бір RKE салпыншағы бар. Көлікті тек дұрыс таңдалған RKE салпыншағының көмегімен іске қосуға болады. Егер салпыншақ зақымдалған болса, онда автомобиль басталмауы мүмкін.

Автомобильді іске қосуға тырысқанда, ұрлыққа қарсы жүйенің лампасы тұтану қосылған кезде қысқа уақыт ішінде жануы мүмкін.

Егер қозғалтқыш іске қосылмаса және лампа жануды жалғастырса, жүйеде ақаулық бар. Тұтануды өшіріп, қайтадан көріңіз.

Егер тұтану режимдері ауыстырып қосылмаса және RKE салпыншағы бүлінбеген болып көрінсе, басқа салпыншақты қолданып көріңіз. Құлыптарды қашықтан басқару жүйесінің жұмысындағы "Қашықтан басқару пультінің батареясы таусылған кезде автомобиль қозғалтқышын іске қосу" ⇨ 1-3 тармағын қараңыз. Сондай-ақ, радиосалпыншақты шыныаяқ ұстағышқа салуға болады.

Егер екінші радиосалпыншақ пайда болған кезде немесе радиосалпыншақты шыныаяқ ұстағышқа орналастырған кезде тұтану режимі өзгермесе, сіздің машинаңыз жөндеуді қажет етеді.

Егер тұтану режимдері өзгерсе, онда бірінші салпыншақ ақаулы болуы мүмкін.

Ұрлыққа қарсы жүйеге қызмет көрсете алатын және осы көлікте пайдалану үшін тіркелген жаңа RKE салпыншағын ұсына алатын дилерге хабарласыңыз.

Иммобилайзерді басқару жүйесінде жаңа немесе қосалқы RKE салпыншақтарын тіркеуге болады. Автокөлік үшін сіз сегізге дейін салпыншақтарды тіркей аласыз. Қосымша қашықтан басқару салпыншақтарын тіркеуге қатысты Құлыптарды қашықтан басқару жүйесінің жұмысы бөліміндегі "Автомобильдегі салпыншақтарды тіркеу" тармағын ⇨ 1-3 қараңыз.

Автомобильде радиосалпыншақ немесе ұрлыққа қарсы жүйені ажырататын немесе ажырататын құрылғыны қалдырмаңыз.

СЫРТҚЫ АЙНАЛАР

Панорамалық айналар

ЕСКЕРТУ!

Басқа көліктер сияқты нысандар панорамалық айналарда олардан әлдеқайда алыста көрінеді. Егер сіз кенеттен жолақты оңға ауыстырсаңыз, оң жақтан келе жатқан көлікті соғуыңыз мүмкін. Жолақтарды ауыстырмас бұрын кабинадағы немесе иығыңыздағы артқы көрініс айнасына қараңыз.

Жолаушы жағындағы айна дөңес. Панорамалық айнаның беті жүргізушіге оның креслосынан ең жақсы көріністі қамтамасыз ету үшін қисық.

Электржетекті айна

ІШКІ АЙНАЛАР

Айналардың орнын реттеу үшін:

1. Жүргізуші немесе жолаушы жағынан айна таңдау үшін □, немесе □ Басыңыз.

2. Көп функциялы батырмадағы көрсеткілерді басу арқылы айнаны дұрыс бағытта жылжытыңыз.

Жиналмалы айналар**Айналарды жинайтын электржетек**

Айналарды бүктеу үшін, мұндай функция бар болса, түймесін басыңыз. Оларды жазу үшін тағы бір рет басыңыз.

Жылытылатын айналар

Көлікте сыртқы айналар жылытылатын болса, айна бетіндегі ылғалды немесе аязды кетіру үшін артқы әйнекті тұманды кетіргіш қосылған кезде қыздыру қосылады. : Түйме климатты бақылау панелінде орналасқан.

Автоматты қос аймақтық климатты бақылаудағы жылытылатын артқы терезе 7-2 бөлімін қараңыз.

Артқы көріністің ішкі айнасы

Көліктің артындағы кеңістікті жақсы көру үшін айнаның орнын реттеңіз. Тазалағыш құралды айна әйнегіне тікелей шашпайсыз. Суға малынған жұмсақ сүлгіні қолданыңыз.

Механикалық артқы көрініс айнасы

Егер артқы көрініс айнасында режимдерді қолмен ауыстырып қосу болса, артқы жағында қозғалатын көліктің жарықпен шағылысуын болдырмас үшін күндізгі уақытта пайдалану үшін немесе қараңғыда пайдалану үшін ауыстырып қосқышты алға жылжытыңыз.

Артқы көрініс айналарындағы жарықты автоматты сіңіру режимі

Автоматты күңгірттеу функциясы (тиісті жиынтықта) жүргізушіні артқы жағынан қозғалатын көлік құралдарының фараларымен шағылыстырмауға мүмкіндік береді. Айнаны автоматты түрде қоюлау функциясы қозғалтқыш іске қосылған кезде автоматты түрде қосылады.

ТЕРЕЗЕЛЕР

⚠ ЕСКЕРТУ!

Балаларды, әрекетке қабілетсіз ересектерді немесе үй жануарларын көлікте, әсіресе жылы немесе ыстық ауа райында терезелері жабық болған кезде жалғыз қалдыруға тыйым салынады. Олар қызып кетуі мүмкін, бұл жылу соққысынан жарақат алуға немесе тіпті өлімге әкелуі мүмкін.

Автокөліктің аэродинамикалық қасиеттері отынды үнемдеу мақсатында жобаланады. Бұл артқы терезе төмен және алдыңғы терезелер жабылған кезде импульстік дыбысты тудыруы мүмкін. Дыбысты өшіру үшін алдыңғы терезені немесе люкті ашыңыз.

Электр терезе көтергіштер

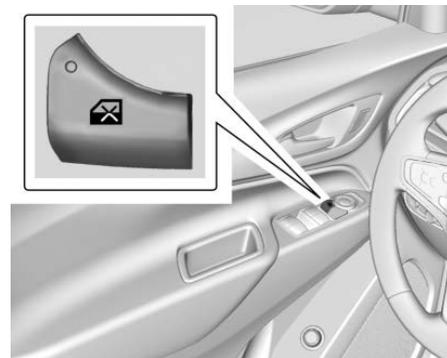
⚠ ЕСКЕРТУ

Әйнекте ұсталған балалар ауыр жарақатқа немесе тіпті өлімге әкелуі мүмкін. Кілттерді балалармен көлікте қалдырмаңыз. Балаларды артқы орындықта тасымалдаған кезде электр терезелерін пайдалану мүмкіндігін бұғаттау үшін терезені бұғаттау түймесін пайдаланыңыз. Кілттер бөлімін 1-2 қараңыз.

Электрлік әйнек көтергіштер тұтану қосылған кезде, қосалқы жабдықтың қоректену режимінде, сондай-ақ қосымша жабдықтың қоректенуін ажыратуды кідірту режимінде жұмыс істейді.

Терезені ашу үшін терезені басқару түймесін басыңыз немесе терезені жабу үшін оның шетінен тартыңыз. Тым жиі көтеру және түсіру кезінде терезелер біраз уақытқа өшірілуі мүмкін.

Терезені бұғаттау

Бұл мүмкіндік артқы жолаушылар терезесінің қосқыштарын өшіреді. Артқы терезе бұғатын іске қосу үшін түймесін басыңыз. Бұғаттау кезінде индикатор қосылады. Терезелердің бұғатын ашу үшін тағы бір рет басыңыз.

Терезе әйнектерін жартылай автоматты көтеру және түсіру

Барлық есік терезелерін ауыстырып-қосқыш пернесін үнемі басып тұрмай-ақ ашуға болады.

Терезені бір түрту арқылы толығымен ашу үшін ауыстырып-қосқыш пернесін соңына дейін басып, оны бірден босатыңыз.

Терезені бір рет түрту арқылы толығымен жабу үшін (егер бұл функция жинақтамада болса), ажыратқыш пернесін тоқтағанша тартып, дереу босатыңыз.

Коммутатор түймешігін сол бағытта аз уақытқа басу немесе тартып шығару электр терезесінің жұмысын тоқтатады.

Қысып қалудан қорғау

Егер терезені жартылай автоматты жабу кезінде терезе кедергіге соқтығысса, ол төмендей бастайды. Бұл суықта немесе мұздану кезінде болуы мүмкін. Кедергі жойылғаннан кейін әйнек әдеттегідей жұмыс істейді.

Қысуға қарсы функцияны өшіру

Қысуға қарсы функция өшірілсе, кедергіге тап болған кезде терезе автоматты түрде төмендемейді. Бұл сізді немесе басқаларды жарақаттап, терезе зақымдалуы мүмкін.

Қысуға қарсы функцияны өшірмес бұрын, әйнектің жолында адамдар немесе басқа кедергілер жоқ екеніне көз жеткізіңіз.

Терезе шымшуға қарсы қорғанысқа байланысты қозғалтқыш жұмыс істеп тұрғанда толық жабылмаса, қуат терезесінің ауыстырып қосқыш пернесін тартып, ұстап тұрыңыз.

Электр шыны көтергіштерді бағдарламалау

Көлік құралының аккумуляторы ажыратылған немесе заряды таусылған болса, бағдарламалау қажет болуы мүмкін. Терезе автоматты түрде көтерілмесе, терезені келесідей бағдарламалаңыз:

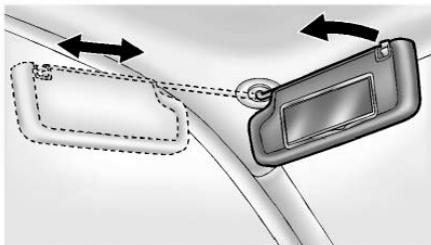
1. Барлық терезелерді жабыңыз.
2. Тұтануды немесе қосалқы жабдықты қуат режимін қосыңыз.
3. Бағдарламалау терезесі толық ашылмаған болса, оны жабыңыз, содан кейін терезе қосқышын қайтадан тартыңыз.
4. Терезені ашыңыз және терезе толығымен төмендегеннен кейін ауыстыру пернесін біраз уақыт басып тұрыңыз.

Терезені қашықтан басқару

Қол жетімді болса, бұл мүмкіндік көліктің терезелерін қашықтан ашуға мүмкіндік береді. Егер автокөліктің жеке баптауларындағы тиісті баптау таңдалса, RKE радиосалпыншақтағы басып тұрыңыз. Жеке баптауларды сақтау бөлімін 4-23 қараңыз.

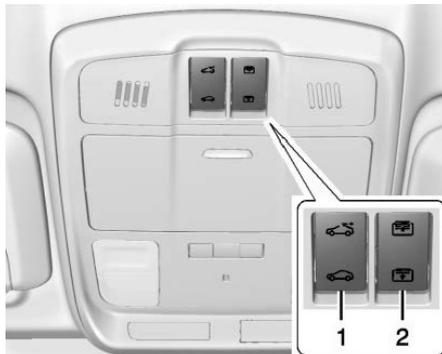
ТӨБЕ

Күннен қорғайтын қалқалар

Көзіңізді тікелей күн сәулесінен қорғау үшін қалқаны төмен тартыңыз. Күннен қорғайтын күнқағарды бүйір терезеге бұру үшін орталық топсалы бекіткіштен ажыратыңыз немесе егер жиынтықта қарастырылған болса, өзектің бойымен созыңыз.

Төбенің желдеткіш люгі

1. Төбедегі люкті ауыстырып қосқыш
2. Күннен қорғайтын экранды ауыстырып қосқыш Егер автомобильде төбедегі люк мөлдір болса, люк жетегі тұтануы ауыстырып қосқыш қосалқы жабдықтың (ACC/ACCESSORY) қуат көзі немесе қосымша жабдықтың (RAP) қуатын өшірудің кешігуі жағдайында болған кезде ғана жұмыс істейді. Қосымша қуат модулі ↗ 8-15 бөлімін қараңыз.

Төбедегі люкті ауыстырып қосқыш

Бір рет тұрту арқылы ашу және жабу: бір рет тұрту арқылы мөлдір люкті ашу үшін ↔ басып тұрыңыз (1).

Люк қозғалысын тоқтату үшін ауыстырып қосқышты қайтадан басыңыз.

Мөлдір люкті бір тұрту арқылы жабу үшін ↶ басып тұрыңыз (1). Люк қозғалысын тоқтату үшін ауыстырып қосқышты қайтадан басыңыз.

Ашу/жабу (қол режимі): Мөлдір люкті ашу үшін, люк қажетті орынға жеткенше ауыстырып қосқышты ↔ (1) басып тұрыңыз. Жабу үшін ↶ түймесін (1) басып тұрыңыз.

Ыңғайлылықты тоқтату: Мөлдір люктің оның толық ашылуына жол бермейтін ыңғайлы тоқтату функциясы бар. Мөлдір люкті ыңғайлы күйге ашу үшін ↶ артқы жағын басып ұстап тұрыңыз. ↶ артқы жағын қайта басқан кезде люк толығымен ашылады. Егер қайта басқан кезде күн пердесі толығымен ашылмаса, ол автоматты түрде толығымен ашылады.

Желдету: Мөлдір люкті желдету қалпына ашу үшін жабық күйден ↔ (1) басыңыз.

Күннен қорғайтын пердені ауыстырып қосқыш

Жылдам ашу және жабу: Бір түрту арқылы күннен қорғайтын пердені ашу үшін (2) түймесін басып тұрыңыз.

Күннен қорғайтын пердені бір рет түртіп жабу үшін (2) басып ұстап тұрыңыз.

Люк қозғалысын тоқтату үшін ауыстырып қосқышты қайтадан басыңыз.

Ашу/жабу: Күннен қорғайтын пердені ашу үшін ауыстырып қосқышты (2) басып, перде қажетті қалыпқа жеткенше басып тұрыңыз. Мөлдір люкті ашқан кезде жел дефлекторы автоматты түрде көтеріледі. Люк жабылған кезде жел дефлекторы алынады.

Автоматты кері қайтару жүйесі Мөлдір люк / күннен қорғайтын пердеде тек жедел жабу режимінде белсенді болатын автоматты кері қайтару жүйесі бар. Егер экспресс-жабу процесінде мөлдір люк немесе күннен қорғайтын перде кедергіге тап болса, кері жүру жүйесі мұны анықтап, қозғалысты тоқтатады.

Егер жабылу қиындықтары аяздан немесе ұқсас жағдайлардан туындаса, кері қайтару жүйесін уақытша өшіруге болады.

Қайтару жүйесін уақытша өшіру үшін люкті немесе экранды қолмен жабыңыз. Люктің немесе экранның қозғалысын тоқтату үшін қосқышты босатыңыз.

Төбенің люгіне арналған тығыздағышта және бағыттағыштарда шаң мен кір жиналуы мүмкін. Бұл төбедегі люкті пайдалану кезінде проблемаларды, сондай-ақ шуды тудыруы мүмкін. Сондай-ақ суды шығару жүйесі бітеліп қалуы мүмкін. Люкті мезгіл-мезгіл ашып, барлық бөгде заттар мен бос кірді алып тастаңыз. Люктің тығыздағышын және төбенің тығыздағыш аймағын жұмсақ сабынды суға малынған таза шүберекпен сүртіңіз. Люктен майды кетірмеңіз.

Судың субұрғыш жүйеге ағуы қалыпты жағдай болып табылады.

2

ОРЫНДЫҚТАР ЖӘНЕ ҚОРҒАУ ЖҮЙЕЛЕРІ

- БАС СҮЙЕГІШТЕР 2-2
- АЛДЫҒЫ ОРЫНДЫҚТАР 2-3
- АРТҚЫ ОРЫНДЫҚ 2-6
- ҚАУІПСІЗДІК БЕЛДІКТЕРІ.....2-8
- ҮРЛЕМЕЛІ ҚАУІПСІЗДІК
ЖАСТЫҚШАЛАРЫНЫҢ ЖҮЙЕСІ 2-16
- БАЛА ҚАУІПСІЗДІГІ ЖҮЙЕЛЕРІ 2-23

БАС СҮЙЕГІШТЕР

Автокөліктің алдыңғы орындықтарының реттелмелі, арқалығымен біріктірілмеген бас сүйегіштері болады.

▲ ЕСКЕРТУ!

Бас тіректері орнатылмаса немесе дұрыс реттелмесе, соқтығыс кезінде мойын мен омыртқаның жарақат алу қаупі жоғары. Барлық бас тіректер орнатылмаған немесе реттелмеген болса, келікті жүргізбеңіз.

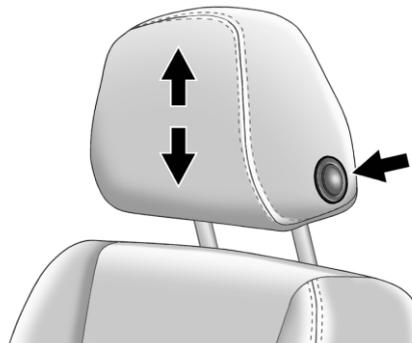
Көлігіңіздің артқы орындықтары жиналмалы бас тіреуіштермен жабдықталған болса, орындықтар отырған сайын оларды толығымен жоғары көтеруді ұмытпаңыз.

Бас ұстағышты басының үстіңгі жағы жолаушының басының үстіңгі жағымен бірдей биіктікте болатындай етіп реттеңіз. Басты ұстаудың бұл позициясы соқтығысқан жағдайда мойынның жарақат алу қаупін азайтады.

Алдыңғы орындықтар

Автокөліктің алдыңғы орындықтарының реттелмелі, арқалығымен біріктірілмеген бас сүйегіштері болады.

Бас сүйегіштердің биіктігін келтіруге болады. Бас тірегін көтеру немесе түсіру үшін бас сүйегінің бүйірінде орналасқан түймені басыңыз, бас сүйегіні жоғары немесе төмен тартыңыз, содан кейін түймені босатыңыз. Түйме босатылғаннан кейін,

бас киімді басып, оның орнында тұрғанына көз жеткізу үшін оны жоғары қарай тартыңыз.

Алдыңғы бүйірлік орындықтардың бас тіректері алынбайды.

Артқы орындықтар

Артқы басын ұстауды реттеу

Көліктің артқы орындықтарында бүйірлік жерлерде реттелетін бас киімдер бар.

Бас сүйегіштердің биіктігін келтіруге болады. Бас тірегін көтеру үшін оны көтеру керек. Орнында бекітіліп тұрғанына көз жеткізу үшін бас ұстағышты жылжытып көріңіз.

АЛДЫҒЫ ОРИНДЫҚТАР

Бас тірегін түсіру үшін орындықтың үстіңгі жағында орналасқан түймені басып, бас тірегін төмен жылжытыңыз. Түйме босатылғаннан кейін, оның орнында бекітілгеніне көз жеткізу үшін басын жылжытып көріңіз.

Орындық реттеу

⚠ **ЕСКЕРТУ!**

Көлік жүргізу кезінде жүргізуші орындықты реттеу әрекеті көлік құралын басқаруды жоғалтуға әкелуі мүмкін. Жүргізуші орындықты көлік қозғалмай тұрғанда ғана реттеңіз.

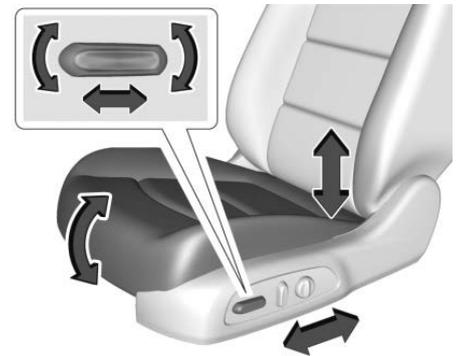
Орындық орнын реттеу үшін:

1. Бұғатты ашу үшін орындық жастығының алдыңғы жағындағы тұтқаны тартыңыз.
2. Орынды алға жылжытып, тұтқаны босатыңыз.
3. Бекітілгеніне көз жеткізу үшін орынды алға-артқа жылжытыңыз.

Электрлік орындықты реттеу

⚠ **ЕСКЕРТУ!**

Электр орындықтары тұтану өшірілген кезде жұмыс істейді. Балалар электр орындықтарын басқарып, жарақат алуы мүмкін. Ешқашан балаларды көлікте қараусыз қалдырмаңыз.

Электр жетегі бар орындықтың қалпын реттеу (тиісті жиынтықта):

- Реттеу тұтқасын алға немесе артқа жылжыту арқылы орынды алға немесе артқа жылжытыңыз.

2-4 ОРЫНДЫҚТАР ЖӘНЕ ҚОРҒАУ ЖҮЙЕЛЕРІ

- Орындық жастықшасының алдыңғы жағын көтеру немесе түсіру үшін реттеу тұтқасының алдыңғы жағын жоғары немесе төмен жылжытыңыз.
- Реттегішті артқы жағын көтеру немесе түсіру арқылы бүкіл орынды көтеріңіз немесе түсіріңіз.

Орындықтың артқы жағын реттеу - қараңыз Орындық арқалығының еңісі ⇨ 2-4.

Орындық арқалығының еңісі

⚠ ЕСКЕРТУ!

Атпен жүру кезінде еңкею қауіпті болуы мүмкін. Бұл жағдайда тіпті бекітілген қауіпсіздік белдіктері қажетті қорғанысты қамтамасыз ете алмайды. Иық бауы денені көтермейді. Оның орнына ол сіздің алдыңызда. Соқтығыс болған жағдайда сіз оның үстіне құлап, мойын немесе басқа жарақаттар алуыңыз мүмкін.

Қауіпсіздік белбеуінің тізе бөлігі жоғары қозғалып, асқазанды қыса алады. Барлық жүктеме жамбас сүйектеріне емес, осы аймаққа түседі. Бұл ішкі органдарға ауыр зақым келтіруі мүмкін.

Қауіпсіздік мақсатында көлік жүргізу кезінде орындықтың арқалығы тік күйде болуы керек. Содан кейін ыңғайланып

⚠ ЕСКЕРТУ!

орындықтың арқасына жабысып, қауіпсіздік белдігін дұрыс бекітіңіз.

Көлік қозғалып жатқанда, артқы жағын еңкейтпеңіз.

Еңкейтуді қолмен реттейтін орындық арқалықтары

⚠ ЕСКЕРТУ!

Бұғатталмаған арқалығы қақтығысқан немесе күрт тоқтаған кезде алға қарай ығысып кетуі мүмкін, бұл осы орында отырған адамға жарақат әкелуі мүмкін. Итеру және тарту арқылы арқалықтың бекітілуін үнемі тексеріп отыру керек.

Орындықтың артқы жағын қолмен реттеу үшін:

1. Тұтқаны көтеріңіз.
2. Орындық арқалығын қажетті күйге орнатыңыз және арқалығын бекітіп алу үшін тұтқаны түсіріңіз.
3. Бекітілуін тексеру үшін арқалықты алға-артқа қозғаңыз.

Орындықты тік қалыпқа қайтару:

1. Орындықты артқа итермей, тұтқаны ең жоғары күйге көтеріңіз, сонда ол автоматты түрде тік қалыпқа оралады.
2. Бекітілуін тексеру үшін арқалықты алға-артқа қозғаңыз.

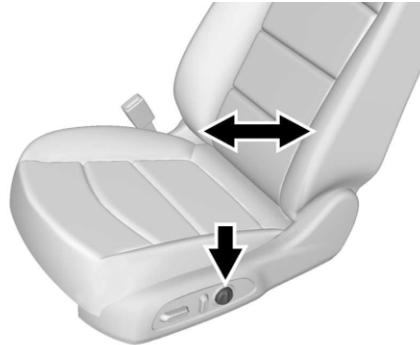
Электр жетекті орындықтың арқалығы

Орындықтың электр арқалығын реттеу үшін (бар болса):

- Арқаны еңкейту үшін басқару тұтқасының жоғарғы бөлігін артқа еңкейтіңіз.
- Арқаны тік күйге қайтару үшін басқару тұтқасының жоғарғы бөлігін алға қарай еңкейтіңіз.

Бел тірегін реттеу

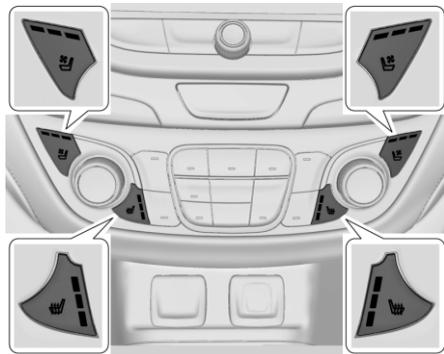

Егер жиынтықта бел тоқтауын реттеу мүмкіндігі қарастырылған болса, тоқтау орнын реттеу үшін алдыңғы немесе артқы жиекті лавишаға қарай басып тұрыңыз.

Жылытылған және желдетілетін алдыңғы орындықтар

⚠ ЕСКЕРТУ!

Егер терінің температураның ауытқуын немесе ауырсынуын сезіну қабілеті әлсіреген болса, орындықтарды жылыту күйікке әкелуі мүмкін. Күйіп қалу қаупін азайту үшін қыздыру функциясын аса сақтықпен, әсіресе ұзақ уақыт бойы пайдаланыңыз. Орындықтарды жылу оқшаулағыш заттармен жаппаңыз, мысалы, көрпе, жастық, қақпақ және т.б. бұл орындық жылытқыштың қызып кетуіне әкелуі мүмкін. Орындық жылытқыштың қызып кетуінің нәтижесі күйік немесе орындықтың зақымдануы болуы мүмкін.

Бұл функция қол жетімді болса, басқару түймелері климатты бақылау панелінде орналасқан.

Орындық жылыту қозғалтқыш жұмыс істеп тұрғанда ғана жұмыс істейді.

Жүргізуші немесе жолаушы орындық жастықшасын және арқалық жылытуды қосу үшін немесе түймесін басыңыз. Пернедегі индикатордың жарық диодтары таңдалған режимді көрсетеді.

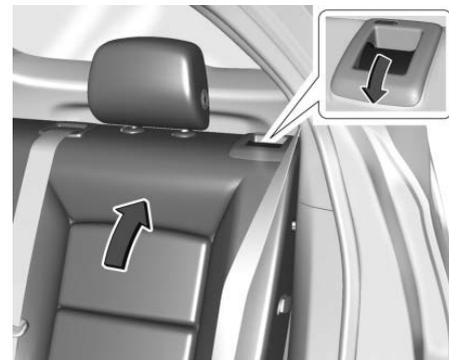
Түймені бір рет басу максималды режимді таңдайды. Әрбір келесі басу арқылы баптау жылыту функциясы өшірілгенге дейін кішіге өзгереді.

Индикатор лампалары: ең жоғары деңгей үшін үш, ең төменгі деңгей үшін бір. Жолаушы орнының қызуы ұзағырақ уақыт алуы мүмкін.

АРТҚЫ ОРЫНДЫҚ

Орындықты артқа жатқызу

Орындықтың арқалығын еңкейту үшін:

1. Орындықтың арқалығын еңкейту тұтқасын тартыңыз.
2. Орындық арқалығын қажетті күйге орнатыңыз және арқалығын бекітіп алу үшін тұтқаны түсіріңіз.
3. Бекітуді тексеру үшін арқалықты алға-артқа жылжытыңыз.

Орындықтың артқы жағын бүктеу

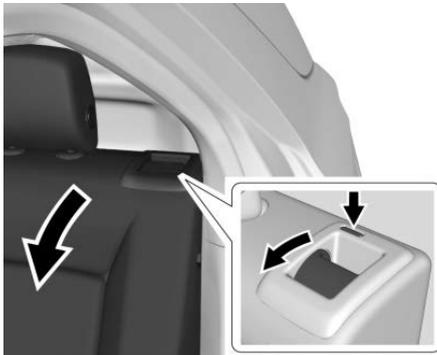
Жүк орнын ұлғайту үшін орындықтың артқы жағының екі бөлігін де төмендетуге болады. Орындық тіректерін көлік қозғалмай тұрғанда ғана бүгуге болады.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

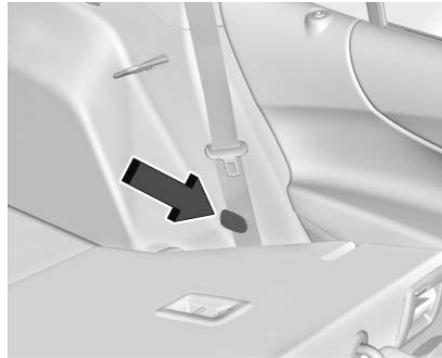
Артқы орындықтарды қауіпсіздік белдіктерімен бүктеу арқылы сіз орындықтарды немесе белдіктерді зақымдауы мүмкін. Артқы орындықты жинамас бұрын қауіпсіздік белдіктерін шешіп, оларды әдеттегі тазартылған күйге қайтару керек.

Орындықтың артқы жағын бүктеу:

1. Бас киімді тоқтауға дейін төмендетіңіз. Бас сүйегіштер ↷ 2-2 қараңыз.

2. Бұғатты ашу үшін орындықтың артқы жағындағы тұтқаны жоғары қарай тартыңыз. Артқының бұғаты ашылғанда, босату тұтқасының жанындағы түйме көтеріледі.
3. Орындықтың арқалығын алға түсіріңіз.

4. Қауіпсіздік белдігін арнайы ұстағышқа бекітіңіз. Қажет болса, орындықтың екінші бөлігін бүктеу үшін бірдей қадамдарды қайталаңыз.

Орындықтың артын көтеру

⚠ ЕСКЕРТУ!

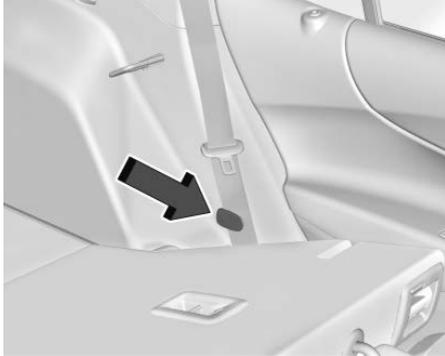
Бұғатталмаған арқалығы қақтығысқан немесе күрт тоқтаған кезде алға қарай ығысып кетуі мүмкін, бұл осында отырған адамға жарақат әкелуі мүмкін. Итеру және тарту арқылы арқалықтың бекітілуін үнемі тексеріп отыру керек.

⚠ ЕСКЕРТУ!

Қате орналастырылған, бос бекітілген немесе бұралған қауіпсіздік белдігі апат кезінде қажетті қорғаныс деңгейін қамтамасыз етпейді. Қауіпсіздік белдігін дұрыс қолданбаған адам ауыр жарақат алуы мүмкін. Артқы орындықты бастапқы қалпына келтіргеннен кейін қауіпсіздік белдіктерінің дұрыс орнатылғанын, мықтап бекітілгенін және бұрылмағанын тексеріңіз.

ҚАУІПСІЗДІК БЕЛДІКТЕРІ

Орындықтың арқалығын көтеру үшін:

1. Қауіпсіздік белдігінің ұстағышқа бекітілгеніне көз жеткізіңіз.
2. Орындықтың арқалығын көтеріп, ашылған күйде бекіту үшін оны сәл төмен итеріңіз.
3. Артқы жағы құлыпталған кезде, құлыптау тұтқасының жанындағы түйме ішке басылады.
4. Орындық арқалығын оның орнына бекітілгеніне көз жеткізу үшін жоғарғы жиегінен алға-артқа шайқаңыз.
5. Қажет болса, арқалықтың екінші бөлігін көтеру үшін бірдей қадамдарды қайталаңыз. Егер орындық қолданылмаса, оны артқы жағын тік етіп бекіту керек.

Бұл бөлімде қауіпсіздік белдіктерін қалай дұрыс пайдалану керектігін және не істеуге болмайтынын білесіз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Адамдарды қауіпсіздік белдігін тиісті түрде пайдалану мүмкін емес жерде тасымалдауға жол берілмейді. Егер сіз немесе сіздің жолаушы/жолаушылар қауіпсіздік белдіктерін тақпасаңыз, сіз немесе олар қауіпсіздік белдіктерін тақпаныңызға қарағанда апат кезінде әлдеқайда ауыр жарақат алуыңыз мүмкін. Көлік ішінде бірдеңені соғып немесе одан лақтырып жіберсеңіз, ауыр жарақат алуыңыз немесе тіпті өліп қалуыңыз мүмкін. Сонымен қатар, ілінбеген адам салондағы басқа жолаушыларды жарақаттауы мүмкін. Жүк аймағында, көліктің ішінде немесе сыртында жүру өте қауіпті. Апат кезінде жүк бөліміндегі жолаушылар ауыр немесе тіпті өлімге әкелуі мүмкін. Жолаушыларға орындықтар мен қауіпсіздік белдіктерімен жабдықталмаған көліктің кез-келген аймағында жүруге рұқсат бермеңіз. Барлық жағдайларда қауіпсіздік белдігін тағып, жолаушы / жолаушылар да тиісті түрде бекітілгеніне көз жеткізу керек.

Автокөлікте қауіпсіздік белдіктерін еске түсіретін шамдар бар. Қауіпсіздік белдігінің индикаторлары → 4-11 қараңыз.

Қауіпсіздік белдіктері қалай жұмыс істейді

Автокөлікпен жүру кезінде сіз көлік сияқты жылдамдықпен жүресіз. Егер көлік кенеттен тоқтап қалса, адам бір нәрсе оның қозғалысын тоқтатқанша қозғалуды жалғастырады. Бұл жел әйнегі, аспаптар панелі немесе қауіпсіздік белдігі болуы мүмкін!

Егер сіз қауіпсіздік белдігін байлап қойсаңыз, онда көлік құралының баяулауымен бірге сіздің қозғалысыңыз баяулайды. Бұл жағдайда тоқтау уақыты артады, өйткені ол үлкен қашықтықта жүреді, ал егер

сіз дұрыс бекітілген болсаңыз, қауіпсіздік белдіктеріңдегі күштер денеңіздің ең күшті сүйектеріне өтеді. Сондықтан қауіпсіздік белдіктері анағұрлым тиімді.

Қауіпсіздік белдіктеріне қатысты сұрақтар мен жауаптар

Q: Егер адам қауіпсіздік белдіктерін қолданса, апат кезінде машинада бұғатталуы мүмкін бе?

A: Мүмкін, ол қауіпсіздік белдіктерін қолданады ма, жоқ па. Алайда, егер адам қауіпсіздік белдіктерін қолданса, соқтығысқаннан кейін ол есін жоғалтпайды және белдікті шешіп, көліктен шыға алады.

Q: Автокөлік қауіпсіздік жастықтары жабдықталған болса, неге белдіктермен пайдалынады?

A: Қауіпсіздік жастықтары тек қосымша қауіпсіздік жүйесі болып табылады.

Олар қауіпсіздік белдіктерін ауыстыру емес, қауіпсіздік белдіктерімен бірге жұмыс істейді. Қауіпсіздік жастықтары бар ма, жоқ па, жүргізуші мен барлық жолаушылар максималды қорғанысты қамтамасыз ету үшін қауіпсіздік белдіктерін тағуы керек.

Сонымен қатар, барлық дерлік елдерде заң қауіпсіздік белдіктерін қолдануды талап етеді.

Қауіпсіздік белдіктерін қалай пайдалануға болады

Автокөліктегі барлық адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін осы ережелерді сақтаңыз.

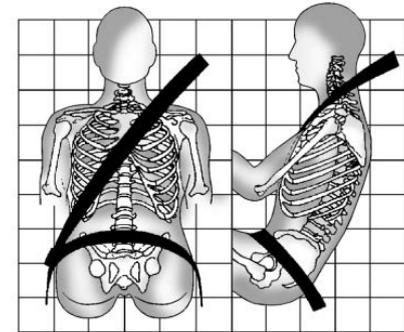
Қауіпсіздік белдіктері мен балалар, соның ішінде сәбилер мен сәбилер туралы тағы бір нәрсе білуіңіз керек.

Егер көлікте бала болса, Үлкен жастағы балалар $\varnothing$ 2-23 немесе Балалар мен сәбилер $\varnothing$ 2-25 қараңыз.

Келесі ережелерге қосымша, балаларға арналған ережелерді оқып, орындаңыз.

Көлікте жүргендердің барлығына белдіктермен бекіту өте маңызды. Статистика көрсеткендей, қауіпсіздік белдіктерін пайдаланбайтындар соқтығысу кезінде жиі жарақат алады.

Қауіпсіздік белдіктерін дұрыс пайдалану үшін белгілі бір ережелерді сақтау керек.

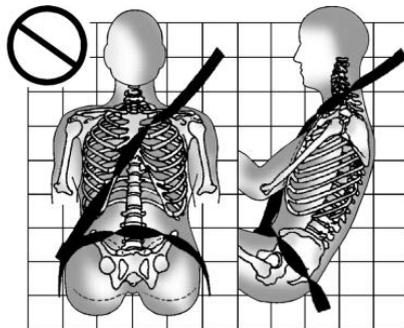
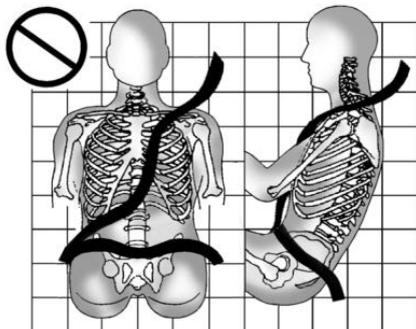

- Тікелей отыру керек және аяғыңызды алдыңызға еденге қою керек (мүмкін болса).
- Бекіту үшін дұрыс ілмекті/құлыпты қолдану керек.
- Бел белдігі белден төмен аймаққа мықтап жабысып, жамбасқа сәл тиіп тұруы керек. Соқтығысқан кезде жамбас сүйектеріне жүктеме түседі және адамның белбеу астына түсіп кетуі екіталай. Егер белдік жоғары болса, онда жүктеме асқазанға түседі. Бұл ауыр және тіпті өлімге әкелуі мүмкін.
- Иық белдігі иық пен кеудеден өтуі керек. Дененің бұл бөліктері белдіктің керілу күштеріне басқаларға қарағанда жақсы төтеп береді. Кенеттен тоқтаған немесе соқтығысқан кезде иық белдігі құлыпталады.

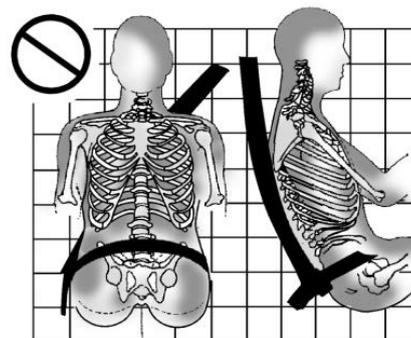
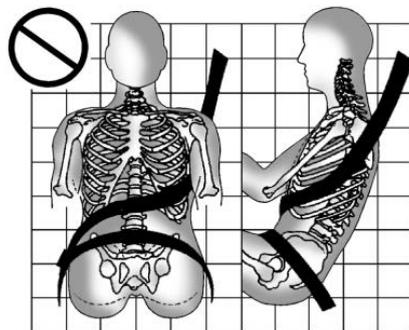
2-10 ОРЫНДЫҚТАР ЖӘНЕ ҚОРҒАУ ЖҮЙЕЛЕРІ

⚠ ЕСКЕРТУ!

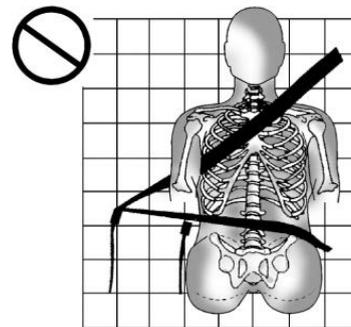
Егер қауіпсіздік белдігі дұрыс бекітілмесе, сіз ауыр жарақат алуыңыз немесе тіпті өлуіңіз мүмкін.

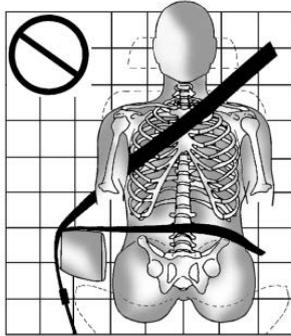
Ешқандай жағдайда бел немесе иық белдігін бұрауға немесе босатуға жол бермеңіз.

Ешқандай жағдайда иық белдігінің екі қолдың астында болуына немесе артынан өтуіне жол бермеңіз.

Бекіту үшін дұрыс ілмекті/құлыпты қолдану керек.

Ешқандай жағдайда бел немесе иық белдігінің білектің үстінен өтуіне жол бермеңіз.

▲ ЕСКЕРТУ!

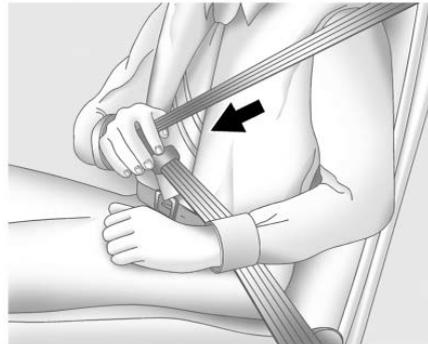
Егер сіз қауіпсіздік белдігін пластикалық орындықтың астына, мысалы, артқы орындықтың артқы жағын бүктеу тұтқасының астына немесе бүйірлік қауіпсіздік жастықшасының астына қойсаңыз, белдік қысылып қалуы мүмкін. Соқтығысу кезінде қысылған белдік жеткілікті қорғауды қамтамасыз ете алмайды. Пластмасса жапсырмалардың астына қауіпсіздік белдіктерін салуға тыйым салынады.

Бел-иық қауіпсіздік белдігі

Автомобильдегі барлық орындар бел-иық қауіпсіздік белдіктерімен жабдықталған.

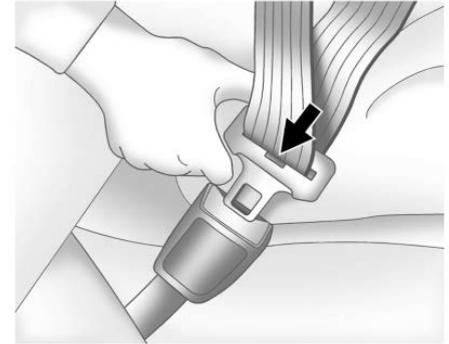
Төменде бел-иық белдіктерін дұрыс пайдалану туралы нұсқаулар берілген.

1. Тік позицияны алу үшін орынды реттеңіз (егер ол реттелетін болса).
Процедураның сипаттамасы - Нұсқағыштағы "Орындықтар" бөлімін қараңыз.

2. Бекітіштің тілін тартып, белдікті өзіңізге қарай тартыңыз. Белдікті бұрауға жол бермеңіз.

Егер сіз бел-иық белдігін күрт тартсаңыз, ол бұғатталуы мүмкін. Бұл жағдайда оның бұғатын ашу үшін белдікті аздап босату керек. Содан кейін белдікті баяу тартыңыз.

3. Құлыпқа тілшікті енгізіңіз, сонда ол сырттымен бекітіледі.

Бекітілгенін тексеру үшін ысырманьң тілін тартыңыз.

Қажет болса, оны тез шешіп алу үшін белдікті босату түймесін табыңыз.

4. Белдіктің бел бөлігін мықтап бекіту үшін белдіктің иық бөлігін тарту керек.

Белдіктің белдік бөлігін мықтап бекіту үшін белдіктің иық бөлігін тарту керек. Белдеу тазартылған күйге оралуы керек. Қауіпсіздік белдігін алып тастағанда, ешқандай жағдайда асықпаңыз. Егер қауіпсіздік белдігінің кез – келген бөлігі тазаланған күйге тез оралса, онда тартпа қысылып, белбеу жабысып қалуы мүмкін. Егер бұл орын алса, белдікті күшпен тік бағытта тартыңыз және тартқыштың бұғатын ашу үшін оны дереу босатыңыз. Егер белдікті кептелген тартқыштан тарту мүмкін болмаса, Сізге қызмет көрсететін дилерге хабарласыңыз. Есікті жаппас бұрын, белдіктің есікке ілінбейтініне көз жеткізу керек. Егер есік қатты қысылса, есік пен қауіпсіздік белдігін зақымдауы мүмкін.

Қауіпсіздік белбеуінің алдын-ала тартқыштары

Сіздің көлігіңіз бірінші қатардағы орындықтарда және екінші қатардағы бүйірлік орындықтарда қауіпсіздік белбеуінің алдын-ала тартқыштарымен жабдықталған.

Алдын ала тартқыштар жасырылған болса да, олар қауіпсіздік белдіктерінің түйінінің бөлігі болып табылады. Олар қауіпсіздік белдіктерін фронтальды соқтығысуға жақын бастапқы кезеңде немесе оларды іске қосу үшін шекті жағдайлар жасалған кезде орташа немесе үлкен күштің артында соғуға көмектеседі. Егер автомобиль орындықтарға салынған бүйірлік қауіпсіздік жастықтарымен жабдықталған болса, онда қауіпсіздік белдіктерінің алдын-ала тартқыштары қауіпсіздік белдіктерін бүйір соққыларымен де тартуға көмектеседі.

Кергіштер - бұл бір реттік механизмдер. Егер апат нәтижесінде алдын ала тартқыштар іске қосылған болса, олар, мүмкін, қауіпсіздік белдіктері жүйесінің басқа да компоненттері ауыстырылуға жатады. Жол апатынан кейін қауіпсіздік белдігі жүйесінің құрамдас бөліктерін ауыстыру $\varnothing$ 2-15 қараңыз.

Төтенше орындықтардың қауіпсіздік белдігіне отырмаңыз, көлікке отырыңыз немесе отырыңыз, сонымен қатар салонда болыңыз. Қауіпсіздік белбеуіне себу оның кенептері мен керек-жарақтарын зақымдауы мүмкін.

Артқы орындықтардың қауіпсіздік белдіктері

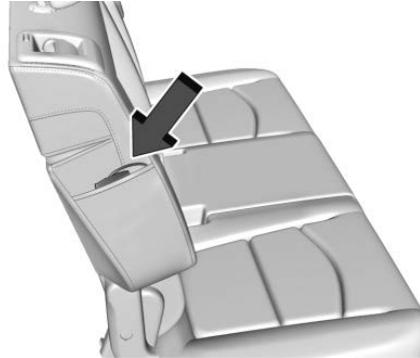
⚠ ЕСКЕРТУ!

Дұрыс пайдаланылмаған қауіпсіздік белдігі соқтығысу кезінде қажетті қорғауды қамтамасыз етпеуі мүмкін. Қауіпсіздік белдігін дұрыс қолданбаған адам ауыр жарақат алуы мүмкін. Иық белдігі иық пен кеудеден өтуі керек. Дененің бұл бөліктері белдіктің тартылу күштеріне төтеп беру үшін басқаларға қарағанда жақсы.

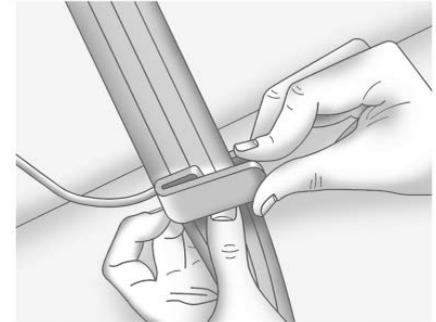
Артқы орындықтардың қауіпсіздік белдіктерінің қосымша бағыттаушылары арнайы балалар креслолары (бустерлер), сондай-ақ кейбір ересектерге сәйкес келмейтін үлкен жастағы балаларға ыңғайлы болу үшін қызмет етеді. Бола тұра белгіленген ремне, жіберуші бөлінетін иық бұтағы ремня жылғы бас және мойын отырған.

Сіздің көлігіңізде артқы орындықтардың бүйір орындарында қосымша қауіпсіздік белдіктері бар.

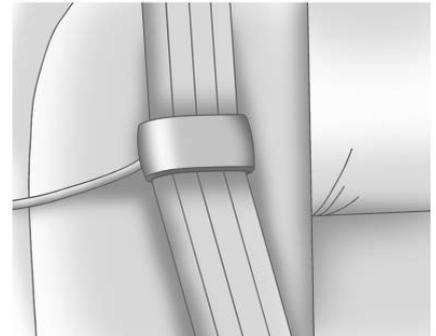
Орнату тәртібі:

1. Ол сақталған орындықтың артқы жағындағы қалтадан бағыттағышты алыңыз.

2. Бағыттаушыны белдікке қойып, белдіктің шеттерін бағыттаушының ойықтарына салыңыз.

3. Белбеу біркелкі орналасуы керек және бұралмауы керек. Серпімді сым қауіпсіздік белдігінің артқы жағында, ал бағыттағыштың өзі алдыңғы жағында болуы керек.

4. Қауіпсіздік белдігін тарту, бекіту және шешу жоғарыда осы бөлімде сипатталғандай болуы керек. Иық белдігінің иықтан өтуін қадағалаңыз. Белбеу мойынның жанында болуы керек, бірақ үстінде емес.

Бағыттағышты алып тастап, сақтау қалтасына салу үшін белдіктің шеттерін қысыңыз, оны бағыттағыштан шығаруға болады. Орындықтың артқы жағындағы сақтау қалтасына бағыттағышты алыңыз.

Жүктілік кезінде қауіпсіздік белдігін пайдалану

Қауіпсіздік белдіктері барлығына, соның ішінде жүкті әйелдерге де арналған. Көлікте жүргендердің бәрі сияқты, егер олар қауіпсіздік белдіктерін елемейтін болса, олар ауыр жарақат алуы мүмкін.

Жүкті әйел бел-иық белдігін де қолдануы керек, ал белдіктің бел бөлігі іштің астында мүмкіндігінше төмен болуы керек.

Баланы қорғаудың ең жақсы тәсілі - ананың қауіпсіздігін қамтамасыз ету. Егер қауіпсіздік белдігі дұрыс қолданылса, автомобиль соқтығысқан кезде ұрыққа зақым келмеуі мүмкін.

Жүкті әйелдер үшін, басқалар сияқты, қауіпсіздік белдіктерінің тиімділігі оларды дұрыс қолдануға байланысты.

Қауіпсіздік жүйесін тексеру

Қауіпсіздік белдігінің индикаторын, қауіпсіздік белдіктерін, құлыптар мен белдіктерді, инерциялық катушкалар мен қауіпсіздік белдіктерін үнемі тексеріп отырыңыз. Олардың барлығы жұмыс жағдайында болуы керек.

Белдіктерді қауіпсіздік белдіктері жүйесінің жұмысын бұзуы мүмкін әлсіреген немесе зақымдалған бөліктер мен бөліктерге тексеріңіз. Жөндеу мәселелерімен дилерге хабарласу керек. Жыртылған, тозған немесе бұралған қауіпсіздік белдіктері апат кезінде тиімсіз болуы мүмкін.

Жыртылған немесе тозған қауіпсіздік белдіктері соққы күшінің әсерінен жыртылуы мүмкін.

Жыртылған немесе салбырап тұрған белдікті дереу ауыстырыңыз. Егер белдік бұралған болса, оны белдік таспасындағы тіл ілгерін айналдыру арқылы айналдыруға болады. Егер бұралған белдікті түзету мүмкін болмаса, көмек алу үшін дилерге хабарласыңыз. Қауіпсіздік белдігін еске салатын жарық индикаторының дұрыс екеніне көз жеткізіңіз.

Бекітілмеген қауіпсіздік белдіктерінің индикаторлары ☞ 4-11 қараңыз.
 Қауіпсіздік белдіктерін таза және құрғақ күйде ұстаңыз. Қауіпсіздік белдіктерін күту ☞ 2-15 қараңыз.

Қауіпсіздік белдіктерін күту

Белдіктерді таза және құрғақ күйде ұстаңыз.
 Қауіпсіздік белдіктерін ұстау және оларға күтім жасау ережелерін сақтаңыз.
 Белбеу механизмдері құрғақ болуы керек. Оларда қоқыс пен шаң жиналмайтынына көз жеткізіңіз. Қажет болса, құлыптардың сыртқы беттерін және белдіктерді сабынды сумен сүртуге болады. Құлып механизміне қоқыс пен шаң түспейтініне көз жеткізіңіз. Егер құлып қоқыспен немесе шаңмен бітеліп қалса, дилерге хабарласыңыз. Жүйенің қалыпты жұмысын қамтамасыз ету үшін кейбір бөлшектерді ауыстыру қажет болуы мүмкін.

▲ ЕСКЕРТУ!

Қауіпсіздік белдіктерін ағартуға немесе бояуға тыйым салынады. Бұл олардың беріктігін жоғалтуға әкелуі мүмкін. Соқтығысу кезінде олар жеткілікті қорғауды қамтамасыз етпеуі мүмкін. Белдіктерді тазалау үшін сабынның әлсіз ерітіндісін тек жылы суда қолдануға рұқсат етіледі. Белдікті өздігінен келтіріңіз.

Жол апатынан кейін қауіпсіздік белдігі жүйесінің құрамдас бөліктерін ауыстыру

▲ ЕСКЕРТУ!

Көлік соқтығысқан кезде қауіпсіздік белдіктері жүйесі зақымдалуы мүмкін. Қауіпсіздік белдіктерінің зақымдалған жүйесін қолданатын адам апат кезінде ауыр және тіпті өлімге әкелуі мүмкін, өйткені ол тиісті қорғауды қамтамасыз ете алмайды. Соқтығысқаннан кейін қауіпсіздік белдіктерінің жүйелерінің дұрыс жұмыс істеуіне кепілдік беру үшін оларды дереу тексеріп, компоненттерді ауыстыру қажет.

Кішігірім оқиғалардан кейін белдіктерді ауыстыру қажет болмауы мүмкін. Алайда апат болған кезде қауіпсіздік белдіктерінің түйіндері босап немесе зақымдалуы мүмкін.
 Қауіпсіздік белдіктерінің түйіндерін тексеру және қажет болған жағдайда компоненттерді ауыстыру үшін дилерге хабарласыңыз.
 Апат кезінде қауіпсіздік белдіктері жүйесі қолданылмаса да, компоненттерді жөндеу және ауыстыру қажет болуы мүмкін.

Апаттан кейін немесе қауіпсіздік жастықтарының даярлық индикаторы іске қосылғаннан кейін немесе көлік қозғалысы кезінде жануды жалғастырса, қауіпсіздік белбеуінің алдын ала тартқыштарын тексеру қажет. Үрлемелі қауіпсіздік жастықтарының даярлығының сигналдық лампасы ☞ 4-12 қараңыз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Автокөлікті немесе оның бөлшектерін утилизациялау кезінде қауіпсіздік ережелерін әрқашан сақтау керек. Қоршаған ортаға және денсаулыққа зиян келтірмеу үшін жоюды уәкілетті қызмет көрсету орталығы жүзеге асыруы керек.

ҮРЛЕМЕЛІ ҚАУІПСІЗДІК ЖАСТЫҚШАЛАРЫНЫҢ ЖҮЙЕСІ

Автокөлікте келесі қауіпсіздік жастықтары бар:

- Алдыңғы қауіпсіздік жастығы жүргізуші жағында
- Алдыңғы жолаушының алдыңғы қауіпсіздік жастықшасы
- Жүргізуші орындығындағы бүйірлік қауіпсіздік жастығы
- Алдыңғы жолаушының отырғышындағы бүйірлік қауіпсіздік жастығы
- Жүргізушінің артындағы жүргізуші мен жолаушыға арналған төбенің бойлық жолағындағы қауіпсіздік жастықшасы
- Алдыңғы жолаушы мен оның артында отырған жолаушыға арналған төбенің бойлық жолағындағы қауіпсіздік жастықшасы

Автомобильдегі барлық қауіпсіздік жастықшаларында AIRBAG (қауіпсіздік жастықшасы), әрлеу немесе орналастыру тесігінің жанында бекітілген затбелгі бар.

Алдыңғы қауіпсіздік жастықтары рульдік доңғалақта (жүргізуші үшін) және аспаптар панелінде (жолаушы жағында) "AIRBAG" жазуларымен белгіленген. Орындықтарға орналастырылған бүйірлік қауіпсіздік жастықтары AIRBAG жазуларымен есікке жақын орындықтың бүйір жағында көрсетілген.

Төбенің бойлық жолағындағы қауіпсіздік жастықшалары төбеге немесе әрлеуге "AIRBAG" жазуларымен белгіленген.

Қауіпсіздік жастықтары қауіпсіздік белдіктерімен қамтамасыз етілген қорғауға қосымша болып табылады.

Қазіргі заманғы қауіпсіздік жастықтарының конструкциясы ашылу кезінде жарақат алу қаупін азайтады, дегенмен, тиімді қорғауды қамтамасыз ету үшін барлық жастықтар өте тез үрленуі керек.

Қауіпсіздік жастықшалары жүйесі туралы ең маңызды ақпарат:

ЕСКЕРТУ!

Қауіпсіздік белдігімен бекітілмеген адам, егер автомобильде қауіпсіздік жастықшалары болса да, соқтығысу кезінде ауыр немесе тіпті өлімге әкелуі мүмкін. Қауіпсіздік жастықтары оларды ауыстырудың орнына қауіпсіздік белдіктерімен бірге жұмыс істейді. Қауіпсіздік жастықшалары кез-келген соқтығысуға қарсы тұруға арналмаған.

Кейбір апаттық жағдайларда қорғаныс тек қауіпсіздік белдіктерімен қамтамасыз етіледі. Қауіпсіздік жастықшасы қашан үрленеді? ⇨ 2-18 қараңыз.

ЕСКЕРТУ!

Қауіпсіздік белдіктері автомобиль ішіндегі заттарға соғу немесе апат кезінде одан шығу қаупін азайтады. Қауіпсіздік жастықтары - қауіпсіздік белдіктеріне "қосымша ұстау жүйесі". Автомобильдегі барлық адамдар тиісті орын қауіпсіздік жастығымен жабдықталғанына немесе жабдықталмағанына қарамастан, қауіпсіздік белдіктерімен мықтап бекітілуі керек.

ЕСКЕРТУ!

Қауіпсіздік жастықшалары бірден және үлкен күшпен үрленетіндіктен, қауіпсіздік жастықшасының жанында немесе оның жанында тұрған адам ауыр және тіпті өлімге әкелуі мүмкін. Қауіпсіздік жастықтарына жақын отыруға болмайды (креслоның шетінде отырыңыз немесе алға қарай сүйеніңіз). Қауіпсіздік белдіктері соқтығысқан кезде адамды орнында ұстауға көмектеседі. Автокөлікте қауіпсіздік жастықтары болса да, әрқашан қауіпсіздік белдігін пайдалану керек.

▲ ЕСКЕРТУ!

Егер бұл жүргізушінің көлік жүргізу қабілетін нашарлатпаса, ол мүмкіндігінше әрі қарай отыруы керек. Алдыңғы жолаушыларға арналған қауіпсіздік белдіктері мен қауіпсіздік жастықтары сіз тік отырғанда, орындықтың артына мықтап жабысып, екі аяғыңызбен еденге жатқанда тиімді әрекет етеді. Орындықта немесе төбенің бойлық жолағында бүйірлік қауіпсіздік жастықшасы болса, есікке немесе есіктің әйнегіне сүйенуге немесе сүйенуге болмайды.

▲ ЕСКЕРТУ!

Қауіпсіздік жастықшасының астындағы немесе оған өте жақын орналасқан балалар, егер ол іске қосылып кетсе ауыр немесе тіпті өлімге әкелетін жарақат алуы мүмкін. Көліктегі балалар әрқашан дұрыс бекітілуі керек. Толық ақпаратты Үлкен жастағы балалар ⇨ 2-23 немесе Кішкентай балалар мен сәбилер ⇨ 2-25 бөлімінен қараңыз.

Аспап қалқанында тиісті белгішесі бар қауіпсіздік жастықшасының даярлық индикаторы бар. Жүйе қауіпсіздік жастықшалары жүйесіндегі электрониканың жұмысын тексереді. Егер ақаулық болса, индикатор жанады. Үрлемелі қауіпсіздік жастықтары даярлығының сигналдық лампасы ⇨ 4-12 қараңыз.

Қауіпсіздік жастықтары қайда орналасқан?

Жүргізуші жағындағы алдыңғы қауіпсіздік жастықшасы руль дөңгелегінің орталық бөлігінде орналасқан.

Жолаушы жағындағы алдыңғы қауіпсіздік жастықшасы жолаушы жағындағы аспаптар панелінде орналасқан.

Жүргізуші жағы көрсетілген, жолаушы жағында - осыған ұқсас

Орындықтарға орнатылған жүргізуші мен алдыңғы жолаушының бүйірлік қауіпсіздік жастықтары есік жағындағы орындықтардың артқы жағында орналасқан.

Жүргізуші жағы көрсетілген, жолаушы жағында - осыған ұқсас

Алдыңғы және оның артындағы жолаушының жоғарғы қауіпсіздік жастықтары төбенің бойлық жолағында, бүйір терезенің үстінде орналасқан.

▲ ЕСКЕРТУ!

Егер адам мен қауіпсіздік жастығы арасында зат болса, қауіпсіздік жастықшасы дұрыс ашылмауы немесе зат адамға соғылып, ауыр немесе тіпті өлімге әкелетін жарақат алуы мүмкін. Қауіпсіздік жастықшасының ашылуына ештеңе кедергі болмауы керек. Адам мен қауіпсіздік жастығының арасына ешқандай заттарды қоюға болмайды;

▲ ЕСКЕРТУ!

руль дөңгелегінің күпшегіне және басқа қауіпсіздік жастықтарының жабындарына немесе олардың жанына ештеңе бекітілмеуі керек.

Бүйірлік қауіпсіздік жастықшасының жолын жауып тастайтын орындық керек-жарақтарын пайдаланбаңыз.

Егер төбенің бойлық жолағында қауіпсіздік жастықтары болса, сіз арқанды терезеден немесе есіктің ашылуынан тартып, автокөліктің төбесіне ештеңе бекіте алмайсыз. Осылайша, сіз осы қауіпсіздік жастықшаларының ашылуын бұғаттай аласыз.

Қауіпсіздік жастықшасы қашан үрленеді?

Бұл автомобиль қауіпсіздік жастықтарымен жабдықталған. Үрлемелі қауіпсіздік жастықшалары жүйесі S 2-15 қараңыз. Қауіпсіздік жастықшалары, егер әсер ету күші тиісті қауіпсіздік жастықшалары жүйесінің іске қосылу шегінен асып кетсе, үрленеді. Іске қосу шегінің көмегімен жүргізуші мен жолаушыларды ұстап тұру үшін қауіпсіздік жастықтарының қатысуы талап етілетін күрделі қақтығыстар айқындалады. Автокөлік соққы күшін анықтайтын электронды соқтығысу қадағаларымен жабдықталған.

Іске қосу шегі автокөліктің конструкциясына байланысты өзгереді.

Алдыңғы қауіпсіздік жастықшалары орташа немесе үлкен күштің фронтальды немесе фронтальды соқтығысуымен ашылады, бұл жүргізуші мен алдыңғы жолаушының басы мен кеудесіне соққы әсерін азайтады.

Алдыңғы жастықтардың іске қосылуы тек автокөліктің жылдамдығына ғана байланысты емес. Қауіпсіздік жастықшалары ашылады ма, жоқ па, оны соқтығысу объектісі, соқтығысу бағыты және тежеу жылдамдығы анықтайды.

Алдыңғы қауіпсіздік жастықтары әртүрлі соқтығысу жылдамдықтарында іске қосылуы мүмкін, бұл көліктің соқтығысу объектісіне тікелей немесе бұрыш жасай соқтығысуына, соқтығысу объектісінің бекітілгеніне немесе қозғалуына, қатты немесе деформацияланатынына, тар немесе кең болуына байланысты.

Алдыңғы қауіпсіздік жастықшалары автокөліктің бұрыш, артқы жағынан соғу және көптеген бүйірлік соқтығысу кезінде жұмыс істемейді. Алдыңғы қауіпсіздік жастықтары жеңіл фронтальды, дерлік фронтальды және фронтальды-бүйірлік соқтығысуларда, бұрыштық-бұрыштық соқтығысуларда және бүйірлік жанасуларда, сондай-ақ автомобиль цилиндрлік затқа (мысалы, тірек немесе ағаш) соқтығысқанда

немесе үлкен көліктің артқы есігінен (мысалы, жүк көлігі) артқы жағынан соқтығысқанда жұмыс істемеуі мүмкін. Бүйірлік соққылардан қорғауға арналған қауіпсіздік жастықтары орындықтарға орнатылып, соққы орнына байланысты орташа және күшті бүйірлік соқтығысулар кезінде іске қосылуы керек. Орындықтардағы бүйірлік қауіпсіздік жастықшалары фронтальды және фронтальды соққыларға, төңкерістерге және артқы соққыларға жақын болмауы керек. Бүйірлік соққы кезінде қауіпсіздік жастықшасы тиісті жағынан орындыққа ашылады.

Есіктердің саңылауларының үстінде орналасқан қауіпсіздік жастықтары әсер ету орнына байланысты орташа және күшті бүйірлік соқтығысулармен жұмыс істейді. Төбенің бойлық сәулесіне салынған қауіпсіздік жастықшалары фронтальды және фронтальды соққыларға, төңкерістер мен артқы соққыларға жақын болмауы керек. Есіктердің саңылауларының үстіндегі қауіпсіздік жастықшалары тек соққы түскен жағынан ғана жұмыс істейді.

Қауіпсіздік жастықшалары әр апат кезінде міндетті түрде жұмыс істемейді. Белгілі бір апатта қауіпсіздік жастықшасын іске қосу қажеттілігін тек құрбандар, көлік құралдарының зақымдануы немесе жөндеу құны бойынша бағалау мүмкін

емес. Автомобиль соққыны анықтау және диагностикалау модулімен жабдықталған, ол белгілі бір деңгейден асатын соққылар туралы ақпаратты жаза алады.

Егер сізде автокөліктің қауіпсіздік жастықтарының жұмысы туралы сұрақтарыңыз болса, кәсіби талдау және диагностика үшін дилерге хабарласыңыз.

Қауіпсіздік жастықшаларын үрлеу механизмі қандай?

Соқтығысқан жағдайда қадағалар жүйесі резервуардан газды шығару механизмін іске қосатын электр сигналын жібереді. Резервуардан шыққан газ қауіпсіздік жастықшасын толтырады, нәтижесінде жастық қақпақты қалпына келтіреді және ашылады. Үрлеу механизмі, жастық және бекіту - бұл қауіпсіздік жастықшасы модулінің бөліктері. Қауіпсіздік жастықтарының орналасуын Қауіпсіздік жастықтары қайда? ⇨ 2-17 бөлімінен қараңыз.

Қауіпсіздік жастығы адамды қалай ұстайды?

Фронтальды немесе фронтальды соқтығысу кезінде орташа немесе үлкен күш, тіпті қауіпсіздік белдігімен бекітілген адам рульге немесе аспаптар панеліне тиюі мүмкін. Күшті немесе орташа бүйірлік соқтығысу кезінде, тіпті қауіпсіздік белдігімен бекітілген адам автомобиль ішіндегі компоненттерге соққы бере алады.

Қауіпсіздік жастықтары қауіпсіздік белдіктерімен қамтамасыз етілген қорғанысты толықтырады, әсер ету күшін адам ағзасына біркелкі таратады.

Алайда, егер қауіпсіздік жастықтары соқтығысқан кезде жастыққа қарай қозғалмаса, адамды қорғай алмайды. Қауіпсіздік жастықшасы қашан үрленеді?

↳ 2-18 қараңыз.

Қауіпсіздік жастықтары - бұл қауіпсіздік белдіктеріне қосымша.

Қауіпсіздік жастықшалары іске қосылғаннан кейін не болады?

Іске қосылғаннан кейін алдыңғы және бүйірлік жастықтар өте тез жарылып кетеді – сондықтан оларды толтыруды тіпті байқамауға болады. Шатырдың бойлық жолағындағы қауіпсіздік жастықшалары ашылғаннан кейін біраз, кем дегенде ішінара уақыт газды ұстап тұруы мүмкін. Қауіпсіздік жастықшасы модулінің кейбір компоненттері бірнеше минут бойы ыстық күйінде қалуы мүмкін.

Қауіпсіздік жастықшаларының орналасуы Қауіпсіздік жастықшалары қай жерде орналасқан? ↳2-17 бөлімінде сипатталған.

Адамға қатысты қауіпсіздік жастықшасының бөліктері жылы болуы мүмкін, бірақ өте ыстық емес. Қауіпсіздік жастықшасын үрлеу кезінде түтін мен шаң тесіктерден шығуы мүмкін. Қауіпсіздік жастығы жүргізушіге жел әйнегі арқылы шолуды жаппайды, басқару

қабілетін шектемейді және көліктен кетуге кедергі келтірмейді.

⚠ ECKEPTY!

Қауіпсіздік жастықшасын үрлеген кезде ауада шаң пайда болуы мүмкін. Шаң астма немесе басқа тыныс алу аурулары бар адамдар үшін қауіпті. Сондықтан, мұны тәуекелсіз жасауға болатын сәтте барлығы көліктен кетуі керек. Қауіпсіздік жастығы ашылғаннан кейін көліктен шығу мүмкін болмаса, тыныс алу жолдарының ақаулары бар адамға терезені ашу арқылы ауаның шығуын қамтамасыз ету керек. Егер қауіпсіздік жастықшасын ашу нәтижесінде тыныс алу проблемалары туындаса, медициналық көмекке жүгіну керек.

Автомобильде қауіпсіздік жастықшаларын ашқаннан кейін барлық есіктерді автоматты түрде құлыптан босататын, отын беруді жабатын, ішкі жарықтандыру мен апаттық сигнал беру жүйесін қосатын функция бар. Егер әсер ету күші белгілі бір шекті мәннен асып кетсе, бұл функция қауіпсіздік жастықшаларын ашпай-ақ жұмыс істей алады. Отты өшіріп, қайта қосқаннан кейін отын жүйесі қалыпты жұмыс режиміне оралады;

есіктерді құлыптауға, жолаушылар салонындағы лампаларды өшіруге және тиісті басқару элементтерімен апаттық жарқылдарды өшіруге болады. Егер апат салдарынан осы жүйелердің кез-келгені бұзылса, олар ауытқулармен жұмыс істей алады.

⚠ ECKEPTY!

Қауіпсіздік жастықшалары іске қосылған қатты соқтығысудың нәтижесінде автокөліктің маңызды жүйелері зақымдалуы мүмкін, мысалы, отын, тежегіш, басқару жүйесі және т.б. егер автомобиль салыстырмалы түрде ауыр оқиғадан кейін қозғала алатын болса да, бар зақымданулар автомобильді қауіпсіз басқаруды қиындатуы мүмкін.

Апаттан кейін қозғалтқышты өте сақтықпен іске қосу керек.

Қауіпсіздік жастықшасын іске қосуға қабілетті жеткілікті күшті соқтығысу жағдайында жел әйнегі автокөліктің деформациясына байланысты жиі бұзылады. Алдыңғы қауіпсіздік жастықшасы жолаушы жағында іске қосылған кезде, жел әйнегі сынуы мүмкін.

- Қауіпсіздік жастықтары тек бір рет ашыла алады. Қауіпсіздік жастығы іске қосылғаннан кейін жүйенің кейбір компоненттерін ауыстыру қажет. Егер жаңа компоненттер орнатылмаса, қауіпсіздік жастықшалары жүйесі келесі жолы қорғауды қамтамасыз ете алмайды. Жаңа жүйеде қауіпсіздік жастықшалары модульдері және басқа да бөлшектер болуы керек. Басқа бөліктерді ауыстыру қажеттілігі туралы ақпарат автомобильге қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықта келтірілген.
- Автомобильде соқтығысуды диагностикалау және тану модулі бар, ол тиісті ақпаратты тіркейді.
- Қауіпсіздік жастықшаларына қызмет көрсету тек білікті механиктерге ғана рұқсат етіледі. Егер дұрыс қызмет көрсетілмесе, қауіпсіздік жастықшалары жүйесінің функциялары бұзылуы мүмкін. Техникалық қызмет көрсету үшін дилерге хабарласыңыз.

Қауіпсіздік жастықтарымен жабдықталған автомобильдерге қызмет көрсету

Қауіпсіздік жастықтарымен жабдықталған автомобильдерге арнайы техникалық қызмет көрсету қажет. Автокөліктің әртүрлі бөліктерінде қауіпсіздік жастықшалары жүйесінің компоненттері орнатылған. Қауіпсіздік жастықтары жүйесіне қызмет көрсету жөніндегі ақпаратты дилерден немесе тиісті басшылыққа жүгіну арқылы алуға болады.

ЕСКЕРТУ!

Автомобильді тұтату және аккумуляторды өшіргеннен кейін 10 секунд ішінде қауіпсіздік жастықшасы дұрыс емес әрекеттермен жұмыс істей алады. Жастықтың жанында тұрған адам жарақат алуы мүмкін. Сары қосқыштармен операциялардан аулақ болу керек. Олар қауіпсіздік жастықшалары жүйесіне қатысты болуы мүмкін. Техникалық қызмет көрсететін адам қажетті біліктілік деңгейіне ие болуы керек және ұсынылған процедураларды сақтауы керек.

Қауіпсіздік жастықтарымен жабдықталған автомобильге қосымша жабдықты орнату

Жақтауды, бамперді, биіктікті, автокөліктің алдыңғы немесе бүйірлік металл қаптамасын өзгертетін компоненттерді қосу қауіпсіздік жастықшалары жүйесін бұзуы мүмкін.

Қауіпсіздік жастықшалары жүйесінің әрекеті келесі компоненттердің кез-келгеніне дұрыс емес жөндеу мен ауыстыруды қоса, өзгерістер енгізуге әсер етуі мүмкін:

- Қауіпсіздік жастықтары жүйесі, соның ішінде қауіпсіздік жастықтары модульдері, алдыңғы және бүйірлік қадағалар, тіркеу және диагностикалық модульдер немесе қауіпсіздік жастықтары сымдары
  - Алдыңғы орындықтар, оның ішінде тігістер, тігістер немесе сыдырма ілгектер
  - Қауіпсіздік белдіктері
  - Руль, аспаптар панелі, төбені безендіру немесе сәндік тіректерді безендіру
  - Есіктердің ішкі тығыздағыштары, динамиктерді қоса
- Сіздің дилеріңізден және техникалық қызмет көрсету нұсқаулығынан сіз қауіпсіздік жастықшалары модульдері мен қадағаларының, қауіпсіздік жастықшаларын тіркеу және диагностикалау Модулінің және сымдарының орналасуы туралы ақпаратты, сондай-ақ оларды ауыстырудың тиісті тәртібін таба аласыз.

Көлік құралын мүгедек пайдаланушыны орналастыру үшін немесе кез келген басқа себептермен өзгерту қажет болса, өзгертулер қауіпсіздік жастықшасы жүйесіне әсер ететінін білу үшін дилерге хабарласыңыз.

Қауіпсіздік жастықтары жүйесін тексеру

Қауіпсіздік жастықшалары жүйесі жоспарлы техникалық қызмет көрсетуді немесе ауыстыруды қажет етпейді. Қауіпсіздік жастықшасының даярлық индикаторы жұмыс істейтініне көз жеткізіңіз. Үрлемелі қауіпсіздік жастықтарының даярлығының сигналдық лампасы ⇨ 4-12 қараңыз.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Егер қауіпсіздік жастықшасының жабыны бұзылса, зақымдалса немесе ашық болса, жастық дұрыс жұмыс істемеуі мүмкін. Қауіпсіздік жастықшасының қақпағын ашуға немесе бүлдіруге болмайды. Егер қауіпсіздік жастықшасының қақпақтары ашық немесе зақымдалған болса, оны немесе қауіпсіздік жастықшасының бүкіл модулін ауыстыру қажет. Қауіпсіздік жастықшаларының орналасуы Қауіпсіздік жастықшалары қай жерде орналасқан? ⇨ 2-17 бөлімінде сипатталған. Техникалық қызмет көрсету үшін дилерге хабарласыңыз

Соқтығысқаннан кейін қауіпсіздік жастықшалары жүйесінің компоненттерін ауыстыру

ЕСКЕРТУ!

Көлік соқтығысқан кезде қауіпсіздік жастықшалары жүйесі зақымдалуы мүмкін. Зақымдалған қауіпсіздік жастықшалары жүйесі апат болған жағдайда жүргізуші мен жолаушыларды тиісті қорғауды қамтамасыз ете алмайды, нәтижесінде ауыр немесе тіпті өлімге әкелуі мүмкін.

Қауіпсіздік жастықшалары жүйесінің дұрыс жұмыс істеуіне кепілдік беру үшін соқтығысқаннан кейін оны техникалық қызмет қызметкерлері тексеріп, қажет болған жағдайда зақымдалған компоненттерді ауыстыру керек.

Қауіпсіздік жастықшасы іске қосылғаннан кейін оның компоненттерін ауыстыру қажет. Техникалық қызмет көрсету үшін дилерге хабарласыңыз.

Егер қауіпсіздік жастықшасының даярлық индикаторы сөнбесе немесе қозғалыс кезінде жанбаса, қауіпсіздік жастықшалары жүйесі дұрыс жұмыс істемеуі мүмкін.

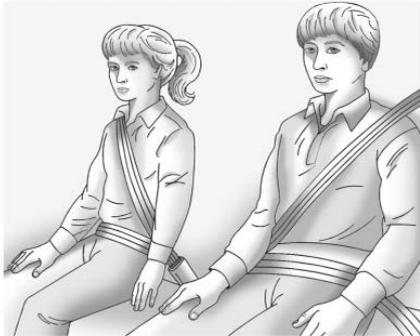
Техникалық қызметке дереу хабарласыңыз. Үрлемелі қауіпсіздік жастықтары даярлығының сигналдық лампасы ⇨ 4-12 қараңыз.

ЕСКЕРТУ!

Автокөлікті немесе оның бөлшектерін утилизациялау кезінде қауіпсіздік ережелерін әрқашан сақтау керек. Қоршаған ортаға және денсаулыққа зиян келтірмеу үшін жоюды уәкілетті қызмет көрсету орталығы жүзеге асыруы керек.

БАЛАЛАРҒА АРНАЛҒАН ҚАУІПСІЗДІК ЖҮЙЕЛЕРІ

Жасы үлкен балалар

Арнайы көтеру орындарында отырмайтын үлкен балалар автокөліктің қауіпсіздік белдіктерін қолдануы керек.

Қосымша жастықты дайындаушының нұсқаулығында баланың салмағы мен бойының шектеулері көрсетілген. Балаға бел және иық белдіктері бар қосымша жастықты қолдану қажет пе, жоқ па, оны келесі сынақтың көмегімен анықтауға болады:

- Орындықтың артына сүйеніп отыру керек. Тізелер орындықтың шетінде бүгіле ме? Егер ия болса, жалғастыру. Егер жоқ болса, қосымша жастықты пайдалану керек.

- Бел-иық қауіпсіздік белдігін бекітіңіз. Иық бауы иыққа жата ма? Егер ия болса, жалғастыру. Олай болмаса, артқы қауіпсіздік белдігінің бағыттағышын қолданыңыз (егер жабдықталған болса). Бел-иық қауіпсіздік белдігі бөліміндегі "Артқы қауіпсіздік белдігінің бағыттаушылары" параграфын § 2-11 қараңыз. Егер мұндай бағыттаушы жиынтықта көзделмесе немесе белдік әлі де иыққа жатпаса, сіз балаларға арналған кресло-бустерді пайдалануыңыз керек.
- Бел белбеуі белден төмен аймақта жамбасқа сәл тиіп тұр ма? Егер бар болса, жалғастыруға болады. Егер жоқ болса, қосымша жастықты пайдалану керек.
- Жол бойында қауіпсіздік белдігінің дұрыс орналасуы сақталуы мүмкін бе? Егер бар болса, жалғастыруға болады. Егер жоқ болса, қосымша жастықты пайдалану керек.

▲ ЕСКЕРТУ!

- Жазатайым оқиғалар статистикасы балаларды артқы орындыққа отырғызғанда және қауіпсіздік белдіктерін дұрыс пайдаланғанда жоғары екенін көрсетеді.
- Апат болған жағдайда қауіпсіздік белдіктерімен бекітілмеген балалар автокөліктен шығарылуы мүмкін.
- Баланы орындыққа орналастырудың барлық жағдайларында бел белдігі мүмкіндігінше төмен, жамбас буындарына жақын, баланың жамбастарына тиіп тұруы керек. Бұл апат болған жағдайда іш қуысының қысылуына жол бермейді.

▲ ЕСКЕРТУ!

Бұл суретте баланы бел-иық белдігімен бекітудің дұрыс емес әдісі көрсетілген. Қауіпсіздік белдігін осылай қолданатын бала апат кезінде жарақат алуы немесе өлуі мүмкін.

Қ: Қауіпсіздік белдіктерін қалай пайдалануға болады?

А: Үлкен жастағы балалар бел-иық қауіпсіздік белдігін пайдалануы тиіс, бұл ретте иық бауы дененің қозғалысын қосымша шектеуі тиіс.

Иық бауы бет немесе мойын деңгейінде өтпеуі керек. Бел белдігі белден төмен аймақта денеге мықтап жабысып, жамбасқа сәл тиіп тұруы керек. Соқтығысқан кезде жамбас сүйектеріне жүктеме түседі. Белбеу ешқашан асқазанда болмауы керек соқтығысқан кезде бұл ауыр немесе тіпті өлімге әкелуі мүмкін.

Сондай-ақ, Бел-иық қауіпсіздік белдігі бөліміндегі "Артық қауіпсіздік белдігінің бағыттаушылары" параграфын § 2-11 қараңыз.

Статистикаға сәйкес, балалар артық орындықтағы ұстағыш құрылғыға тиісті түрде бекітілген жағдайда қауіпсіз болады.

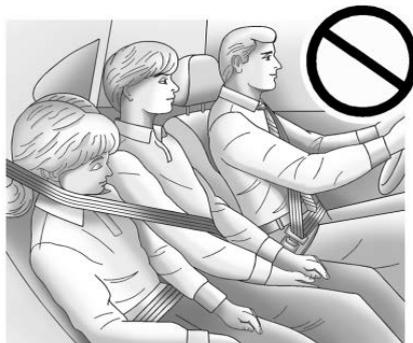
Апат кезінде белдіктермен бекітілмеген балаларды көліктен лақтырып тастауға немесе басқа адамдарға тигізуге болады. Үлкен балалар қауіпсіздік белдіктерін дұрыс қолдануы керек.

▲ ЕСКЕРТУ!

Бірнеше баланы бір белбеумен тағуға рұқсат етілмейді. Бұл жағдайда белбеу соқтығысу кезінде пайда болатын күштерді дұрыс тарата алмайды. Апат болған жағдайда олар бір-бірімен соқтығысып, ауыр жарақат алуы мүмкін. Әрбір қауіпсіздік белдігін бір уақытта бір адам ғана пайдалана алады.

▲ ЕСКЕРТУ!

Иық белдігі баланың басынан асып кетуіне жол бермеңіз. Егер бала бел-иық белдігімен дұрыс бекітілмесе, ауыр жарақат алуы мүмкін. Апат болған жағдайда иық бауы баланың қозғалысын шектей алмайды. Баланы тым алға жылжыту баланың басына немесе мойнына жарақат әкелуі мүмкін. Сондай-ақ, нәресте бел белбеуінің астынан сырғып кетуі мүмкін. Бұл жағдайда жүктеме асқазанға түседі, бұл ауыр немесе тіпті өлімге әкелуі мүмкін. Иық белдігі иық пен кеудеден өтуі керек.

Жас балалар мен сәбилер

Көлікте жүргендердің бәрі қорғалуы керек! Бұл жас балалар мен сәбилерге де қатысты. Қауіпсіздік жүйелерін сапардың жасына, бойына және қашықтығына қарамастан барлығы пайдалануы тиіс.

▲ ЕСКЕРТУ!

Баланың мойнына қауіпсіздік белбеуінің иық бұтағын орау оның жарақаттануына немесе тұншығуына әкелуі мүмкін. Балаларды көлікте қараусыз қалдыруға және оларға қауіпсіздік белдіктерімен ойнауға тыйым салынады.

Әрқашан автомобильде кішкентай балалар мен сәбилер болған кезде арнайы балалар креслолары қолданылуы керек. Қауіпсіздік жастықшалары жүйесі де, автомобиль белдіктері де жас балалар мен сәбилерге арналмаған.

Апат кезінде дұрыс бекітілмеген балаларды көліктен шығаруға немесе басқа адамдарға тигізуге болады.

▲ ЕСКЕРТУ!

Көлікте жүргенде кішкентай баланы немесе нәрестені қолында ұстауға болмайды. Соқтығысу кезінде үлкен күштер пайда болады және баланы ұстау мүмкін болмайды. Мысалы, егер соқтығысу 40 км/сағ (25 миль) жылдамдықпен жүрсе, салмағы 5,5 кг (12 фунт) болатын бала жолаушының қолына 110 кг (240 фунт) күшпен басады. Бала тиісті жаста ұстау құрылғысына бекітілуі керек.

▲ ЕСКЕРТУ!

Қауіпсіздік жастықшасының астындағы немесе оған өте жақын орналасқан балалар, егер ол іске қосылып кетсе ауыр немесе тіпті өлімге әкелетін жарақат алуы мүмкін. Баланы ұстайтын құрылғыны алдыңғы орындыққа артқа қаратып орнатуға тыйым салынады. Артқа қарайтын балалар креслосы артқы орындыққа бекітілуі керек. Алға қараған балалар креслосын артқы орындыққа орнату ұсынылады. Баланың алдыңғы жолаушысының орындығына ұстап тұратын құрылғыны орнату кезінде қозғалыс барысында тұлға орындықты артқа қарай шеткі жағдайға жылжитыуы қажет.

Балалардың қауіпсіздік жүйелері балаларды көлікте отыратын немесе басқа күйде ұстайтын құрылғылардан тұрады. Кейде оларды балалар орындықтары немесе автомобиль креслолары деп атайды.

Балалардың қауіпсіздік жүйелері үш негізгі түрге бөлінеді:

- Қозғалыс барысы бойынша орнатылған балаларға арналған автокөлік креслолары

- Қозғалысқа қарсы орнатылған балаларға арналған ұстау құрылғылары

- Қосымша жастықтар мен стандартты қауіпсіздік белдіктері бар орындықтар

Баланы ұстайтын құрылғы белгілі бір баланың бойына, салмағына және жасына, сондай-ақ ол орнатылған автокөлікпен үйлесімділігіне сәйкес таңдалады.

Барлық типтегі балаларды ұстайтын құрылғылардың көптеген модельдері бар. Балалар креслосын сатып алғанда, оның автомобильде пайдалануға арналғанына көз жеткізу керек. Баланы ұстап тұратын құрылғыны дайындаушының нұсқаулығында осы жүйе үшін баланың салмағы мен бойының шектеулері көрсетілген. Сонымен қатар, ерекше қажеттіліктері бар балаларға арналған сақтау құрылғыларының көптеген түрлері бар.

▲ ЕСКЕРТУ!

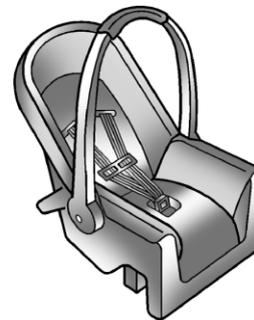
Апат кезінде мойын немесе бас жарақатының ықтималдығын азайту үшін жас балалар мен сәбилер бала екі жасқа толғанға дейін немесе оның биіктігі мен салмағы осы құрылғы үшін шекті мәндерден аспайынша, баланы ұстап тұратын құрылғыға отырады.

▲ ЕСКЕРТУ!

Кішкентай баланың жамбас сүйектері әлі де кішкентай, сондықтан әдеттегі белден өтетін қауіпсіздік белбеуі жамбас сүйектерінде қажетті төмен позицияны ала алмайды.

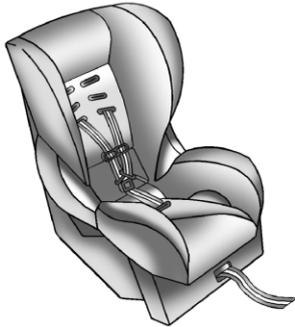
Оның орнына белбеу баланың асқазанына түседі. Соқтығысқан кезде белдік дененің сүйексіз бөлігіне күш береді, бұл ауыр немесе тіпті өлімге әкелуі мүмкін. Жарақат алу қаупін азайту үшін балаға әрқашан қолайлы балалар креслосы қолданылуы керек.

Балаларға арналған ұстау құрылғыларын орнатуға болатын орындар

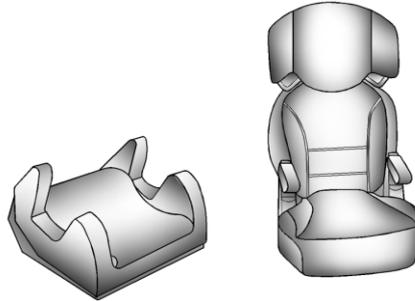
Қозғалысқа қарсы орнатылған автобесік

Баланы ұстап тұратын құрылғы баланы алға қарай жылжытудан сақтайды, бұл оның артқы жағына қолдау көрсетеді. Белдіктердің көмегімен баланың креслодағы жағдайы, соның ішінде апат кезінде де сақталады.

Қозғалыс бағыты бойынша орнатылған балаларды ұстау құрылғысы

Қозғалыс бағыты бойынша орнатылған балаларды ұстау құрылғысы белдіктердің көмегімен баланы алға жылжытудан сақтайды.

Жастық (бустер)

Қосымша жастықшалар мен стандартты қауіпсіздік белдіктері бар орындықтар қозғалыс кезінде орнатылған нәресте ұстағыштарынан асып кеткен балаларға арналған.

Қосымша орындықтар автокөліктің стандартты қауіпсіздік белдіктерін баланың астына қосымша жастықсыз осындай қауіпсіздік белдіктерін пайдалану үшін жеткілікті өскенше реттеуге мүмкіндік береді. Қауіпсіздік белдіктерінің сәйкестігін тексеру туралы ақпаратты Үлкен балалар бөлімінен ⇨ 2-23 қараңыз.

Автокөлікке қосымша балалар креслоларын орнату

⚠ ЕСКЕРТУ!

Егер балалар креслосы автомобильде жақсы бекітілмеген болса, бала ауыр немесе тіпті өлімге әкелуі мүмкін. Құрылғыға қоса берілген өндірушінің нұсқауларына және осы нұсқаулықтағы нұсқауларға сәйкес нәресте ұстағышын автокөліктің қауіпсіздік белдігімен немесе ISOFIX жүйесімен дұрыс бекіту керек.

Жарақат алу қаупін азайту үшін автомобильге балалар креслосы орнатылуы керек.

Балалардың қауіпсіздік жүйелері (балаларға арналған креслолар) орындықтарға бел белдіктерімен, бел-иық белдігінің бел бөлігімен немесе ISOFIX жүйесінің көмегімен бекітіледі. Қосымша ақпаратты ISOFIX бекіту жүйесі бар балаларға арналған сақтау құрылғылары ⇨ 2-32 бөлімінен қараңыз.

Егер балалар креслосы автокөлікте жақсы бекітілмеген болса, соқтығысқан кезде бала жарақат алуы мүмкін.

Автокөлікке бала ұстағыш құрылғыны орнатқан кезде нұсқаулармен салыстырып тексеріңіз. Ол үшін тексеріңіз:

1. Балаларды ұстап тұратын құрылғыдағы нұсқаулықтары бар жапсырмалар
2. Баланы ұстайтын құрылғыға арналған нұсқаулық
3. Автокөлікті пайдалану бойынша осы нұсқаулық

Баланы ұстайтын құрылғыға қатысты нұсқаулар өте маңызды, сондықтан олар жоғалған болса, өндірушіден олардың көшірмесін алу керек.

Бекітілмеген балалар креслосы соқтығысқан немесе кенеттен тоқтаған кезде қозғалуы және автокөліктегі адамдарды ұруы мүмкін екенін есте ұстаған жөн. Балалар креслосы, тіпті ішінде бала болмаса да тиісті түрде автокөлікке бекітілуі керек.

Баланы балалар креслосына бекіту

ЕСКЕРТУ!

Балалар креслосына нашар бекітілген бала соқтығысқан кезде ауыр жарақат алуы немесе тіпті өлімге әкелуі мүмкін. Бала креслосына берілген нұсқауларды орындай отырып, баланы дұрыс бекіту керек.

Балаға арналған креслоны қайда орнату керек

Статистикаға сәйкес, егер балалар мен сәбилер артқы орындыққа орнатылған тиісті бала ұстағыш құрылғыға дұрыс бекітілген болса, олар қауіпсіз болады.

12 жасқа дейінгі балалар мүмкіндігінше артқы орындыққа бекітілуі керек.

Артқа қараған балалар креслоларын алдыңғы орындыққа орнатуға тыйым салынады. Артқы жағында отырған бала қауіпсіздік жастықшасы іске қосылған кезде үлкен қауіпке ұшырайды.

ҚАУІП

Баланың ауыр жарақат алу немесе қайтыс болу қаупіне байланысты оның алдындағы ҚАУІПСІЗДІК ЖАСТЫҒЫ БЕЛСЕНДІ болғанда орындықта бала ұстайтын құрылғыны пайдалануға ҚАТАН ТЫЙЫМ САЛЫНАДЫ!

AIRBAG

Қауіпсіздік белдігінің көмегімен артқы орындықта балаларға арналған ұстайтын құрылғыны бекітпес бұрын, бұл автокөлікпен сыйысымды екендігіне көз жеткізу үшін әзірлеушінің нұсқаулықтарын зерделеп алу қажет. Қосымша жастықтар мен балалар креслолары әртүрлі мөлшерде болады, ал кейбіреулері белгілі бір позицияларға сәйкес келеді

Балаларды ұстап тұратын құрылғының орналасқан жері мен мөлшеріне байланысты жақын орналасқан қауіпсіздік белдіктері немесе ISOFIX бекіткіштері басқа жолаушылар немесе балаларды ұстап тұратын құрылғылар үшін қолжетімсіз болуы мүмкін.

Егер нәрсесте ұстайтын құрылғы кіруді жауып тастаса немесе қауіпсіздік белдігінің дұрыс орналасуына кедергі келтірсе, сіз көрші орындарды пайдалана алмайсыз.

Баланы ұстайтын құрылғыны орнатқан кезде өндірушінің нұсқауларын орындаңыз және құрылғыны мықтап бекітіңіз.

Бос тұрған балалар креслосы соқтығысқанда немесе кенеттен тоқтаған кезде қозғалуы және автокөліктерді адамдарды ұруы мүмкін екенін есте ұстаған жөн. Балалар креслосы, тіпті ішінде бала болмаса да тиісті түрде автокөлікке бекітілуі керек.

ISOFIX бекіту жүйесімен балаларға арналған ұстау құрылғыларын орнату мүмкіндігі

Салмақ санаты	Өлшемді сынып	Бекіту	ISOFIX бекіткіштерінің орналасуы		
			Алдынан сыртынан	Артқы шеткі орындық	Артқы жақта ортада
Автобесік	F	ISO/L1	X	X	X
	G	ISO/L2	X	X	X
0 топ : < 10 кг	E	ISO/R1	X	IUF	X
0 топ+: < 13 кг	E	ISO/R1	X	IUF	X
	D	ISO/R2	X	X	X
	C	ISO/R3	X	X	X
I топ: 9-дан 18 кг-ға дейін	D	ISO/R2	X	X	X
	C	ISO/R3	X	X	X
	B	ISO/F2	X	IUF	X
	B1	ISO/F2X	X	IUF	X
	A	ISO/F3	X	IUF	X

Ескерту: кестедегі кодтардың шифрын ашу:
I U F -- осы салмақ санаты үшін қолдануға рұқсат етілген әмбебап санатты алға қаратып, балаларға арналған ISOFIX ұстау құрылғыларына жарамды.

IL -- тек тізімде көрсетілген ISOFIX балаларға арналған ұстау құрылғыларына жарамды. Бұл нәресте ұстайтын құрылғылар арнайы, шектеулі немесе жартылай әмбебап санатқа жатады.

X -- ISOFIX бекіткіштерінің жағдайы осы өлшемді класстағы және (немесе) салмақ санатындағы ISOFIX балалар ұстайтын құрылғыларына жарамды.

ISOFIX Өлшем класы және құрылғы түрі:

A - ISO / F3: 9-дан 18 кг-ға дейінгі салмақ дәрежесіндегі максималды бойлы балаларға арналған қозғалыс бағыты бойынша орнатылатын балаларды ұстау құрылғысы.

B - ISO / F2: 9-дан 18 кг-ға дейінгі салмақ дәрежесіндегі сәбилерге арналған қозғалыс бағыты бойынша орнатылған балаларды ұстау құрылғысы.

B1-ISO / F2X: 9-дан 18 кг-ға дейінгі салмақ дәрежесіндегі сәбилерге арналған қозғалыс бағыты бойынша орнатылған балаларды ұстау құрылғысы.

C - ISO / R3: 18 кг-ға дейінгі салмақ дәрежесіндегі максималды бойлы балаларға арналған қозғалысқа қарсы орнатылған балаларды ұстау құрылғысы.

D - ISO / R2: 18 кг-ға дейінгі салмақ дәрежесіндегі сәбилерге арналған қозғалысқа қарсы орнатылған балаларды ұстау құрылғысы.

E - ISO / R1: 13 кг-ға дейінгі салмақ дәрежесіндегі кішкентай балаларға арналған қозғалысқа қарсы орнатылған балаларды ұстау құрылғысы.

F - ISO / L1: Сол жақта бүйір күйінде орнатылған балаларды ұстау құрылғысы (тасымалды бесік).

G - ISO / L2: Оң жақта бүйір күйінде орнатылған балаларды ұстау құрылғысы (тасымалды бесік).

Балаларға арналған ұстау құрылғыларын орнату мүмкіндігі

Салмақ санаты	Жолаушылар орындары (немесе басқа орындар)		
	Алдынан сыртынан	Артқы шеткі орындық	Артқы жақта ортада
0 топ : < 10 кг	X	U	U
0 топ+: < 13 кг	X	U	U
I топ: 9-дан 18 кг-ға дейін	X	U	U
II топ: 15-тен 25 кг-ға дейін	X	U	U
III топ: 22-ден 36 кг-ға дейін	X	U	U

Ескертпе: кестедегі кодтарды таратып жазу:
 U = осы салмақ санаты үшін қолдануға рұқсат етілген әмбебап санаттағы балаларды ұстап тұратын құрылғылар үшін жарамды.

UF = осы салмақ санаты үшін қолдануға рұқсат етілген әмбебап санатты алға қаратып, балаларды ұстап тұратын құрылғылар үшін жарамды.

L = тізімде көрсетілген балаларға арналған ұстау құрылғыларына ғана жарамды. Бұл нәресте ұстайтын құрылғылар арнайы, шектеулі немесе жартылай әмбебап санатқа жатады.

V = осы салмақ санаты үшін қолдануға рұқсат етілген кіріктірілген балаларға арналған ұстау құрылғыларына жарамды.
 X = орындық осы салмақ санатындағы балаларға арналған ұстау құрылғыларын орнатуға жараммайды.

ISOFIX бекіту жүйесі бар балаларға арналған ұстау құрылғылары

Артқы орындық

ISOFIX анкерлері артқы және орындық жастықтарының түйіскен жерінде орналасқан және символымен көрсетілген.

ISOFIX анкерлері балаларға арналған ISOFIX ұстау жүйелерін бекітуге арналған.

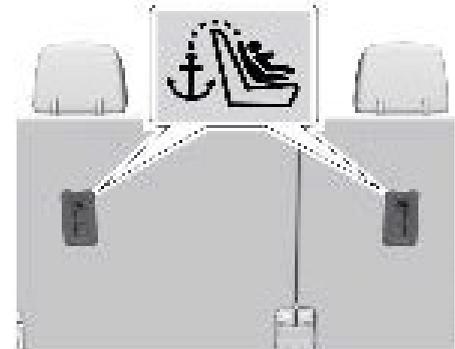
ISOFIX балаларға арналған нақты ұстау құрылғыларын орнату орындары автомобильге байланысты "ISOFIX бекіту жүйесімен балаларға арналған орындықтарды орнату мүмкіндігі" кестесінде келтірілген. Балалар креслоларын қайда орнатуға болады

⇨ 2-28 қараңыз.

ISOFIX анкерлеріне балаларды ұстап тұратын құрылғыны бекіту

1. Баланы ұстайтын құрылғыны оны орнату жоспарланған орындыққа қойыңыз.
2. ISOFIX бекіткіштерін ISOFIX анкерлеріне балалар ұстайтын құрылғыға нұсқауларға сәйкес бекітіңіз.
3. Ауыстырылуы керек. Баланы ұстайтын құрылғы орындыққа мықтап бекітілгеніне көз жеткізіңіз.
4. ISOFIX жүйесінің анкерінен басқа, баланы ұстап тұратын құрылғыны бекіту үшін жоғарғы белдікті (Top - Tether) немесе қосымша төменгі аялдаманы пайдалану керек.

Автомобильде Top-Tether бекіткіштері

Top-Tether бекіткіштері екінші қатардағы орындықтардың артқы жағында орналасқан және таңбасымен көрсетілген.

Автокөліктің Top - Tether бекітпелері тек балаларды ұстап тұратын құрылғыларды бекітуге арналған.

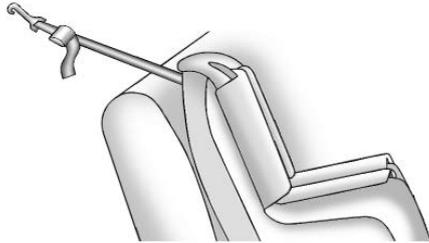
**Баланы ұстап тұратын құрылғыны
Top-Tether анкеріне бекіту тәртібі:**

1. Егер балалар креслоларын жасаушы Top-Tether бекіткішін қолдануды ұсынса және ол бар болса, оны жоғарғы анкерге бекітіп, қатайтыңыз.

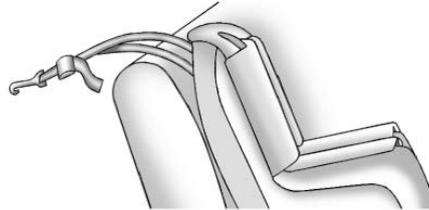
Балаға арналған креслоларды өндірушінің нұсқауларын ескере отырып, келесі әрекеттерді орындаңыз:

1.1. Top Tether анкерін табыңыз.

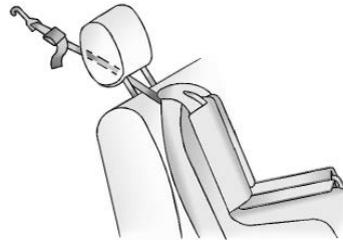
1.2. Top-Tether белдігін балалар креслоларын жасаушының нұсқауларына және келесі нұсқауларға сәйкес тартыңыз, бекітіңіз және қатайтыңыз:

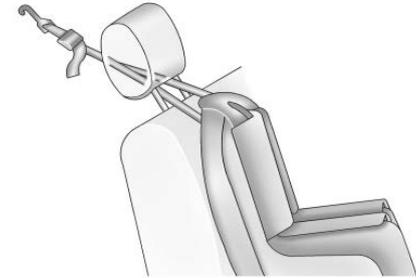
• Егер орындақта бас киім болмаса және бір белбеу қолданылса, белдікті орындақтың артына лақтырыңыз.

• Егер орындақта бас киім болмаса және қос белбеу қолданылса, белдікті орындақтың артына лақтырыңыз.

Егер бір байлау белдігі пайдаланылса, онда балалар креслосын реттелетін бас киіммен жабдықталған орындаққа бекіту кезінде бас киімді көтеріп, белдікті оның тіректерінің арасына өткізу керек.

Егер орындақта реттелетін бас киім болса және қос белбеу қолданылса, бас киімді көтеріп, белдікті тіректердің арасына өткізіңіз.

2. Балаларды ұстау құралының Top-Tether ілгегі толығымен жабылғанын және Top-Tether анкеріне бекітілгенін тексеріңіз.

Балалар креслоларын орнату (қауіпсіздік белдігі бар артқы орындық)

Қауіпсіздік белдігінің көмегімен артқы орындықта балаларға арналған ұстайтын құрылғыны бекітпес бұрын, бұл автокөлікпен сыйысымды екендігіне көз жеткізу үшін әзірлеушінің нұсқаулықтарын зерделеп алу қажет. Егер балаларды ұстау құрылғысында ISOFIX бекіту жүйесі болса, ISOFIX бекіту орындары мен әдістерін ISOFIX бекіту жүйесі бар балалар отырғыштары $\hookrightarrow$ 2-32 бөлімінен қараңыз. Егер балаларды ұстау құрылғысы көлік құралының қауіпсіздік белдігі мен Top Tether зәкірі белдігі арқылы бекітілсе, Top Tether бекіткіштерінің орналасу орындарының сипаттамасын ISOFIX бекіту жүйесі бар балалар отырғыштары $\hookrightarrow$ 2-32 бөлімінен қараңыз.

Егер оны пайдалану жергілікті немесе ұлттық ережелермен немесе өндірушінің нұсқауларымен қамтамасыз етілсе, сіз балаларға арналған креслоларды Top Tether анкерлерінсіз орната алмайсыз.

Егер нәрестені ұстап тұратын құрылғы немесе көлік құралы ISOFIX жүйесімен жабдықталмаса, баланы ұстап тұратын құрылғыны бекіту үшін стандартты қауіпсіздік белдігін пайдалану керек. Сіз балалар креслосымен бірге берілген нұсқауларды орындауыңыз керек.

Егер артқы орындыққа бірнеше балалар креслоларын орнату қажет болса, Балалар креслоларын қайда орнатуға болады $\hookrightarrow$ 2-28 қараңыз

1. Балалар креслоларын орындыққа қойыңыз.

2. Бекіткіштің тілін алыңыз да, белдіктің бел және иық бөліктерін ұстап тұратын құрылғы арқылы немесе оның айналасында жүргізіңіз. Бекіту әдісі балалар креслосының нұсқауларында сипатталған.

3. Құлыпқа тілшікті енгізіңіз, сонда ол сыртылмен бекітіледі.

Айылбастағы қауіпсіздік белдігін босату түймесін бала ұстағыш құралдың бүйіріне қойыңыз, осылайша қажет болған жағдайда қауіпсіздік белдігін тез шешуге болады.

Құлпын ашу түймесіне кіру баланың ұстап тұру құрылғысымен жабылмауы керек.

4. Баланы ұстап тұратын құрылғыны нұсқаулықтағы нұсқауларға сәйкес стандартты автокөлік белдігімен бекітіңіз және бекітіңіз.

5. Егер балалар креслосында Top Tether бекіткіші болса, кресло дайындаушының оны пайдалану жөніндегі нұсқауларын қараңыз. ISOFIX бекіту жүйесі бар балаларды ұстап тұратын құрылғыларды $\hookrightarrow$ 2-32 қараңыз.

6. Баланы балалар креслосына салмас бұрын, оның сенімді бекітілгеніне көз жеткізу керек.

Әр түрлі бағытта итеру және тарту арқылы балалар креслоларының бекітілуін тексеріңіз.

Баланы ұстайтын құрылғыны алып тастау үшін алдымен оны нәресте ұстайтын құрылғы нұсқаулығындағы нұсқауларға сәйкес ашыңыз. Стандартты қауіпсіздік белдігін шешкеннен кейін оны қайтып алынған күйіне қайтарыңыз.

Егер анкерге бекітілген болса, Top Tether бекіткішін ажыратыңыз.

3

ЗАТТАРДЫ САҚТАУҒА АРНАЛҒАН ОРЫНДАР

- ЗАТ ЖӘШІКТЕРІ 3-2
- ЗАТТАРДЫ САҚТАУҒА АРНАЛҒАН ҚОСЫМША МҮМКІНДІКТЕР 3-2
- ТӨБЕГЕ ОРНАТЫЛҒАН ЖҮКСАЛҒЫШ 3-3
- ЕСКЕРТПЕЛЕР 3-4

ЗАТ ЖӘШІКТЕРІ

ЕСКЕРТУ!

Зат салу бөлімдерінде ауыр немесе өткір нәрселерді сақтамаңыз. Апат орын алса зат салу бөлімінің қақпағы ашылып кетуі мүмкін, ал айтылған нәрселер - жолаушыларға жарақат келтіреді.

Қолғап жәшігі

Тұтқаны жоғары көтеріп, қолғап қорабын ашыңыз.

Шыны ұстағыштар

Екі шыныаяқ ұстағыш орталық консольде орналасқан. Шыныаяқтар екінші қатардағы орындықтардың шынтағында болуы мүмкін. Оларды ашу үшін шынтағыңызды төмен қарай тартыңыз.

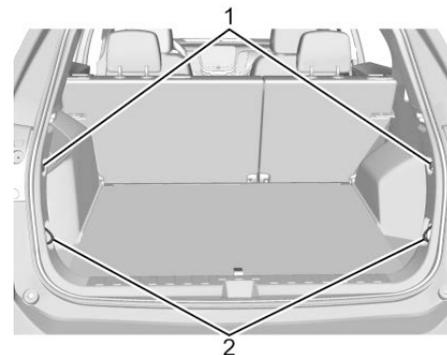
Орталық консольдегі киім қорабы

Орталық консольде сақтау бөлімі бар; оны ашу үшін тұтқаны алдыңғы жағынан көтеріңіз. Егер жиынтықта қарастырылған болса, онда деректерді беру және зарядтау үшін екі USB порты болуы мүмкін.

ЗАТТАРДЫ САҚТАУҒА АРНАЛҒАН ҚОСЫМША МҮМКІНДІКТЕР

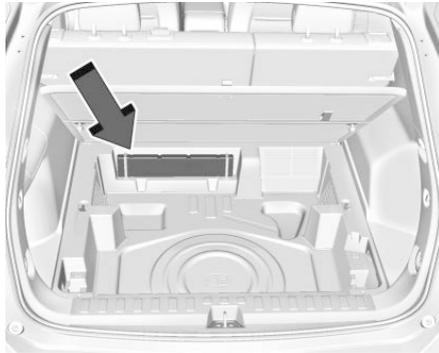
Жүкті бекіту

1. Жүк тор ұстағыштары

2. Жүкті бекіту

Көлік екі жүк белбеуімен және артқы бөлікте екі тор жүк ұстағышпен жабдықталуы мүмкін.

ТӨБЕГЕ ОРНАТЫЛҒАН ЖҮКСАЛҒЫШ**Апаттық тоқтау белгісі**

Апаттық тоқтау белгісі артқы жүк бөлімшесінде сақталады.

⚠ ЕСКЕРТУ!

Кез-келген заттарды тасымалдау кезінде, мысалы, панельдер, фанера немесе матрац сияқты, автокөліктің төбесіндегі жүксалғыштан ұзын немесе кеңірек, оларды көлік қозғалысы кезінде жел алып кетуі мүмкін. Бұл ретте жүк жүксалғыштан ажырауы мүмкін, бұл ЖКО-ға және автокөліктің зақымдалуына әкелуі мүмкін. Жүк автокөліктің төбесіндегі жүк салғыштан ұзағырақ немесе кеңірек, тек GM сертификатталған жүк салғышты пайдаланғанда ғана тасымалдауға рұқсат етіледі.

Егер автомобиль бүйірлік рейлингтермен немесе бекіту нүктелерімен жабдықталған болса, жүктерді бекіту үшін жеке GM сертификатталған көлденең доғаларды пайдалануға болады. Өз дилеріңізге хабарласыңыз.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Төбедегі жүксалғыштағы салмағы 100 кг-нан (220 фунт) асатын жүк немесе автокөліктің артында немесе бүйірлерінде иілулі тұрған жүк көліктің зақымдалуына әкелуі мүмкін. Жүкті оның сенімді бекітілуін қамтамасыз ете отырып, көлденең жолақтар арасында біркелкі болатындай етіп салыңыз.

Қозғалыс кезінде жүктің бүлінуіне немесе жоғалуына жол бермеу үшін тіректер мен жүктің мықтап бекітілгеніне көз жеткізіңіз. Жүктерді төбедегі жүксалғышта тасымалдау кезінде автокөліктің ауырлық орталығы жоғары қарай жылжиды. Жоғары жылдамдықта қозғалудан, кенеттен орнынан қозғалудан, тік бұрылыстардан, кенеттен тежелуден немесе басқарудың жоғалуына әкелуі мүмкін өткір маневрден аулақ болыңыз. Ұзақ қашықтыққа, тегіс емес жолдарда немесе жоғары жылдамдықта жүргенде, ара-арасында тоқтап, жүкті бекітудің сенімділігін тексеріңіз. Автокөлікті тиеу кезінде оның рұқсат етілген ең жоғары жүк көтергіштігінен аспаңыз.

4

АСПАПТАР ЖӘНЕ БАСҚАРУ ОРГАНДАРЫ

- БАСҚАРУ ОРГАНДАРЫ 4-2
- СИГНАЛ БЕРГІШТЕР, ӨЛШЕУ ҚҰРАЛДАРЫ
ЖӘНЕ ИНДИКАТОРЛАР 4-7
- АҚПАРАТ ДИСПЛЕЙЛЕРІ..... 4-20
- АВТОКӨЛІКТІҢ
АҚПАРАТТЫҚ ХАБАРЛАМАЛАРЫ 4-23
- ЖЕКЕ ПАРАМЕТРЛЕРДІ
САҚТАУ 4-23

БАСҚАРУ ОРГАНДАРЫ

Руль дөңгелегінің күйін реттеу

Руль дөңгелегін реттеу үшін:

1. Тұтқаны төмен түсіріңіз.
2. Руль дөңгелегін жоғары немесе төмен жылжытыңыз.
3. Руль дөңгелегін өзіңізге қарай жылжытыңыз немесе өзіңізден алыстатыңыз.
4. Руль дөңгелегін орнында бекіту үшін тұтқаны жоғары қарай тартыңыз. Қозғалыс кезінде руль дөңгелегін реттемеңіз.

Руль дөңгелегіндегі басқару органы

Ақпараттық-ойын-сауық жүйесін руль дөңгелегіндегі басқару органдарының көмегімен басқаруға болады. Ақпараттық-

ойын-сауық жүйесін пайдалану жөніндегі нұсқаулықтағы "Руль дөңгелегіндегі басқару органдары" қараңыз.

Дыбыстық сигнал

Дыбыстық сигналды қосу үшін руль дөңгелегінің қондырмасындағы басыңыз.

Шыны тазалағыш / жел әйнегін шайғыш

Rainsense жүйесінің жаңбыр қадағасы жоқ жел әйнегінің шыны тазалағышы (INT) режимі орнатылған тұтқа көрсетілген)

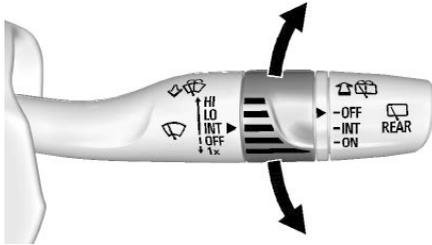

Rainsense жүйесінің жаңбыр қадағасы бар жел әйнегінің шыны тазалағышы, тиісті жинақталымда (AUTO) режимі орнатылған тұтқа көрсетілген)

Қосалқы жабдықтың тұтануын немесе қуат режимін қосыңыз және әйнек тазалағыштардың қажетті жылдамдығын таңдау үшін әйнек тазалағышты басқару тұтқасын жылжытыңыз.

HI (ЖОҒ) : шыны тазалағыштардың жоғары жылдамдығы.

LO (ТӨМ) : шыны тазалағыштардың төмен жылдамдығы.

INT (ҮЗІЛ): Шыны тазалағыштардың аралық жиілігі. Шыны тазалағыштардың жылдамдығын арттыру үшін сақинаны жоғары немесе төмен қарай бұраңыз.

AUTO (ABTO): Егер автокөл Rainsense жүйесінің жаңбыр қадағасы болса, Rainsense функциясы өшірілген болса немесе Rainsense функциясы қосылған болса, жаңбыр қадағасындағы әйнек тазалағыштардың жұмысын белсендіру үшін осы баптауды пайдаланыңыз. Шыны тазалағыштардың үзіліссіз жұмысын іске қосу үшін басқару тұтқасын AUTO (ABTO) күйіне орнатыңыз, содан кейін шыны тазалағыштардың қозғалыс жиілігін арттыру немесе азайту үшін тұтқадағы сақинаны жоғары немесе төмен бұраңыз. Rainsense жүйесінің сипаттамасын төмендегі "Rainsense жүйесінің жаңбыр қадағасы" бөлімінен қараңыз.

OFF : Тазартқыштарды өшіру үшін.

1x: Бір рет тазалау үшін тазалағыш тұтқаны төмен қарай тартыңыз. Шыны тазалағыш-

тың бірнеше қозғалысы үшін тұтқаны төменгі қалыпта ұстаңыз.

Шыны тазалағыштарды қолданар алдында щеткалардан қар мен мұзды алып тастау керек. Егер щеткалар жел әйнегіне қатып қалса, оларды абайлап босатыңыз немесе жылытыңыз. Зақымдалған щеткаларды ауыстыру керек.

Қалың қар немесе мұз шыны тазалағыштардың электр қозғалтқышының шамадан тыс жүктелуіне әкелуі мүмкін.

Тұрақ кезінде тазалау

Егер сіз LO, HI немесе INT режимінде әйнек тазалағыштар жұмыс істеп тұрған кезде отты өшірсеңіз, әйнек тазалағыштар дереу тоқтайды.

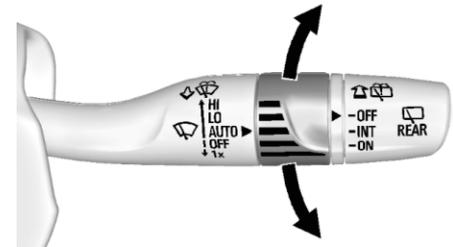
Егер содан кейін жел әйнегі тазалағыштарының тұтқасы есік ашылғанға дейін немесе 10 минут ішінде OFF (өшіру) күйіне ауысса, жел әйнегінің тазалағыштары қайтадан қозғалысқа түсіп, әйнек негізіне көшеді. Егер сіз шыны тазалағыштар мен жуғыштың жұмысы кезінде тұтануды өшірсеңіз, тазартқыштардың щеткалары тоқтап, жел әйнегінің төменгі жиегіне жетеді.

Rainsense жүйесінің жаңбыр қадағасы

Егер автокөлік Rainsense жүйесінің жаңбыр қадағасымен жабдықталған болса және бұл функция қосылған болса, орталық жерде орналасқан қадаға әйнектің жоғарғы

жағында, әйнектегі судың мөлшерін анықтайды және қазіргі сезімталдыққа сәйкес шыны тазалағыштардың жиілігін реттейді.

Жүйенің оңтайлы жұмысын қамтамасыз ету үшін әйнектің осы бөлігінің тазалығын қадағалаңыз.

AUTO (ABTO): Шыны тазалағышты басқару тұтқасын AUTO (ABTO) күйіне ауыстырыңыз. Сезімталдықты реттеу үшін сақинаны тұтқаға бұраңыз.

- Ылғалға сезімталдықты арттыру үшін жолақты жоғары қарай бұраңыз.
- Ылғалға сезімталдықты төмендету үшін жолақты төмен қарай бұраңыз
- Rainsense функциясын өшіру үшін әйнек тазартқыштың тұтқасын AUTO позициясынан жылжытыңыз.

Алдыңғы шыны жуғыш

 Жуғыштан сұйықтық ағынын әйнекке беру және әйнек тазалағыштарды қосу үшін шыны тазалағышты басқару тұтқасын тартыңыз. Тазартқыштар тұтқаны босатқанша немесе максималды жуу уақытына жеткенше жұмыс істейді. Шыны тазалағыштардың тұтқаларын босатқаннан кейін, щеткалар тағы бірнеше рет серпіліс жасай алады (әйнек жуғыштың қанша уақыт жұмыс істегеніне байланысты).

ЕСКЕРТУ!

Күн аяз болғанда жуғышты желдеткіш әйнекті қыздырғанға дейін қолданбаңыз. Әйтпесе, жуғыш сұйықтық әйнекте мұз қабығын түзіп, көріністі бұзуы мүмкін.

Артқы әйнек тазалағыш / жуғыш

Шыны тазалағыш және артқы әйнек жуғыш жұмыс істеуі үшін тұтану ACC/ACCESSORY немесе ON/RUN күйінде болуы керек.

Артқы әйнек тазартқышты / жуғышты басқару әйнек тазартқыштың тұтқасының ұшына бұру арқылы жүзеге асырылады.

OFF: Жүйені өшіру.

INT (ҮЗІЛ): Үзіліссіз жұмыс режимі.

ON (ҚОСУ): Шыны тазалағыштардың баяу жұмысы.

 Жуғыш сұйықтықты артқы әйнекке жағу үшін алдыңғы әйнек тазартқыштың тұтқасын алға қарай сырғытыңыз. Босатылған кезде тұтқа автоматты түрде бастапқы күйіне оралады.

ЕСКЕРТУ!

Күн аяз болғанда жуғышты желдеткіш әйнекті қыздырғанға дейін қолданбаңыз. Әйтпесе, жуғыш сұйықтық әйнекте мұз қабығын түзіп, көріністі бұзуы мүмкін.

Артқы әйнек тазалағыштың тұтқасын қорғау

Автоматты машинаны қолданған кезде, ауыстырып қосқышты өшіру күйіне орнатып, артқы шыны тазалағышты өшіріңіз. Кейбір автомобильдерде, егер берілісті ауыстырып қосқышы бейтарапқа орнатылса және автокөліктің жылдамдығы өте төмен болса, артқы әйнек тазалағыш автоматты түрде тұрақ орнына орнатылады.

Тазартқыштар бейтарап беріліс басқасына ауысқан кезде немесе көлік жылдамдығы жоғарылаған кезде қайтадан қалыпты жұмыс істей бастайды.

Артқы беріліс кезінде тазартқыштардың жұмысы

Егер артқы әйнек тазалағышты басқару өшірулі болса, артқы беріліс (R) таңдалса , ол автоматты түрде үздіксіз жұмыс істейді, ал әйнек әйнек тазалағыш төмен немесе жоғары жылдамдықта жұмыс істейді. Егер артқы әйнек тазалағышты басқару өшірулі болса, артқы беріліс (R) таңдалады және әйнек әйнек тазалағыш интервалмен жұмыс істейді, артқы шыны тазалағыш автоматты түрде аралықпен жұмыс істейді. Бұл функцияны қосуға және өшіруге болады. Жеке баптауларды сақтау ⇨ 4-23 бөлімін қараңыз.

Алдыңғы әйнектің жуатын сұйықтығының ыдысы алдыңғы әйнек пен артқы әйнекті жуу үшін қолданылады. Егер жуғыш жұмыс істемесе, сұйықтық деңгейін тексеріңіз. Жуғыш сұйықтық ⇨ 9-16 қараңыз.

Артқы әйнек тазалағыш / жуғыш Шыны тазалағыш және артқы әйнек жуғыш жұмыс істеуі үшін тұтану ACC/ACCESSORY немесе ON/RUN күйінде болуы керек.

Артқы әйнек тазартқышты / жуғышты басқару әйнек тазартқыштың тұтқасының ұшын бұру арқылы жүзеге асырылады.

OFF: Жүйені өшіру.

INT (ҮЗІЛ) : Үзіліссіз жұмыс режимі.

ON (ҚОСУ): Шыны тазалағыштардың баяу жұмысы.

⇨ Жұғыш сұйықтықты артқы әйнекке жағу үшін алдыңғы әйнек тазартқыштың тұтқасын алға қарай сырғытыңыз. Босатылған кезде тұтқа автоматты түрде бастапқы күйіне оралады.

⚠ ЕСКЕРТУ!

Күн аяз болғанда жуғышты желдеткіш әйнекті қыздырғанға дейін қолданбаңыз. Әйтпесе, жуғыш сұйықтық әйнекте мұз қабығын түзіп, көріністі бұзуы мүмкін.

Артқы әйнек тазалағыштың тұтқасын қорғау

Автоматты машинаны қолданған кезде , ауыстырып қосқышты өшіру күйіне орнатып, артқы шыны тазалағышты өшіріңіз. Кейбір автомобильдерде, егер берілісті ауыстырып қосқышты бейтарапқа орнатылса және автокөліктің жылдамдығы өте төмен болса, артқы әйнек тазалағыш автоматты түрде тұрақ орнына орнатылады.

Тазартқыштар бейтарап беріліс басқасына ауысқан кезде немесе көлік жылдамдығы жоғарылаған кезде қайтадан қалыпты жұмыс істей бастайды.

Артқы беріліс тазалағыштарының жұмысы

Егер артқы әйнек тазалағышты басқару өшірулі болса, артқы беріліс (R) таңдалса, ол автоматты түрде үздіксіз жұмыс істейді, ал жел әйнегің тазалағыш төмен немесе жоғары жылдамдықта жұмыс істейді. Егер артқы әйнек тазалағышты басқару өшірулі болса, артқы беріліс (R) таңдалады және әйнек әйнек тазалағыш интервалмен жұмыс істейді, артқы шыны тазалағыш автоматты түрде аралықпен жұмыс істейді.

Бұл функцияны қосуға және өшіруге болады. Жеке баптауларды сақтау ⇨ 4-23 бөлімін қараңыз. Жуу сұйықтығының ыдысы алдыңғы әйнек әйнек пен

артқы әйнекті жуу үшін қолданылады. Егер жуғыш жұмыс істемесе, сұйықтық деңгейін тексеріңіз.

Компас

Автокөлік компасты дисплеймен жабдықталуы мүмкін (DIC жүргізушісінің ақпараттық орталығында). Компас қозғалыс бағыты туралы ақпаратты және басқа да мәліметтерді Stabil Trak /динамикалық тұрақтандыру (ESC) жүйесінен және жылдамдық қадағаларынан Ғаламдық жайғастыру жүйесінің (GPS) антеннасы арқылы алады.

Компас жүйесі GPS спутнигінен басқа сигнал қажет болғанға дейін белгілі бір шақырым немесе бұрылыс градусын бақылайтын етіп жасалған. Егер компас дисплейінде "CAL" белгісі пайда болса, көлікті GPS сигналын қабылдай алатын ашық жерге тез шығарыңыз. Компас жүйесі GPS сигналы қашан қалпына келетінін автоматты түрде анықтайды және қайтадан бағыт береді.

Сағат

Уақыт пен күнді белгілеу ақпараттық-ойын-сауық жүйесінде жүргізіледі. Қараңыз: ойын-сауық жүйесін пайдаланушы нұсқаулығының "Баптаулар" бөліміндегі "Уақыт пен күн" қараңыз.

Штепсельдік розеткалар

12 В тұрақты ток қуат розеткалары

Автомобильде ұялы телефон немесе MP3 ойнатқышы сияқты қосылуға болатын қосалқы жабдықтың қуат желісінде 12 вольтты розетка болуы мүмкін. Электр розеткасы орналасқан:

- Артқы жүк бөлімінде

Розетканы пайдалану үшін қақпақты алыңыз. Егер сіз электр жабдықтарын автомобиль өшірулі күйде ұзақ уақыт қалдырсаңыз, бұл аккумулятордың толық таусылуына әкеледі. Әрқашан пайдаланылмаған электр жабдықтарын розеткадан ажыратыңыз және номиналды тогы 10 Амперден асатын жабдықты қоспаңыз.

ЕСКЕРТУ!

Артқы жүк бөліміндегі розеткаға қуат көзі әрқашан қосылады. Егер автомобиль қолданылмаса, электр жабдықтарын қосуға болмайды, өйткені өрт пайда болуы мүмкін, бұл жарақат пен өлімге әкелуі мүмкін.

Кейбір электр құрылғыларында розеткаларға сәйкес келмейтін штепсельдер болуы мүмкін немесе автокөліктің немесе адаптер сақтандырғыштарының электр жүйесінің шамадан тыс жүктелуіне

әкелуі мүмкін. Егер сіз осы мәселеге тап болсаңыз, дилерге хабарласыңыз.

Электр жабдығын қосқан кезде, жабдыққа қоса берілген тиісті орнату нұсқауларын міндетті түрде орындаңыз. Қосымша электр жабдықтары ⇨ 8-53 қараңыз.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Штепсельдік розеткаға бекітілген ауыр жабдық автомобиль кепілдігі қолданылмайтын зақымға әкелуі мүмкін. Штепсельдік розеткалар тек ұялы телефон зарядтағыштарының қуат сымдары сияқты қосалқы құрылғылардың штепсельдерін қосуға арналған.

Тұтатқыш

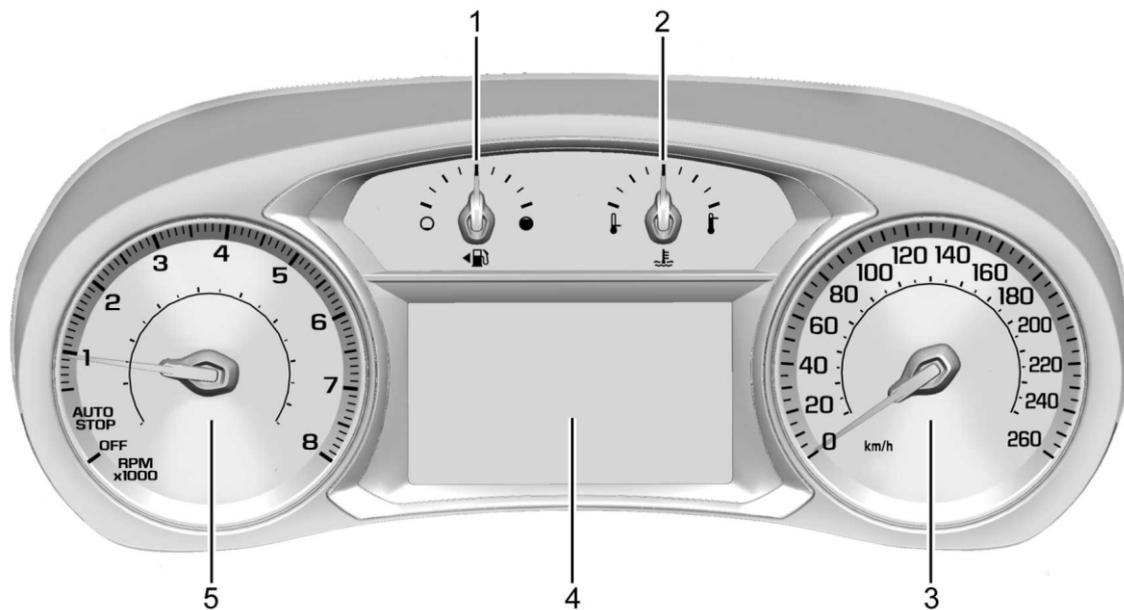
Орталық консольде климаттық бақылау жүйесінің астында темекі шегетін ұя бар. Темекі тұтатқышты пайдалану үшін оны толығымен басып, босатыңыз. Белгілі бір температураға жеткенде, темекі тұтандырғыш автоматты түрде бастапқы күйіне түседі.

**СИГНАЛ БЕРГІШТЕР, ӨЛШЕУ
ҚҰРАЛДАРЫ ЖӘНЕ ИНДИКАТОРЛАР****▲ НАЗАР АУДАРЫҢИЗ!**

Қыздыру кезінде темекі тұтатқышты ішінен ұстап тұру ыстық қыздыру элементінен сілтіленуді мүмкін емес етеді. Қызып кету жағдайында темекі тартқыштың немесе қыздыру элементінің зақымдалуы немесе сақтандырғыштың істен шығуы мүмкін. Қыздыру кезінде темекі тартқышты қатты баспаңыз.

Сигнал бергіштер мен өлшеу құралдары қымбат жөндеуге немесе ауыстыруға әкелетін жеткілікті ауыр болғанға дейін ақаулықтың болуын көрсетуі мүмкін. Сигнал бергіштер мен өлшеу құралдарына мұқият қарау мүмкін болатын зақымдардың алдын алады. Кейбір сигнал бергіштер қозғалтқышты іске қосқан кезде олардың жұмысының көрсеткіші ретінде қысқа уақыт ішінде жанады. Қозғалыс кезінде сигнал бергіштердің бірі жанғанда және өшпегенде немесе өлшеу құралдарының бірі мүмкін ақаулықты көрсеткенде, келесі әрекеттердің түсіндірмесі бар бөлімдерге тексеріңіз. Жөндеуді кешіктіру қымбат және тіпті қауіпті болуы мүмкін.

Аспаптар комбинациясы

1. Отын деңгейінің қадағасы
2. Қозғалтқыштың салқындатқыш температурасының индикаторы

3. Спидометр
4. Жүргізушінің ақпарат орталығы (DIC)

5. Тахометр

Аспаптардың үйлесімінде ортасында интерактивті дисплей орналасқан.

Дисплей мәзірінің әртүрлі элементтерін жылжыту үшін руль дөңгелегінің оң жағындағы кілт блогын пайдаланыңыз. Құрылғы комбинациясының режимдерін ауыстыру үшін ◀ немесе ▶ басыңыз. Белгілі бір қосымшаның қол жетімді мүмкіндіктерінің тізімін шарлау үшін △ немесе ▽ нұқыңыз. Басты бетке өту үшін ✓ басыңыз. Жеке қосымшалар кейбір өзгертулерде қол жетімді болмауы мүмкін. Егер тұтану өшірілі болса немесе ACC/ACCESSORY режимінде болса, кейбір мүмкіндіктер уақытша шектелуі мүмкін.

- Басты бет
- Ақпараттық қосымша Мұнда сіз

жүргізушінің ақпараттық орталығының (DIC) таңдалған экрандарын көре аласыз. Жүргізуші туралы ақпарат орталығы (DIC) ☞ 4-20 қараңыз.

- Audio (Аудио)
- Navigation (Навигация)
- Телефон
- Параметрлері.

Басты бет

Мұнда көрсетілген ақпаратты баптаулар мәзірін өзгертуге болады.

Спидометр: Автокөліктің жылдамдығын сағатына километрмен (км/сағ) немесе сағатына мильмен (миль/сағ) көрсетеді.

Жылдамдықты шектеу белгісі: Бұл бетте жол белгілерімен белгіленген жылдамдықты шектеу туралы ақпарат көрсетіледі, олар туралы ақпарат навигацияның борттық жүйесінің дерекқорында сақталады (барлық жинақтамаларда қол жетімді емес).

Уақыт: Ағымдағы уақыт көрсетіледі. **Белсенді қауіпсіздік:** егер жиынтықта қарастырылған болса, жолақты ұстап тұру жүйесі (LKA) және фронтальды соқтығысу туралы ескерту жүйесі (FCA) туралы ақпарат көрсетіледі.

Отын диапазоны: Келесі жанармай құюға дейінгі шамамен жүріс қоры көрсетіледі. Қолда бар отынмен жүруге болатын шамамен қашықтық соңғы кезеңдегі

отынның орташа шығыны және жанармай бағында қалған отын көлемі бойынша есептеледі. Нөлдеуге қашықтық, ол баруға болады қолда бар бақтағы отын, мүмкін емес.

Audio (Аудио)

Түймешіктер △ мен ▽ музыкалық композициялар тізімдерін айналдыру, таңдаулылардан элементтерді таңдау, дыбыстық сигнал көзін өзгерту үшін қолданылады. Негізгі экранда олар радиостанцияны ауыстыруға немесе келесі немесе алдыңғы жазбаға өтуге мүмкіндік береді.

Navigation (Навигация)

Навигация мәзірінде, егер белсенді маршрут болмаса, ✓ түймесі соңғы элементтердің тізімін немесе таңдаулыларды шақырады. Егер белсенді маршрут болса, маршрут бойынша алып жүруді болдырмау немесе қайта бастау, микрофонды өшіру/ қосу, соңғы тармақтарға немесе таңдаулыларға қол жеткізу үшін деңгелекті басыңыз.

Телефон

Егер сіз қазіргі уақытта телефонмен сөйлеспесеңіз, "Телефон" мәзірінде қоңыраулар журналын, абоненттер тізімін көруге, таңдаулылардың қажетті тармағын таңдауға немесе таңдалған телефонды өзгертуге болады. Қоңырау кезінде сіз телефонның микрофонын өшіріп, қоңырауды телефонға ауыстыра аласыз.

Баптаулар

Параметрлер тізімін жылжыту үшін параметрлер мәзіріндегі Δ және ∇ түймелерін пайдаланыңыз. Элементті таңдау үшін $\checkmark$ нұқыңыз. Тармақтан шығу үшін $\square$ түймесін басыңыз.

Тартым күшін басқару жүйесі: Тартым күшін бақылау жүйесін (TCS) қосу/өшіру үшін TCS ҚОСУ немесе ӨШІРУ таңдаңыз. Динамикалық тұрақтандырудың электрондық жүйесін (ESC)/StabiliTrak қосу/өшіру үшін Тұрақтандыруды таңдаңыз. Тартым күшін бақылау жүйесі / Динамикалық тұрақтандырудың электрондық жүйесі $\diamond$ 8-26 қараңыз.

Өлшем бірліктері: Британдық немесе метрикалық бірліктерді таңдаңыз. Таңдалған элементтің жанында таңдау белгісі пайда болады.

Ақпараттық бет баптаулары: ақпарат қосымшасында көрсетілетін элементтерді таңдаңыз. Таңдалған элементтің жанында таңдау белгісі пайда болады.

Басты бет баптаулары: Көрсетілетін элементтерді таңдаңыз. Кейбір элементтер кейбір модификацияларда қол жетімді болмауы мүмкін. Спидометр, белсенді қауіпсіздік, жылдамдықты шектеу белгісі, уақыт, қалған отынмен жүру қоры.

Жылдамдық артуы туралы ескерту: Жүргізушіге жылдамдықты арттырғысы келмейтін жылдамдықты орнатуға

мүмкіндік береді. Ескерту берілетін ең жоғары рұқсат етілген жылдамдықтың мәнін орнату үшін Speed Warning (жылдамдық ескертуі) мәзірін ашып, $\checkmark$ пернені басыңыз. Қажетті мәнді Δ және ∇ түймелермен орнатыңыз. Таңдалған жылдамдықты орнату үшін $\checkmark$ нұқыңыз. Егер жылдамдық шегі орнатылса, сіз осы бетті дисплейге шығарып, дөңгелекті басу арқылы бұл функцияны өшіре аласыз. Егер берілген жылдамдық мәні асып кетсе, дисплейде қалқымалы ескерту пайда болады және дыбыстық сигнал шығады.

БҚ туралы ақпарат: БҚ туралы ақпарат ашық кодпен көрсетіледі.

Спидометр

Спидометрде автокөліктің жылдамдығы сағатына километрмен (км/сағ) немесе сағатына мильмен (миль/сағ) бейнеленеді.

Одометр

Одометр автокөліктің толық жүрісін километрмен немесе мильмен көрсетеді.

Ағымдағы жүгіріс санауышы

Ағымдағы жүгіріс санауышы санауыш көрсеткіштерінің соңғы қалпына келтірілген сәтінен бастап автомобиль жүріп өткен қашықтықты көрсетеді. Ағымдағы жүгіріс есептегішінің

көрсеткіштерін қарау және қалпына келтіру жүргізушінің ақпараттық орталығының дисплейі арқылы жүзеге асырылады. Жүргізушінің ақпараттық орталығы (DIC) $\diamond$ 4-20 қараңыз.

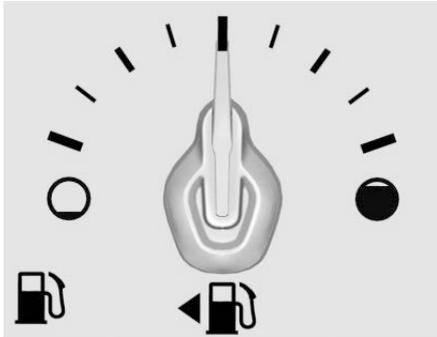
Тахометр

Тахометрде қозғалтқыштың минутына айналу саны (айн/мин көрсетіледі). Тұтану қосылған кезде тахометр көліктің күйін көрсетеді. Көрсеткі AUTO STOP-ті көрсеткенде (қозғалтқыш автоматты түрде тоқтайды), қозғалтқыш өшірілген, бірақ барлық басқа жүйелер жұмыс істей береді, автомобиль жалғастыруға дайын. Қозғалтқыш кез келген уақытта іске қосылуы мүмкін.

Көрсеткі OFF (өшірулі) көрсеткенде, қозғалтқыш толығымен өшіріледі.

Егер қозғалтқыш жұмыс істесе, тахометр көрсеткі минутына иінді біліктің айналу санын (айн/мин) көрсетеді. Қозғалтқышты автоматты тоқтату режимінде тахометр көрсеткіштері қозғалтқышты тоқтату немесе қайта іске қосу процесінде тікелей бірнеше жүз айналым шегінде өзгеруі мүмкін.

Беріліс қорабын ең тиімді беріліске ауыстырған кезде аздап итеру сезілуі мүмкін.

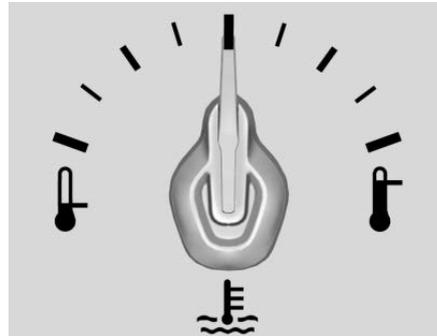
Отын деңгейінің көрсеткіші

Тұтану қосылған кезде отын деңгейінің көрсеткіші резервуарда қанша отын қалғанын көрсетеді.

Отын деңгейінің қадағасындағы көрсеткі автокөліктің қай жағында жанармай багының люгі орналасқанын көрсетеді. Индикатор резервуардың бос екенін көрсеткенде, отын резервінің индикаторы жанады. Бұл дегеніміз, резервуарда әлі де отын бар, бірақ мүмкіндігінше тез отын құю қажет.

Төменде автокөлік иелері кейде сұрайтын көрсеткіш жұмысының ерекшеліктері сипатталған. Төменде көрсетілгендердің ешқайсысы отын қадағасының ақаулы екенін білдірмейді:

- Техникалық қызмет көрсету станциясында отын сорғысы жанармай қадағасы "толық резервуарды" көрсетпестен бұрын өшеді.
- Резервуарды толтыру үшін қадаға көрсеткеннен сәл көп немесе аз отын қажет. Мысалы, көрсеткіш резервуардың жартылай толтырылғанын көрсетуі мүмкін, ал іс жүзінде толық толтыру үшін резервуар сыйымдылығының жартысынан сәл немесе сәл азын толтыру қажет болды.
- Бұрылу немесе үдеу кезінде қадаға аздап жылжиды.
- Қадағаны тұрақтандыру үшін тұтану қосылғаннан кейін бірнеше секунд қажет. Тұтануды өшіргеннен кейін қадаға резервуардың бос екенін тағы да көрсетеді.

Қозғалтқыштың салқындатқыш температурасының индикаторы

Бұл индикатор қозғалтқыштың салқындатқыш температурасын көрсетеді. Егер көрсеткіш көрсеткі шкаланың оң жақ шекарасына жақын болса, қозғалтқыш қызып кетеді. Егер автомобиль қалыпты режимде қозғалса және автокөліктің салқындатқышы қызып кетсе, мүмкіндігінше тезірек Жолдан шығып, қозғалтқышты тоқтатып, өшіру керек. Қозғалтқыштың қызып кетуі ⇨ 9-14 қараңыз.

Қауіпсіздік белдіктерінің индикаторлары**Жүргізушінің қауіпсіздік белдігінің индикаторы**

Құрылғылардың комбинациясында жүргізушінің қауіпсіздік белдігінің индикаторы орналасқан.

Тұтану қосылған кезде бұл индикатор жыпылықтай бастайды және дыбыстық сигнал естіліп, жүргізушіге қауіпсіздік белдігін бекіту керектігін еске салады. Бұл лампа белбеу бекітілгенге дейін жанып кетеді. Егер жүргізуші көлігіңіздің қозғалысы кезінде қауіпсіздік белдігін ашпаса

немесе ашса, бұл цикл бірнеше рет қайталануы мүмкін.
Егер жүргізушінің қауіпсіздік белдігі бекітілсе, индикатор жанбайды және дыбыстық сигнал берілмейді.

Жолаушының қауіпсіздік белдігінің индикаторы

Автокөлік жолаушының қауіпсіздік белдігінің индикаторымен жабдықталуы мүмкін.

Тұтану қосылған кезде бұл индикатор жыпылықтай бастайды және дыбыстық ескерту сигналы естіледі, бұл жолаушыға қауіпсіздік белдігін бекіту керектігін еске салады. Бұл лампа белбеу бекітілгенге дейін жанып кетеді. Егер жолаушы көлік қозғалысы кезінде қауіпсіздік белдігін ашпаса немесе ашса, индикатор бірнеше рет қайталаанады.

Егер жолаушының қауіпсіздік белдігі тағылған болса, индикатор жанбайды және дыбыстық сигнал берілмейді.
Егер алдыңғы орындыққа қандай да бір зат болса, мысалы, портфель, әйел немесе сөмке, ноутбук немесе басқа электрондық

құрылғы болса, алдыңғы жолаушының қауіпсіздік белдігінің индикаторы жануы мүмкін және дыбыстық сигнал естілуі мүмкін. Сигнал бергішті және (немесе) дыбыстық сигналды сөндіру үшін орындықтан затты алу немесе белдікті түймелеу қажет.

Үрлемелі қауіпсіздік жастықтары даярлығының сигналдық лампы

Бұл индикатор үрленетін қауіпсіздік жастықшалары жүйесінің басқару тізбегіндегі электрлік ақаулықтың болуын көрсетеді. Жүйені тексеру қауіпсіздік жастықтарының қадағаларын, белдіктерді алдын-ала тартқыштарды, қауіпсіздік жастықтарының модульдерін, сымдарды, сондай-ақ соқтығысуды анықтау және диагностикалау модулін тексеруді қамтиды. Қауіпсіздік жастықшалары жүйесі туралы қосымша ақпаратты Үрленетін қауіпсіздік жастықшалары жүйесі ⇨ 2-15 бөлімінен қараңыз.

Қозғалтқыш іске қосылған кезде қауіпсіздік жастықшасының даярлық лампы бірнеше секундқа жанады. Егер осыдан кейін лампа үнемі жанбаса, ақаулықты дереу жойыңыз.

ЕСКЕРТУ!

Егер қауіпсіздік жастықшасы даярлығының лампы қозғалтқыш іске қосылғаннан кейін жанса немесе қозғалыс кезінде жанса, бұл қауіпсіздік жастықшасының дұрыс жұмыс істемеуін білдіруі мүмкін. Қауіпсіздік жастықшалары соқтығысу кезінде жұмыс істемеуі немесе соқтығыспай жұмыс істемеуі мүмкін. Жарақат алмау үшін дереу автомобильге техникалық қызмет көрсетуге жүгініңіз.

Егер қауіпсіздік жастықшалары жүйесі дұрыс жұмыс істемесе, жүргізушінің ақпараттық орталығының дисплейінде хабарлама пайда болуы мүмкін.

Зарядтау жүйесінің лампы

Зарядтау жүйесінің лампы лампының жұмыс қабілеттілігін көрсететін тексеру ретінде тұтану және қозғалтқыш жұмыс істемеген кезде қысқа уақыт ішінде жанады. Қозғалтқыш қосылған кезде шам сөнеді. Егер ол жанбаса, онда автокөлікті қызмет көрсетілуі үшін дилерге жеткізіңіз.

Егер қозғалыс кезінде лампа жанса немесе жанса, бұл электр зарядтау жүйесінде ақаулық болуы мүмкін. Оны дилерден тексеріңіз. Жанып тұрған лампамен жүру аккумулятор зарядының таусылуына әкелуі мүмкін.

Бұл лампа қосылған кезде хабарлама жүргізушінің ақпараттық орталығының (DIC) дисплейінде де көрсетіледі.

Егер сіз лампа жанып тұрған кезде қысқа қашықтықты жүріп өтуіңіз керек болса, аудиожүйе және кондиционер сияқты барлық көмекші құралдарды өшіруді ұмытпаңыз.

Ақаулық сигналын бергіш ("Check Engine" (қозғалтқышты тексеріңіз) бақылау лампасы)

Бұл сигнал бергіш пайдаланылған газдарды бейтараптандыру жүйесінің борттық диагностикасының бөлігі болып табылады. Егер қозғалтқыш жұмыс істеп тұрған кезде жанса, бұл ақаулықтың болуын және жөндеу қажеттілігін көрсетеді. Тұтану кілті Service Mode (қызмет көрсету режимі) күйіне орнатылған кезде, сигнал бергіш жануы керек. Осылайша, оның лампасының жарамдылығы тексеріледі. Іске қосуды ауыстырып қосқыштың жағдайы ☞ 8-11 қараңыз.

Жүйе кез-келген сыртқы белгілер пайда болғанға дейін ақаулық туралы жиі ескертеді. Сигнал бергіштің қосылуын қадағалаңыз және елеулі бұзылулардың алдын алу үшін қызмет көрсету орталығына уақтылы хабарласыңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Егер сіз жанып тұрған сигнал бергіші бар автомобильді пайдалануды жалғастырсаңыз, пайдаланылған газдарды бейтараптандыру жүйесі өз міндеттерін тиімді шеше алмайды, отын шығынын ұлғайту, сондай-ақ жүріс динамикасы мен тегістігінің нашарлауы мүмкін. Бұл автомобиль кепілдігі қолданылмайтын қымбат жөндеуге әкелуі мүмкін.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Сигнал бергіш қозғалтқыштың, беріліс қорабының, қабылдау және шығару жүйелерінің, отын жүйесінің конструкциясына өзгерістер енгізуге, сондай-ақ ұсынылмаған өлшемдегі шиналарды қолдануға байланысты жануы мүмкін. Бұл қымбат жөндеуге әкелуі мүмкін, оған автомобиль кепілдігі қолданылмайды.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Бұл сондай-ақ мемлекеттік техникалық тексеруден / пайдаланылған газдардың уыттылығын тексеруден өтуді қиындатуы мүмкін. Автокөліктің қосымша жабдығы және модификациясы ☞ 9-2 қараңыз.

Егер сигнал бергіш жыпылықтаса: Істен шыққан газдарды бейтараптандыру жүйесінің істен шығуына және олардағы зиянды заттардың көбеюіне әкелетін ақаулық анықталды. Диагностика және техникалық қызмет көрсету қажет болуы мүмкін. Зақымдану қаупін азайту үшін жылдамдықты төмендетіп, кенеттен үдеу мен жоғары қозғалудан аулақ болуға тырысыңыз. Егер көлік тіркемені сүйресе, оны бірінші мүмкіндік туғанда іске қоспас бұрын кем дегенде 10 секунд күтіңіз. Егер сигнал бергіш әлі де жыпылықтаса, жоғарыдағы нұсқауларды орындаңыз және автомобильге техникалық қызмет көрсету үшін дилерге мүмкіндігінше тезірек хабарласыңыз.

Егер сигнал бергіш үнемі жанып тұрса:

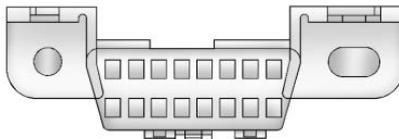
Ақаулық анықталды. Диагностика және техникалық қызмет көрсету қажет болуы мүмкін. Келесі тексерулерді орындаңыз:

- Жанармай құю мойнының тығыны сенімді жабық па? Жабық немесе нашар жабылған мойын сигнал бергіштің қосылуына әкелуі мүмкін. Бакқа отын құю $\varnothing$ 8-51 қараңыз. Сенімді жабық тығынмен бірнеше сапардан кейін сигнал бергіш сөніп қалуы мүмкін.
- Отынның төмен сапасы қозғалтқыштың істен шығуына және автомобиль динамикасының нашарлауына әкелуі мүмкін. Қозғалтқышты қыздырғаннан кейін бұл ақаулық белгілері жоғалып кетуі мүмкін. Мұндай жағдайларда басқа маркалы отынға ауысу қажет. Сигнал бергіш сөнбес бұрын, резервуардағы отынды кем дегенде бір рет жақсы отынға ауыстыру қажет болады. Отын $\varnothing$ 8-51 қараңыз.

Егер сигнал бергіш жанып тұрса, дилерге хабарласу керек.

Шығарындылардың уыттылығын бақылау бағдарламасы және техникалық қызмет көрсету бағдарламасы

Техникалық қарап-тексеруді жүргізу кезінде уыттылықты бақылауға арналған аппаратура қосылатын диагностикалық қалып пайдаланылуы мүмкін.

Деректер арнасының қосқышы руль дөңгелегінің сол жағындағы аспаптар панелінің астында орналасқан. Тексеру кезінде немесе көлікке техникалық қызмет көрсету кезінде уыттылықты бақылауға арналмаған жабдықтың осы төсемге қосылуы көліктің жұмысына әсер етуі мүмкін. Қосымша электр жабдықтары $\varnothing$ 8-53 қараңыз. Көмек алу үшін дилерге хабарласыңыз.

Автокөлік тексеруден өтпеуі мүмкін, егер:

- Қозғалтқыш жұмыс істеп тұрған кезде сигнал бергіш үнемі жанып тұрады.
- Тұтану кілтін Service Mode (сервистік режим) күйіне ауыстырған кезде сигнал бергіш жанбайды.
- Пайдаланылған газдардың уыттылық деңгейіне әсер ететін негізгі жүйелер толық емес диагноз қойылған. Бұл жағдайда автомобиль тексеруден өтуге дайын болмайды. Оны тексеруге дайындау үшін оны бірнеше күн бойы қалыпты режимде пайдалану қажет болуы мүмкін. Мұндай жағдай, мысалы, егер 12 вольтты АҚБ жақында ауыстырыл-

ған немесе толығымен разрядталған болса, сондай-ақ көлік құралына жақында қызмет көрсетілсе пайда болуы мүмкін.

Егер автомобиль техникалық байқаудан өтуге дайын болмаса немесе оны өте алмаса, дилерге хабарласыңыз.

Тежеу жүйесінің бақылау лампасы

Автокөліктің тежеу жүйесі екі гидравликалық контурдан тұрады. Егер бір контур жұмыс істемесе, қалған контур автомобильді тоқтату үшін жұмыс істейді. Қалыпты тежеу сипаттамаларын қамтамасыз ету үшін екі тізбек жұмыс істеуі керек.

Сигнал бергіш қосу тежегіш жүйесінің дұрыс жұмыс істемейтіндігін көрсетеді. Тежегіш жүйесін тексеру үшін дереу хабарласыңыз.

Бұл сигнал бергіш қозғалтқыш іске қосылған кезде қысқа уақытқа жануы керек. Егер сигнал бергіш жанбаса, жүйенің мүмкін еместігі туралы уақтылы ескерту алу үшін оны жөндеу керек.

Егер сигнал бергіш жанса және сөнбесе, бұл тежегіш жүйесінің ақаулығы бар екенін көрсетеді.

▲ ЕСКЕРТУ!

Егер тежегіш жүйесінің сигнал бергіші жанса, тежегіш жүйесі дұрыс жұмыс істемеуі мүмкін. Тежегіш жүйесінің жанған сигнал бергішімен көлік жүргізу апатқа әкелуі мүмкін. Егер сигнал бергіш жолдан шыққаннан және абайлап тоқтағаннан кейін де жанып тұрса, техникалық қызмет көрсету үшін көлікті сүйреп апару керек.

Электр жетегі бар тұрақ тежегішінің сигнал бергіші

Бұл индикатор тұрақ тежегіші тартылған кезде жанады. Тұрақ тежегіші босатылғаннан кейін немесе көлік қозғалып жатқанда сигнал бергіш жыпылықтауын жалғастырса, бұл электрмеханикалық тұрақ тежегіш жүйесінің немесе басқа жүйенің дұрыс жұмыс істемеуін көрсетеді. Бұл жағдайда хабарлама жүргізушінің ақпараттық орталығының дисплейінде де көрсетілуі мүмкін. Егер сигнал бергіш жанбаса немесе жыпылықтаса, дилерге хабарласыңыз.

Электр жетегі бар қызметтік тұрақ тежегішінің индикаторы

Автомобильді іске қосу кезінде бұл индикатор қысқа уақытқа жануы тиіс. Егер индикатор жанбаса, жүйенің ақаулығы туралы уақтылы ескерту алу үшін оны жөндеу қажет.

Егер бұл индикатор үнемі жанып тұрса, жөндеу үшін ТҚС-ға мүмкіндігінше тезірек жүгіну қажет. электрмеханикалық тұрақ тежегіші туралы ақпаратты Электр жетегі бар тұрақ тежегіші бөлімінен ⇨ 8-23 парағыз.

Бұл жағдайда хабарлама жүргізушінің ақпараттық орталығының дисплейінде де көрсетілуі мүмкін.

Тежегіштердің бұғаттауға қарсы жүйесінің сигнал бергіші (ABS)

Бұғаттауға қарсы тежегіш жүйесі (ABS) бар автомобильдерде бұл сигнал бергіш қозғалтқыш іске қосылған кезде қысқа уақыт ішінде жанады.

Егер сигнал бергіш жанбаса, ақаулық туралы сигнал беруге дайын болу үшін оны жөндеңіз.

Егер қозғалыс кезінде ABS лампасы қосылып, жанса, сіз мүмкіндігінше тезірек тоқтап, тұтануды өшіруіңіз керек. Жүйені бастапқы күйіне келтіру үшін қозғалтқышты қайтадан қосыңыз.

Егер бұл лампа 20 км/сағ (13 mph) жылдамдықпен жануды жалғастырса, қызмет көрсету үшін дилерге хабарласыңыз. Үнемі жанып тұрған сигнал бергіште дыбыстық сигнал берілуі мүмкін.

Егер кәдімгі тежегіш жүйесінің сигнал бергіші жанбаса, автомобиль тежегіштері жұмыс істейді, бірақ бұғатқа қарсы жүйе белсенді болмайды.

Егер кәдімгі тежегіш жүйесінің сигнал бергіші де жанса, бұл автокөліктің бұғатқа қарсы жүйесі жоқ және қалыпты тежегіш жүйесінің ақаулығы бар дегенді білдіреді. Тежегіш жүйесінің бақылау лампасы ⇨ 4-14 параңыз.

Көлбеу қозғалысты бақылау индикаторы

Егер көлбеу қозғалысты басқару жүйесі жинақтамамен қамтамасыз етілсе, жүйе жұмыс істеуге дайын болған кезде оның индикаторы үнемі жанып тұрады. Егер сигнал бергіш жыпылықтаса, жүйе белсенді. Көлбеу қозғалысты басқару жүйесі (HDC) ⇨ 8-27 қараңыз.

Жол таңбасына қатысты автомобиль жағдайын бақылау жүйесінің жарық индикаторы (LKA) (бар болса)

Тұтануды қосқаннан кейін, егер белсенді рульдеумен алып жатқан жолақтан шығу туралы ескерту жүйесі ажыратылған немесе қол жетімсіз болса, бұл индикатор сөнеді және жанбайды.

Егер белсенді рульдеумен (LKA) алып жатқан жолақтан шығу туралы ескерту жүйесі қосылған болса (тиісті жиынтықта), бірақ жұмысқа дайын болмаса, ақ түсті индикатор жанады.

Егер белсенді рульдеумен алып жатқан жолақтан шығу туралы ескерту жүйесі қосылса және жұмысқа дайын болса, индикатор жасыл жарықпен жарықтандырылады. Егер автомобиль таңбалау сызығына жақындаса, жүйе руль дөңгелегіне тегіс әсер етеді, машинаны бұрынғы бағытқа қайтарады. Жүйені басқаруға белсенді араласу кезінде оның индикаторы сары жарықпен ерекшеленеді. Индикатор сары жарықпен жыпылықтайды, таңбалаудың қиылысуы және алынған жолақтан шығу туралы ескертеді.

Егер бұрылу көрсеткіштері автомобиль жылжитын бағытта қосылса немесе жүйе үдеуді, тежеуді немесе белсенді маневр жасауды анықтаса, жүйе бұрылмайды немесе жолақтан шығу туралы ескертпейді.

Жол таңбасына қатысты автокөліктің жағдайын бақылау жүйесі (LKA) ⇨ 8-49 қараңыз.

Алда келе жатқан автомобиль туралы сигнал бергіш

Индикатор (егер жиынтықта көзделген болса) басқа көлік құралының алдында табылған кезде жасыл түспен жанады. Алдыңғы соқтығысу туралы ескерту жүйесі (FCA) ⇨ 8-41 қараңыз.

Алда келе жатқан жаяу жүргіншілер туралы сигнал бергіш

Егер автокөлік осы жүйемен жабдықталған болса, жаяу жүргіншінің бағыты бойынша сары сигнал бергіш жанады. Жаяу жүргінші алдындағы тежеу жүйесі (FPB) ⇨ 8-45 қараңыз.

Тарту күшін бақылау жүйесінің сигнал бергіші

Бұл лампа қозғалтқыш іске қосылған кезде қысқа уақытқа қосылады. Егер ол жанбаса, онда автокөлікті қызмет көрсетілуі үшін дилерге жеткізіңіз. Егер жүйе қалыпты жұмыс істесе, сигнал бергіш өшіріледі. Егер TCS жүйесі жүргізушінің ақпараттық орталығында өшірілген болса, тартым күшін басқару жүйесін өшіру индикаторы (TCS) жанып тұрады. Осы индикатор және Stabilitrak/ ESC OFF индикаторы StabiliTrak / электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесі (ESC) өшірілген кезде жанады. TCS өшірілген кезде, доңғалақтардың айналу жылдамдығы беріліске зақым келтірмеу үшін шектеледі. Тиісті жүргізу стилін таңдау керек. Тартымдылықты басқару жүйесі / Электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесі ⇨ 8-26 қараңыз.

StabiliTrak жүйесінің индикаторы

Бұл сигнал бергіштің лампасы автомобиль іске қосылған кезде аздап жанады. Егер ол жанбаса, онда автокөлікті қызмет көрсетілуі үшін дилерге жеткізіңіз. Бұл индикатор StabiliTrak/ электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесі (ESC) өшірілген кезде жанады. Егер StabiliTrak / электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесі (ESC) өшірілген болса, тартым күшін басқару жүйесі (TCS) де өшіріледі. Егер StabiliTrak/ESC және TCS жүйелері өшірілген болса, олар көлік жүргізуге араласпайды. StabiliTrak жүйесін/электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесін (ESC) және StabiliTrak жүйесін қосыңыз. Индикатор сөнеді. Тартқышты басқару жүйесі / динамикалық тұрақтандырудың электрондық жүйесі ⇨ 8-26 қараңыз.

Тартым күшін бақылау жүйесінің бақылау лампасы (TCS)/ StabiliTrak

Бұл индикатор қозғалтқышты іске қосқан кезде қысқа уақытқа қосылады. Егер бұл лампа жанбаса, көлікті дилерге қызмет көрсету үшін жеткізіңіз. Егер жүйе қалыпты жұмыс істесе, сигнал бергіш өшіріледі. Егер индикатор жыпылықтағаннан гөрі үнемі жанып тұрса, бұл тартым күшін басқару жүйесі (TCS) және StabiliTrak/электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесі (ESC) өшірілгенін көрсетеді. Жүргізушінің ақпараттық орталығының (DIC) дисплейінде хабарлама пайда болуы мүмкін. Қандай функциялар енді жұмыс істемейтінін және көлік құралына техникалық қызмет көрсетуді қажет етпейтінін анықтау үшін DIC-тегі хабарламаларды тексеріңіз. Егер индикатор жыпылықтаса, бұл тартым күшін басқару жүйесінің (TCS) және (немесе) StabiliTrak жүйесінің/электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесінің (ESC) белсенді араласуын көрсетеді. Тартым күшін басқару жүйесі / динамикалық тұрақтандырудың электрондық жүйесі ⇨ 8-26 қараңыз.

Шиналардағы қысым сигналын бергіш

Шиналардағы қысымды бақылау жүйесі (TPMS) бар автокөліктерде бұл сигнал бергіш қозғалтқыш іске қосылған кезде қысқа уақыт ішінде жанады. Ол шинаның қысымы мен TPMS туралы ақпарат береді.

Егер сигнал бергіш үнемі жанып тұрса

Бұл бір немесе бірнеше шиналардағы қысым нормадан әлдеқайда төмен екенін білдіреді. Жүргізуші ақпарат орталығының (DIC) дисплейінде шиналардағы қысым туралы хабарлама пайда болуы мүмкін. Мүмкіндігінше тезірек тоқтап, шинаның қысымын шина мен жүктеме туралы ақпарат жапсырмасында көрсетілген мәнге дейін жеткізіңіз. Шиналардағы ауа қысымы ⇨ 9-35 қараңыз.

Егер сигнал бергіш алдымен жыпылықтаса, содан кейін үнемі жанып тұрса

Егер сигнал бергіш шамамен бір минут жыпылықтаса, содан кейін үнемі жанып тұрса, TPMS-те проблема туындауы мүмкін. Егер оны жою мүмкін болмаса, сигнал бергіш құралы әр тұтану циклінде қосылады. Шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесінің жұмыс істеуі ⇨ 9-37 қараңыз.

Мотор майының қысым сигналын бергіш

Мотор майына нашар қызмет көрсету автомобильге зақым келтіруі мүмкін. Мотор майы төмен автомобильді пайдалану қозғалтқыштың бұзылуына әкелуі мүмкін. Осыған байланысты жөндеу жұмыстары кепілдік жағдай болып табылмайды. Майдың деңгейін мүмкіндігінше жиі тексеріңіз. Қажет болса, май қосыңыз, бірақ егер май жеткілікті болса және қысым әлі де төмен болса, сіз жүзге жүгінуіңіз керек. Мотор майын ауыстырған кезде әрқашан белгіленген жиілікті сақтау керек.

Бұл индикатор қозғалтқышты іске қосқан кезде қысқа уақыт ішінде жанады. Егер ол жанбаса, онда автокөлікті қызмет көрсетілуі үшін дилерге жеткізіңіз.

Егер сигнал бергіш жанса және жануды жалғастыра берсе, бұл май қозғалтқыш арқылы дұрыс ағып кетпейтінін білдіреді. Көлікте май жеткіліксіз болуы мүмкін және жүйеде басқа да проблемалар болуы мүмкін. Өз дилеріңізге хабарласыңыз.

Төмен отын сигналын бергіш

Бұл көрсеткіш отын деңгейінің индикаторының жанында орналасқан. Ол тұтану қосылған кезде қысқа уақыт ішінде жанады, содан кейін сөнеді. Осылайша оның жарамдылығы тексеріледі. Отын бағында жанармай аз болған кезде сигнал бергіш жанады. Отын құйылғаннан кейін сигнал бергіш өшіріледі. Егер сөнбесе, техникалық қызмет көрсету станциясына хабарласу керек.

Күзет сигналын бергіш индикаторы

Ұрлыққа қарсы сигнал бергіштің бақылау лампасы қозғалтқыш іске қосылған кезде қысқа уақытқа жанады. Егер ол жанбаса, онда автокөлікті қызмет көрсетілуі үшін дилерге жеткізіңіз. Егер жүйе қалыпты жұмыс істесе, сигнал бергіш өшіріледі. Егер сигнал бергіш жануды жалғастырса және қозғалтқыш іске қосылмаса, онда ұрлықтан қорғау жүйесі ақаулы болуы мүмкін. Имобилайзердің жұмысы ⇨ 1-15 қараңыз.

**Қосылған алысқа түсетін жарық
сигналын бергіші**

Бұл сигнал бергіш алыс жарық фаралары қосылған кезде жанады. Алыс/ жақын жарықты ауыстырып қосқыш ⇨ 5-3 қараңыз.

Артқы тұманға қарсы шамдар сигналын бергіш

Артқы тұманға қарсы шамдар қосылған кезде индикатор жанады. Тұманға қарсы фаралар ⇨ 5-5 қараңыз.

**Қосылған жарық құралдары туралы
ескерту**

Сигнал бергіші бар автомобильдерде қосылған жарық құралдары туралы еске салғыштар жарық құралдарын пайдалану кезінде қосылады.

Круиздік бақылау сигналын бергіш

Круиздік бақылаумен жабдықталған автомобильдерде круиздік бақылау сигналын бергіш круиздік бақылау реттелген және жұмыс істеуге дайын болған кезде ақ жарықпен, ал круиздік бақылау реттелген және белсенді болған кезде жасыл жарықпен жанады. Круиздік бақылау жүйесі ажыратылған кезде сигнал бергіш өшеді. Круиздік бақылау ⇨ 8-28 қараңыз.

**Адаптивті круиздік бақылау
жүйесінің индикаторы (бар болса)**

Адаптивті круиздік басқару жүйесі (барлық жинақтамада жоқ) қосулы және жұмыс істеуге дайын болса немесе жүйе бапталған және жұмыс істеп тұрған кезде жасыл болса, шам ақ шаммен жанады.

АҚПАРАТ ДИСПЛЕЙЛЕРІ

Жүргізушінің ақпараттық орталығы (DIC)

Жүргізушінің ақпараттық орталығының хабарламалары аспаптар комбинациясында орталықта орналасқан ақпараттық қосымшада көрсетіледі. Аспаптар комбинациясы 4-8 қараңыз. Бұл дисплей әртүрлі автомобиль жүйелерінің күйін көрсетеді.

 немесе : Мәзір элементтері бойынша жоғары немесе төмен жылжу үшін осы пернені басыңыз.

 немесе : құрылғылар комбинациясының интерактивті дисплей аймақтары арасында ауысу үшін басыңыз.

: Мәзірді ашу немесе мәзір элементін таңдау үшін осы пернені басыңыз. Кейбір терезелерде пернені ұстап тұру параметр мәнін қалпына келтіруге мүмкіндік береді.

Ақпараттық бет баптаулары

Жеке ақпараттық беттерді жүргізушінің ақпараттық орталығының дисплейінде көрсетуді Баптаулар мәзірінде қосуға болады.

1. Баптаулар қолданбасының тармақтарын тізім бойынша жылжыту үшін және түймелерін пайдаланыңыз.
2. және түймелері арқылы Ақпараттық беттің баптауларын таңдап, нұқыңыз.
3. Қол жетімді ақпараттық беттер тізімін жылжыту үшін және пернелерін пайдаланыңыз.
4. Курсорды сізді қызықтыратын жерге орнатыңыз және оны таңдау немесе таңдаудан бас тарту үшін нұқыңыз. Қарама-қарсы таңдалған тармағының белгі көрсетіледі.

Ақпараттық беттер

Төменде жүргізушінің ақпараттық орталығының (DIC) дисплейінде көрсетілетін ақпараттық беттердің толық тізімі берілген. Олардың кейбіреулері автокөліктің жеке модификацияларында қол жетімді болмауы мүмкін. Кейбір беттер әдепкі бойынша көрінбеуі мүмкін, бірақ оларды Баптаулар бөлімінде қосуға болады. Осы бөлімдегі жоғарыдағы "Ақпараттық беттердің баптаулары" тармағын қараңыз.

Жылдамдық: Автокөліктің жылдамдығын сағатына километрмен (км/сағ) немесе сағатына мильмен (миль/сағ) көрсетеді. Егер жинақтамамен

қамтамасыз етілсе, басу мәзірді ашуға және жылдамдық шектеулерінің белгілерін көрсетуді таңдауға мүмкіндік береді. Егер жылдамдық шегі анықталмаса немесе жүйе қол жетімді болмаса, шектеу белгісінің орнына "---" көрсетіледі.

Жүрілген жол 1 немесе Жүрілген жол 2: Ағымдағы жүріс есептегішінің соңғы көрсеткіші қалпына келтірілгеннен бері жүрісті километрмен (км) немесе мильмен (мильмен) көрсетеді. Егер жиынтықта қарастырылған болса, соңғы қалпына келтіруден кейін отынның орташа үнемделуі көрсетіледі. Бұл мән автокөліктің уақыт өте келе көрсететін орташа отын шығынын ғана көрсетеді, ол әртүрлі жүргізу жағдайларында өзгеруі мүмкін. Орташа отын үнемдеуі бір галлон, км/л немесе л/ 100 км мильде көрсетілуі мүмкін.

Егер жиынтықта қарастырылған болса, соңғы қалпына келтіруден кейінгі орташа жылдамдық көрсетіледі. Бұл мән автокөліктің орташа жылдамдығын ғана көрсетеді және әртүрлі жүргізу жағдайларында өзгеруі мүмкін. Орташа жылдамдық миль/сағ немесе км/сағ түрінде көрсетілуі мүмкін.

Барлық мәндерді нөлге қалпына келтіруді растау терезесін көрсету үшін осы терезені белсенді болғанда нұқыңыз. және түймелерін пайдаланып, немесе Жоқ таңдаңыз және түймесін басыңыз.

Отын туралы ақпарат немесе қуат резерві: Бұл бетте келесі отын құю алдында шамамен қуат резерві көрсетіледі. Отын деңгейі төмен болған кезде дисплейде "LOW" (төмен) деген жазу көрсетіледі. Қолда бар отынмен жүруге болатын шамамен қашықтық соңғы кезеңдегі орташа отын шығыны және жанармай бағында қалған отын көлемі бойынша есептеледі. Егер қарастырылған болса, ағымдағы отын үнемдеуді де көрсетуге болады.

Май ресурсы: Майды ауыстырудың есептелген уақыты көрсетіледі. Егер дисплейде 99% OIL LIFE хабары көрсетілсе, бұл мотор майының ресурсы 99% құрайды дегенді білдіреді.

Майдың қызмет ету мерзімі аяқталған кезде дисплейде "Change Engine Oil Soon" ("Жақында мотор майын ауыстыру қажет болады") хабары пайда болады. Майды мүмкіндігінше тез өзгерту керек. Мотор майы $\varnothing$ 9-6 қараңыз. Мотор майының қызмет ету мерзімін бақылау жүйесінен басқа, қызмет көрсету бойынша қосымша жұмыстарды жүргізу ұсынылады. "Техникалық қызмет көрсету жоспары" буклетін қараңыз.

Майды әр ауыстырғаннан кейін дисплейдегі мәндерді қалпына келтіру керек. Қалпына келтіру автоматты түрде болмайды. Дисплейдегі май ресурсының мәнін май шынымен ауыстырылған кезде қалпына

келтірілмеуі үшін абай болыңыз. Келесі май қалпына келтіру мүмкін емес. Мотор майы есептегішін қалпына келтіру үшін осы терезе көрсетіліп тұрған кезде нұқыңыз және растау терезесінде қалпына келтіруді растаңыз. және түймелері арқылы Иә немесе Жоқ таңдаңыз және басыңыз. Мотор майының қызмет ету мерзімін бақылау жүйесі $\varnothing$ 9-8 қараңыз.

Шинаның қысымы: Бұл бетте барлық төрт доңғалақтың шиналарындағы ауа қысымы көрсетілген. Шиналардағы ауа қысымы дисплейде килопаскальдарда (кПа) немесе бір шаршы дюймде (фунт/шаршы дюйм) көрсетіледі. Егер доңғалақтың шинасындағы қысым рұқсат етілгеннен төмен болса, ол сары түспен көрсетіледі. Шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесі $\varnothing$ 9-36 және шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесінің жұмысы істеуі $\varnothing$ 9-37 қараңыз.

Ауа сүзгісі ресурсы: Ауа сүзгісінің есептелген ресурсы көрсетіледі. Егер ауа сүзгісінің ресурсы 75% деп көрсетілсе, бұл сүзгі ресурсының 75% өндірілмегенін білдіреді.

Ауа сүзгісін ауыстырғаннан кейін оның ресурсының есептегішін қалпына келтіру керек. Қалпына келтіру үшін есептегішті дисплейге шығарып, нұқыңыз.

Отынды үнемдеу режимі: Отынды лездік

тұтыну туралы деректер сандық мән мен шкала түрінде көрсетіледі. Шкаланың үстінде соңғы таңдалған қашықтық үшін орташа отын шығыны көрсетіледі. Шкаланың астында таңдалған қашықтық үшін ең аз орташа отын шығыны көрсетіледі. Таңдалған қашықтық терезенің жоғарғы жағында жазба келесі түрде көрсетіледі

"Соңғы xxx миль/км".

Қашықтықты таңдау немесе ең аз орташа отын шығыны туралы деректерді қалпына келтіру үшін басыңыз. және пернелері арқылы қажетті қашықтықты таңдап, нұқыңыз. "Минималды шығыс мәнін қалпына келтіру" пәрменін таңдау үшін немесе басыңыз. Ең төменгі ағынның мәнін қалпына келтіру үшін басыңыз. Қалпына келтірілгеннен кейін, ең аз отын шығыны өрісінде жүгіріс таңдалған қашықтықтан асып кеткенше "-,-" көрсетіледі. Осы бетте көрсетілген ақпарат автомобильді басқару тәсілі отынның орташа тұтынылуына қалай әсер ететінін және таңдалған қашықтыққа ағымдағы ағынның минимумнан қаншалықты жоғары екенін бақылауға мүмкіндік береді.

Орташа жылдамдық: Автокөліктің орташа жылдамдығы сағатына километрмен (км/сағ) немесе сағатына мильмен (миль/сағ) көрсетіледі. Орташа мән соңғы қалпына келтірілген сәттен бастап әр түрлі уақыт аралықтарындағы

автокөлік жылдамдығы туралы мәліметтер негізінде есептеледі. Орташа жылдамдықтың мәнін қалпына келтіру үшін осы терезе белсенді болған кезде ✓

басыңыз; растау терезесі пайда болады, Иә немесе Жоқ таңдаңыз және нұқыңыз.

Таймер: Бұл терезені таймер ретінде пайдалануға болады. Таймерді іске қосу үшін осы терезе белсенді болған кезде тиісті мәзірге өту үшін ✓нұқыңыз.△және▽ түймелері.✓Таймерді іске қосу немесе Қалпына келтіруді таңдаңыз. ✓басыңыз. Таймерді тоқтату үшін оны дисплейге шығарып, ✓нұқыңыз. Дисплей таймердің соңғы нөлінен кейінгі уақытты көрсетеді.

Қашықтық / аралық баптаулары: Егер бар болса, бұл бетте автокөліктің алдындағы уақыт қашықтығының ағымдағы мәні көрсетіледі. Егер жауапты круиздік бақылау (ACC) қосулы болса, мұнда қашықтықты баптау беті көрсетіледі. Бұл бетте алда келе жатқан көлік құралына дейінгі берілген қашықтық және қозғалыс бағыты бойынша көлік құралының болу индикаторы көрсетіледі.

Жүргізушіге көмек: Егер жиынтықта қарастырылған болса, жолақты ұстап тұру жүйесі (LKA), жолақтан шығу туралы ескерту жүйесі (LDW) және фронтальды соқтығысу туралы ескерту жүйесі (FCA) туралы ақпарат көрсетіледі.

Аккумулятор кернеуі: Аккумулятор батареясының ағымдағы кернеуі көрсетіледі (барлық модификацияларда емес). Көлік қозғалысы кезінде АКБ кернеуінің өзгеруі қалыпты жағдай. Зарядтау жүйесінің лампасы ⇨ 4-12 қараңыз. Егер аккумулятор батареясын зарядтау жүйесінде проблема туындаса, жүргізушінің ақпарат орталығында тиісті хабарлама пайда болады.

Салқиндатқыштың температурасы: Салқиндатқыштың температурасы Цельсий (°C) немесе Фаренгейт (°F) шкаласы бойынша көрсетіледі.

Отын үнемдеу қисығы: Соңғы 50 км (30 миль) үшін орташа отын үнемдеу диаграммасы көрсетілген. Әр баған шамамен 5 км (3 миль) аралыққа сәйкес келеді. Қозғалыс кезінде жолақтар ең оң жақ әрқашан соңғы интервалға сәйкес келетіндей етіп жылжытылады. Диаграмма деректерін жою үшін осы диаграмма көрсетілген кезде ✓нұқыңыз және тиісті мәзірге өтіңіз. Иә немесе Жоқ таңдаңыз және ✓нұқыңыз.

Май қысымы: Май қысымы дисплейде килопаскальдарда (кПа) немесе бір шаршы дюймде (фунт/шаршы дюйм) көрсетіледі. Майдың қысымы оның тұтқырлығына, қозғалтқыштың айналымына және борттағы ауа температурасына байланысты

өзгеруі мүмкін. Кейбір модельдерде май сорғысы қажет болған жағдайда майлау жүйесіндегі қысымды реттейді. Қысым қозғалтқыштың жылдамдығына немесе жүктемеге байланысты тез өзгеруі мүмкін. Бұл мінез-құлқы қалыпты жағдай. Егер май қысымының сигналын бергіш немесе дисплейдегі хабарлама майдың қысымы қалыпты жұмыс диапазонынан тыс екенін көрсетсе, майды мүмкіндігінше тезірек тексеру керек.

АВТОКӨЛІКТІҢ АҚПАРАТТЫҚ ХАБАРЛАМАЛАРЫ

DIC-те көрсетілген хабарламалар көліктің күйін немесе жағдайды түзету үшін қажетті қандай да бір әрекеттерді көрсетеді. Бірнеше хабарлама кезекпен көрсетілуі мүмкін.

Егер хабарлама жүргізушінің дереу әрекет етуін қажет етпесе, оны ✓ түрту арқылы растауға және экраннан алып тастауға болады. Жедел әрекет етуді қажет ететін хабарламалар бұл әрекет орындалғанға дейін жойылмайды. Барлық хабарламаларға байыпты қарау керек. Есіңізде болсын, хабарламаларды жою мәселені шешпейді. "SERVICE" (қызмет көрсету қажет) хабары пайда болған кезде дилерге хабарласу керек.

Хабарламалардағы нұсқауларды орындаңыз. Бөлектелген хабарламалар келесі бағыттардың біріне сілтеме жасай алады:

- Автокөлікке қызмет көрсету қажеттілігі туралы хабарламалар
- Сұйықтық деңгейі
- Автокөлікті қорғау
- Тежеу механизмдері
- Рөлдік басқару
- Жол жүруді басқару жүйелері
- Жүргізушіге көмек көрсету жүйелері
- Круиздік бақылау
- Жарықтандыру және лампаларды ауыстыру
- Шыны тазалау/жуу жүйелері
- Есіктер мен терезелер
- Қауіпсіздік белдіктері

- Қауіпсіздік жастықтары жүйелері
- Қозғалтқыш және беріліс қорабы
- Шиналардағы қысым
- Аккумулятор батареясы

ЖЕКЕ БАПТАУЛАРДЫ САҚТАУ

Төменде көлік иесі қандай параметрлерді өз қалауларына сәйкес реттей алатынын сипаттайды. Кейбір модификацияларда жеке параметрлер қол жетімді болмауы мүмкін.

"Жүйе", "Қосымшалар" және "Жеке баптаулар"

бөлімдері туралы ақпаратты ақпараттық ойын-сауық жүйесінің пайдаланушы нұсқаулығының "Параметрлер" бөлімінен қараңыз. Жеке баптауларды сақтау мәзірін ашу үшін:

1. Ақпараттық-ойын-сауық жүйесі мәзірінің басты бетіндегі Баптаулар белгішесін нұқыңыз.

2. Қол жетімді параметрлер тізімін ашу үшін Автокөлікті басыңыз.

3. Оны басу арқылы қажетті элементті таңдаңыз.

4. Баптаулар мәзірінің жоғарғы деңгейіне өту үшін нұқыңыз.

Мәзір келесі элементтерден тұруы мүмкін:

Air Conditioner and Air Quality (Ауаны баптау жүйесі және ауа сапасы)

Осы пәрменді таңдау кезінде дисплейде келесі параметрлер көрсетілуі мүмкін:

- Remote Start Heated Seat (Қозғалтқышты қашықтықтан іске қосу кезінде орындықты автоматты түрде жылытуды қосу)

- Remote Start Cooled Seat (Қозғалтқышты қашықтықтан іске қосу кезінде орындықтарды автоматты түрде салқындатуды қосу)
- Automatic Defog (Шыныны автоматты жылыту)
- Ionizer Control (Ионизаторды басқару)
- Желдеткіштің жылдамдығын автоматты реттеу
- Rear Defog Auto Startup (Артқы әйнекті жылытуды автоматты түрде қосу)

Remote Start Heated Seat (Қозғалтқышты қашықтықтан іске қосу кезінде орындықты автоматты түрде жылытуды қосу)

Бұл параметр қашықтан іске қосу функциясын пайдалану кезінде суық ауа райында жылытылатын орындықтарды автоматты түрде қосуға мүмкіндік береді.

Remote Start Cooled Seat (Қозғалтқышты қашықтықтан іске қосу кезінде орындықтарды автоматты түрде салқындатуды қосу)

Бұл параметр қашықтан іске қосу функциясын қолданған кезде ыстық ауа-райында орындықтарды салқындатуды автоматты түрде қосуға мүмкіндік береді.

Automatic Defog (Шыныны автоматты жылыту)

Бұл параметр автомобиль интерьеріндегі жоғары ылғалдылықта алдыңғы әйнекті автоматты түрде қосуды реттеуге мүмкіндік береді.

Ionizer Control (Ионизаторды басқару)

Бұл параметр жағымсыз иістерді кетіру немесе автомобиль интерьеріндегі ауаны тазарту үшін ауаны салқындату жүйесінің ионизаторын қосуға мүмкіндік береді.

Желдеткіштің жылдамдығын автоматты түрде реттеу

Бұл баптау климаттық бақылау желдеткіші үшін Авто баптауы таңдалған кезде ауа ағынының мөлшерін анықтайды.

Rear Diff auto Startup (Артқы әйнекті жылытуды автоматты түрде қосу)

Бұл параметр қозғалтқышты іске қосқан кезде әйнекті жылытуды автоматты түрде қосуға мүмкіндік береді.

Comfortness and Convenience (Жайлылық пен ыңғайлылық)

Осы пәрменді таңдау кезінде дисплейде келесі параметрлер көрсетілуі мүмкін:

- Auto Rear Wipe (Артқы шыны тазалағышты автоматты түрде қосу)

- Rain Sense (Жаңбыр қадағасы)
- Rear Seat Child Reminder (Артқы орындықта бала бар екенін еске салады)

Auto Rear Wipe (Артқы шыны тазалағышты автоматты түрде қосу)

Бұл параметр алдыңғы шыны тазалағыштар қосылған кезде артқы шыны тазалағышты автоматты түрде қосуға мүмкіндік береді.

Rain Sense (Жаңбыр қадағасы)

Бұл параметр алдыңғы шыны тазалағышты жаңбырға автоматты түрде қосуға мүмкіндік береді.

Rear Seat Child Reminder (Артқы орындықта бала бар екенін еске салады)

Бұл параметр көліктен шыққан кезде артқы орындықта ұмытылған бала немесе жолжүк туралы еске салуды реттеуге мүмкіндік береді. Ескерту артқы есікті ашқаннан кейін ғана іске қосылады.

Light and Lock (Жарықтандыру және бұғаттау)

Осы пәрменді таңдау кезінде дисплейде келесі параметрлер көрсетілуі мүмкін:

- Last Door Closed Locking (Соңғы есікті жапқаннан кейін құлыптарды бұғаттау)

- Prevent Opening Door anti-Lock (Ашық есік құлпын бұғаттан қорғау)
- A/M іздеуге арналған жарық сигналы
- Auto Unlock (Құлыптардың бұғатын автоматты ашу)
- Автокөліктен шыққаннан кейін жарықтандыру

Last Door Closed Locking (Соңғы есікті жапқаннан кейін құлыптарды бұғаттау)

Бұл параметр соңғы есікті жапқаннан кейін барлық есіктердің құлыптарын автоматты түрде бұғаттауға мүмкіндік береді. Бұл параметр "Ашық есік құлпын бұғаттан қорғау" параметрі өшірілген жағдайда көрсетілуі мүмкін.

Prevent Opening Door anti-Lock (Ашық есік құлпының бұғаттан қорғау)

Егер бұл функция қосылған болса, есік ашылған кезде жүргізуші есігінің құлпы автоматты түрде бұғатталмайды.

A/M іздеуге арналған жарық сигналы

Бұл терезеде фараларды жыпылықтаған құлыптардың бұғатын ашу түймесін радиосалпыншағында басуды растауды қосуға немесе өшіруге болады.

Auto Unlock (Құлыптарды автоматты түрде бұғаттау)

Бұл терезеде таңдау тұтқасын "P" күйіне ауыстырған кезде қандай есіктердің құлыптары автоматты түрде бұғаттан

ашылатындығын таңдауға болады.

Автокөліктен шыққаннан кейін жарықтандыру

Бұл терезеде тұтану өшіп, көліктен шыққаннан кейін фараларды өшірудің кідіріс ұзақтығын орнатуға болады.

Remote Control Key (Қашықтан басқару радиосалпыншағы)

Осы пәрменді таңдау кезінде дисплейде келесі параметрлер көрсетілуі мүмкін:

- Remote In Vehicle Reminder (Салонда қалдырылған радиосалпыншақ туралы еске салу)
- Терезелерді қашықтан басқару
- Remote Unlock Lighting Feedback (Жарық құрылғыларын қосу арқылы құлыптардың қашықтан бұғаттан босатылуын растау)
- Walk Away Looking (Шығу кезінде құлыптарды автоматты бұғаттау)
- Passive Unlocking (Құлыптарды бұғаттан пассивті ашу)
- Selective Unlocking (Құлыптардың бұғаттын таңдамалы ашу)
- Remote Locking Feedback (Қашықтан бұғаттауды растау)

Remote In Vehicle Reminder (Салонда қалдырылған радиосалпыншақ туралы еске салу)

Бұл параметр салонда ұмытылған кілт туралы еске салғышты баптауға мүмкіндік береді.

Терезелерді қашықтан басқару

Бұл терезеде радиосалпыншақты пайдаланып терезелердің ашылуын баптауға болады.

Remote Unlock Lighting Feedback (Жарық құрылғыларын қосу арқылы құлыптардың қашықтан бұғаттан босатылуын растау)

Бұл терезеде радиосалпыншақ көмегімен құлыптардың құлпын ашу фараларын жыпылықтау арқылы растауды баптауға болады.

Walk Away Looking (Шығу кезінде құлыптарды автоматты бұғаттау)

Бұл параметр көліктен шыққан кезде есік құлыптарын автоматты түрде бұғаттауды қосуға немесе өшіруге мүмкіндік береді.

Passive Unlocking (Құлыптарды бұғаттын пассивті ашу)

Бұл терезеде есіктің тұтқасымен барлық есіктердің құлыптарын немесе тек жүргізуші есіктерін бұғаттан босататындығын баптауға болады.

Selective Unlocking (Құлыптардың бұғатын таңдамалы ашу)

Бұл терезеде радиосалпыншақтың барлық есіктердің құлыптарын немесе тек жүргізуші есіктерін бұғаттан босататындығын баптауға болады.

Remote Locking Feedback (Қашықтан бұғаттауды растау)

Бұл параметр радиосалпыншақты пайдаланып, құлыптардың бұғатталғаны расталатынын баптауға мүмкіндік береді.

Қауіп туралы ескерту жүйелері

Осы пәрменді таңдау кезінде дисплейде келесі параметрлер көрсетілуі мүмкін

- Қозғалысты бастау сигналы
- Артқы жақтағы көлд. қозғ. туралы ескерту
- Қозғалыс жолағын ауыстыру туралы ескерту
- Алдыңғы соқтығысудың алдын алу
- PCM алдыңғы жауап түрі (PCM реакциясы)

Қозғалысты бастау сигналы

Бұл параметр алдыңғы көлік орнынан қозғалса, қозғалысты қайта бастау қажеттілігі туралы еске салғышты баптауға мүмкіндік береді. Егер сіз "Өшір" таңдасаңыз, автомобиль автоматты түрде қозғалысты қалпына келтіреді.

Артқы жақтағы көлденең қозғалыс туралы ескерту

Бұл параметрі қозғалыс басталған кезде көлігіңіздің артында қозғалатын, қиылысатын көліктер туралы хабарландыруды реттеуге мүмкіндік береді.

Қозғалыс жолағын ауыстыру туралы ескерту

Бұл параметр қайта құру кезінде өлі аймақтарды басқару жүйесін қосуға немесе өшіруге мүмкіндік береді.

Алдыңғы соқтығысудың алдын алу
Бұл параметр алдыңғы соқтығысудың алдын алу жүйесін баптау үшін қолданылады.

Front PCM Response Type (PCM реакциясы)

Бұл параметр алдыңғы PCM реакциясын реттеуге мүмкіндік береді.

Restore Factory Settings (Зауыттық баптауларды қалпына келтіру)

Бұл параметр зауыттық баптауларды қалпына келтіруге мүмкіндік береді.

5

ЖАРЫҚТАНДЫРУ

-
- СЫРТҚЫ ЖАРЫҚТАНДЫРУ.....5-2
  - ІШКІ ЖАРЫҚТАНДЫРУ.....5-6
  - ЖАРЫҚТАНДЫРУ ЖҮЙЕСІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ .. 5-7
  - ЕСКЕРТПЕ.....5-9

СЫРТҚЫ ЖАРЫҚТАНДЫРУ

Сыртқы жарықтандыру аспаптарын басқару органдары

Сыртқы жарықтандыру қосқышы аспаптар панелінің сол жағында орналасқан. Оның төрт қалпы бар.

☰: Сыртқы жарықтандыру құрылғыларын өшіреді және AUTO режимін өшіреді. AUTO режимін қайта қосу үшін ауыстырып қосқыш тұтқасын қайтадан ☰ орнына бұраңыз.

AUTO: Сырттағы табиғи жарыққа байланысты сыртқы жарықтандыруды автоматты түрде қосу өшіру.

☰☑: Фараларды қоспағанда, барлық лампаларды қоса алғанда, тұрақ шырақтарын қосады.

☰☑: Тұрақ шырақтары мен аспаптар панелінің жарықтандыруымен бірге фараларды қамтиды.

IntelliBeam Жүйесі

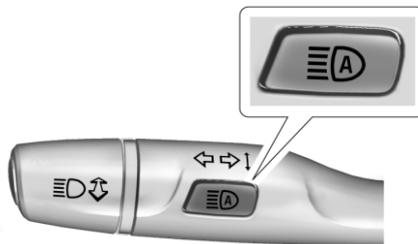
Егер автомобиль осы жүйемен жабдықталған болса, оның көмегімен жолдағы жағдайға байланысты алыс жарықтың бас фаралары қосылады-өшіріледі.

Қараңғы болған кезде және жол бос болған кезде жүйе алыс жарық фараларын қосады.

IntelliBeam жүйесі жұмыс істеп тұрған кезде, баспаптар панелінде индикатор жарқырайды.

IntelliBeam жүйесін іске қосу және қосу

Тәуліктің қараңғы уақытында IntelliBeam жүйесін қосу үшін бұрылыс көрсеткішінің руль астындағы ауыстырып қосқышындағы ☰☑ басыңыз, бұл ретте сыртқы жарық құрылғыларын басқаруды ауыстырып қосқыш AUTO немесе ☰☑ режиміне ауыстырылуы керек.

IntelliBeam жүйесімен жүру

Алысқа түсетін жарық тек 40 км/сағ (25 миль) жылдамдықпен қосылады.

Алыс жарық фаралары қосылған кезде, аспаптар панелінде көгілдір жарық индикаторы ерекшеленеді.

Жүйе автоматты түрде алдыңғы әйнектің ортасында Жоғарғы жиекте орналасқан қадағамен басқарылады. Жүйенің жұмысын қамтамасыз ету үшін, әйнектің осы бөлігінде қоқыс жоқ екеніне көз жеткізіңіз.

Алыс жарықтың бас фаралары бұдан әрі аталған оқиғалардың кез келгені орын алғанға дейін автоматты басқару режимінде қосулы күйінде қалады:

- Жүйе келе жатқан келе жатқан көліктің бас фараларының жарығын таниды.
- Жүйе алдыңғы көліктің артқы шамдарының жарығын таниды.
- Сыртта ол соншалықты жеңіл болады, сондықтан алыс жарық енді қажет емес.
- Көліктің жылдамдығы 20 км/сағ (12 миль) төмендейді.

- IntelliBeam жүйесі бұрылыс сигналдарын ауыстыру тұтқасындағы түйме арқылы өшіріледі. Бұл жағдайда IntelliBeam жүйесін қайтадан қосу үшін бұрылу көрсеткішінің руль астындағы ауыстырып қосқышын басыңыз, сыртқы жарық құрылғыларын басқаруды ауыстырып қосқышты AUTO немесе режиміне ауыстыру керек. IntelliBeam жүйесін қайта қосу туралы аспаптар панеліндегі жарық индикаторы туралы хабарлайды. Алыс/жақын жарықты ауыстырып қосқыш 5-3 және Фаралардың алыс жарығымен қысқа мерзімді сигналдар беру 5-3 қараңыз.

Егер жүйе төмендегі себептердің кез-келгеніне байланысты басқа көліктің жарығын тани алмаса, алыс жарықты автоматты түрде өшіру жұмыс істемеуі мүмкін:

- Басқа автомобильде жарықтандыру құрылғылары жоқ немесе зақымдалған, олардың жарығы кедергіден көрінбейді немесе басқа себептермен танылмайды.
- Басқа автокөліктің жарықтандыру құрылғылары балшықпен, қармен және (немесе) су шашырандыларымен жабылған.
- Басқа автокөліктің жарықтандыру құрылғылары қалың түтін, түтін, тұман, қар, жол шашырауы, шөгу немесе ауаға шашыраған заттардың әсерінен танылмайды.
- Автокөліктің әйнегі кірмен немесе жарықтармен жабылған немесе жарық қадағасы бөтен нәрсемен жабылған.

- Көлік шамадан тыс жүктелген, сондықтан оның алдыңғы жағы жарық қадағасымен бірге жоғары қарайды, сондықтан ол бас фаралары мен артқы шамдардың жарығын анықтай алмайды.

- Көлік орамалы немесе төбелі жолмен жүреді.
- Осы жағдайлардың кез-келгенінде IntelliBeam жүйесін өшіру мағынасы бар.

Алыс/жақын жарықты ауыстырып қосқыш

Алыс жарықты қосу үшін, бұрылу көрсеткішінің тұтқасын басыңыз және босатыңыз. Жақын шамды қайта қосу үшін осы тұтқаны қайтадан басыңыз немесе оны өзіңізге қарай тартыңыз және босатыңыз.

Алыс жарық фаралары қосылған кезде аспап қалқанындағы тиісті жарық индикаторы қосылады.

Фаралардың алыс жарығымен қысқа мерзімді сигналдар беру

Фаралардың алыс жарығымен қысқа мерзімді сигналдарды беру функциясы тәуліктің жарық уақытында (DRL) жүру кезінде қосылатын, сондай-ақ өшірілген жақын жарықпен немесе фаралармен жұмыс істейді. Алыс жарықпен жыпылықтау үшін бұрылыс сигналының тұтқасын өзіңізге қарай тартып, бірден босатыңыз.

Фаралардың күндізгі жарық шамдары

Күндізгі жарық шамдары басқа көліктердің жүргізушілеріне сіздің көлігіңізді оңай байқауға мүмкіндік береді.

Күндізгі жүріс шырақтары мынадай шарттар сақталған кезде тәуліктің жарық уақытында қосылады:

- Тұтану қосулы.
- Сыртқы жарықтандыруды ауыстыру AUTO режимінде жұмыс істейді.
- Көлік тұраққа қойылмаған.
- Сыртқы жарықтандыру қадағасының сигналы көшеде күн бар екенін көрсетеді.

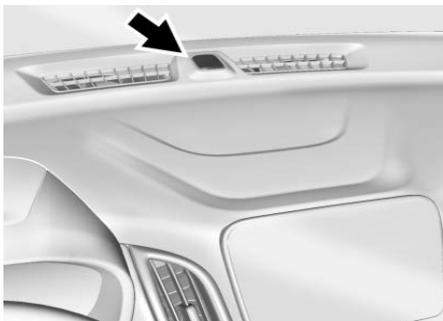
Егер күндізгі жарық фаралары қосылған болса, онда артқы шамдар, бүйірлік габариттік шырақтар, аспаптық панельдің жарықтандыруы және басқа да шырақтар сөндіріледі. Құрылғылар комбинациясының жарықтандыруы сақталады.

Бас фаралар режиміне ауысқан немесе тұтану өшірілген кезде күндізгі жарық фаралары сөндіріледі.

Қажет болса, стандартты фаралар жүйесін қосу керек.

Автоматты фараларды басқару жүйесі

Егер сыртқы жарық құралдарын басқаруды ауыстырып қосқышы AUTO (автоматты режим) күйіне орнатылса және болт сыртында жеткілікті қараңғы болса, фаралардың жақын жарығы автоматты түрде қосылады.

Құралдар тақтасының жоғарғы жағында жарық қадағасы орнатылған. Қадағаны жаппаңыз, әйтпесе фаралар қажет болмаған кезде де қосылады.

Сондай-ақ, жүйе жабық тұрақта немесе туннельде қозғалғанда фараларды қоса алады.

Жеткілікті жарық жағдайында фаралар сөнеді немесе күндізгі жарық режиміне ауысады.

Сыртқы жарық құрылғыларын автоматты басқару ауыстырып қосқышты $\downarrow$ күйге ауыстырған кезде, сондай-ақ тұтануды өшірген кезде өшіріледі.

Шыны тазалағыштары бар жарықтандыруды қосу

Егер қозғалтқыш іске қосылған күндізгі жарықта алдыңғы шыны тазартқыштарды қоссаңыз, сыртқы жарық құралдарын басқаруды ауыстырып қосқыш AUTO күйіне орнатылған болса, онда фаралар, тұрақ шырақтары және басқа да сыртқы жарықтандыру қосылады. Жарықтандыруды қосу уақыты шыны тазалағыштардың жылдамдығына байланысты. Шыны тазалағыштар жұмыс істемеген кезде жарық сөнеді.

Бұл мүмкіндікті өшіру үшін сыртқы жарықты ауыстырып қосқышты $\downarrow$ немесе $\geq 0 \leq$ күйге бұраңыз.

Фараларды түзету

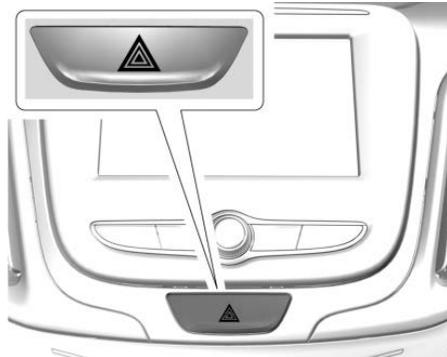
Фараның жарығын қолмен туралау

Егер автокөлік фараның жарығын қолмен туралау функциясымен жабдықталған болса, реттеу дөңгелегі сыртқы жарықты ауыстырып қосқыштың жанында орналасқан. Түзеткіш автокөліктің жүктемесіне байланысты жарық сәулесінің бұрышын реттеуге мүмкіндік береді.

Бас фараларының жарығын теңестіру кезінде жақын жарық фараларын қосу керек.

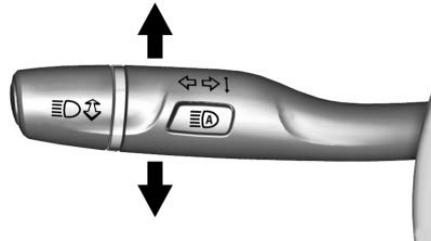
$\odot$: Фараларды тұтқаны бұрау арқылы реттеңіз. Бас фараларының дұрыс реттелген жарығы басқа жүргізушілердің көзін қарықтырмайды.

- Алдыңғы орындықтар = 0.
- Барлық орындықтар бос емес = 1.
- Барлық орындықтар бос емес және жүк бөлімі жүктелген = 2.
- Жүргізуші орындығы бос емес және жүк бөлімі жүктелген = 3.

Апаттық жарықпен сигнал бергіш

△: Алдыңғы және артқы бұрылыс көрсеткіштері қосылып, сөніп қалуы үшін оны басыңыз. Бұл сигнал қозғалыстың басқа мүшелеріне сізде проблема бар екенін ескертеді.

Жарық сигналын өшіру үшін △ қайтадан басыңыз.

Қозғалыс жолағының бұрылу және өзгеру сигналдары

Айналдыру сигналын қосу үшін тұтқаны толығымен төмен немесе жоғары жылжытыңыз.

Құрылғылардың комбинациясында бұрылу бағытын немесе жолақтың өзгеруін көрсететін көрсеткі жыпылықтайды. Жолақтың өзгеруін көрсететін көрсеткі жабылғанша тұтқаны көтеріңіз немесе түсіріңіз. Қайта құру аяқталғанша оны осы күйде ұстаныңыз. Егер тұтқа қысқа уақытқа жолақты ауыстыру күйіне ауыстырылса, көрсеткі үш рет жыпылықтайды. Тұтқаны босатқан кезде ол бастапқы күйіне оралады.

Егер бұрылыс сигналынан немесе жолақтан шыққаннан кейін көрсеткі тез жыпылықтаса немесе қосылмаса, бұл лампаның жанғанын көрсетуі мүмкін.

Жанып кеткен лампаларды жаңаларына ауыстыру керек. Егер лампа жанбаса, сақтандырғышты тексеріңіз. Аспаптар панеліндегі сақтандырғыштар блогы ↻ 9-29 қараңыз.

Тұманға қарсы фаралар

Артқы тұманға қарсы шамдар
 ☾ Қосу немесе өшіру үшін басыңыз. Аспаптар комбинациясында индикатор лампасы жанады, бұл тұманға қарсы фаралардың қосулы екенін көрсетеді. Кейбір аудандарда тұманға қарсы фаралармен бірге қарапайым фараларды қосу қажет.

ІШКІ ЖАРЫҚТАНДЫРУ

Аспаптар панелін жарықтандыруды басқару

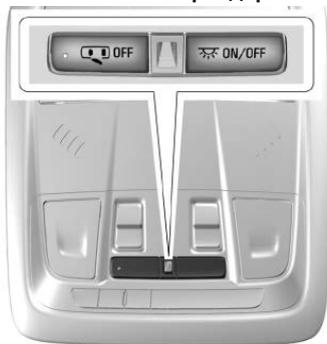
Дисплей экранының жарықтығын аспаптар, ақпараттық-ойын-сауық жүйесінің дисплейі және басқару элементтері, руль дөңгелегіндегі басқару элементтері және жарықпен жабдықталған басқа құрылғылар, сондай-ақ әртүрлі функциялардың жай-күйінің индикаторлары реттелуі мүмкін. Жарықтылықты реттеу үшін аспаптар панелінде рульдік бағананың жанында орналасқан тұтқа бар.

Лампалардың жарығын арттыру немесе бәсеңдету үшін тұтқаны сағат тіліне қарсы немесе сағат тіліне қарсы бұраңыз.

Отырғызу және түсіру кезіндегі жарықтандыру

Отырғызу және түсіру кезіндегі жарықтандыру кез-келген есік ашылған және индикатор OFF өшірулі кезде қосылады. Төбеге арналған плафондар 5-6 қараңыз.

Төбелік плафондар

Төбенің плафондарын басқару түймелері жоғарғы консольде орналасқан. Басқару үшін келесі пернелерді пайдаланыңыз:

 OFF: Кез-келген есік ашық болған кезде төбелік плафондарды өшіріңіз. Төбенің плафондары бұғатталған кезде, түймеге орнатылған индикатор жарқырайды. Бұғаттау OFF басу арқылы өшіріледі, жарық индикаторы сөнеді. Кез-келген есік ашылғанда, төбенің плафондары қосылады.

 ON/OFF: Төбелік плафондарды қолмен қосыңыз.

Оқуға арналған лампалар

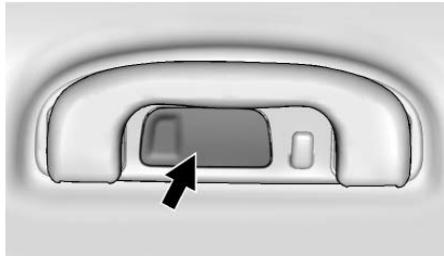
Оқуға арналған плафондар жоғарғы консольде және артқы жолаушыларға арналған есіктердің үстінде орналасқан. Олар кез-келген есікті ашқан кезде қосылады.

Оқуға арналған алдыңғы плафондар

Алдыңғы плафондарды басқару түймелері жоғарғы консольде орналасқан. Оқу үшін алдыңғы плафондарды қосу немесе өшіру үшін оларды басыңыз.

ЖАРЫҚТАНДЫРУ ЖҮЙЕСІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Оқуға арналған артқы плафондар

Артқы жолаушылар орындарында оқуға арналған плафондарды қосу немесе өшіру үшін оларды басыңыз.

Көлікке отырғызу кезінде жарықтандыруды қосу

Қашықтан кілтсіз кіру (RKE) салпыншағындағы түнгі уақытта немесе жарығы аз жерлерде қысқа уақытқа басқан кезде кейбір сыртқы жарық құралдары мен салонның жарығы қосылады. Есік ашылған кезде салонның жарығы жанады. Артқы жарық плафондары шамамен 20 секунд бойы жануды жалғастырады. Барлық есіктер жабылғаннан кейін немесе тұтану кілті қосулы күйге айналғаннан кейін, жарық баяу сөнеді.

Бұл функцияны өзгертуге болады. Жеке баптауларды сақтау бөліміндегі "Автомобильді анықтау оттары" ⇨ 4-23 қараңыз.

Шығу кезінде жарықтандыру

Егер түнде немесе аз жарықта тұтану өшірілгеннен кейін жүргізушінің есігі ашылса, сыртқы және ішкі жарықтандырудың жекелеген аспаптары қосылады. Төбенің плафондары тұтануды өшіргеннен кейін жанады. Сыртқы жарықтандыру және ішкі жарықтандыру плафондары біраз уақытқа қосылады, содан кейін автоматты түрде сөнеді. Сыртқы лампалар сыртқы жарық аспаптарын басқару тұтқасын "OFF" (Өшірулі) күйіне ауыстырғаннан кейін бірден өшіріледі.

Бұл функцияны өзгертуге болады. Жеке баптауларды сақтау ⇨ 4-23 қараңыз.

Аккумулятор жүктемесін басқару

Автомобиль аккумуляторының температурасы мен заряд деңгейін бағалайтын электр қуатын басқару (EPM) жүйесімен жабдықталған. Содан кейін ол ең жақсы өнімділікке қол жеткізу және аккумулятордың қызмет ету мерзімін арттыру үшін кернеуді реттейді.

Аккумулятор заряды таусылған кезде, аккумуляторды тез қалпына келтіру үшін кернеу аздап көтеріледі. Аккумулятор зарядталған кезде аккумулятордың шамадан тыс зарядталуын болдырмау үшін кернеу азаяды. Егер жүргізушінің ақпарат орталығында (DIC) вольтметр немесе кернеу экраны болса, кернеудің қалай өсетінін түнде құлағанын байқауға болады. Бұл қалыпты жағдай. Мәселе туындаған жағдайда ескерту пайда болады. Аккумулятор өте үлкен электр жүктемесі болған жағдайда жұмыс істемей қалуы мүмкін. Бұл барлық автомобильдерге қатысты. Себебі, бос тұрған генератор (синхронды айнымалы ток генераторы) тез айнамайды және үлкен электр жүктемелерін қосу үшін жеткілікті қуат бермейді.

Келесі құрылғылардың бірнешеуі бір уақытта қосылған кезде жоғары электр жүктемесі пайда болады: фаралар, алыс жарық, артқы әйнек жылытқышы, климатты бақылаудың жоғары жылдамдығы, орындықтарды жылыту, қозғалтқышты салқындату желдеткіштері, тіркеме қуаты, сонымен қатар қосалқы розеткалар арқылы қосылған қуат тұтынушылары.

ERM жүйесі аккумулятордың шамадан тыс заряды кетуіне жол бермейді. Бұл генератордың шығыс қуатын және автокөліктің электрмен жабдықтау қажеттіліктерін теңестіру арқылы жүзеге асырылады. Қажет болса, ол қосымша қуат алу үшін қозғалтқыштың жұмыс жылдамдығын арттыруы мүмкін. Ол қосалқы құрылғыларды электр қуатынан уақытша өшіре алады.

Әдетте бұл әрекеттер кезең-кезеңмен және байқалмай жүзеге асырылады. Сирек жағдайларда, түзету әрекеттерінің ең жоғары деңгейімен жүргізуші оларды байқай алады. Бұл жағдайда хабарлама жүргізушінің ақпараттық орталығының дисплейіне шығарылуы мүмкін, ал жүйеге электр жүктемесін мүмкіндігінше азайту ұсынылады.

Аккумулятор батареясының разрядынан қорғау

Бұл функция, егер ол тұтану өшкен кезде 10 минуттан астам уақыт жанса, кабинаның жарықтандыруын өшіреді. Бұл аккумулятор батареясы зарядының шамадан тыс таусылуын болдырмауға көмектеседі.

Сыртқы жарық құралдарының жұмысы кезіндегі аккумулятордың зарядын үнемдеу жүйесі

Егер тұрақ шырақтары немесе фаралар қолмен жанып тұрса, сыртқы жарық аспаптары тұтануды өшірілген күйге ауыстырғаннан кейін шамамен 10 минуттан кейін сөндіріледі. Бұл аккумулятордың толық заряды таусылуынан қорғауды қамтамасыз етеді. 10 минуттық таймерді қайта іске қосу үшін сыртқы жарық құрылғыларының қосқышын өшірулі күйге, содан кейін тұрақ шырақтарының немесе алдыңғы фаралардың орнына бұраңыз.

Жарық құрылғылары 10 минуттан артық жұмыс істеуі үшін тұтануды ауыстырып қосқыш "Қосулы" күйіне немесе ACC/ACCESSORY-ге орнатылуы керек.

6

АҚПАРАТТЫҚ-ОЙЫН-САУЫҚ ЖҮЙЕСІ

- КІРІСПЕ.....6-2
- РАДИОҚАБЫЛДАҒЫШ 6-5
- АУДИОПЛЕЕРЛЕР.....6-7
- ТЕЛЕФОН 6-10
- БАПТАУЛАР 6-14
- ЕСКЕРТПЕ 6-16

КІРІСПЕ

Шолу

Ақпараттық ойын-сауық жүйесінің негізгі ерекшеліктерімен танысу үшін келесі беттерде берілген сипаттаманы оқыңыз.

ЕСКЕРТУ!

Ақпараттық-ойын - сауық жүйесінің кез-келген функциясына ұзақ уақыт немесе жиі жолдан алшақтап, сіз апатқа ұшырауыңыз мүмкін. Бұл сізге де, басқаларға да, өлімге дейін жарақат алуы мүмкін. Көлік жүргізу кезінде ақпараттық ойын-сауық жүйесіне ұзақ уақыт алаңдамаңыз. Дисплей экрандарына тым жиі алаңдамай, көлікті басқаруға назар аударыңыз. Мүмкіндігінше дауыстық командаларды қолданыңыз.

Жұмысқа кіріспес бұрын:

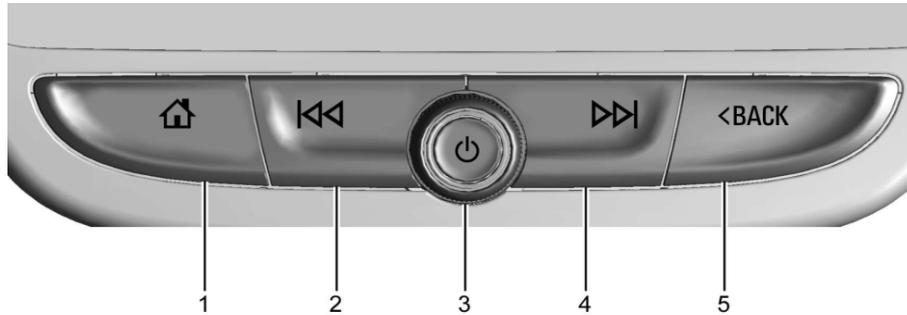
- Ақпараттық ойын-сауық жүйесінің жұмысымен, оның дисплейімен және орталық консольдегі басқару элементтерімен және руль дөңгелегімен танысыңыз.

- Дыбыстық жүйені сүйікті станцияларды алдын-ала орнатып, тембр орнатып, динамиктерді реттеу арқылы реттеңіз.

Бұл нұсқаулықта ақпараттық ойын-сауық жүйесінің барлық нұсқалары мен функциялары сипатталған. Әр түрлі елдерде автомобильдер әртүрлі конфигурацияларда сатылады, сондықтан жеке нұсқаулар, функциялар мен дисплей мәзірлері сіздің конфигурацияңызға қатысты болмауы мүмкін.

Ақпараттық ойын-сауық жүйесі

Ақпараттық ойын-сауық жүйесін дисплей, орталық консольдегі панель немесе руль дөңгелегіндегі кілт блогы арқылы басқаруға болады.

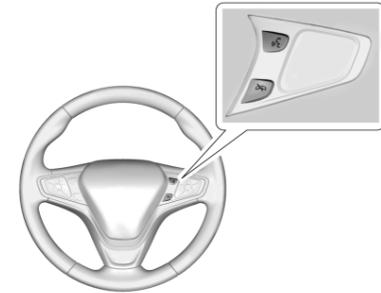
1. 🏠 (Оасты бет)
- Басты бетке өту үшін басыңыз.
2. ⏮
- Радиоқабылдағыш: Басу арқылы алдыңғы станцияға өту жүзеге асырылады.
- USB/Bluetooth. Ағымдағы немесе алдыңғы құрамның басына оралу үшін түрткііз және (құрылғы бұл мүмкіндікті қолдауы керек). Композицияны жылдам артқа айналдыру үшін басып тұрыңыз.
3. ⏻ (Қуат беру)
- Жүйені қосу үшін түймені басыңыз.

- жүйені өшіру үшін оасып тұрыңыз.
- Басу арқылы қосылған жүйенің дыбысы өшіріледі / қосылады.
- Айналдыру дыбыс деңгейін төмендетеді немесе арттырады.
- 4. ⏭
- Радиоқабылдағыш: басу арқылы келесі станцияға өту жүзеге асырылады.
- USB/Bluetooth. Келесі құрамға өту үшін нұқыңыз (құрылғы бұл мүмкіндікті қолдауы керек). Жолды жылдам алға жылжыту үшін басып тұрыңыз.

< BACK

- Мәзірде болған кезде алдыңғы экранға оралу үшін нұқыңыз.

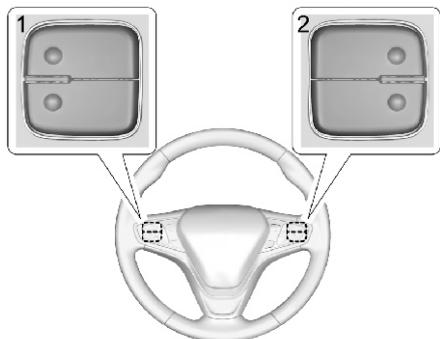
Руль дөңгелегіндегі басқару органы

Дыбыстық жүйенің кейбір функцияларын басқару , егер тиісті басқару элементтері қарастырылған болса, руль дөңгелегінен жүзеге асырылуы мүмкін.

«🏠 (қоңырау шалу): Кіріс қоңырауға жауап беру үшін нұқыңыз.

🏠 (қоңырауды аяқтау/дыбысты өшіру) : Кіріс қоңырауды қабылдаудан бас тарту немесе ағымдағы сөйлесуді аяқтау үшін басыңыз. Телефонмен сөйлеспеген кезде ақпараттық ойын-сауық жүйесінің дыбысын өшіру немесе қосу үшін түрткііз

Таңдаулылар мен дыбыс деңгейінің ауыстырып қосқыштары руль дөңгелегінің артқы жағында орналасқан.

1. Таңдаулылар: Радионы тыңдау кезінде осы пернелерді басу келесі немесе алдыңғы радиостанцияға өтуге мүмкіндік береді. Шығармаларды сыртқы көзден тыңдау кезінде осы пернелерді басу келесі немесе алдыңғы композицияға өтуге мүмкіндік береді, ал басу және ұстап тұру композицияны тез алға немесе артқа айналдыруға мүмкіндік береді (бұл функцияны қосылған сыртқы құрылғы қолдауы керек).

2. Дыбыс деңгейі: Дыбыс деңгейін төмендету немесе жоғарылату үшін басыңыз.

Жүйені пайдалану

Басты бет Ақпараттық-ойын-сауық жүйесі сенсорлық дисплеймен жабдықталған, ол жанасу, сырғыту және сүйреу сияқты қимылдарды таниды.

Басты бетке өту үшін орталық консольдегі түймені басыңыз. Басты бетте екі көрініс бар: карталар және қолданба белгішелері. Сізге ыңғайлы көрініске ауысу үшін бетті солға немесе оңға сипаңыз.

Қажетті функциясы бар бетке өту үшін тиісті картаны немесе басты беттегі бағдарлама белгішесін басыңыз. Карточкалар бетінде бағдарлама картасын қосу үшін + түймесін басыңыз.

Егер сіз карталардың орналасуын өзгерткіз келсе, кез-келген картаны басып, қажетті жерге сүйреңіз. Бағдарлама картасын жою үшін оны жоғары қарай сипаңыз.

Бағдарлама белгішелері бетінде белгішелердің орналасу ретін оларды қажетті жерге сүйреп апару арқылы өзгертуге немесе төменгі науадағы белгішені төмен қарай сүйреп бекітуге болады.

Таңбашалар науасы

Дисплейдің төменгі жағында таңбашалар науасы орналасқан. Онда басты бетке өту таңбашасы және төрт қолданбаға қоңырау шалу таңбашалары бар. Оны ашу үшін бағдарлама белгішесін түртңіз.

Өңдеу режиміне өту үшін таңбашалар науасындағы кез-келген белгішені басып тұрыңыз. Оның орнын өзгерту үшін таңбашаны сүйреңіз немесе оны жою үшін таңбашаның жоғарғы оң жақ бұрышындағы түймесін басыңыз.

Өңдеу режимінен шығу үшін дисплейді таңбаша науасынан тыс жерде түртіңіз.

Басты бет функциялары

Бағдарламаны іске қосу үшін бағдарлама белгішелері көрсетілген басты беттегі оның белгішесін нұқыңыз. Белгілі бір функциялардың болуы автокөліктің жинақтамасына байланысты. Сіздің аймағыңызда дисплейде көрсетілген барлық мүмкіндіктер қол жетімді болмауы мүмкін.

Аудиожүйе

Белсенді дыбыс көзі бетін ашу үшін Audio (аудио) белгішесін түртіңіз. AM және FM радиосы, My Media, Bluetooth Audio және қосымша желілік кіріс сигнал көзі ретінде пайдаланылуы мүмкін.

Телефон

Телефонды басқару үшін негізгі бетті ашу үшін телефон белгішесін (телефон) түртіңіз. Bluetooth арнасы ⇨ 6-10 қараңыз.

Apple CarPlay

Қолдау көрсетілетін құрылғыны қосқаннан кейін Apple car Play қызметін іске қосу үшін Apple CarPlay белгішесін түртіңіз. Bluetooth арнасы ⇨ 6-10 қараңыз.

Мәтін

Егер бұл мүмкіндік сіздің аймағыңызда қол жетімді болса, мәтіндік хабарлама бетін көрсету үшін мәтін белгішесін (мәтіндік хабарлар) нұқыңыз (қолдау көрсетілетін телефон қосылуы керек). Мәтіндік хабар алмасуы ⇨ 6-13 қараңыз.

Баптаулар

"Баптаулар" мәзірін ашу үшін "Баптаулар" белгішесін түртіңіз. Баптаулар ⇨ 6-14 қараңыз.

РАДИОҚАБЫЛДАҒЫШ

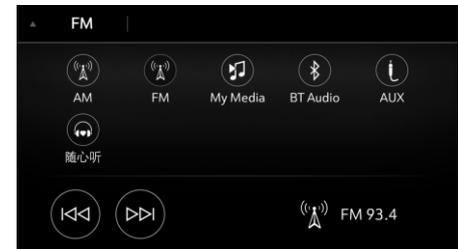
AM-FM радиосы

Радио тыңдау

Осы кезде белсенді аудио көзі бетін көрсету үшін басты беттегі Аудио (аудио) белгішесін нұқыңыз.

Қол жетімді сигнал көздерінің тізімін көрсету үшін дисплейдің жоғарғы жағындағы ▼ басыңыз.

Сізге қол жетімді дереккөздердің мысалдары: AM және FM радиосы, My Media, BT Audio және қосымша желілік кіріс.

Станцияны табу

Станцияны іздеу

- Егер AM немесе FM радиосының мәзірі ашық болса, тұрақты сигналы бар алдыңғы немесе келесі станцияға өту үшін дисплейде << немесе >> нұқыңыз.
- Реттеу режиміне өту үшін осы уақытта таңдалған радиостанцияның астындағы жиілік шкаласын түртіңіз және жиілікті қолмен реттеу үшін + және – немесе саусағыңызбен жылжымалы қозғалысты қолданыңыз.
- FM және AM диапазондары арасында ауысу үшін дисплейдің оң жағындағы радиостанция белгішесін түртіңіз.

Станцияларды қарау

Барлық қол жетімді радиостанциялардың тізімін көрсету үшін дисплейдің оң жағындағы шолу белгішесін нұқыңыз. Ағымдағы радиостанциялардың орналасқан жерінде қол жетімді тізімді жаңарту үшін "Жаңарту" белгішесін түртіңіз.

Бағдарламаланған радиостанцияларды сақтау

Таңдалған радиостанциялар туралы деректер экранның жоғарғы жағындағы арнайы аймақта сақталады.

AM және FM диапазонындағы радиостанциялар

: Ағымдағы станцияны Таңдаулылар тізімінде сақтау үшін алдын ала орнату түймесін басып тұрыңыз. Таңдалған станцияны таңдау үшін сақталған таңдаулыларды түртіңіз.

Таңдаулылар беттері арасында ауысу: Сіз таңдаулылардың 3 бетіне дейін сақтай аласыз және дисплейдің жоғарғы жағындағы қозғалыс арқылы олардың арасында ауыса аласыз. Таңдаулы радиостанциялардың тізімін көрсету үшін дисплейдің жоғарғы оң жақ бұрышындағы > басыңыз.

Радио сигналын қабылдау

Егер электромагниттік немесе статикалық радио хабар тарату кедергілері пайда болса, электрондық құрылғыларды ажыратыңыз.

FM

FM диапазонының сигналдарын жақсы қабылдау 16-дан 65 км-ге дейін қамтамасыз етіледі. Кедергілерді азайту үшін радиоға арнайы электронды схема енгізілгенімен, әсіресе дыбыстың әлсіреуі мен күшеюіне әкелетін ғимараттардың немесе төбелердің айналасында шағын кедергілер әлі де мүмкін.

AM

Көптеген AM станцияларын қабылдау қашықтығы FM диапазонындағы радиостанцияларға қарағанда әлдеқайда , әсіресе түнде үлкен. Қашықтық жоғарылаған сайын радиостанциялар бір-біріне кедергі келтіруі мүмкін. Кедергілер найзағай кезінде немесе электр желілерінің астында қозғалу кезінде де пайда болуы мүмкін. Егер бұл жағдайда кедергі болса, радиостанциядағы жоғары жиілік деңгейін төмендетуге тырысыңыз.

Ұялы телефонды пайдалану

Статикалық радио кедергілердің көзі ұялы телефон болуы мүмкін - кіріс және шығыс қоңыраулар кезінде, батарея зарядталған кезде және тіпті телефон қосулы кезде. Бұл жағдайда ұялы телефонды ажырату немесе өшіру керек.

АУДИОПЛЕЕРЛЕР

Антенна

Төбе антеннасы AM және FM диапазондарында жұмыс істейді. Тұрақты қабылдау үшін, сигнал оны бұғаттайтын кедергілерден аулақ болыңыз. Егер автомобильде төбелік люк болса және бұл люк ашылса, қабылдау нашарлауы мүмкін.

USB порты

Көлік орталық консольде екі USB портымен жабдықталуы мүмкін. Порттар деректерді беруді де, зарядтауды да қолдайды. Кейбір жинақтамаларда орталық консольдің артқы жағында тек зарядтауға арналған тағы екі USB порты болуы мүмкін.

USB-тасымалдағыштан ойнату

USB құрылғысын ойнату үшін:

1. USB құрылғысын қосыңыз.
2. Басты беттегі Audio белгішесін нұқыңыз.
3. Қол жетімді сигнал көздерінің тізімін көрсету үшін дисплейдің жоғарғы жағындағы ▼ нұқыңыз және My Media таңдаңыз.

Белсенді USB құрылғысын ойнату кезінде келесі басқару түймелерін пайдаланыңыз:

▶ : Белсенді медиа-көзді ойнату үшін түртіңіз.

|| : Белсенді медиа-көзді ойнатуды уақытша тоқтату үшін түртіңіз.

⏮ :

- Ағымдағы немесе алдыңғы композицияның басына өту үшін ақпараттық ойын-сауық жүйесінің дисплейіндегі осы белгішені түртіңіз.
- Ойын-сауық жүйесінің дисплейіндегі осы белгішені нұқыңыз және композицияны артқа айналдыру үшін саусағыңызды жібермеңіз. Сондай-ақ, ойнату шкаласының жүгірткісін сүйреп апару арқылы композицияны қажетті жерге қайтаруға болады.

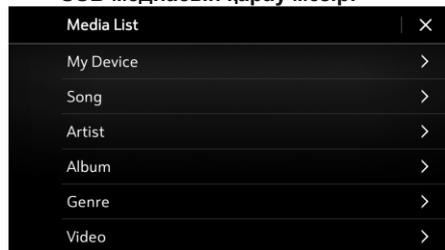
⏪ :

- Келесі композицияға өту үшін ақпараттық - ойын-сауық жүйесінің дисплейіндегі осы түймені басыңыз.
- Ойын - сауық жүйесінің дисплейіндегі осы белгішені нұқыңыз және композицияны алға жылжыту үшін саусағыңызды жібермеңіз

Shuffle (Кездейсоқ ретте): Ойнатуды кездейсоқ ретпен қосу үшін араластыру белгішесін түртіңіз.

Қайталау: Композицияларды циклдік бір реттік ойнату арасында ауысу үшін ілмек кескіні бар белгішені түртіңіз. Бір ойнату режимінде композицияны араластыру функциясы қол жетімді емес.

USB медиасын қарау мәзірі

Мультимедиа файлдарының тізімін ашу үшін қарау түймесін басып, элементтердің біреуін таңдаңыз: Менің құрылғым (менің құрылғым), ән (шығармалар), суретші (орындаушылар), альбом (альбомдар), Genre (жанрлар) немесе бейне (бейнелер). Тізім бойынша жоғары және төмен жылжу тиісті бағытқа бағытталған көрсеткіні түрту арқылы жүзеге асырылады.

Gracenote

USB дискісін қосқан кезде Gracenote музыка үшін дауыстық тегтер жасайды. Дауыстық тегтер дауыстық командалардың көмегімен (барлық жиынтықтарда емес)

айтылуы қиын есімдері мен атаулары бар әртiстердi, альбомдарды таңдауға мүмкiндiк бередi.

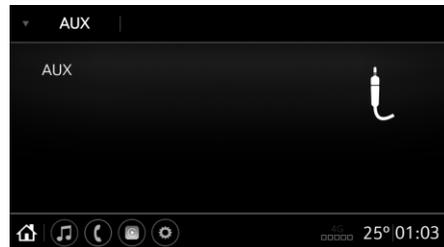
SD-картридер

Кейбір жинақтамаларда орталық консольде SD картридері болуы мүмкін. SD-картадан ойнатуды қосу үшін:

1. SD-картаны салыңыз.
2. Басты беттегі Audio белгішесін нұқыңыз.
3. Қол жетімді сигнал көздерінің тізімін көрсету үшін дисплейдің жоғарғы жағындағы ▼ нұқыңыз және My Media таңдаңыз.
4. Егер қазіргі уақытта USB сигнал көзі ретінде таңдалса, мультимедиялық файлдар тізімінің мәзірін ашу үшін дисплейдің оң жағындағы қарау түймесін басыңыз. My Device (Менің құрылғым) тармағын таңдаңыз, содан кейін оған ауысу үшін SD-картаны таңдаңыз. Ойнатуды басқару USB құрылғысын пайдалану кезінде де жүзеге асырылады. USB порты $\zeta>6-7$ қараңыз.

Қосымша сызықтық кіріс

Көліктің орталық консолінде қосымша желілік кіріс коннекторы орналасқан. Бұл коннекторға iPod, смартфон немесе басқа сыртқы құрылғыны қосуға болады.

Бұл ұя - аудио шығыс емес. Құлаққапты қосалқы кіріс ұясына қоспаңыз. Қосымша желілік кіріс коннекторына сыртқы құрылғыға қосылған 3,5 мм кабель ашасын салыңыз. Құрылғы қосылған кезде жүйе автомобиль динамиктері арқылы құрылғыда сақталған жазбаларды ойната алады. Егер сыртқы құрылғы әлдеқашан қосылған болса, бірақ басқа сигнал көзі белсенді болса, дисплейдің жоғарғы жағындағы ▼ түртіп, берілген көзді белсенді ету үшін AUX таңдаңыз.

Bluetooth арқылы дыбысты ойнату

Егер тиісті функция болса, жұпталған құрылғыдан музыканы ойнату Bluetooth арқылы жүзеге асырылуы мүмкін. Құрылғыны жұптастыру жөніндегі нұсқауларды Bluetooth ⇨ 6-10 арнасынан табуға болады.

Дыбыс деңгейі мен композицияларды таңдауды ақпараттық - ойын-сауық жүйесінің де, мобильді құрылғының да басқару элементтері арқылы басқаруға болады. Егер Bluetooth режимі таңдалса, бірақ дыбыс жоқ болса, мобильді құрылғыда да, ақпараттық - ойын-сауық жүйесінде де дыбыс деңгейін тексеріңіз.

Bluetooth арқылы ойнату үшін:

1. Құрылғының қуатын қосыңыз және құрылғыны қосу үшін жұптастырыңыз.
2. Жұптастыру орнатылғаннан кейін дисплейдің жоғарғы жағындағы ▾ басып,

қол жетімді сигнал көздерінің тізімінен BTAudio тармағын таңдаңыз.

Bluetooth элементін түрту кезінде қосылған құрылғының аудио ойнатқышында ойнатуды бастау мүмкін болмауы мүмкін. Көлік орнында тұрған кезде мобильді құрылғыны пайдаланып ойнатуды бастаңыз.

Әр түрлі құрылғыларда ойнатуды бастау әртүрлі жолдармен жүзеге асырылады. Bluetooth арқылы аудио ойнатуды таңдағанда, аудио жүйе экранында "Кідірілген" мәртебесі

көрсетілуі мүмкін. Ойнатуды бастау үшін құрылғыдағы ойнату түймесін басыңыз немесе дисплейдегі ▷ белгішесін түртіңіз.

- Ойнатуды басқару сипаттамасын жоғарыдағы USB порты ⇨ 6-7 бөлімінен қараңыз. Нарықта әртүрлі бағдарламалық жасақтамасы бар көптеген Bluetooth құрылғылары болғандықтан, дисплейдегі ойнатуды басқару түймелері өшірілуі мүмкін. Барлық құрылғылар кездейсоқ және қайталанатын ойнату функцияларын қолдамайды.

Bluetooth құрылғыларын шолу мәзірі

Bluetooth құрылғыларын шолу мәзірін ашу үшін дисплейдегі шолу белгішесін нұқыңыз. Көру функциясы Bluetooth құрылғысымен қолдау болған кезде қол жетімді болады.

Bluetooth құрылғыларын басқару

Bluetooth құрылғыларының тізімін ашу үшін дисплейдегі ✖ белгішесін (Bluetooth) басыңыз. Енді Bluetooth құрылғыларын қосуға, қосуға немесе өшіруге болады Қосымша ақпарат алу үшін Bluetooth арнасы ⇨ 6-10 бөлімін қараңыз.

ТЕЛЕФОН

Bluetooth Арнасы

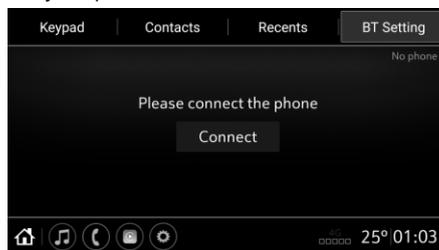
Bluetooth интерфейсі бар жүйе көптеген мобильді құрылғылармен өзара әрекеттесе алады:

- Қолдың көмегінсіз қоңырау шалу және қабылдау.
- Мекен-жай кітабын немесе құрылғының контактілер тізімін автомобильге жіберіңіз. Алаңдаушылықты азайту үшін, көлік жүргізуді бастамас бұрын, тұраққа қойылған көлікте келесі әрекеттерді орындаңыз:
- Мобильді құрылғының мүмкіндіктерімен танысыңыз.
- Ақпараттық - ойын-сауық жүйесін басқару және пайдалану органдарын ескер түсіріңіз.
- Мобильді құрылғыларды автомобильмен жұптастырыңыз. Кейбір мобильді модельдерде жүйе жұмыс істемеуі мүмкін. Осы бөлімдегі "Телефонды жұптастыру" тармағын қараңыз.

Bluetooth жүйесі бар автомобильдерде Bluetooth қолдайтын ұялы телефон және динамик профилі болған кезде динамик режимінде қоңырау шалуға және қабылдауға болады. Жүйені басқару ақпараттық-ойын-сауық жүйесі арқылы жүзеге асырылады. Барлық мобильді құрылғылар барлық функцияларды қолдамайды және Bluetooth жүйесімен жұмыс істей алмайды.

Телефонды қосу

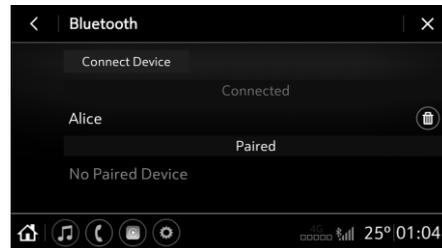
1. Bluetooth үйлесімді мобильді құрылғыны пайдаланбас бұрын, алдымен оны Bluetooth жүйесімен жұптастырып, содан кейін құрылғыны автомобильге қосу керек. Жұптау процедурасы тек бір рет орындалуы керек. Жұпталған құрылғы туралы ақпарат жүйенің жадынан жойылған жағдайда ғана оны қайта орындау қажет болуы мүмкін.

2. Жұптау процесін бастамас бұрын, ұялы телефонда Bluetooth функциясы қосылғанына көз жеткізіңіз. Нахмите значок телефона на домашней странице или в лотке ярлыков в нижней части дисплея. Дисплейдің жоғарғы жағындағы Bluetooth параметрлері қойындысын нұқыңыз. Егер ешқандай құрылғы қосылмаған болса, Connect (қосылу) пәрменін дисплейдің ортасында көрсетіледі. Bluetooth құрылғыларының тізіміне өту үшін Connect (Қосылу) пәрменін басыңыз.

3. Connect Device (құрылғыны қосу) пәрменін басыңыз. Телефондағы Bluetooth құрылғыларының тізімінен ақпараттық-ойын-сауық жүйесінің дисплейінде көрсетілген автомобиль атауын таңдаңыз. Құрылғыларды жұптастыру процедурасын аяқтау үшін ақпараттық-ойын-сауық жүйесі мен ұялы телефон дисплейіндегі нұсқауларды орындаңыз.

4 . Жұпталған телефон қосылған тізімде көрсетіледі. Егер ұялы телефонда телефонның мекен-жай кітабын қабылдауды немесе жүктеуді сұрайтын сұрау берілсе, Assert (Қабылдау) немесе Allow (рұқсат ету) таңдаңыз. Егер мекенжай кітабын жүктеуге рұқсат етілмесе, ол қол жетімді болмайды.

Қосылған: Қосылған мобильді құрылғының атауы көрсетіледі. Ажыратқыңыз келетін мобильді құрылғының жанындағы түймесін басыңыз.

Жұпталған: Біріктірілген, бірақ қазіргі уақытта қосылмаған құрылғылардың тізімі көрсетіледі. Онымен байланыс орнату үшін жұпталған құрылғылардың бірін түртіңіз. Жұптастыруды жойғыңыз келетін мобильді құрылғының жанындағы түймесін басыңыз.

Phone (телефон) бетінде Keypad (пернетақта), Contacts (контактілер) және Recents (журнал) қойындыларын пайдаланып қоңырау шалуға болады.

Пернетақтадан нөмір теру арқылы қоңырау шалу

Пернетақтаны пайдаланып қажетті нөмірді енгізіп, теруді бастау үшін ақпараттық-ойын-сауық жүйесінің дисплейінен таңданыз. Нөмір сандары енгізілген кезде жүйе қолайлы контактілердің тізімін көрсетеді. Нәтижелер дисплейдің оң жағында көрсетіледі. Қоңырау шалу үшін олардың біреуін түртіңіз.

Контактілер қойындысын пайдаланып қоңырау шалыңыз

Bluetooth жүйесі телефон кітапшасының функциясын қолдайтын ұялы телефонда сақталған жеке байланыс ақпаратын пайдаланып телефон қоңырауларын шалуға мүмкіндік береді. Ұялы телефоныңыз бұл мүмкіндікті қолдайтынын тексеріңіз. Contacts (контактілер) мәзірінде ұялы телефонның телефон кітабына қол жеткізуге болады.

Контактілер тізімінен іздеуді бірінші әріп бойынша тізімнің оң жағындағы қажетті әріпті басу арқылы жүзеге асыруға болады. Контактілер тізімін айналдыруға болады. Ол туралы толық ақпаратты көрсету үшін контактінің атын таңдаңыз, содан кейін қоңырауды бастау үшін нөмірді басыңыз.

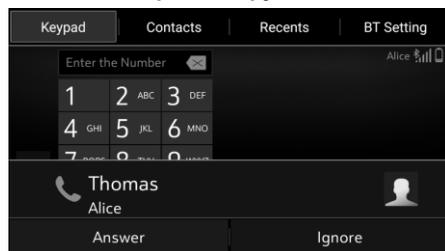
Қосылған телефонның телефон кітабымен деректерді қайта синхрондау үшін Update Contacts (контактілер тізімін жаңарту) пәрменін таңдаңыз.

Қоңыраулар журналы арқылы

Recents (журнал) мәзірінде ұялы телефонның қоңыраулар журналына қол жеткізуге болады. Шақырылатын абоненттің атын немесе нөмірін түртіңіз.

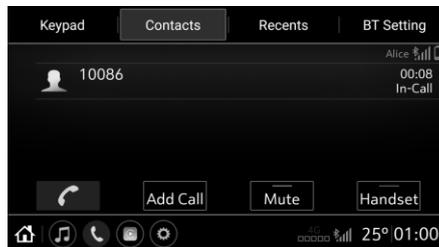
Кіріс шақыру

Қоңырау түскен кезде ақпараттық-ойын - сауық жүйесінің дыбысы өшіріледі, ал ақпараттық-ойын-сауық жүйесінің дисплейінде кіріс қоңырау туралы хабарлама көрсетіледі. Қоңырауды қабылдау немесе қалпына келтіру үшін Answer (жауап беру) немесе Ignore (қабылдамау) түймесін басыңыз. Қоңырауға жауап беруге немесе оны руль дөңгелегіндегі түймелердің көмегімен қабылдамауға болады.

Қоңырау кезінде

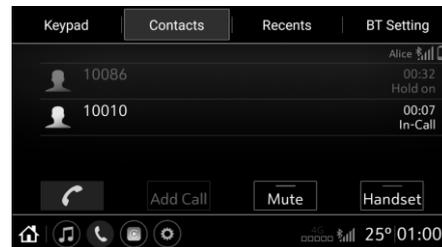
Қоңырау кезінде сіз келесі әрекеттерді орындай аласыз:

☎ : Қоңырауды аяқтау үшін басыңыз.
Add Call (екінші жолды қосу):
 Екінші жолды қосу үшін түртіңіз.

Дыбысты өшіру (Mute режимі): Дыбысты өшіру түймесін басу арқылы қоңырау шалу кезінде микрофонды өшіруге болады. Вы можете ответить на звонок или отклонить его с помощью кнопок на руле

Телефон: Handset (телефон) түймесін басу арқылы қоңырау шалу кезінде қоңырауды телефонға аударуға болады. Handset (телефон) түймесін басу арқылы телефонды пайдаланып қоңырау шалу кезінде қоңырауды динамик режиміне ауыстыруға болады.

Егер қоңырау кезінде екінші жолды қоссаңыз немесе басқа кіріс қоңырауға жауап берсеңіз, қоңыраулар терезесінде екі қоңырау туралы ақпарат көрсетіледі. Сызықтар арасында ауысу үшін сақтау режиміндегі қоңырау туралы ақпарат панелін басыңыз.

Apple CarPlay

Apple Car Play автокөліктің жинақтамасымен қамтамасыз етілген, сіз үйлесімді смартфон болған кезде осы функцияны пайдалана аласыз. Бұл жағдайда ақпараттық-ойын-сауық жүйесі мәзірінің басты бетінде Apple CarPlay белгішесі пайда болады. Телефоныңыз экранның проекциялау функциясын қолдайтынына көз жеткізіңіз.

Apple CarPlay пайдалану үшін:

1. Apple CarPlay пайдалану үшін ешқандай қолданбаны орнату қажет емес.

2. Деректерді беру үшін пайдаланылатын жүйенің USB коннекторына салу арқылы iPhone-ны USB кабелімен қосыңыз. Жұмыстың тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін құрылғыға өндіруші қоса берген USB кабелін пайдалану ұсынылады. Басқа өндірушілердің кабельдері жұмыс істемеуі мүмкін.

3. Apple CarPlay бағдарламасын іске қосу үшін жүйенің басты бетіндегі Apple Carplay белгішесін нұқыңыз. Басты бетке оралу үшін орталық консольдегі түймені басыңыз. Функциялар құрамында өзгерістер болуы мүмкін. Автомобильде Apple CarPlay орнату туралы қосымша ақпарат алу үшін дилерге хабарласыңыз. Apple CarPlay стандартын Apple корпорациясы әзірледі. Оны пайдалану келісім шарттары мен Apple құпиялылық саясатымен реттеледі. Apple Airplay арқылы көмек алу үшін келесі параққа www.apple.com/ios/carplay/ өтіңіз. Apple компаниясы өз қызметтерін пайдалану шарттарын өзгерте алады немесе оларды тоқтата алады.

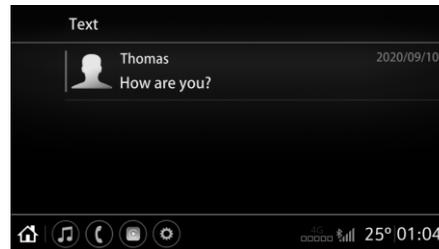
Мәтіндік хабар алмасу

Егер қосылған ұялы телефон SMS алмасуды қолдаса, бұл хабарламаларды ақпараттық-ойын-сауық жүйесінің дисплейіне шығаруға болады. Сондай-ақ қабылданған хабарламаларды оқуға болады.

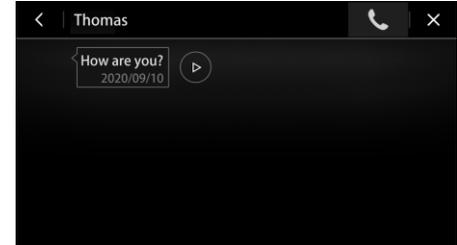
Барлық Bluetooth телефондары бұл мүмкіндікті қолдамайды. Бұл функцияның қол жетімділігі, автокөлік пен аймақтың жинақтамасына байланысты.

Бұрын Алынған SMS-ті дисплейге шығару мүмкін емес. Телефон қосылғаннан кейін дисплейде тек жаңа хабарламалар пайда болады.

Мәтіндік хабарды қарау

Ақпараттық - ойын-сауық жүйесінің басты бетіндегі Text белгішесін (мәтіндік хабарлар) нұқыңыз. SMS тізімі көрсетіледі. Ол туралы толық ақпаратты көрсету үшін көргіңіз келетін хабарламаны таңдаңыз.

Мәтіндік хабарды қарау кезінде:

- Хабарламаны тыңдау үшін түртіңіз.
- Хабарлама жіберушіге қоңырау шалу үшін түртіңіз.

БАПТАУЛАР

Параметрлер мәзірінің мазмұнын екі санатқа бөлуге болады. System (жүйе) немесе Vehicle (автомобиль) тармағын түрту арқылы қажетті санатты таңдаңыз.

Даралау мәзіріне кіру үшін:

1. Ақпараттық ойын-сауық жүйесі мәзірінің басты бетіндегі «Баптаулар» белгішесін нұқыңыз.
2. Қол жетімді элементтердің тізімін көрсету үшін қажетті санатты түртіңіз.
3. Түрту арқылы қажетті функцияны таңдаңыз.

Әр түрлі елдерде автомобильдер әртүрлі конфигурацияларда сатылады, сондықтан мәзірдегі элементтер әртүрлі болуы мүмкін. Сіздің аймағыңызда барлық мүмкіндіктер болмауы мүмкін.

Жүйе

Мәзір келесі элементтерден тұруы мүмкін:

Уақыты / күні

Сағатты орнату көмегімен орындалады мынадай функцияларды:

- 24 сағаттық формат: уақытты көрсету форматын реттеу үшін түртіңіз. "Қосу" немесе "Өшіру" түймесін түрту арқылы қосыңыз немесе өшіріңіз.
- Уақыт пен күнді автоматты түрде баптау: уақытты автоматты түрде баптауды қосу үшін Off (өшіру) немесе On (қосу) түймесін басыңыз. Бұл функция қосылған кезде уақыт пен күнді қолмен орнату мүмкін емес.

Дыбыстар

Жанасу нәтижесінде келесілерді көрсетуге болады:

- Tone (тембр): эквалайзерді немесе алдыңғы/артқы және сол/оң динамиктердің тепе-теңдігін орнату үшін түртіңіз.

Эквалайзер: Ақпараттық-ойын-сауық жүйесінің дисплейіндегі басқару элементтері арқылы төмен, орта және жоғары жиілікті реттеу үшін басыңыз.

Бәсеңдеу/теңгерім: Ақпараттық-ойын-сауық жүйесінің дисплейіндегі басқару элементтерін пайдаланып немесе қиылысты сүйреп апару арқылы баптауды орындау үшін түртіңіз.

- Auto Sound Adjustment (дыбыстық ойнату параметрлерін автоматты түрде реттеу): бұл параметр

төмен дыбыс деңгейінде төменгі жиіліктерді күшейтуге мүмкіндік береді, бұл дыбыс ты қанықтырады. "Өшіру" немесе "Қосу"тармағын түртіңіз.

- Speed Compensated Volume (жылдамдыққа байланысты автоматты дыбыс деңгейін реттеу): Бұл функция автокөліктің жылдамдығына байланысты дыбыс деңгейін автоматты түрде реттеуге мүмкіндік береді. Off (өшіру) түймесін басыңыз, Low (төмен деңгей), Lower (төмендетілген деңгей), Medium (орташа деңгей), Higher (жоғарылатылған деңгей) немесе High (жоғары деңгей).
- Chime (зуммер): бұл параметр дыбыстық сигналдың көлемін реттеуге мүмкіндік береді. General (қалыпты) немесе High (жоғары) түймесін басыңыз.
- Қосылған кезде максималды дыбыс деңгейі: бұл мүмкіндік қозғалтқыш іске қосылған кезде ақпараттық - ойын-сауық жүйесінің максималды көлемін орнатуға мүмкіндік береді. Іске қосу кезінде максималды дыбыс ақпараттық - ойын-сауық жүйесінің дисплейіндегі басқару элементтерін түрту арқылы орнатылады.

Language (Тіл)

Бұл параметр ойын-сауық жүйесінің интерфейс тілін таңдауға мүмкіндік береді. "Тіл" түймесін басып, қажетті тілді таңдаңыз.

WiFi желісі

Жанасу нәтижесінде келесілерді көрсетуге болады:

- WiFi Network (WiFi желісі): егер бұл мүмкіндік сіздің аймағыңызда болса, WiFi желісін қосу немесе өшіру үшін түймесін басыңыз. Қосылғаннан кейін дисплейде қол жетімді Wi Fi желілері көрсетілуі мүмкін. Бұл функцияның қол жетімділігі автокөлік пен аймақтың жинақтамасына байланысты.

Bluetooth Арнасы

Ұялы телефонға немесе мобильді құрылғыға қосылу, ұялы телефонды немесе мультимедиялық құрылғыны өшіру немесе жою үшін түртіңіз.

Дисплей

Жанасу нәтижесінде келесілерді көрсетуге болады:

- Video Mode (бейне режимі): Бұл функция бейне режимдерін реттеуге мүмкіндік береді. Normal (қалыпты), Full Screen (Толық экран), Zoom (үлкейтілген) немесе Broadband (кең экран) түймесін басыңыз.
- Wallpaper and Theme (тұсқағаз және тақырып) : егер бұл мүмкіндік сіздің аймағыңызда болса, тұсқағаз ретінде пайдаланылатын суретті таңдау үшін Wallpaper Library (тұсқағаз кітапханасы) түймесін басыңыз. Тақырыпты таңдау үшін Theme Store (тақырыптарды) басыңыз.

- Артқы камера: Егер берілген мүмкіндік болса, бұл пәрмен артқы көрініс камерасының параметрлерін реттеуге мүмкіндік береді.

Нөмірлік белгі

Бұл функцияның қол жетімділігі, автокөлік пен аймақтың жинақтамасына байланысты.

Apple CarPlay

Бұл параметр Apple CarPlay-ді пайдалануға мүмкіндік береді. Bluetooth арнасы бөліміндегі Apple CarPlay $\varnothing$ 6-10 қараңыз. "Өшіру" немесе "Қосу" тармағын түртіңіз.

Автокөліктің бағдарламалық жасақтамасы

Ақпараттық-ойын-сауық жүйесінің бағдарламалық жасақтамасы туралы ақпаратты көру үшін түртіңіз. Бағдарламалық жасақтаманы жаңартудың қол жетімділігі Автомобиль мен аймақтың жинақтамасына байланысты.

Зауыттық баптауларға оралу

Жүйені зауыттық баптауларға қайтару үшін осы пәрменді пайдаланыңыз. Cancel (болдырмау) немесе OK түймесін басыңыз.

Автокөлік

Бұл мәзір автокөліктің әртүрлі функцияларын реттеуге мүмкіндік береді. Жеке баптауларды сақтау $\varnothing$ 4-23 қараңыз.

7

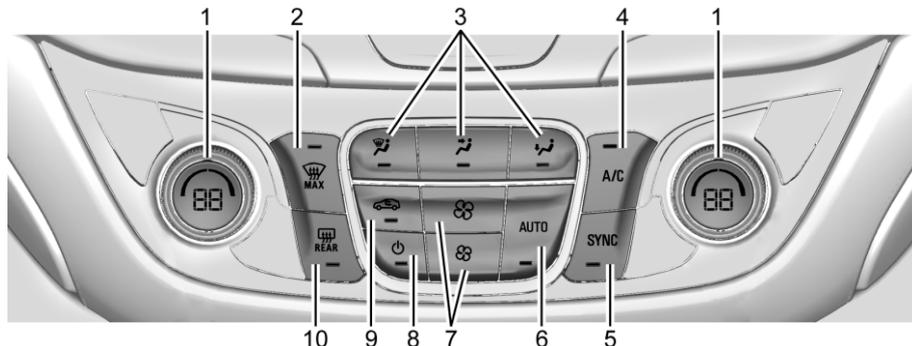
КЛИМАТТЫ БАҚЫЛАУДЫ БАСҚАРУ ОРГАНДАРЫ

-
- КЛИМАТТЫ БАҚЫЛАУ ЖҮЙЕЛЕРІ..... 7-2
  - ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ 7-5
  - ЖЕЛДЕТКІШ ТОРЛАР 7-4
  - ЕСКЕРТПЕ 7-6

КЛИМАТТЫ БАҚЫЛАУ ЖҮЙЕЛЕРІ

Автоматты екі аймақтық климатты бақылау жүйесі

Бұл жүйенің көмегімен автомобильді жылыту, салқындату және желдету бақыланады.

температураны реттеу тұтқалары

2. MAX (еру)

3. Ауаны тарату режимдерін басқару органдары

4. A/C (кондиционер)

5. SYNC (синхрондалған температура баптауы)

6. AUTO (автоматты режим)

7. Желдеткішті басқару

8. Қоректендіру

9. Рециркуляция

10. Артқы әйнек жапқыш

Жүйе автокөлік салонындағы ауаны автоматты түрде қажетті температураға дейін қыздырады немесе салқындатады:

- Желдеткіш жылдамдығы
- Ауа беру режимі
- Кондиционер
- Рециркуляция

AUTO индикаторы жанған кезде барлық төрт функция автоматты түрде жұмыс істейді. Сонымен қатар, функциялардың әрқайсысын қолмен реттеуге болады, ал берілген баптау дисплей экранында көрсетіледі. Қолмен бапталмаған функциялар AUTO индикаторы жанбаса да, автоматты режимде жұмыс істеуді жалғастырады.

Автоматты режимге ауысу тәртібі: 1. AUTO пернесін басыңыз.

2. Қажетті температураны таңдаңыз. Жүйе салонда қажетті микроклимат жасағанша күтіңіз. Температураны ең қолайлы деңгейге дейін реттеңіз.

Ыстық ауа-райында, отынды үнемдеу және салонды тезірек салқындату үшін, қайта өңдеу режимі автоматты түрде қосылуы мүмкін. Бұл жағдайда рециркуляция режимінің индикаторы жанбайды. Ауаны қайта өңдеу режимін қосу үшін түртіңіз. Бұл түймені қайта басу атмосфералық ауа салонына жеткізу режимін қосуға әкеледі.

Жүргізуші мен жолаушылардың орындары-температураны бақылау:

температураны бақылауға болады жүргізуші мен жолаушы жағында бөлек орнатыңыз. Температураны жоғарылату және төмендету үшін бұл тұтқаны сағат тіліне қарсы немесе сағат тіліне қарсы бұраңыз.

Синхрондау: Барлық аймақтар үшін климаттық баптауларды жүргізуші аймағының баптауларына қосу үшін түртіңіз. Бұл жағдайда SYNC индикаторы жанады. Егер сіз жолаушы аймағындағы климатты бақылау баптауларын өзгертсеңіз, SYNC индикаторы сөнеді.

Қол рәжiмiнде басқару

 : Осы түйменi басу арқылы желдеткiш қосылады және өшiрiледi. Егер желдеткiш өшiрiлсе, салонға ауа құйылмайды. Егер сiз желдеткiштi қоссаңыз, кез-келген басқа перненi бассаңыз немесе тұтқаны бұрсаңыз, жүйе ағымдағы баптаулармен жұмыс iстей бередi.

 : Желдеткiштiң жылдамдығын арттыру немесе азайту үшiн басыңыз. Желдеткiш қалақтарының айналу жылдамдығы негiзгi дисплей экранына шығарылады. Кез-келген түйменi басу арқылы желдеткiш автоматты рәжiмнен шығады және қолмен басқаруға өтедi. Автоматты рәжiмге оралу үшiн AUTO түймесiн басыңыз.

Ауаны тарату рәжiмдерiн басқару: Ауаны таралуын өзгерту үшiн түймелердiң , және кез-келген комбинациясын басыңыз, түймеге кiрiктiрiлген жарық индикаторы қосылады. Таңдалған рәжiм дисплейде көрсетiледi.

Осы үш батырманьың кез-келгенiн басу ауаны бөлудiң автоматты рәжiмiн өшiредi және оны қолмен басқаруға жiбередi. Автоматты рәжiмге оралу үшiн AUTO түймесiн басыңыз.

Ағымдағы рәжiмдi өзгерту үшiн келесi параметрлердiң бiреуiн немесе бiрнешеуiн таңдаңыз:

 : Бұл рәжiмде әйнектiң терелеуi жойылады. Ауа ағыны жел әйнегiн үрлеу шүмегiне бағытталады.

 : Ауа ағыны аспаптар панелiндегi ауа арналары арқылы өтедi.

 : Ауа ағыны аяқ таушаларына бағытталанған.

 MAX: Желдеткiш жылдамдығы жоғары кезде жел әйнегiн үрлеу. Бұл әйнектен ылғал мен мұзды кетiрудi тездетедi. Түйменi қайта басқан кезде жүйе бұрынғы жұмыс рәжiмiне оралады.

Для достижения оптимальных результатов следует очистить снег и наледь с ветрового стекла, прежде чем включать рәжiм удаления инея.

A/C: Осы түйменi басу арқылы кондиционер қосылады және өшiрiледi. Егер климатты бақылау жүйесi өшiрулi болса немесе сыртқы температура нөлден төмен түссе, кондиционер жұмыс iстемейдi.

Осы түйменi басу арқылы автоматты кондиционерлеу және кондиционердiң өзi өшiрiледi. Автоматты рәжiмге оралу жөнe қажет болған жағдайда кондиционердi қосу үшiн AUTO түймесiн басыңыз. Егер индикаторлық лампа қосулы болса, кондиционер автоматты түрде жұмыс iстейдi, автокөлектiң iшiндегi ауаны салқындатады немесе әйнектiң тұманын тез жою үшiн қажет ауаны кептiредi.

 : Қайта өндеудi қосу үшiн басыңыз. Бұл жағдайда индикатор жануы керек. Қайта өндеу рәжiмi салондағы ауаны тезiрек салқындатуға, сонымен қатар газдар мен жағымсыз иiстердiң сырттан енуiне жол бермейдi.

Автоматты жылыту әйнегi: Климатты бақылау жүйесiнде автокөлектiң iшiндегi жоғары ылғалдылықты автоматты түрде анықтайтын қадаға болуы мүмкiн.

Егер жоғары ылғалдылық анықталса, климатты бақылау жүйесi сыртқы ауаның берiлуiн реттеп, кондиционердi өшiре алады. Шыны тұманның алдын алу үшiн желдеткiштiң жылдамдығын арттыруға болады. Егер климатты бақылау жүйесi әйнектердiң болжамды тұмандығын анықтамаса, ол қалыпты жұмысқа оралады. Әйнектi автоматты түрде жылытуды қосу немесе өшiру үшiн ақпараттық ойын - сауық жүйесiндегi нұсқауларды қараңыз.

Ионизатор: Егер автомобиль ионизатормен жабдықталған болса, ол автомобиль итерьерiндегi ауаны тозаңнан, иiстерден және шаңнан тазартуға мүмкiндiк бередi. Ионизаторды қосу немесе өшiру үшiн ақпараттық ойын-сауық жүйесiндегi нұсқауларды қараңыз.

Артқы әйнек жапқыш

 : Қосу немесе өшіру үшін басыңыз қақпағының орнын реттеңіз.

Пернедегі индикатордың жануы артқы әйнектің булануға қарсы функциясының қосулы екенін көрсетеді. Булануға қарсы функция тұтану қосылған кезде ғана жұмыс істейді.

Ақпараттық-ойын-сауық жүйесінде артқы әйнекті жылытуды автоматты түрде қосуға болады. Егер артқы әйнекті жылытуды автоматты түрде қосу іске қосылса, интерьер қызбаған кезде және сыртта суық болған кезде жылыту автоматты түрде қосылады.

Артқы әйнекті жылыту автоматты түрде өшіріледі.

Егер автомобиль жылытуы бар сыртқы айналармен жабдықталған болса, онда жылыту артқы әйнектің антипотеваторын қосу түймесін басып, айналардың бетін тұман мен аяздан тазартады. Жылытылатын айналар 1-17 қараңыз.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Алдыңғы әйнектің және артқы көрініс айналарының ішкі бетіндегі мұздануды немесе басқа түзілімдерді ұстармен немесе өткір жиектері бар басқа заттармен тазартуға тырыспаңыз.

Бұл артқы әйнекке орнатылған әйнек жылытқышының торына немесе радио антеннасына зақым келтіруі мүмкін, бұл радио сигналының қабылдау сапасына әсер етеді.

Бұл жағдайда жөндеу кепілдікті болып табылмайды.

Қадаға

Аспаптар панеліндегі жарық қадағасы күн сәулесінің қарқындылығын бақылайды.

Климатты басқару жүйесі температураны, желдеткіштің жылдамдығын реттеу, қайта өңдеу режимін қосу және өшіру және салондағы ең ыңғайлы микроклиматты сақтай отырып, ауаны тарату режимдерін ауыстыру үшін қадаға сигналын қолданады.

Климатты бақылау жүйесінің дұрыс жұмыс істемегі үшін қадағаны жаппаңыз.

ЖЕЛДЕТКІШ ТОРЛАР

Артқы терезенің терлеуге қарсы жүйесінің бағытын өзгерту үшін желдету саптамасының қадағасы.

Ауа ағынын ашу немесе жабу үшін:

- Орталық желдеткіштерде реттеу тұтқаларын жоғары немесе төмен жылжытыңыз.
- Бүйірлік және артқы желдеткіштерде реттеу тұтқаларын оңға немесе солға жылжытыңыз.

Пайдалану бойынша кеңестер

- Автокөлікке ауа ағынын тежейтін әйнек негізіндегі ауа қабылдағыштардан мұзды, қарды немесе жапырақтарды алыңыз.
- Көрінуді жақсарту үшін капотты қардан тазартыңыз және ұзақ уақыт бойы жүйенің жұмысын жақсарту алатын автокөліктің ішіне кіретін ылғалдылықты төмендетіңіз.
- Автокөлікте ауаны тиімді тарату үшін алдыңғы орындықтардың астындағы орынды бос ұстаңыз.
- GM компаниясы мақұлдамаған капот шағылыстырғыштарды пайдалану жүйенің жұмысына теріс әсер етуі мүмкін. Көліктің сыртында кез-келген жабдықты орнатпас бұрын, дилерден кеңес алыңыз.

ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ

- Желдету торларына ештеңе қоспаңыз. Бұл бос ауа ағынына кедергі келтіріп, желдету саптамаларын зақымдауы мүмкін.

Салон сүзгісі

Бұл сүзгі сыртқы ауаны шаңнан, тозаңнан және басқа тоқтатылған бөлшектерден тазартуға мүмкіндік береді.

Бұл сүзгіні әдеттегі жоспарлы техникалық қызмет көрсету шеңберінде ауыстыру қажет ("Техникалық қызмет көрсету кестесі" брошюрасын қараңыз). Ауа сүзгісін ауыстыру үшін қызмет көрсету орталығына хабарласыңыз.

күйікке немесе денсаулыққа басқа зиян келтіруі мүмкін. Кондиционер мерзімді күтімді қажет етеді. Техникалық қызмет көрсету үшін дилерге хабарласыңыз.

Қызмет көрсету

Барлық автомобильдердің капотының астында толтырылған хладагент түрі көрсетілген жапсырма бар. Кондиционерлеу жүйесіне қызмет көрсетуді тек білікті, арнайы оқытудан өткен персонал ғана орындауы тиіс. Кондиционерлеу жүйесінің буландырғышын жөндеуге немесе оны есептен шығарылған автомобильден алынған басқасына ауыстыруға тыйым салынады. Жұмыстың сенімділігі мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін ауыстыру үшін тек жаңа буландырғышты пайдалану керек.

Жүйеге техникалық қызмет көрсету кезінде ол үшін арнайы жабдықты пайдаланып, салқындатқышты арнайы контейнерлерге төгу керек. Салқындатқышты атмосфераға булануы мүмкін контейнерге төгу табиғатқа зиян келтіреді және адамдарға қауіп төндіреді, өйткені ол тыныс алу жүйесіне еніп, өртке,

8

АВТОКӨЛІКТІ ЖҮРГІЗУ ЖӘНЕ БАСҚАРУ

- ЖҮРГІЗУШІГЕ КЕҢЕСТЕР 8-2
- ІСКЕ ҚОСУ ЖӘНЕ ПАЙДАЛАНУ 8-11
- ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ГАЗДАР 8-17
- АВТОМАТТЫ БЕРІЛІС ҚОРАБЫ 8-18
- АВТОКӨЛІКТІ БАСҚАРУ
ЖҮЙЕЛЕРІ 8-21
- ТЕЖЕГІШ ЖҮЙЕ 8-22
- АСПАНЫҢ ҚАТТЫЛЫҒЫН РЕТТЕУ ЖҮЙЕСІ..8-26
- КРУИЗДІК БАҚЫЛАУ 8-28
- ЖҮРГІЗУШІГЕ КӨМЕК КӨРСЕТУ ЖҮЙЕЛЕРІ.. 8-39
- ОТЫН 8-51
- АВТОМОБИЛЬ КОНСТРУКЦИЯСЫН
ӨЗГЕРТУ ЖӘНЕ ҚОСЫМША ЖАБДЫҚ
ОРНАТУ 8-53
- ЕСКЕРТПЕ 8-54

ЖҮРГІЗУШІГЕ КЕҢЕСТЕР

Көлік жүргізу кезіндегі алаңдаушылық

Көлік жүргізу кезіндегі ағымдағы тапсырмалардан алшақтату әртүрлі формаларда көрінуі мүмкін.

Ақыл-ойды басшылыққа алыңыз және басқа әрекеттер сіздің назарыңызды жолдан алшақтатуына жол бермеңіз.

Көптеген жергілікті әкімшіліктер жүргізушінің назарын аударуға қатысты арнайы ережелер шығарады. Сіздің аймағыңыздағы ережелерді мұқият оқып шығыңыз.

Ұқыпсыз жүргізуді болдырмас үшін жолды қадағалаңыз, қолыңызды руль дөңгелегіне қойыңыз және көлік жүргізуге назар аударыңыз.

- Жолдағы жағдайды анықтау үшін телефонды пайдаланбаңыз. Қажетті қоңыраулар жасау немесе қабылдау үшін динамикті пайдаланыңыз.
- Жолға мұқият қараңыз. Телефоннан және басқа электрондық құрылғылардан ақпаратты оқымаңыз, жазбаңыз немесе көрмеңіз.
- Алдыңғы жолаушының отырғышын ықтимал алаңдаушылық факторы ретінде қарастырыңыз
- Көлік жүргізуді бастамас бұрын, таңдалған радиостанцияларды бағдарламалау, климатты бақылау баптаулары, орындықтарды баптау сияқты автомобиль функцияларын мұқият оқып шығыңыз. Сапар алдында кез-келген навигациялық құрылғыға

сапар туралы барлық ақпаратты енгізіңіз

- Көлік тоқтаған сәтке дейін құлаған заттарды іздеуді кейінге қалдырыңыз.
- Балаларға назар аудару үшін көлікті тоқтатыңыз.
- Жануарларды қолайлы контейнерлерде ұстаңыз немесе шектегіштерді қолданыңыз.
- Көлік жүргізу кезінде жолаушылармен де, ұялы телефонмен де қатты сөйлесуден аулақ болыңыз.

ЕСКЕРТУ

Егер сіз тым ұзақ немесе тым жиі жолдан алыстасаңыз, бұл соқтығысуға, демек жарақат алуға немесе тіпті өлімге әкелуі мүмкін. Жолға назар аударыңыз.

Ақпараттық-ойын-сауық жүйесі мен навигациялық жүйені (егер бар болса) пайдалану, ұялы телефонды кез келген байланыстыру және пайдалану туралы қосымша ақпаратты ақпараттық-ойын-сауық жүйесіне арналған бөлімнен қараңыз.

Автокөлікті қауіпсіз пайдалану негіздері

Көлікті мұқият жүргізу принципі "күтпеген жағдайларға үнемі дайын болуды" білдіреді. Бұл тәсілдің қажетті шарты қауіпсіздік белдіктерін пайдалану болып табылады. Қауіпсіздік белдіктері ⇨ 2-8 қараңыз.

- Мұқият жүргізуші жол қозғалысының басқа қатысушылары (жаяу жүргіншілер, велосипедшілер және басқа көлік құралдарының жүргізушілері) ұқыпсыздық танытып, қателіктер жіберуі мүмкін деген болжамға негізделуі керек. Сіз олардың ықтимал әрекеттерін болжап, оларға дайын болуыңыз керек.
- Алда келе жатқан көлік құралына дейінгі қашықтықты сақтаңыз.
- Көлікті басқару процесінде алаңдамаңыз.

Көлік жүргізу

Тежеу, рульдеу және үдеу көлік жүргізу кезінде маңызды басқару факторлары болып табылады.

Тежеу

Тежеу процесі шешім қабылдау уақыты мен реакция уақытын қамтиды. Жасырын фаза - бұл жағдайды түсіну және басқыны басу туралы шешім қабылдау үшін жүргізушіге қажет уақыт. Мотор фазасы - бұл іс-әрекеттің нақты орындалу фазасы.

Жүргізуші реакциясының мотор фазасының орташа ұзақтығы секундтың төрттен үшін құрайды. Осы уақыт ішінде 100 км/сағ (60 миль) жылдамдықпен жүретін автомобиль 20 м (66 фут) өтеді, бұл апаттық жағдайда өте үлкен қашықтыққа айналуы мүмкін.

Есте сақтау керек тежелуге қатысты пайдалы ұсыныстар:

- Алда келе жатқан көлік құралына дейінгі қашықтықты сақтаңыз.
- Қажетсіз кенеттен тежелуден аулақ болыңыз.
- Машина ағынымен бірдей жылдамдықты сақтаңыз.

Егер қозғалыс кезінде қозғалтқыш кенеттен тоқтап қалса, тежегіш басқысын әдеттегідей қысу керек. Басқыны бірнеше рет қысып, босатпаңыз. Егер сіз мұны жасасаңыз, басқыны басу қиынырақ болады. Егер қозғалтқыш тоқтап қалса, тежегіш күшейткіші кейбір өнімділікті сақтайды, алайда тежегіш басқысын басқаннан кейін жоғалады. Вакуумдық күшейткіш жұмысын тоқтатқаннан кейін,

автомобильді тежеу үшін көп уақыт пен күш қажет.

Егер сіз екі аяғыңызды үдеткіш пен тежегіш басқыларында бір уақытта ұстасаңыз, бұл тежеу тиімділігінің төмендеуіне, тежегіш жастықшалардың мұрнынан жылдамдауға және отын шығынын арттыруға әкелуі мүмкін.

Рульдік басқару

Электр күшейткіші бар рульдік басқару жүйесі

Автокөлік электр күшейткіші бар рульдік басқару құралымен жабдықталған. Рульді күшейтетін сұйықтық жоқ. Тұрақты техникалық қызмет көрсету қажет емес.

Егер рульдік күшейткіш жүйенің дұрыс жұмыс істемеуі нәтижесінде жұмысын тоқтатса, онда көлік жүргізу жалғасады, бірақ көп күш қажет болады.

Егер рульдік күшейткіш ұзақ уақыт бойы қозғалмайтын автомобильде қолданылса, пайда азаяды. Егер сіз руль дөңгелегін тірелгенге дейін бұрап, осы күйде ұзақ уақыт ұстасаңыз, күшейту әсері төмендеуі мүмкін.

Күшейткіштің қалыпты жұмысы салқындағаннан кейін қалпына келеді.

Егер ақаулық болса, дилерге хабарласыңыз.

Бұрылыстарды орындау бойынша ұсыныстар

- Бұрылыстарды қолайлы жылдамдықта орындаңыз.
- Бұрылысқа кірер алдында жылдамдықты төмендетіңіз.
- Айналыру процесінде тұрақты жылдамдықты сақтаңыз.
- Көліктің бұрылыстан шығуын күтіңіз, содан кейін ғана түзу сызықпен жүру үшін жұмсақ үдеуді бастаңыз.

Апаттық жағдайда басқару

- Кейбір жағдайларда кедергіні айналып өту оның алдындағы тежелуден гөрі тиімді болуы мүмкін.
- Егер сіз руль дөңгелегін екі жағынан екі қолыңызбен ұстасаңыз, онда бұл қолыңызды шешпестен оны 180 градусқа бұруға мүмкіндік береді.
- Бұғатқа қарсы тежеу жүйесі (ABS) тежеу кезінде көлікті басқаруға мүмкіндік береді.

Басқаруды жоғалту Жолмен ілінісуді жоғалту

Шиналардың жолға ілінуін жоғалтудың үш түрі бар, олардың әрқайсысы үш көлік басқару жүйесінің бірінің жұмысымен байланысты:

- Тежеу кезінде ілінісу жоғалуы - дөңгелектер айнамайды.

8-4 АВТОКӨЛІКТІ ЖҮРГІЗУ ЖӘНЕ БАСҚАРУ

- Маневр жасау немесе бұрылу кезінде іліністің жоғалуы тым жоғары жылдамдықпен немесе доңғалақтардың бүйір реакциясын жоғалтуға және жоғалтуға әкелетін артық рульден туындайды.
- Жеделдету кезінде іліністің жоғалуы доңғалақтардың сырғып кетуіне әкелетін шамадан тыс дроссельденудің нәтижесі болып табылады.

Сақ жүргізушілер жол жамылғысының күйіне сәйкес қозғалыс режимін таңдау арқылы шиналардың ілінісуінің жоғалтуы мүмкін жағдайлардан аулақ болады.

Дегенмен, іліністі жоғалту мүмкіндігін толығымен жоққа шығаруға болмайды.

Егер көлік сырғып кете бастаса, келесі нұсқауларды орындаңыз:

- Үдеткіш басқысындағы қысымды босатыңыз және көліктің қажетті бағытын қалпына келтіріңіз. Көліктің қалыпты қозғалысы қалпына келуі мүмкін. Көлік қайтадан әкелуі мүмкін екеніне дайын болыңыз.
- Жылдамдықты төмендетіп, ауа-райына сәйкес жүргізу тәсілін өзгертіңіз. Егер су, қар, мұз, қиыршық тас немесе жолдағы басқа материалдардың әсерінен ілінісу нашарласа, бұл тежеу жолының ұлғаюына және көлік жүргізуге әсер етуі мүмкін. Жолдағы ылғал,

көктайғақ, тығыздалған қар сияқты қауіпті белгілерді тануды үйреніңіз, олар жолды өте тайғақ етеді. Күмән туындаған жағдайда қозғалыс жылдамдығын бәсеңдету керек.

- Күрт маневр жасауға, жылдамдатуға немесе тежеуге, соның ішінде төменгі беріліске ауысу арқылы автомобильдің жылдамдығын төмендетуге жүгінбеуге тырысыңыз. Кез-келген күрт өзгеріс шиналардың жолмен байланысын жоғалтуға әкелуі мүмкін.

Назар аударыңыз! Бұғатқа қарсы тежегіш жүйесі тек дөңгелекті бұғаттаудан туындаған ілінісудің жоғалуына жол бермейді.

Жолдан тыс жүру

Толық жетекті көліктерді жолдан тыс жерде пайдалануға болады. Толық жетекті Автомобильдер және All Terrain (AT) немесе On-Off Road (OOR) класты шиналармен жабдықталмаған автомобильдерді, тегіс қатты беттерді қоспағанда, жолдан тыс жерлерде пайдалануға болмайды.

Толық шиналар туралы қосымша ақпаратты кепілдік нұсқаулығынан қараңыз. Жол талғамайтын жағдайда сәтті жүргізудің жолы - көлікті бақылауды сақтау.

Көлікті бақылауда ұстаудың ең жақсы тәсілдерінің бірі - жылдамдық режимін сақтау.

ЕСКЕРТУ

Жолдан тыс қозғалыс кезінде сіз секіргенде немесе машинаның жағдайы күрт өзгерген кезде өз орныңыздан оңай ұшып кете аласыз. Бұл басқарудың жоғалуына және апатқа әкелуі мүмкін. Сіз және сіздің жолаушыларыңыз міндетті түрде қауіпсіздік белдіктерімен бекітілуі керек.

Жолсыз жүру алдында

- Барлық қажетті профилактикалық қызмет пен жөндеуді орындаңыз.
- Автокөлікке отын құйыңыз, сұйықтық қосыңыз және барлық шиналардағы сорғы қысымын, соның ішінде егер бар болса, қосалқы доңғалақты тексеріңіз.
- Осы нұсқаулықтағы толық доңғалақты автомобильдер туралы барлық ақпаратты зерттеңіз.
- Түптің барлық қорғаулары, егер олар қарастырылған болса, сенімді бекітілгеніне көз жеткізіңіз.
- Жергілікті жол қозғалысы туралы заңнаманы зерттеңіз.

Жолсыз жүру үшін автомобильді жүктеу

▲ ЕСКЕРТУ

- Қиылысқан жер бойынша қозғалыс кезінде бекітілмеген жүктер жүк бөлігінде қозғала алады. Сіз және сіздің жолаушыларыңыз ұшатын заттардан зардап шегуі мүмкін. Жүкті мықтап бекітіңіз.
- Жүкті жүк бөліміне мүмкіндігінше алға және мүмкіндігінше төмен қойыңыз. Ең ауыр салмақты артқы осьтің алдына еденге қою керек.
- Төбедегі ауыр жүктемелер көлік құралының массасын көтеріп, төңкеріске бейімділікті арттырады. Көліктің төңкерісі ауыр және тіпті өлімге әкелуі мүмкін. Ауыр жүктерді төбеде емес, жүк бөлімінде тасымалдаңыз.

Қоршаған ортаны қорғау

- Жолсыз көлік жүргізу мақсатында көпшілікке пайдалануға бөлінген бар трассаларды, жолдар мен аймақтарды ғана пайдаланыңыз және барлық жарияланған нормативтерді сақтаңыз.
- Бұталарға, гүлдерге, ағаштар мен шөптерге зиян келтірмеңіз, жабайы жануарлардың тыныштығын бұзбаңыз.

- Көлікті жанғыш материалдардың үстіне қоймаңыз. Тұтанғыш жабынға тұрақтау ☞ 8-16 қараңыз.

Таулы жерлерде көлік жүргізу

Таулы жерлерде көлік жүргізу байсалды есептеуді және автомобиль мүмкіндіктерінің шекараларын түсінуді қажет етеді.

▲ ЕСКЕРТУ

Көптеген беткейлер кез-келген автомобиль үшін тым тік. Көлбеу бойымен қозғалу кезінде қозғалтқыш тоқтап қалуы мүмкін. Беткейден төмен қарай жылжу кезінде басқару жоғалуы мүмкін. Көлбеу бойымен қозғалу кезінде автомобильді бұруға болады. Бұл жарақат немесе өлімге әкелуі мүмкін. Тік беткейлерде жүрмеңіз.

Төбеге көтерілуді бастамас бұрын, оның беріктігін, ілінуін және кедергілердің болуын бағалаңыз. Егер алдыңғы рельеф көрінбесе, көліктен шығып, жаяу жүрмес бұрын төбеге көтеріліңіз.

Төбелі жерде қозғалу кезінде:

- Төмен берілісті қолданыңыз және руль дөңгелегін мықтап ұстаңыз.
- Төмен жылдамдықпен жүріңіз.
- Мүмкіндігінше тіке және тіке төмен қарай жүріңіз.

- Төбенің басына жақындаған кезде баяулаңыз.
- Көліктің көрінуін жақсарту үшін күндіз фаралармен бірге жүріңіз.

▲ ЕСКЕРТУ

Төбенің жоғары жылдамдықпен өтуі апатқа әкелуі мүмкін. Шыңның артында тік беткей, трамплин, жартас және тіпті басқа көлік болуы мүмкін. Бұл ауыр жарақатқа немесе өлімге әкелуі мүмкін. Алушыларға үстіне белестің жылдамдықты азайтып, мұқият болыңыз.

- Ешқандай жағдайда бейтарап беріліс орнатылған кезде алдыңғы немесе артқы жағынан көлбеу қозғалмаңыз. Тежегіштер қызып кетуі мүмкін және сіз басқаруды жоғалтасыз.
- Төбеден түсу кезінде көлікті тікелей төменге бағыттаңыз. Төмен берілісті қолданыңыз, өйткені қозғалтқыш тежеуге қатысады және көлікті бақылауда ұстауға көмектеседі.

ЕСКЕРТУ

Беткейден төмен қарай қарқынды тежеу тежегіштердің қызып кетуіне және әлсіреуіне әкелуі мүмкін. Нәтижесінде бақылауды жоғалтып, өзіңізге және айналаңыздағы адамдарға ауыр немесе өлімге әкелуі мүмкін.

Көлбеуден түсіп, абайлап баяулаңыз және көліктің жылдамдығын бақылау үшін төмен беріліспен жүріңіз.

Егер көлік төбеде тоқтап қалса:

1. Тежеңіз, тоқтаңыз және тұрақ тежегішін қосыңыз.
2. Беріліс қорабын тұрақ орнына орнатыңыз (P), содан кейін қозғалтқышты қайта іске қосыңыз.
  - Егер қозғалтқыш көлбеу бойымен қозғалса, R-ге ауысыңыз (артқы жүріс), тұрақ тежегішін босатыңыз және тікелей артқа қарай жылжытыңыз.
  - Ешқандай жағдайда бұрылуға тырыспаңыз. Егер көлбеу қозғалтқыштың тоқтап қалуы үшін жеткілікті болса, машинаны бұру үшін жеткілікті.
  - Егер сіз беткейге көтеріле алмасаңыз, артқа қарай оралыңыз.
  - Ешқандай жағдайда тек тежегіштерді қолдана отырып, бейтарап берілісте артқа қарай жүрмеңіз. Автокөлік

ол тез жылдамдауы мүмкін және сіз басқаруды жоғалтуыңыз мүмкін.

- Егер қозғалтқыш көлбеу қозғалыс кезінде тоқтап қалса, төменгі беріліске ауысыңыз, тұрақ тежегішін босатыңыз және тікелей төмен қарай жылжытыңыз. 3. Егер тоқтап қалған қозғалтқышты іске қосу мүмкін болмаса, тұрақ тежегішін қатайтыңыз, берілісті тұрақ орнына орнатыңыз (P) және газды өшіріңіз. 3.1 Кетіңіз автомобиль және жол тартыңыз арқылы. 3.2. Көліктің мүмкін болатын траекториясынан алыс болыңыз.
  - Сақтаныңыз бұрылыстар кезінде олардың автомобиль көрсетіледі бағытталған көлденең жотасы. Тікелей көтерілуге болатын және тікелей төмен түсуге болатын көлбеу көлденең қозғалыс үшін тым тік болуы мүмкін. Көлбеу бойымен қозғалу кезінде төменнен дөңгелектер қатты жүктеледі, бұл сырғып кетуге немесе төңкеруге әкелуі мүмкін.
  - Беттің күйіне қатысты мүмкін мәселелерді есте сақтаңыз. Борпылдақ қиыршық тастарда, сазды жерлерде және тіпті дымқыл шөптерде дөңгелектер төмен қарай сырғып кетуі мүмкін. Бүйірден сырғып бара жатқан автокөлік оны тоқтататын кедергіге — тасқа, қазуға және т.б. — құлап кетуі мүмкін.

- Жасырын кедергілер беткейдің беріктігін арттыруы мүмкін. Егер көлбеу бойымен жоғары дөңгелектер тасқа тиіп, артқы дөңгелектер қазу немесе шұңқырда болса, автокөліктің көлбеуі одан да артады.
- Егер еңіске көлденең қозғалу кезінде көлік тайып кете бастаса, еңіс бойынша төмен қарай бұраңыз. Бұл машинаны туралауға және бүйірден сырғып кетудің алдын алуға көмектеседі.

ЕСКЕРТУ

Еңіске көлденең тұрған көліктің төменгі еңіс жағынан шығу қауіпті. Егер көлік аударылса, ол сізді құлатады немесе өлтіреді. Тек беткейден жоғары орналасқан жақтан шығып, машинаның мүмкін болатын траекториясынан алыс болыңыз.

Балшықпен, құммен, қармен және мұзбен жүру

Балшықпен қозғалған кезде төмен беріліспен жүріңіз - батпақ қаншалықты терең болса, беріліссөзұрлым төмен болуы керек.

Кептеліп қалмас үшін тоқтауға жол бермеңіз.

Құмда ілінісу сипаты өзгереді. Бос құмда, мысалы, теңіз жағасында немесе төбелерде, шиналар құмда тоқуға бейім. Бұл рульдік басқаруға, үскіруге және тежеуге теріс әсер етеді. Төмен жылдамдықпен жүріңіз және бұрылыстар мен өткір маневрлерден аулақ болыңыз.

Тығыздалған қар мен мұзда ілінісу азаяды және автомобиль басқаруды оңай жоғалтады.

Тығыздалған қар мен мұзда қозғалу кезінде жылдамдықты азайтыңыз.

⚠ ЕСКЕРТУ

Мұздатылған көлдермен, тоғандармен және өзендермен жүру қауіпті болуы мүмкін. Мұздың жағдайы айтарлықтай өзгеруі мүмкін, ал көлік мұздың астына түсіп кетуі мүмкін, ал сіз және сіздің жолаушыларыңыз батып кетуі мүмкін. Тек сенімді беттерде жүріңіз.

Су қозғалысы

⚠ ЕСКЕРТУ

Су ағындары арқылы жүру қауіпті болуы мүмкін. Терең су көлікті жуып, сіз және сіздің жолаушыларыңыз батып кетуі мүмкін. Тіпті таяз су ағыны топырақты доңғалақтардың астынан жууға болады. Бұл іліністі жоғалтуға әкеледі және көлік аударылып кетуі мүмкін. Су ағыны арқылы өтуге тырыспаңыз.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Егер тоспа су күпшектерге, көпірлерге немесе шығатын құбырға жетсе, ол арқылу жүруге тырыспаңыз. Терең су белдіктер мен көліктің басқа бөліктерін зақымдауы мүмкін.

Егер тоспа су тым терең болмаса, ол арқылы баяу жүріңіз. Жоғары жылдамдықта су қозғалтқышқа түсіп кетуі мүмкін және ол тоқтап қалады. Егер пайдаланылған газ құбыры су астында қалса, қозғалтқыш тоқтап қалуы мүмкін. Су арқылы қозғалу кезінде отты өшірмеңіз. Егер пайдаланылған газ құбыры су астында болса, қозғалтқышты іске қосу мүмкін болмайды. Су арқылы қозғалу кезінде тежегіштер ылғалданады және

тоқтату үшін көп уақыт кетуі мүмкін. Ылғал жол бойынша қозғалуды осы бөлімнен ⇨ 8-7 әрі қарай қараңыз.

Жолсыз жағдайларда жүргізгеннен кейін
Қоқыс пен кірді түбінен және шассиден және капот астындағы кеңістіктен алыңыз. Олар өрт қаупін тудыруы мүмкін.

Балшықта немесе құмда жұмыс істегеннен кейін тежегіш төсемдерді тексеріп, тазалаңыз. Топырақтың бұл түрлері жылтыратуды және біркелкі емес тежелуді тудыруы мүмкін.

Шанақтың конструкциясын, рульдік басқаруды, аспаны, дөңгелектерді, шиналар және газ шығару жүйесін зақымданудың болуына тексеріңіз, жанармай желілері мен салқындату жүйесінің ағып кетуін тексеріңіз. Жиі техникалық қызмет көрсету қажет.

Дымқыл жолмен жүру.

Жаңбыр мен дымқыл жол жамылғысы автомобиль доңғалақтарының жолға адгезиясының төмендеуіне әкелуі мүмкін, сондықтан тежеу қашықтығы мен үдеу уақытын арттырады. Мұндай жағдайларда қозғалыс жылдамдығын төмендету, үлкен және терең шұңқырлар мен бұлақтардан аулақ болу керек.

ЕСКЕРТУ

Тежегіш дискілердің сулануы апатқа әкелуі мүмкін. Апаттық тежеу жағдайларында олар жеткілікті тиімділікті қамтамасыз етпейді, соның нәтижесінде автомобиль бір жаққа алып кетуі мүмкін. Бұл басқарудың жоғалуына әкелуі мүмкін.

Үлкен шұңқырдан өткеннен кейін немесе көлік жуу орнынан шыққаннан кейін дискілерді кептіру және тежегіш механизмдерінің қалыпты жұмысын қалпына келтіру үшін тежегіш басқысын бірнеше рет аздап қысу керек.

Су ағындары автомобиль қозғалысына қарсы айтарлықтай күш жасай алады.

Су ағыны кезінде автомобиль алып кетуі мүмкін. Егер бұл орын алса, сіз салондағы басқа адамдармен бірге батып кетуіңіз мүмкін. Автокөлік инспекциясының ескертулерін елеменіз және су кедергілерін жеңу кезінде ерекше сақ болыңыз.

Акважоспарлау

Акважоспарлау қауіп төндіреді. Жол беті мен шина арасындағы су пленкасы іліністің толық жоғалуына әкеледі. Акважоспарлаудың әсері автомобиль дымқыл жолмен жеткілікті жоғары жылдамдықпен қозғалатын жағдайда пайда болады. Акважоспарлау жағдайында автомобиль дөңгелектері жолмен байланысын толығымен жоғалтады. Бұл құбылыстан өзіңізді қорғауға мүмкіндік беретін қатаң ережелер жоқ. Ең жақсы кеңес – егер сіз дымқыл жолмен жүрсеңіз, жылдамдықты бәсеңдету.

Жаңбыр кезінде көлік жүргізу бойынша басқа ұсыныстар

Жылдамдықты төмендетуден басқа, дымқыл жолда сіз келесі ұсыныстарды пайдалана аласыз:

- Алда келе жатқан көлік құралына дейін қашықтықты арттырыңыз.
- Басып озу кезінде ерекше сақ болыңыз.
- Шыны тазалағыштардың дұрыстығын қадағалаңыз.
- Жуғыш резервуарда әрдайым жеткілікті сұйықтық бар екеніне көз жеткізіңіз.
- Шина протекторының тозуы рұқсат етілген шектен аспайтынына көз жеткізіңіз. Шиналар $\varnothing$ 9-33 қараңыз.
- Круиздік бақылауды өшіріңіз.

Таулы жолдармен жүру

Тік беткейлерде немесе таулы жолдарда жүргізу тегіс жерде жүруден айтарлықтай ерекшеленеді. Келесі ұсыныстарды қолданыңыз: $\varnothing$ автокөліктің жарамдылығы мен техникалық жағдайының жақсы болуын қадағалаңыз.

- Барлық пайдалану сұйықтықтарының деңгейін, тежегіш жүйесінің, шиналардың, салқындату жүйесінің, беріліс қорабының жай-күйін тексеріңіз.
- Тік немесе ұзаққа созылған беткейлерде төменгі берілістерге ауысыңыз.

ЕСКЕРТУ

Ұзақ түсу кезінде автокөліктің қозғалысын бәсеңдету үшін тежегіштерді пайдалану тежегіштердің қызып кетуіне, тежеу тиімділігінің төмендеуіне және нәтижесінде тежегіштердің істен шығуына әкелуі мүмкін. Қозғалтқышты тежеу үшін берілісті төмен беріліске ауыстырыңыз, сонымен қатар төмен түсетін тежегішті тежеңіз.

▲ ЕСКЕРТУ

Бейтарап берілісі қосылған немесе оталдыру өшірілген катпен төмен қарай қозғалу қауіп тудырады. Бұл тежегіштердің қызып кетуіне және рульдік қуаттың жоғалуына әкелуі мүмкін. Өрқашан қозғалтқышты және алдыңғы берілістің біреуін қосыңыз.

- Көлік құралын өз жолағында ұстауға мүмкіндік беретін жылдамдықпен жүріңіз. Руль дөңгелегінің кең бұрылыстарын жасамаңыз және ортаңғы сызықты кесіп өтпеңіз.
- Рельефтің қисық сызығына ерекше назар аударыңыз; сіздің жолыңызда күтпеген кедергілер (мысалы, тоқтап қалған автомобиль, апат) болуы мүмкін.
- Жол белгілерін қадағалаңыз (мысалы, тастардың құлауы, орамалы жол, ұзақ тұсу, басып озуға тыйым салынады, басып озуға тыйым салу аймағының соңы) және алдын-ала қажетті әрекеттерді жасаңыз.

Қыста қар мен мұзда жүру

Шиналар мен жол арасындағы қар немесе мұз тартым күші мен шинаның жол жамылғысына жабысуын азайтады, сондықтан көлікті абайлап жүргізіңіз. Ылғал мұз қар жауған кезде шамамен 0 °C (32 °F) температурада пайда болуы мүмкін.

Ылғал мұзда немесе қармен жаңбыр кезінде жүруден аулақ болыңыз. Жолдар тазаланғанша күтіңіз.

Тайғақ жолда автокөлік жүргізу кезінде:

- Жайлап үдеңіз. Тым тез үдеу доңғалақтардың сырғып кетуіне әкеледі, бұл шиналардың астындағы бетті тегістейді.
- Тартым күшін басқару жүйесін қосыңыз. Тартым күшін бақылау жүйесін/Электронды динамикалық тұрақтандыру жүйесін ⇨ 8-26 қараңыз.
- Бұғаттауға қарсы тежеу жүйесі (ABS) күрт тежеумен тоқтаған кезде автокөліктің тұрақтылығын арттырады, бірақ тежеуді құрғақ асфальтқа қарағанда ертерек бастау керек. Бұғаттауға қарсы тежегіш жүйесі (ABS) ⇨ 8-22 қараңыз.
- Алда келе жатқан көлік құралына қашықтықты арттырыңыз және тайғақ жерлерді қадағалаңыз.

Таза жолда да көлеңкелі жерлерде мұз болуы мүмкін. Бұрылыстар мен өткелдерде, тіпті іргелес учаскелерде болмаса да, мұз болуы мүмкін. Мұз үстімен жылжи отырып, курстың күрт өзгеруіне және тежелуіне жол бермеңіз.

- Круиздік бақылауды өшіріңіз.

Боран

Көлікті қауіпсіз жерде тоқтатып, апат сигналын беріңіз. Егер көмек өте жақын болмаса, көліктен шықпаңыз.

Апат сигналын беру және салондағы барлық адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету:

- Апаттық сигнал бергішті қосыңыз.
- Сыртқы артқы айнаға қызыл матаның бір бөлігін байлаңыз.

▲ ЕСКЕРТУ

Қар алады гол көрсетілсе, бітірушінің жазба құбыр көлік. Бұл жағдайда пайдаланылған газдар салонға ене бастайды. Пайдаланылған газдарда түсі мен иісі жоқ көміртегі тотығы (СО) бар. Бұл газды ингаляциялау сананың жоғалуына және тіпті өлімге әкелуі мүмкін.

Егер автомобиль қарда тұрып қалса:

- Көліктің түбін қардан , әсіресе егер ол газ шығатын түтікті бітеп тастаған жағдайда тазалаңыз.
- Салонға таза ауа кіруін қамтамасыз ету үшін автокөліктің ық жағында терезені шамамен 5 см (2 дюйм) ашыңыз.
- Аспаптар панеліндегі немесе оның астындағы желдету саңылауларының жапқыштарын толығымен ашыңыз.
- Климатты бақылау жүйесін ауаны қайта өңдеу режиміне қойыңыз және желдеткіштің максималды жылдамдығын орнатыңыз. "Климатты бақылау жүйелері" қараңыз.

СО туралы қосымша ақпарат алу үшін Пайдаланылған газдар ⇨ 8-17 бөлімін қараңыз.

Отынды үнемдеу үшін машинаны жылыту үшін қозғалтқышты қысқа уақытқа іске қосыңыз, содан кейін қозғалтқышты өшіріп, терезені ішінара жабыңыз. Жаттығу сонымен қатар жылынуға көмектеседі.

Егер сіз көмектің тез келуін күтпесеңіз, қозғалтқыш қосулы кезде, қозғалтқышты жұмыс істемейтін жылдамдықтан жоғары көтеру үшін үдеткіш басқысын аздап қысыңыз. Бұл аккумуляторды зарядтауға көмектеседі, бұл қозғалтқышты одан әрі іске қосу және бас жарықтандыру арқылы көмек сигналын беру үшін қажет болады. Отынды үнемдеу үшін мүмкіндігінше аз қолданыңыз.

Егер көлік кептеліп қалса

Құмнан, кірден, мұздан немесе қардан шығу үшін үдеткіш басқысын баяу және ақырын басыңыз.

Егер сіз доңғалақтардың ілінісінен шығу үшін тым қатты тұрып қалсаңыз, сырғанауға қарсы жүйені ажыратып, көлікті қағып көріңіз. Тартым күшін бақылау жүйесін/ Динамикалық тұрақтандырудың электрондық жүйесін ⇨ 8-26 қараңыз.

▲ ЕСКЕРТУ

Егер автокөлік дөңгелектері тым жоғары жылдамдықпен айналса, шиналар жарылып, сізге немесе басқа адамдарға зақым келтіруі мүмкін.

Автокөлік қатты қызып кетуі мүмкін, бұл өз кезегінде қозғалтқыш бөлімінде жануға немесе сынуға әкелуі мүмкін. Доңғалақтардың сырғып кетуіне жол бермеуге тырысыңыз және 56 км/сағ (35 миль/сағ) жылдамдығынан аспаңыз.

Кептеліп қалған көлікті бұрау

Алдыңғы доңғалақтардың айналасын тазарту үшін руль дөңгелегін солға және оңға бұраңыз.

Сырғуға қарсы жүйені өшіріңіз. Артқы жүріс © берілісіне және алдыңғы жүрістің төмен берілісіне кезек-кезек ауысыңыз, бұл доңғалақтардың барынша аз сырғуына мүмкіндік береді. Беріліс қорабының бөліктерінің тозуын болдырмау үшін берілісті ауыстырмас бұрын дөңгелектер тоқтағанша күтіңіз. Берілісті ауыстыру кезінде үдеткіш басқысын босатыңыз және қажетті берілісті қосқаннан кейін оны аздап қысыңыз. Алдыңғы және артқы берілістердің ауыспалы қосылуы үдеткіш басқысын аздап қысып, автокөліктің тербелуіне әкеледі,

ІСКЕ ҚОСУ ЖӘНЕ ПАЙДАЛАНУ

Бұл сізге шығуға көмектеседі. Егер мұндай тербелістің бірнеше әрекеті нәтиже бермесе, сізге тарту қажет болуы мүмкін. Егер сүйреу қажет болса, Автомобиль сүйреуі 9-56 бөлімін қараңыз.

Жаңа көлікті жүргізіп төселту

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

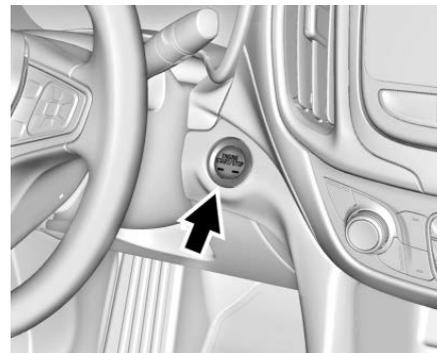
Сіздің көлігіңізге арнайы жүргізіп төселту қажет емес.

Алайда, егер сіз келесі нұсқауларды орындасаңыз, ұзақ мерзімді перспективада ол ұзаққа созылады.

- Алғашқы 800 км (500 миль) бір тұрақты жылдамдықпен жүруден аулақ болыңыз (үлкен немесе кіші болсын). Тұрған орныңызда күрт газ бермеңіз. Тежеу немесе баяулату үшін төменгі беріліске ауысуды пайдаланбаңыз.
- Алғашқы 300 км (200 миль) кенеттен тежелуден аулақ болыңыз. Бұл жаңа тежегіш төсемдерді сұрту үшін қажет. Жаңа қабаттасулармен күрт тежеу олардың мұрыннан ерте кетуіне және мерзімінен бұрын ауыстыру қажеттілігіне әкелуі мүмкін. Тежегіш төсемдерді әр ауыстырғаннан кейін осы ұсынысты орындаңыз.

Сынағаннан кейін сіз қозғалтқыштың жылдамдығы мен жүктемесін біртіндеп арттыра аласыз.

Іске қосуды ауыстырып қосқыштың жағдайы

Автомобиль электронды тұтану құлығымен жабдықталған, ол үшін кілт пайдаланылмайды, ал іске қосу түйменің көмегімен жүзеге асырылады. Жүйе жұмыс істеуі үшін қашықтан басқару радиосалпыншағы (RKE) автомобиль салонында болуы керек. Егер түйменің көмегімен іске қосу жұмыс істемесе, мүмкін көлік күшті радио сигналын шығаратын және электронды қашықтан басқару жүйесінің жұмысына электромагниттік кедергі жасайтын антеннаның жанында болуы мүмкін. Құлыптарды қашықтан басқару жүйесінің жұмысы 1-3 қараңыз.

**Қозғалтқышты тоқтату/өшіру
(индикаторлар жанбайды)**

Көлік тұрған кезде, қозғалтқышты өшіру үшін бір рет ENGINE START/ STOP (ҚОЗҒАЛТҚЫШТЫ ІСКЕ ҚОСУ/ ТОҚТАТУ) түймесін басыңыз. Таңдау тұтқасын Р (тұрақ) позициясынан ауыстыру үшін көлік қосулы болуы керек және тежегіш басқысын басу керек. Егер беріліс қорабының селекторы Р (тұрақ) күйінде болса, онда тұтану өшеді, ал резервтік қуат модулі (RAP) жұмысын жалғастырады. Резервтік қуат модулі 8-15 қараңыз.

Егер беріліс қорабының селекторы Р (тұрақ) күйінде болмаса, онда тұтану ACC/ACCESSORY (көмекші) режиміне оралады және жүргізуші ақпарат орталығының (DIC) дисплейінде тұрақ беруді қосу туралы хабарлама пайда болады.

Беріліс қорабының селекторы Р (тұрақ) күйіне ауысқанда, тұтану өшеді. Автокөлік руль бағанының электрлік бұғаттауышымен жабдықталуы мүмкін. Тұтану өшіп, алдыңғы есіктердің кез келгені ашылған кезде құлып іске қосылады. Бұғатты қосу және өшіру дыбыстық сигналмен расталады. Егер доңғалақтар тікелей орнатылмаса,

руль бағанының құлпы ашылмайды. Мұндай жағдайда автомобиль басталмауы мүмкін. Қозғалтқышты іске қосу кезінде руль дөңгелегін солдан оңға қарай жылжытыңыз. Егер бұл көмектеспесе, қызмет көрсету орталығына хабарласыңыз.

Көлік қозғалысы кезінде қозғалтқышты өшірмеңіз. Бұл жағдайда тежегіш және рульдік күшейткіштер, сондай-ақ үрленетін қауіпсіздік жастықшалары жүйесі жұмысын тоқтатады.

Егер апаттық жағдайда автокөлікті сөндіру қажет болса:

1. Айтарлықтай және тұрақты күш қолданып, тежегіш басқысын қысыңыз. Тежегіш басқысын қатарынан бірнеше рет қыспаңыз немесе Босатпаңыз. Бұл вакуумдық күшейткіш камерасында сиретудің жоғалуына әкелуі мүмкін, нәтижесінде тежегіш басқысын қысу үшін көп күш қажет болады.

2. N берілісіне ауысыңыз (бейтарап). Мұны қозғалыс кезінде тікелей жасауға болады. N берілісіне (бейтарап) ауысқаннан кейін, тежегіш басқысын күшпен сығып, көлікті қауіпсіз жерге бағыттаңыз.

3. Толық тоқтағанша күтіңіз. Р-ге ауысыңыз (тұрақ) және отты өшіріңіз.

4. Электрмеханикалық тұрақ тежегішін қосыңыз. Электр жетегі бар тұрақ тежегіші 8-23 қараңыз.

▲ ЕСКЕРТУ

Көлік қозғалысы кезінде қозғалтқышты өшіру тежегіш және рульдік күшейткіштердің, сондай-ақ үрленетін қауіпсіздік жастықшаларының жүйесінің жұмысын тоқтатады. Қозғалтқышты жолда тек аса қажет болған жағдайда ғана сөндіру керек.

Егер сіз жол жиегіне бара алмасаңыз және қозғалыс кезінде қозғалтқышты өшіруіңіз керек болса, ENGINE START/STOP түймесін екі секундтан ұзақ басып тұрыңыз немесе бес секунд ішінде екі рет басыңыз.

**ACC / ACCESSORY (ҚОСАЛҚЫ ЖАБДЫҚ)
(сары индикатор жарқырайды)**

Бұл режимде қозғалтқыш өшірілген кезде кейбір қосалқы электр жабдықтарын пайдалануға болады.

ACC/ACCESSORY режимін қосу үшін (КӨМЕКШІ) тұтану өшірілген кезде, тежегіш басқысын баспай, түймені бір рет басыңыз. Бес минуттан кейін тұтану аккумулятор заряды таусылмас үшін ACC / ACCESSORY (ҚОСАЛҚЫ ЖАБДЫҚ) режимінен өшіру режиміне ауысады.

**ON/RUN/START (ҚОСУ/ІСКЕ ҚОСУ/БАСТАУ)
(жасыл индикатор жанады)**

Бұл режим қозғалтқышты басқаруға және іске қосуға арналған. Тұтану өшіп, тежегіш басқысы басылған кезде түймені бір рет басу тұтану жүйесін ON/RUN/START (қосу/қосу/бастау) режиміне ауыстырады. Қозғалтқышты іске қосу басталғаннан кейін түймені босатыңыз. Қозғалтқышты іске қосу қозғалтқыш іске қосылғанға дейін жалғасады. Қозғалтқышты іске қосу ↘ 8-13 қараңыз. Осыдан кейін оталдыру ON/RUN (ҚОСУ/ІСКЕ ҚОСУ) режимінде жұмысын жалғастырады.

Сервистік режим

Бұл жұмыс режимі техникалық қызмет көрсетуге және диагноз қоюға, сондай-ақ зиянды заттардың атмосфераға шығарылу деңгейін тексеру үшін қажет болуы мүмкін ақаулық сигнал бергішінің дұрыс жұмыс істеуін тексеруге арналған. Қызмет көрсету режимін қосу үшін қозғалтқыш өшіріліп, тежегіш басқысы босатылған кезде түймені бес секундтан артық басып тұрыңыз. Құрылғылар мен аудио жүйе ON/RUN (қосу/іске қосу) режиміндегідей жұмыс істейді, бірақ көлікпен жүру мүмкін болмайды. Сервистік режимде қозғалтқыш іске қосылмайды. Көлікті өшіру үшін түймені тағы бір рет басыңыз.

Қозғалтқышты іске қосу

Беріліс қорабының селекторын "P" (тұрақ) немесе "N" (бейтарап беріліс) күйіне ауыстырыңыз. Қозғалтқышты қазірдің өзінде қозғалатын автомобильде қайта іске қосу үшін тек N (бейтарап) позицияны орнату керек.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ
Автокөлік қозғалысы кезінде селекторды "P" (тұрақ) күйіне ауыстыруға тырыспаңыз. Бұл беріліс қорабының істен шығуына әкелуі мүмкін. Селекторды "P" (тұрақ) күйіне ауыстыру автомобиль толық тоқтағаннан кейін ғана мүмкін болады.
▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ
Қосымша электр жабдықтарын орнату қозғалтқыштың жұмысын бұзуы мүмкін. Нәтижесінде туындаған зиян кепілдік болып табылмайды. Қосымша электр жабдық ↘ 8-53 қараңыз.

Қозғалтқышты іске қосу тәртібі

1. Егер автомобиль құлыптарды қашықтан басқару жүйесі болса, RKE жүйесінің радиосалпыншағы автокөліктің ішінде болуы керек. Тежегіш басқысын басқан кезде ENGINE START/STOP түймесін басыңыз.

Қозғалтқышты іске қосу басталғаннан кейін түймені босатыңыз. Қарай қозғалтқышты қыздыру айналымдар бос жүріс төмендейтін болады. Қозғалтқышты іске қосқаннан кейін бірден үдетпеңіз. Егер RKE жүйесінің радиосалпыншағы автомобильде болмаса немесе кедергі болса немесе RKE жүйесінің радиосалпыншағышының батареясы таусылса, жүргізушінің ақпараттық орталығына (DIC) хабарлама шығарылады. Құлыптарды қашықтан басқару жүйесінің жұмысы ↘ 1-3 қараңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ
Алдыңғы іске қосу әрекетінен кейін ешқандай кідіріссіз тұтану құлпын "ІСКЕ ҚОСУ" күйіне ауыстыру арқылы қозғалтқышты үздіксіз және ұзақ іске қосу әрекеттері стартердің қызып кетуіне және істен шығуына, сондай-ақ аккумулятор батареясы зарядының таусылуына әкелуі мүмкін. Стартердің салқындауы үшін қозғалтқышты қайтадан іске қоспас бұрын кем дегенде 15 секунд күтіңіз.

2. Егер қозғалтқыш 5-10 секундтан кейін іске қосылмаса, әсіресе ауа температурасы өте төмен болса (-18 °C немесе 0° F-тан төмен), бұл ұшқын штепсельдерін бензинмен толтыруға әкелуі мүмкін. Газ басқысын тоқтағанша қысып көріңіз және оны ұстап тұрып, ENGINE START/STOP түймесін басыңыз. Стартер салқындауы үшін әрекеттер арасында кем дегенде 15 секунд үзіліс жасаңыз. Қозғалтқыш іске қосылғаннан кейін үдеткіш басқысын босатыңыз. Егер қозғалтқыш іске қосылғаннан кейін бірден тоқтап қалса, сол қадамдарды орындаңыз. Бұл қозғалтқыш цилиндрлерін олардан артық бензинді алып тастауға мүмкіндік береді. Қозғалтқышты іске қосқаннан кейін бірден үдетпеңіз. Қозғалтқыш пен беріліс қорабын шамадан тыс жүктемеңіз, сонда май жылынып, барлық қозғалатын бөліктерді майлайды.

Қозғалтқышты автоматты тоқтату/іске қосу жүйесі

Сіздің көлігіңізде отын шығынын азайтатын қозғалтқышты автоматты түрде тоқтату/іске қосу жүйесі бар. Ол іске қосу санын көбейтуге арналған компоненттермен жабдықталған.

▲ ЕСКЕРТУ

Қозғалтқышты автоматты түрде тоқтату / іске қосу функциясы қозғалтқышты өшіреді, ал автомобиль қосулы күйінде қалады. Селекторды P (тұрақ) күйіне ауыстырғанға дейін көліктен шықпаңыз. Көлік қайтадан басталып, кенеттен қозғалысқа келуі мүмкін. Автокөліктен шықпас бұрын, берілісті әрқашан P күйіне (тұрақ) ауыстырыңыз, содан кейін тұтануды өшіріңіз.

Қозғалтқышты автоматты түрде тоқтату / іске қосу

Тежегіш басылғанда және көлік толығымен қозғалмаса, қозғалтқыш өшірілуі мүмкін. Өшіру кезінде тахометр AUTOSTOP көрсетеді. Тахометр ϕ 4-9 қараңыз. Тежегіш басқысын босатылғаннан кейін және үдеткіш басқысы басылған кезде қозғалтқыш қайта қосылады. Автокөліктің жұмысын қамтамасыз ету үшін басқа жағдайлар тежегіш басқысын босатқанға дейін қозғалтқышты автоматты түрде қайта іске қосуға әкелуі мүмкін.

Қозғалтқышты автоматты түрде тоқтату мүмкін болмауы мүмкін және / немесе қозғалтқышты автоматты түрде іске қосу көлесі себептерге байланысты болуы мүмкін:

- Климатты бақылау баптаулары автокөліктің ішін салқындату немесе жылыту үшін қозғалтқыштың жұмысын қажет етеді.
- Автокөліктің аккумулятор батареясының заряд деңгейі төмен.
- Жақында автокөліктің аккумулятор батареясы өшірілді.
- Соңғы автоматты аялдамадан бастап автокөліктің минималды жылдамдығына қол жеткізілген жоқ.
- Үдеткіш басқысы басылған.
- Қозғалтқыш немесе беріліс қорабы қажетті жұмыс температурасына жеткен жоқ.
- Сыртқы температура қажетті жұмыс диапазонында емес.
- Автокөлікте D (Drive) - дан басқа кез-келген басқа беріліс бар.
- Сүйреу/тасымалдау режимі немесе басқа жүргізу режимдері таңдалды.
- Көлік тік немесе көлбеу емес.
- Жүргізушінің есігі ашық немесе жүргізушінің орындығында қауіпсіздік белдігі шешілген.
- Капот ашық.
- Автоматты тоқтату максималды рұқсат етілген уақытқа жетті.

Автоматты қозғалтқышты тоқтату функциясын қосқыш

Қозғалтқышты автоматты түрде тоқтату және іске қосу функциясын (А) тұрту арқылы өшіруге немесе қайта қосуға болады. Қозғалтқышты автоматты түрде тоқтату/іске қосу функциясы тұтану қосылған сайын қосылады. Егер индикатор (А) жанса, жүйе қосұлы болады.

Резервтік қуат модулі

Кейбір көлік құралдарын тұтануды өшіргеннен кейін пайдалануға болады. Электр әйнек көтергіштер мен төбе люгінің жетегі, егер жабдықта болса,

тағы 10 минутқа дейін немесе есіктердің бірі ашылғанша жұмыс жасаңыз. Ақпараттық-ойын-сауық жүйесі жүргізушінің есігі ашылғанша немесе тұтану қосылғанша немесе тұтану құлпы ACC/ACCESSORY (қосалқы жабдық) күйінде болғанша 10 минут бойы жұмысын жалғастырады.

"Тұрақ" күйіне ауысу

▲ ЕСКЕРТУ

Егер АКПП селекторы соңына дейін "P" (тұрақ) күйіне орнатылмаған болса, автомобильден шығу қауіпті. Автокөлік мүмкін домалап кетуі мүмкін. Көлікті қозғалтқыш жұмыс істеп тұрған күйде қалдырмаңыз. Егер сіз қозғалтқышты өшірмеген болсаңыз, автомобиль жүре алады. Бұл адамдарға жарақат әкелуі мүмкін. Автокөліктің өздігінен қозғалуының алдын алу үшін, егер ол тегіс жерде болса да, тұрақ тежегішін қосыңыз және селекторды "P" (тұрақ) күйіне ауыстырыңыз. "Тұрақ" күйіне ауысу ⇨ 8-15.

P режиміне ауысу үшін (тұрақ):

1. Тежегіш басқысын қысып, тұрақ тежегішін қосыңыз.

Қосымша ақпарат алу үшін электр жетегі бар тұрақ тежегіші бөлімін ⇨ 8-23 қараңыз.

2. Беріліс ауыстырғышындағы түймені басып тұрып, тұтқаны алға қарай P ("Тұрақ") күйіне жылжытыңыз.
3. Оталдыруды өшіріңіз.

Жұмыс істеп тұрған қозғалтқышы бар автомобильді қалдыру

▲ ЕСКЕРТУ

Жұмыс істеп тұрған қозғалтқышы бар көліктен кету қауіпті. Қозғалтқыш қызып кетуі мүмкін. Егер АКПП селекторы соңына дейін "P" (тұрақ) күйіне орнатылмаған болса, автомобильден шығу қауіпті. Автокөлік мүмкін домалап кетуі мүмкін. Көлікті қозғалтқыш жұмыс істеп тұрған күйде қалдырмаңыз. Егер сіз қозғалтқышты өшірмеген болсаңыз, автомобиль жүре алады. Бұл адамдарға жарақат әкелуі мүмкін. Автокөліктің өздігінен қозғалуының алдын алу үшін, егер ол тегіс жерде болса да, тұрақ тежегішін қосыңыз және селекторды "P" (тұрақ) күйіне ауыстырыңыз. "Тұрақ" күйіне ауысу ⇨ 8-15 қараңыз.

Егер сізге қозғалтқышты өшірмей автокөліктен шығу қажет болса, БӨП селекторын "P" (тұрақ) орнына ауыстырыңыз және тұрақ тежегішін қосыңыз.

Түймені босатыңыз және берілістің P күйіне ("тұрақ") бекітілгенін тексеріңіз.

БАҚ селекторлық механизмін айқасып қалуы

Беріліс қорабының селекторлық механизмiнiң айқасып қалуы доңғалақтан берiлетiн моменттiң әсерiнен берiлiс қорабының бұғаттау механизмiнiң бекiткiшiне қысымның жоғарылауымен жүредi. Бұл көлiктi көлбеу жерге қойып, селекторды "P" (тұрақ) күйiне ауыстырған кезде орын алуы мүмкiн. Бұл жағдайда селекторды осы позициядан шығару қиын болады. Бұған жол бермеу үшiн алдымен тұрақ тежегiшiн қосыңыз, содан кейiн ғана АБҚ селекторын "P" (тұрақ) күйiне ауыстырыңыз.

Әрекет тәртiбi жоғарыдағы "тұрақ" күйiне ауысу бөлiмiнде сипатталады.

Егер берiлiс қорабының селекторлық механизмi әлi де болса, берiлiс қорабының бұғаттау механизмiнiң бұғатын ашу және селекторды "P" (тұрақ) позициясынан шығару үшiн көлiктi жоғары қарай итеру қажет болуы мүмкiн.

"Тұрақ" позициясынан ауысу

Селекторды "P" (тұрақ) позициясынан шығару:

1. Тежегiш басқысын қысыңыз.
2. Тұтануды қосыңыз.
3. Автоматты берiлiс селекторының тұтқасындағы түйменi басыңыз.
4. Таңдау тұтқасын жылжытыңыз.

Егер сiз селекторды P позициясынан шығарсаңыз

(Тұрақ) әлi сәтсiз:

1. Автоматты берiлiс селекторының тұтқасындағы түйменi толығымен босатыңыз.
2. Тежегiш басқысын ұстап тұрып, селектор тұтқасындағы түйменi тағы бiр рет басыңыз.
3. Таңдау тұтқасын жылжытыңыз.

Егер сiз берiлiстi ауыстырып қосу тұтқасын P (тұрақ) позициясынан жылжыту мүмкiн болмаса, жөндеу үшiн техникалық қызмет көрсету станциясына хабарласыңыз.

Тұтанғыш жабындағы тұрақ

ЕСКЕРТУ

Тұтанатын материалдардың автомобиль шығару жүйесiнiң ыстық бөлшектерiмен жанасуы олардың тұтануына әкелуi мүмкiн. Автокөлiктi тұраққа қойып, оның түбiнде қағаз, құрғақ жапырақтар немесе шөптер және басқа да жанғыш материалдар жоқ екенiне көз жеткiзiңiз.

Active Fuel Management

Бұл автокөліктің қозғалтқышы белсенді отынды басқару жүйесімен жабдықталуы мүмкін, бұл оған барлық цилиндрлерді немесе қозғалыс жағдайларына байланысты цилиндрлердің қысқартылған санын қолдана отырып жұмыс істеуге мүмкіндік береді.

Егер жоғары қуат қажет болмаса, мысалы, тұрақты жоғары жылдамдықпен жүру кезінде, жүйе аз цилиндрлерді қолдана отырып, отынның жоғары тиімділігін қамтамасыз етеді. Егер жоғары қуатқа қажеттілік туындаса, мысалы, орнынан қозғалғанда, басып озғанда немесе тас жолға кіргенде, отын барлық цилиндрлерге беріледі.

Егер автомобиль отын беруді белсенді басқару жүйесінің индикаторымен жабдықталған болса, осы индикацияны пайдалану туралы қосымша ақпарат алу үшін жүргізушінің ақпараттық орталығын (DIC) қараңыз.

Ұзақ тұрақ

Ұсынылмайды қалдыруға припаркованный автокөлігі енгізілген. Егер автомобиль қосулы қалса, оның қозғалмайтынына және желдету жеткілікті екеніне көз жеткізіңіз. "Тұрақ" күйіне ауысу ϕ 8-15 және Пайдаланылған газдар ϕ 8-17 қараңыз.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ГАЗДАР

Егер автомобиль жұмыс істеп тұрған қозғалтқышпен тоқтап қалса, қозғалтқыш біраз уақыт жұмыс істей береді. Егер отын жетіспеуіне байланысты көлбеуде тұрса, автомобиль бұрын өшіп қалуы мүмкін. Егер автомобиль жұмыс істеп тұрған кезде селектор Р (тұрақ) позициясынан шығарылса, таймер қалпына келтіріледі.

▲ ЕСКЕРТУ

Пайдаланылған газдарда түсі мен иісі жоқ көміртегі тотығы (СО) бар. Көмірқышқыл газын ингаляциялау сананың жоғалуына және тіпті өлімге әкелуі мүмкін. Пайдаланылған газдар келесі жағдайларда автомобиль салонына түсуі мүмкін:

- Жұмыс істемейтін қозғалтқышы бар Автомобиль желдеткіші нашар жерлерде (паркингтер, гараждар, туннельдер, терең қар, ол төменгі жағындағы ауа айналымын жауып тастай алады немесе шығатын құбырларды бұғаттай алады).
- Шығару жүйесінен ерекше иіс немесе дыбыс шығады.
- Шығару жүйесінде коррозия немесе зақымдану салдарынан ағып кету пайда болды.
- Автокөліктің сору жүйесі өзгертілген, бүлінген немесе дұрыс жөнделмеген.
- Автокөліктің корпусында зақымданудан немесе сатылымнан кейінгі түзетулерден толық тығыздалмаған тесіктер немесе саңылаулар бар.

Автокөліктің сору жүйесі өзгертілген, бүлінген немесе дұрыс жөнделмеген.

▲ ЕСКЕРТУ

- Көлікті тек толық түсірілген әйнектермен жүргізіңіз.
- Автокөлікті жөндеу үшін дереу қызмет көрсету станциясына хабарласыңыз.

Ешқашан қозғалтқышы бар машинаны жабық жерлерде, гараждарда немесе жақсы желдетумен жабдықталмаған бөлмелерде тоқтатпаңыз.

Бензин қозғалтқышының күйе сүзгісі

Күйе сүзгісі (барлық жиынтықтарда қарастырылмаған) бензин қозғалтқышының пайдаланылған газдарындағы күйе бөлшектерін ұстайды, осылайша олардың уыттылық деңгейін төмендетеді. Қалыпты жүргізу режимінде пайдаланылған газдың уыттылығын азайту жүйесі сіздің араласуыңызсыз күйе сүзгісін автоматты түрде тазалай алады. Белгілі бір жағдайларда, мысалы, суық қозғалтқышты төмен температурада бірнеше рет іске қосу немесе төмен жылдамдықпен қысқа қашықтыққа үнемі саяхаттау кезінде бензин қозғалтқышының күйе сүзгісін өздігінен тазарту мүмкін емес.

Жүргізуші ақпарат орталығының дисплейінде көрсетілген нұсқауларды орындаңыз. Төмендегі нұсқауларды бұзу қозғалтқыш қуатының төмендеуіне әкелуі мүмкін:

Жүргізушінің ақпараттық орталығының дисплейі хабарламаны көрсеткен кезде "Cleaning Exhaust Filter Continue Driving" (күйе сүзгісін тазалау орындалады).

Қозғалысты тоқтатпаңыз), ЖЖЕ талаптарын бұзбай, регенерация процесін аяқтау үшін 60 км/сағ кем емес жылдамдықпен қозғалысты шамамен 15 минут жалғастыру керек.

Жүргізушінің ақпараттық орталығының дисплейі хабарламаны көрсеткен кезде

"Cleaning Exhaust Filter Must Continue driving" (күйесін тазарту орны. Қозғалысты тоқтатпаңыз!) және қозғалтқыштың ақаулық сигнал бергіші жанады, ЖЖЕ талаптарын бұзбай, регенерация процесін аяқтау үшін шамамен 30 минут ішінде 60 км/сағ төмен емес жылдамдықпен қозғалысты жалғастырған жөн немесе күйе сүзгісіне қызмет көрсету үшін дилерге мүмкіндігінше тезірек жүгінген жөн.

Ақпараттық орталықтағы хабар және индикатор жүргізуші қалпына келтіру аяқталғаннан кейін немесе тұтану келесі рет қосылған кезде сөнеді.

Тұрған автомобильде жұмыс істеп тұрған

Қозғалтқышты тұраққа қойылған автомобильде қосуға болмайды.

Егер сіз қозғалтқышты өшірмей автокөліктен кетуіңіз керек болса, оның өздігінен қозғалу мүмкіндігін болдырмау үшін барлық қажетті шараларды қолданыңыз. "Тұрақ" қалпына ауысу ⇨ 8-15 Пайдаланылған газдар ⇨ 8-17 қараңыз.

АВТОМАТТЫ БЕРІЛІС ҚОРАБЫ

P: Бұл позицияда алдыңғы дөңгелектер құлыпталады. Қозғалтқышты іске қосқан кезде селекторды P (тұрақ) күйіне орнатыңыз, өйткені бұл жағдайда автомобиль кездейсоқ қол тигізе алмайды.

▲ ЕСКЕРТУ

Егер АКПП селекторы соңына дейін "Р" (тұрақ) күйіне орнатылмаған болса, автомобильден шығу қауіпті. Автокөлік мүмкін домалап кетуі мүмкін. Көлікті қозғалтқыш жұмыс істеп тұрған күйде қалдырмаңыз. Егер сіз қозғалтқышты өшірмеген болсаңыз, автомобиль жүре алады. Бұл адамдарға жарақат әкелуі мүмкін. Автокөліктің өздігінен қозғалуының алдын алу үшін, егер ол тегіс жерде болса да, тұрақ тежегішін қосыңыз және селекторды "Р" (тұрақ) күйіне ауыстырыңыз. "Тұрақ" күйіне ауысу ⇨ 8-15 қараңыз.

Сіздің көлігіңіз автоматты беріліс қорабын ауыстырып қосуды бұғаттауды басқару жүйесімен жабдықталған. Тұтану қосылған кезде берілісті ауыстырып қосу тұтқасын Р (тұрақ) күйінен шығармас бұрын, әдеттегі тежегішті толығымен қосу керек, содан кейін берілісті ауыстырып қосу тұтқасындағы түймені басыңыз. Егер сіз Р (тұрақ) қалпынан ауыса алмасаңыз, селектор тұтқасындағы қысымды босатыңыз және оны Р (тұрақ) қалпына дейін жылжытыңыз,

бұл жағдайда тежегіш басқысын басулы болуы керек. Осыдан кейін селектор тұтқасындағы түймені басып, селекторды берілістердің біріне салыңыз.

"Тұрақ" күйіне ауысу ⇨ 8-15 қараңыз

R: Бұл берілісті артқы қозғалыс үшін пайдаланыңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Алға жылжу кезінде "R" күйіне ауысу (артқы жүріс) беріліс қорабына зақым келтіруі мүмкін.

Бұл жағдайда жөндеу кепілдікті болып табылмайды. Селекторды "R" күйіне (артқы жүріс) тек автомобиль толық тоқтағаннан кейін ғана аударуға болады.

Қарда, мұзда немесе құмда тұрып қалған автомобильді алып тастау туралы нұсқауларды қараңыз: Егер автомобиль тұрып қалса: ⇨ 8-10.

N: Селектордың бұл күйінде қозғалтқыш пен доңғалақтар бөлінеді.

Қозғалтқышты қазірдің өзінде қозғалатын автомобильде қайта іске қосу үшін тек N (бейтарап) позицияны орнату керек.

▲ ЕСКЕРТУ

Қозғалтқыш жоғары жылдамдықта жұмыс істеген кезде алдыңғы немесе артқы берілістерді қосу қауіпті. Егер сіз тежегіш басқысын ұстамасаңыз, көлік кенеттен жоғары жылдамдықпен жүре бастауы мүмкін. Сіз басқаруды жоғалтып, адамдарды қағып немесе кедергіге түсіп қалуыңыз мүмкін. Егер қозғалтқыш жоғары жылдамдықта жұмыс істесе, алдыңғы немесе артқы берілістерді қоспаңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Қозғалтқыш жоғары жылдамдықта жұмыс істеген кезде селекторды "Р" (тұрақ) немесе "N" (бейтарап беріліс) позициясынан шығару беріліс қорабының бұзылуына әкелуі мүмкін. Бұл жағдайда жөндеу кепілдікті болып табылмайды.

Ауыстыруды орындаған кезде қозғалтқыштың айналу жиілігі тым жоғары емес екеніне көз жеткізіңіз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Автоматты беріліс сұйықтығы тым ыстық болған жағдайда, дисплейде беріліс қорабының тым жоғары температурасы туралы хабарлама пайда болуы мүмкін. Бұл жағдайда қозғалыс автокөлікке зақым келтіруі мүмкін. Автоматты беріліс қорабының сұйықтығын салқындату үшін қозғалтқышты тоқтап, жұмыс істемей тұрыңыз. Бұл хабарлама автоматты беріліс қорабының сұйықтығы жеткілікті деңгейге дейін салқындаған кезде жоғалады.

D: Бұл позиция алға жылжу үшін қолданылады. Егер өту үшін көп қуат қажет болса, үдеткіш басқысын қысыңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Егер беріліс автомобильде ауыспаса, беріліс қорабының бұзылуы мүмкін. Дереву техникалық қызмет көрсету станциясына хабарласыңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Дөңгелектерді сырғыту немесе көліктерді бір жерде бір үдеткіш басқысының көмегімен ұстап тұру беріліс қорабының істен шығуына әкелуі мүмкін. Бұл жағдайда жөндеу кепілдікті болып табылмайды. Егер көлік кептеліп қалса, тартпаңыз. Көлбеуде тоқтағаннан кейін, көлікті сырғып кетуден сақтау үшін тежегішті қолданыңыз.

L: Бұл қалып жүргізушіге беріліс ауқымын таңдауға мүмкіндік береді. Қол режимі ⇨ 8-20 қараңыз.

Жұмыс режимдері

Беріліс қорабы динамикалық өнімділікті жақсарту үшін әдеттегіден гөрі төмен берілісте жұмыс істей алады.

Қозғалтқыштың жылдамдығы жоғары болуы мүмкін, нәтижесінде шу келесі жағдайларда жоғарылауы мүмкін:

- Еңіс бойынша жоғары жылжу кезінде
- Еңіс бойынша төмен түскен кезде
- Жоғары ауа температурасы немесе жоғары биіктікте қозғалу кезінде

Қол режимі

Беріліс диапазонын электрондық таңдау режимі (ERS)

Қолмен және RS режимінде сіз беріліс ауқымын өзіңіз таңдай аласыз. Көліктің максималды берілісі мен жылдамдығын шектеу үшін бұл режимді көлбеу немесе тіркеме тартылған кезде қолданыңыз. Жүргізушінің ақпарат орталығындағы (DIC) беріліс индикаторында L әрпінің жанында қол режимінде қол жетімді ең жоғары берілісті және қол режимі таңдалған қозғалыс жағдайларын көрсететін сан көрсетіледі.

Бұл режимді қосу үшін:

1. БАҚ селекторының тұтқасын L (Қолмен) күйіне жылжытыңыз.

АВТОМОБИЛЬДІ БАСҚАРУ ЖҮЙЕЛЕРІ

Жетек түрі

Автокөлік толық жетек жүйесімен жабдықталған.

Тұрақты толық жетек жүйесі

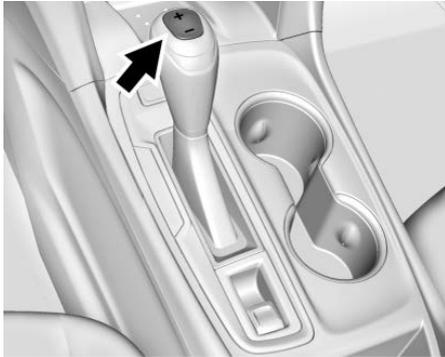
Бұл функциясы бар автокөліктер толық жетек режимінде (AWD) жұмыс істей алады. Толық жетек жүйесі барлық төрт доңғалаққа қуат береді, оны ұстап тұруды жақсарту үшін реттейді.

Толық жетек жүйесін іске қосу үшін орталық консольдегі AWD түймесін басыңыз. AWD лампасы жүйені қосқан кезде қысқа уақытқа жанып, содан кейін үнемі жанады, бұл төрт доңғалақты дискінің белсенді екенін көрсетеді. Жүйені өшіру үшін түймесін қайтадан басыңыз.

Егер жүйе өшіп, сөніп қалса, лампа қысқа жыпылықтайды.

AWD режимі келесі тұтану циклына дейін сақталады.

Екі доңғалақты жетек режимінде тек автокөліктің алдыңғы дөңгелектері жетекші болып табылады; бұл режим отын шығыны жағынан үнемді болуы мүмкін. Егер қандай да бір уақытша себептермен толық жетек жүйесі өшірілсе, экранда өшіру туралы хабарлама пайда болады. Көлік екі доңғалақты жетек режимінде қозғалысын жалғастырады.

2. Қол жетімді беріліс ауқымын арттыру немесе азайту үшін "+" / "-" түймелеріндегі беріліс қорабын таңдау тұтқасын басыңыз.

L (қол режиміне) ауысу кезінде беріліс қорабы алдын-ала берілген төменгі беріліс диапазонына ауысады. Бұл диапазонға қол жетімді ең жоғары беріліс жүргізушінің ақпараттық орталығындағы L әрпінің жанында көрсетіледі.

Толығырақ Жүргізуші туралы ақпарат орталығы (DIC) Φ 4-20 қараңыз. Төмендегі барлық берілістерді таңдау үшін қол жетімді. Мысалы, егер "L" әрпінің жанында "4" (төртінші беріліс) саны көрсетілсе, автомобиль 1-ші және 4-ші берілістер арасында автоматты түрде ауысады. 5-ші беріліске ауысу үшін + түймесін басыңыз немесе D-ге ауысыңыз.

L режимінде (қол режимі), егер қозғалтқыштың жылдамдығы тым жоғары болса, төменгі беріліс диапазонына өту бұғатталады. Егер автокөліктің жылдамдығы көзделген уақыт кезеңі ішінде төмендемесе, төмендетілген берілістер диапазонына ауысу орындалмайды. Көліктің жылдамдығын азайтыңыз, содан кейін қажетті беріліске ауысу үшін "-" (минус) түймесін басыңыз. ERS режимінде круиздік бақылауды қалдануға болады.

Ақаулық

КПП бұзылған жағдайда автомобиль хабарлама береді.

Беріліс қорабы кептеліп, берілісті ауыстыру мүмкін емес.

Ақаулықты іздеу және жою үшін ТҚС-ға хабарласыңыз.

ТЕЖЕГІШ ЖҮЙЕ

Мүмкін себептері:

- Автокөліктегі ықшам қосалқы доңғалақ.
- Толық жетек жүйесінің қызып кетуі.
- Доңғалақтың жылдамдығы немесе автокөліктің жылдамдығы туралы сигналдың болмауы.
- Көліктің электрондық жүйесіндегі кейбір басқа бұзушылықтар.

Шағын қосалқы доңғалақ толық өлшемге ауыстырылған кезде, дифференциалды сұйықтық салқындаған кезде немесе жоғарыда аталған бұзушылықтар жоғалған кезде және ескерту хабары қалпына келтірілген кезде хабарлама жоғалады.

Ескерту хабарламасын қолмен қалпына келтіру үшін тұтануды 30 секундқа өшіріп, қайтадан қосыңыз. Егер хабарлама жойылмаса, ТҚС-ға хабарласыңыз.

Тежегіш электр күшейткіші

Электр тежегіші бар автомобильдерде қалыпты жағдайда тежегіш басқысын басқан кезде тежегіш жүйесінің гидравликалық тізбектері электронды түрде басқарылады. Жүйе стандартты тексерулерді орындайды және автомобиль қозғалтқышын өшіргеннен кейін бірнеше минуттан кейін өшеді. Бұл уақытта шу естілуі мүмкін. Егер сіз осы тексерулердің уақытында тежегіш басқысын бассаңыз немесе тежегіш электр күшейткіші өшірілген болса, тежегіш басқысын басу күші мен соққысының айтарлықтай өзгеруін сезінуге болады. Бұл мінез-құлық қалыпты.

Бұғатталуға қарсы тежеудің жүйесі (ABS)

Бұғатқа қарсы тежеу жүйесі (ABS) доңғалақтардың тартылуын болдырмауға және күрт тежеу кезінде автокөліктің бағам тұрақтылығын сақтауға мүмкіндік береді.

Қозғалыс бірінші басталғаннан кейін ABS жүйесі тексеріледі. Оны орындау кезінде электр қозғалтқышының қысқа мерзімді дыбыстары немесе шертулер естілуі мүмкін, сонымен қатар сіз тежегіш басқысының сіздің қатысуыңызсыз аздап құлап жатқанын сезе аласыз. Бұл мінез-құлық қалыпты.

Егер ABS жүйесінде ақаулық анықталса, бақылау лампасы қосылады. Тежегіштердің бұғаттауға қарсы жүйесінің сигнал бергіші (ABS) ↻ 4-15 қараңыз.

ABS жүйесі аяқты тежегіш басқысына қоюға кететін уақытты азайтпайды. Оның болуы әрдайым тежеу жолын қысқарта бермейді. Алда келе жатқан автомобильге дейін қашықтық жеткіліксіз болған кезде, Егер бұл көлік кенеттен тоқтап қалса, тежегіш басқысын басуға уақыт болмайды. Әрдайым ABS жүйесімен жабдықталған болса да, көлікті уақытында тоқтатуға мүмкіндік беретін қашықтықты сақтаңыз.

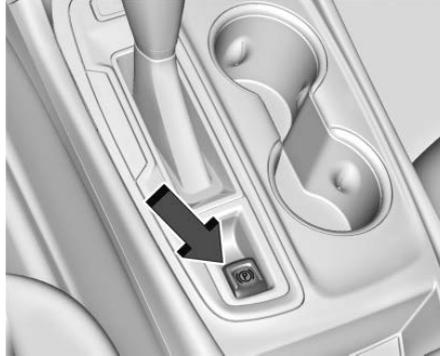
ABS қолдану

Тежегіш басқысын бірнеше рет қыспаңыз немесе босатпаңыз. Тек басыңыз және тежегіш басқысын босатпаңыз. ABS жұмысының дыбысы немесе басқыны бұрау - қалыпты жағдай.

Апаттық тежеу

ABS жүйесі бір уақытта тежеуге және руль дөңгелегінің көмегімен автокөліктің бағытын өзгертуге мүмкіндік береді. Сыни жағдайларда қозғалыс траекториясын өзгерту әрекеті көбінесе ең тиімді тежеуге қарағанда тиімдірек болады.

Электр жетегі бар тұрақ тежегіші

электрмеханикалық тұрақ тежегіші (EPB) тұтану өшірулі болса да мүмкін. Аккумулятор батареясының заряды таусылмас үшін электрмеханикалық тұрақ тежегішін қозғалтқыш жұмыс істемей тұрған кезде бірнеше рет қоспаңыз.

Жүйе электрлік (P) тұрақ тежегішінің индикаторымен және (P) сервистік тұрақ тежегішінің индикаторымен жабдықталған. Электр жетегі бар тұрақ тежегішінің сигнал бергіші 4-15 және Электр жетегі бар қызметтік тұрақ тежегішінің индикаторы 4-15 қараңыз. Сондай-ақ, жүйеде жүргізушінің ақпараттық орталығына (DIC) шығарылатын тұрақ тежегішінің күйіне байланысты

хабарламалар қарастырылған. Борт желісінде кернеу жеткіліксіз болған жағдайда электрмеханикалық тұрақ тежегішін қосу немесе өшіру мүмкін болмайды. Көліктен шықпас бұрын, тұрақ тежегішінің қосылғанына көз жеткізу үшін (P) индикатор жанып тұрғанын тексеріңіз.

Электрмеханикалық тұрақ тежегішін қосу

Электрмеханикалық тұрақ тежегішін қосу үшін:

1. Көлікті толығымен тоқтатыңыз.
2. Қысқа уақыт ішінде қосқышты өзіңізге сырғытыңыз.

Индикатор (P) жыпылықтай бастайды, содан кейін электрмеханикалық тұрақ тежегіші толығымен қосылғаннан кейін үнемі жанып тұрады. Егер индикатор (P) үнемі жыпылықтаса, онда тұрақ тежегіші толық қосылмайды немесе электрмеханикалық тұрақ тежегіші ақаулы.

Хабарлама жүргізушінің ақпараттық орталығының дисплейінде көрсетіледі. электрмеханикалық тұрақ тежегішін босатыңыз және оны қайта қосып көріңіз.

Егер индикатор жанбаса немесе жыпылықтай берсе, ТЖО-ға хабарласыңыз. Егер индикатор (P) үнемі жыпылықтаса, автомобильді пайдалануға тыйым салынады.

Техникалық қызмет көрсету станциясына хабарласыңыз. Электр жетегі бар тұрақ тежегішінің сигнал бергіші 4-15 қараңыз.

Егер лампа жанса, электрмеханикалық тұрақ тежегішінің ауыстырып қосқышын сырғытыңыз.

Индикатор тұрақты жарықпен жанғанша, ажыратқыш пернесін созылған күйде ұстап тұрыңыз. Егер индикатор қосулы болып қалса, ТҚС-ға жүгініңіз.

Қозғалыс кезінде электромагниттік тұрақ тежегіші қосылған кезде, ажыратқыш өздігінен созылып жатқанда, автомобиль жылдамдықты төмендетеді. Егер сіз ажыратқышты көлік толық тоқтағанша ұстасаңыз, электрмеханикалық тұрақ тежегіші қосулы күйінде қалады.

электрмеханикалық тұрақ тежегіші тік беткейде Р (тұрақ) ауысқан кезде автоматты түрде қосылады. электрмеханикалық тұрақ тежегіші берілісті ауыстырып қосқыш Р (тұрақ) позициясынан шығарылғаннан кейін өшеді және автомобиль үдеумен қозғала бастайды.

Егер электрмеханикалық тұрақ тежегішін қосу мүмкін болмаса, оның өздігінен сырғып кетуіне жол бермеу үшін автокөліктің артқы дөңгелектерін бұғаттау керек.

Электрмеханикалық тұрақ тежегішін өшіру

Электрмеханикалық тұрақ тежегішін босату үшін:

1. Тұтануды қосыңыз немесе оны ACC / ACCESSORY (КӨМЕКШІ ҚҰРАЛ-ЖАБДЫҚТАР) күйіне ауыстырыңыз.
2. Тежегіш басқыны қысыңыз және ұстаңыз.
3. электрмеханикалық тұрақ тежегішінің қосқышын қысқаша басыңыз.

Егер индикатор сөніп қалса, электрмеханикалық тұрақ тежегіші босатылады.

Егер индикатор жанса, электрмеханикалық тұрақ тежегішін басу және ұстап тұру арқылы электрмеханикалық тұрақ тежегішін босатыңыз. Индикатор сөнгенше ажыратқыш пернесін созылған күйде ұстап тұрыңыз.

Егер тежегішті босату әрекетінен кейін индикаторлардың кез-келгені жанса, техникалық қызмет көрсету станциясына хабарласыңыз.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Тұрақ тежегіші қосылған қозғалыс тежеу жүйесінің қызып кетуіне және оның бөлшектерінің мерзімінен бұрын тозуына немесе зақымдалуына әкелуі мүмкін. Орнынан қозғалмас бұрын, тұрақ тежегішінің толық ажыратылғанына және тежегіш жүйесінің ақаулық сигнал бергішінің жанбағанына көз жеткізіңіз.

Электрмеханикалық тұрақ тежегішін автоматты түрде өшіру

Егер электрмеханикалық тұрақ тежегіші қосылған болса, орнынан қатты тигізбеңіз. Бұл тежегіш төсемдердің қызмет ету мерзімін ұзартуға көмектеседі.

Электрмеханикалық тұрақ тежегіші қозғалтқыш жұмыс істеп тұрған кезде автоматты түрде өшеді, беріліс қорабы беріліске ауысады және жүргізуші үдеткіш басқысын басу арқылы қол тигізуге тырысады.

Төтенше тежеуді жеңілдету жүйесі

Төтенше тежеу күшейткіші апаттық жағдайда жүргізуші тежегіш басқыны тым қатты қысқанда анықтай алады. Бұл жағдайда

егер жүргізуші қолданған күш жеткіліксіз болса, ABS жүйесін іске қосу үшін тежегіш механизмдерінің жетек тізбегінде қосымша күш пайда болады. Бұл жағдайда аздап шу, тежегіш басқының пульсациясы және (немесе) оның өздігінен қозғалуы мүмкін. Жол жағдайы талап еткендей тежегіш басқысын басуды жалғастырыңыз. Жедел тежеу күшейткіші тежегіш басқышы босатылған кезде ажыратылады.

Көтерілгенде қозғалысты бастауды жеңілдету жүйесі (HSA)

Автокөлік көтерілудің басталуын жеңілдету жүйесімен (HSA) жабдықталған, бұл автомобиль жеткілікті тік беткейде тоқтаған кезде пайдалы болуы мүмкін. Бұл жүйе автокөліктің алға немесе артқа жылжуына жол бермейді. HSA жүйесі көлбеуде толық тоқтағаннан кейін автоматты түрде қосылады. Тежегіш басқысы жүргізушісінің босатылу сәті мен көлбеу қозғалыс пен үдеудің басталу сәті арасындағы өтпелі кезең ішінде HSA жүйесі көліктің сырғып кетуіне жол бермеу үшін тежегіштердегі қысымды қолдайды. Ауыспалы кезеңде үдеткіш басқысын басқанда тежегіштер автоматты түрде босатылады. Егер алға жылжу берілісі қосылса және көлік көлбеу төмен бағытталған болса

немесе ол көлбеу жоғары бағытталған болса және кері беріліс қосулы болса, жүйе қосылмайды.

Өрде қозғалыстың басталуын жеңілдету жүйесінің арттырылған кідірісі

Көтерілу кезінде қозғалыстың басталуын жеңілдету жүйесінің кідірісінің ішкі мәзірін таңдау дисплейде қозғалыстың басталуын жеңілдету жүйесінің кідіріс уақытын таңдауға мүмкіндік береді. ақпараттық ойын-сауық жүйелер. Жеке баптауларды сақтау ↵ 4-23 қараңыз.

Егер стандартты кідіріс таңдалса, тежегіш басқысын босатқаннан кейін көлік шамамен 3 секунд тұрақты болып қалады. Егер ұзартылған кідіріс таңдалса, автомобиль тежегіш басқысын босатқаннан кейін шамамен 5 минут бойы қозғалыссыз қалады. Екі жағдайда да, ұстап тұру функциясын үдеткіш басқысын басып, оны орнынан қозғауға тырысу арқылы өшіруге болады. Реттеу мәзірінде стандартты кідіріс таңдалған кезде, Егер тежегіш басқысы босатылғаннан кейін жүргізушінің есігі ашылмаса немесе жүргізушінің қауіпсіздік белдігі ашылмаса, Көлік 3 секунд бойы қозғалыссыз қалады. Ұзартылған кідіріс

таңдалған кезде, егер тежегіш басқысы босатылғаннан кейін жүргізушінің есігі ашылмаса және жүргізушінің қауіпсіздік белдігі ашылмаса, Көлік 5 минут бойы қозғалыссыз қалады. Электрмеханикалық тұрақ тежегіші, егер жүйе жұмыс істеп тұрған кезде, қауіпсіздік белдігін ашуға немесе жүргізушінің есігін ашуға тырысса, сондай-ақ көтеру кезінде қозғалыс басталуын жеңілдету жүйесінің кідірісі 5 минуттан астам уақытқа созылса, автоматты түрде іске қосылады. автокөліктің қозғалысына жол бермейді.

Рекуперативті тежеу

Рекуперативті тежеу қозғалатын көліктен энергияның бір бөлігін алып, оны электр энергиясына айналдырады. Бұл энергия одан әрі автокөліктің отын тиімділігін арттыруға ықпал ететін аралық кернеудің аккумулятор жүйесінде сақталады. Жүйе әрбір газ басқысын босатқанда іске қосылады және тежегіш басқысын басқанда жинақталатын энергия мөлшерін арттырады.

АСПАНЫҢ ҚАТТЫЛЫҒЫН РЕТТЕУ ЖҮЙЕСІ

Тартым күшін басқару жүйесі / Электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесі

Жүйенің жұмысы

Көлік TCS тартым күшін басқару жүйесімен және StabiliTrak/ESC электронды динамикалық тұрақтандыру жүйесімен жабдықталған. Бұл жүйелер доңғалақтардың тайып кетуін шектеуге көмектеседі және жүргізушіге, ең алдымен, тайғақ жолда басқаруды қолдау ретінде қызмет етеді.

Тартым күшін басқару жүйесі, егер ол қандай да бір жетекші доңғалақтардың тартылып жатқанын немесе іліністі жоғалта бастағанын анықтаса ғана іске қосылады. Бұл кезде TCS сырғанайтын доңғалақтарға тежегіштерді қосады және доңғалақтардың сырғып кетуін шектеу үшін қозғалтқыштың қуатын азайтады.

Stabili trak / ESC автомобиль жүргізуші белгілеген қозғалыс траекториясы мен автокөліктің нақты қозғалыс бағыты арасындағы айырмашылықты анықтаған кезде іске қосылады. StabiliTrak / ESC автокөліктің белгілі бір доңғалақтарының тежегіштеріне тежегіш қысымын жүргізушіге автомобильді берілген траекторияда ұстап тұруға көмек ретінде таңдайды.

Кейбір жағдайларда, егер круиздік бақылау қолданылса және TCS немесе STABILITRAK/ESC жүйесі

доңғалақтардың сырғанауын шектей бастаса, круиздік бақылау өшірілуі мүмкін. Круиздік бақылауды жол жағдайлары мүмкіндік берсе, қайта қосуға болады.

Екі жүйе де, егер олар іске қосылса, автомобиль іске қосылып, қозғала бастағаннан кейін бір уақытта қосылады. Жүйелер жұмыс кезінде немесе диагностикалық тексерулер кезінде естілуі немесе сезілуі мүмкін. Бұл қалыпты жағдай және автокөліктің ақауларын көрсетпейді. Қалыпты қозғалыс жағдайында екі жүйені де қосу ұсынылады, бірақ егер автомобиль құмға, кірге, мұзға немесе қарға жабысып қалса, тартым күшін бақылауды өшіру қажет болуы мүмкін. Егер автомобиль тұрып қалса 8-10-және сол бөлімдегі "Жүйелерді қосу және өшіру" тармағын қараңыз.

Екі жүйенің индикаторы құрылғылардың үйлесімінде. Осы индикатор:

- Тартым күшін басқару жүйесі доңғалақтардың сырғуын шектеген кезде жыпылықтайды.
- StabiliTrak / ESC жүйесі іске қосылған кезде жыпылықтайды.
- Егер жүйелердің бірі жұмыс істемесе, қосылады және қосылады.

Егер жүйелердің біреуі қосылмаса немесе іске қосылмаса, жүргізушінің ақпарат орталығында тиісті хабарлама көрсетіледі, жүйе белсенді емес екенін және көлік жүргізу кезінде жүргізушіге көмектеспейтінін көрсететін индикатор қосылады және қосулы күйінде қалады. Көлік жүргізу үшін қауіпсіз, бірақ жүру тәсілін сәйкесінше реттеу керек.

Егер қосылса және қосылса:

1. Көлікті тоқтатыңыз.
2. Қозғалтқышты өшіріп, 15 секунд күтіңіз.
3. Қозғалтқышты іске қосыңыз. Көлікпен жүріңіз.

Егер қосылып, қосулы болса, автомобиль бұл мәселені диагностикалау үшін көп уақыт алуы мүмкін. Егер бұл жағдай жойылмаса, көмек алу үшін дилерге хабарласыңыз.

Жүйелерді қосу және өшіру

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Егер TCS жүйесі өшірулі болса, онда тежегіш басқысын бірнеше рет баспаңыз немесе күрт үдеу жасамаңыз. Бұл автокөліктің берілуіне зиян келтіруі мүмкін.

56 км/сағ және одан жоғары жылдамдықта мұндай автоматты қосу және ажырату әрекет етпейді. Төменде көрсетілгендей, TCS және STABILITRAK/ESC жүйелерін жүргізуші ақпарат орталығының басқару органдарымен қосуға және өшіруге болады:

◁немесе▷түймелерінің көмегімен Баптаулар қолданбасына өтіңіз.

Баптаулар мәзіріне өту үшін ▽ нұқыңыз.

"Тартым күші және тұрақтылық" бетін таңдау үшін ✓ нұқыңыз, содан кейін мәзірге өту үшін ✓ басыңыз. △ және ▽ түймелердің көмегімен Тартым күшін (TCS) немесе

Тұрақтылықты (StabiliTrak/ESC) таңдаңыз. TCS өшіру үшін TCS Өшірулі таңдаңыз, содан кейін ✓ түймесін басыңыз.

DIC экранындағы TCS белгішесі күйді қосу-өшіру күйіне өзгертеді және құрылғылардың тіркесімінде индикаторы жанады.

TCS-ті қайта қосу үшін TCS Қосу таңдаңыз таңдаңыз және ✓ нұқыңыз.

DIC экранындағы TCS белгішесі күйді өшіруден қосулы күйге өзгертеді және индикаторы құрылғылар комбинациясында өшеді. StabiliTrak/ESC өшірулі болса, TCS қосу мүмкін емес.

StabiliTrak/ESC өшіру үшін таңдаңыз тұрақтандыру түймесін ✓ басыңыз. Содан кейін таңдаңыз тұрақтандыру өшіру және ✓ нұқыңыз.

DIC экранындағы StabiliTrak/ESC белгішесі күйді қосу-өшіру күйіне өзгертеді. Егер StabiliTrak/ESC өшірілген кезде TCS қосулы болса, екі жүйе де өшіп, және белгішелері жанады.

StabiliTrak/ESC қайта қосу үшін тұрақтандыру тармағын таңдап, ✓ нұқыңыз. Содан кейін таңдаңыз тұрақтандыру қосулы және ✓ нұқыңыз.

DIC экранындағы StabiliTrak/ESC белгішесі күйді қосу-өшіру күйіне өзгертеді. Егер StabiliTrak/ESC өшірілген кезде TCS қосулы болса, екі жүйе де өшіп, және белгішелері жанады.

StabiliTrak/ESC қайта қосу үшін тұрақтандыру тармағын таңдап, ✓ нұқыңыз. Содан кейін таңдаңыз тұрақтандыру қосулы және ✓ нұқыңыз.

DIC экранындағы StabiliTrak/ESC белгішесі күйді қосу-өшіру күйіне өзгертеді. Егер StabiliTrak/ESC өшірілген кезде TCS қосулы болса, екі жүйе де өшіп, және белгішелері жанады.

StabiliTrak/ESC қайта қосу үшін тұрақтандыру тармағын таңдап, ✓ нұқыңыз. Содан кейін таңдаңыз тұрақтандыру қосулы және ✓ нұқыңыз.

DIC экранындағы StabiliTrak/ESC белгішесі күйді қосу-өшіру күйіне өзгертеді. Егер StabiliTrak/ESC өшірілген кезде TCS қосулы болса, екі жүйе де өшіп, және белгішелері жанады.

StabiliTrak/ESC қайта қосу үшін тұрақтандыру тармағын таңдап, ✓ нұқыңыз. Содан кейін таңдаңыз тұрақтандыру қосулы және ✓ нұқыңыз.

DIC экранындағы StabiliTrak/ESC белгішесі өшіруден өзгереді. қосулы және құрылғылар комбинациясындағы белгішесі сенеді.

StabiliTrak/ESC және TCS жүйелерін қосу үшін TCS қосу пәрменін таңдап, ✓ нұқыңыз. DIC экранындағы STABILITRAK/ESC және TCS белгішелері Өшірілгеннен Қосулы күйге ауысады, ал аспаптар комбинациясындағы мен белгішелері өшеді.

Қосымша қосалқы жабдықты орнату автокөліктің жұмысына әсер етуі мүмкін. Автокөліктің қосымша жабдықтары мен модификациялары φ 9-2 қараңыз.

DIC экранындағы StabiliTrak/ESC белгішесі күйді қосу-өшіру күйіне өзгертеді. Егер StabiliTrak/ESC өшірілген кезде TCS қосулы болса, екі жүйе де өшіп, және белгішелері жанады.

StabiliTrak/ESC қайта қосу үшін тұрақтандыру тармағын таңдап, ✓ нұқыңыз. Содан кейін таңдаңыз тұрақтандыру қосулы және ✓ нұқыңыз.

DIC экранындағы StabiliTrak/ESC белгішесі күйді қосу-өшіру күйіне өзгертеді. Егер StabiliTrak/ESC өшірілген кезде TCS қосулы болса, екі жүйе де өшіп, және белгішелері жанады.

StabiliTrak/ESC қайта қосу үшін тұрақтандыру тармағын таңдап, ✓ нұқыңыз. Содан кейін таңдаңыз тұрақтандыру қосулы және ✓ нұқыңыз.

DIC экранындағы StabiliTrak/ESC белгішесі күйді қосу-өшіру күйіне өзгертеді. Егер StabiliTrak/ESC өшірілген кезде TCS қосулы болса, екі жүйе де өшіп, және белгішелері жанады.

StabiliTrak/ESC қайта қосу үшін тұрақтандыру тармағын таңдап, ✓ нұқыңыз. Содан кейін таңдаңыз тұрақтандыру қосулы және ✓ нұқыңыз.

DIC экранындағы StabiliTrak/ESC белгішесі күйді қосу-өшіру күйіне өзгертеді. Егер StabiliTrak/ESC өшірілген кезде TCS қосулы болса, екі жүйе де өшіп, және белгішелері жанады.

StabiliTrak/ESC қайта қосу үшін тұрақтандыру тармағын таңдап, ✓ нұқыңыз. Содан кейін таңдаңыз тұрақтандыру қосулы және ✓ нұқыңыз.

DIC экранындағы StabiliTrak/ESC белгішесі күйді қосу-өшіру күйіне өзгертеді. Егер StabiliTrak/ESC өшірілген кезде TCS қосулы болса, екі жүйе де өшіп, және белгішелері жанады.

StabiliTrak/ESC қайта қосу үшін тұрақтандыру тармағын таңдап, ✓ нұқыңыз. Содан кейін таңдаңыз тұрақтандыру қосулы және ✓ нұқыңыз.

DIC экранындағы StabiliTrak/ESC белгішесі күйді қосу-өшіру күйіне өзгертеді. Егер StabiliTrak/ESC өшірілген кезде TCS қосулы болса, екі жүйе де өшіп, және белгішелері жанады.

StabiliTrak/ESC қайта қосу үшін тұрақтандыру тармағын таңдап, ✓ нұқыңыз. Содан кейін таңдаңыз тұрақтандыру қосулы және ✓ нұқыңыз.

DIC экранындағы StabiliTrak/ESC белгішесі күйді қосу-өшіру күйіне өзгертеді. Егер StabiliTrak/ESC өшірілген кезде TCS қосулы болса, екі жүйе де өшіп, және белгішелері жанады.

StabiliTrak/ESC қайта қосу үшін тұрақтандыру тармағын таңдап, ✓ нұқыңыз. Содан кейін таңдаңыз тұрақтандыру қосулы және ✓ нұқыңыз.

КРУИЗДІК БАҚЫЛАУ

HDC жүйесі қосылған кезде HDC индикаторы құрылғылардың үйлесімінде жанады.

HDC 10% немесе одан да көп көлбеу кезінде автокөліктің жылдамдығын 3-тен 22 км/сағ (2-ден 14 мильге дейін) ұстап тұра алады. HDC жүйесінің жыпылықтайтын индикаторы жүйенің автокөліктің жылдамдығын сақтау үшін белсенді тежелуді қолданатынын көрсетеді.

HDC жүйесі іске қосылған кезде бастапқы HDC жылдамдығы ағымдағы жылдамдыққа тең болады. Оны руль дөңгелегіндегі +RES немесе -SET немесе газ басқысын немесе тежегіш басқысын басу арқылы көбейтуге немесе азайтуға болады.

Осылайша реттелген жылдамдық жаңа белгіленген жылдамдыққа айналады.

HDC жүйесі 22-ден 60 км/сағ (14-тен 37 мильге дейін) жылдамдықта қалады; дегенмен, осы диапазонда көлік құралының жылдамдығын орнату немесе сақтау мүмкін емес. Ол көлік құралының жылдамдығы 80 км/сағ (50 миль) немесе 60 км/сағ (37 миль) 30 секунд немесе одан жоғары болған кезде автоматты түрде өшеді. HDC-ді қайтадан қосу үшін қайтадан басыңыз.

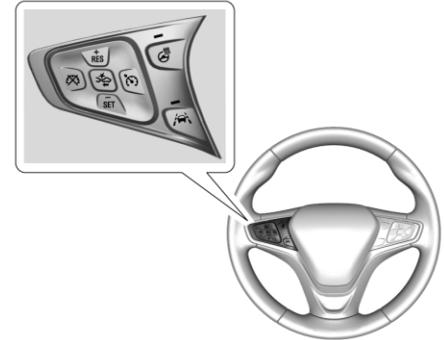
Крузидік бақылау жүйесі үдеткіш басқысын пайдаланбай 40 км/сағ және одан жоғары жылдамдықты ұстап тұруға мүмкіндік береді.

ЕСКЕРТУ

Егер сіз көлікті тұрақты жылдамдықпен сенімді басқара алмасаңыз, крузидік бақылауды пайдалану қауіпті болуы мүмкін. Орамалы жолда және тығыз көлік ағынында крузидік бақылауды қосуға болмайды.

Крузидік бақылауды пайдалану тайғақ жолда қауіпті болуы мүмкін. Бұл жағдайда доңғалақтардың ілінісуінің күрт өзгеруі доңғалақтардың сырғып кетуіне және басқарудың жоғалуына әкелуі мүмкін. Тайғақ беткейде крузидік бақылауды қолданбаңыз.

Тартым күшін басқару жүйесі (TCS) немесе StabiliTrak/электронды динамикалық тұрақтандыру жүйесі (ESC) крузидік бақылау жұмысына араласып, доңғалақтардың сырғып кетуіне жол бермейді. Бұл жағдайда крузидік бақылау автоматты түрде өшеді. Тартым күшін басқару жүйесі / динамикалық тұрақтандырудың электрондық жүйесі ϕ 8-26 қараңыз. TCS немесе StabiliTrak/ESC өшірілген кезде крузидік бақылау өшіріледі. Тежегіш басқысын басқанда крузидік бақылау автоматты түрде өшеді.

: Бұл пернені басу крузидік бақылау жүйесін қосады және өшіреді. Крузидік бақылауды қосу кезінде аспаптар комбинациясында ақ индикатор жанады.

: Сақталған жылдамдық мөнін жадтан шығармай крузидік бақылауды өшіру үшін осы пернені басыңыз.

+RES: Егер жадта сақталған жылдамдық мөні болса, жадтан осы жылдамдық мөнін шығару үшін пернені қысқа басыңыз; жылдамдықты арттыру үшін осы пернені басып тұрыңыз. Егер крузидік бақылау іске қосылған болса, көліктің жылдамдығын арттыру үшін қолданыңыз.

-SET: Ағымдағы жылдамдықты бағдарламалау және крузидік бақылауды іске

қосу үшін пернені қысқаша басып, босатыңыз. Егер круиздік бақылау іске қосылған болса, көлік құралының жылдамдығын төмендету үшін пернені пайдаланыңыз.

Круиздік бақылауды орнату

Егер жүйе қолданылмаған кезде индикатор жанса, кездейсоқ - SET немесе + RES пернелерін басу жүйенің күтпеген қосылуына әкелуі мүмкін. Егер круиздік бақылау қолданылмаса, пернесі басулы болуы керек.

Жылдамдықты орнату үшін келесі әрекеттерді орындаңыз:

1. Круиздік бақылау жүйесін қосу үшін пернесін басыңыз.
2. Қажетті жылдамдықты теріңіз.
3. -SET пернесін басып, босатыңыз.

Берілген жылдамдық құрылғылардың комбинациясында қысқа уақытқа көрсетіледі.

4. Үдеткіш басқысынан аяғыңызды алыңыз.

Сақталған жылдамдық мәнінің жадынан қоңырау шалыңыз

Егер сіз қажетті жылдамдықты бағдарламалай алсаңыз, содан кейін тежегіш басқысын немесе пернесін бассаңыз, круиздік бақылау өшеді, бірақ жылдамдық мәні жадтан жойылмайды.

Көліктің жылдамдығы шамамен 40 км/сағ жеткенде, +RES пернесін қысқа уақытқа басыңыз. Көлік алдыңғы белгіленген жылдамдыққа оралады.

Круиздік бақылау қосылған кезде жылдамдықты арттыру

Егер круиздік бақылау қосулы болса:

- Көлік қажетті жылдамдыққа жеткенше +RES пернесін басып тұрыңыз, содан кейін пернені босатыңыз.
- Жылдамдықты кішкене қадамдармен арттыру үшін +RES қысқа басыңыз.

Круиздік бақылау қосылған кезде жылдамдықтың төмендеуі

Егер круиздік бақылау қосулы болса:

- Көлік жылдамдығын қажетті мәнге дейін төмендеткенше-SET пернесін басып тұрыңыз, содан кейін оны босатыңыз.
- Шағын қадамдармен жылдамдықты азайту үшін қысқа уақытқа -SET түймесін басыңыз.

Круиздік бақылау қосулы кезде басып озу

Көлік құралының жылдамдығын арттыру үшін үдеткіш басқысын қысыңыз. Үдеткіш басқысынан аяғыңызды алып тастағанда, көліктің жылдамдығы круиздік бақылау үшін бұрын берілген мәнге дейін төмендейді. Үдеткіш басқысын басқанда немесе круиздік бақылауды өшіру үшін оны босатқаннан кейін бірден-SET пернесін қысқа мерзімді басу круиздік бақылауда автокөліктің ағымдағы жылдамдығын орнатуға әкеледі.

Беткейлерде круиздік бақылауды қолдану

Круиздік бақылаудың тиімділігі таңдалған жылдамдыққа, автокөліктің жүктелуіне және көлбеу көлбеуіне байланысты. Тік беткейге көтерілгенде, қажетті жылдамдықты ұстап тұру үшін үдеткіш басқысын қысу қажет болуы мүмкін. Көлбеу түсу кезінде басқыны тежеу немесе қажетті жылдамдықты сақтау үшін төменгі беріліске ауысу қажет болуы мүмкін. Тежегіш басқысын басқанда круиздік бақылау автоматты түрде өшеді.

Круиздік бақылауды өшіру круиздік бақылауды төрт жолмен өшіруге болады:

- Тежегіш басқысын аздап басыңыз.
- басыңыз.
- Круиздік бақылауды өшіру үшін пернесін басыңыз.

Берілген жылдамдық мәнін жадтан жою

Круиздік бақылау жылдамдығының берілген мәні пернесін басқанда немесе тұтану өшірілгенде жадтан жойылады.

Адаптивті круиздік бақылау

Адаптивті круиздік бақылау (ACC), егер ол жиынтықта қарастырылған болса, қозғалыс жылдамдығын және алда келе жатқан көлікке дейінгі аралықты орнатуға мүмкіндік береді. Осы жүйені пайдаланбас бұрын бүкіл бөлімнің мазмұнын қарап шығыңыз. Жүру аралығы - бұл сіздің көлігіңіз бен сіздің қозғалыс жолағыңызда алдыңызда келе жатқан және сізбен бір бағытта қозғалатын көлік арасындағы жүру уақыты. Егер сіз алып жатқан жолақта басқа көліктер табылмаса, бейімделген круиздік бақылау әдеттегі круиздік бақылау сияқты жұмыс істейді.

Егер сіздің жолыңызда алда келе жатқан көлік табылса, ACC таңдалған жүру аралығын сақтау үшін үдеткіш немесе шектеулі қалыпты тежеуді қолдана алады. ACC ажырату үшін тежегіш басқысын басыңыз. Егер көлік құралының жылдамдығы адаптивті круиздік бақылаумен басқарылса және тартым күшін басқару жүйесі (TCS) немесе StabiliTrak электронды динамикалық тұрақтандыру жүйесі/ электронды динамикалық тұрақтандыру жүйесі (ESC) іске қосылса, адаптивті круиздік бақылау автоматты түрде өшетін болады. Тартым күшін бақылау жүйесі/ Динамикалық тұрақтандырудың электрондық жүйесі

↪ 8-26 қараңыз.

Жолдағы жағдай рұқсат етілгеннен кейін сіз круиздік бақылауды қайтадан қоса аласыз. Сырғуға қарсы жүйені (TCS) немесе StabiliTrak/бағамдық тұрақтылықты қолдау жүйесін (ESP) ажыратқан кезде адаптивті круиздік бақылау ажыратылады және оны қайта қосу мүмкін емес.

Бейімделген круиздік бақылау жүргізушіні жиі тежеу және жылдамдату қажеттілігінен құтқара алады, әсіресе автомобиль жолдары, жылдам жолдар мен тас жолдар арқылы. Басқа кластағы жолдарда жүргізушіде тежеу мен үдеуді басқаруды өзіне алу қажеттілігі жиі туындауы мүмкін.

ECKEPTY

ACC тежеу мүмкіндігі шектеулі және жүйеде сіз жүретін көлікпен соқтығысудың алдын алу үшін автокөліктің жылдамдығын төмендетуге уақыт болмауы мүмкін. Мұндай жағдай алда келе жатқан көлік күтпеген жерден жылдамдықты төмендетіп немесе тоқтап қалғанда немесе сіздің жолыңызға кіргенде пайда болуы мүмкін. Сондай-ақ,

ECKEPTY

"Жүргізушінің ескертуі" тармағын әрі қарай осы бөлімде қараңыз. Көлік жүргізу кезінде сізге толық назар аудару қажет, сіз әрекет етуге және тежегіш басқысын басуға дайын болуыңыз керек. Автокөлікті қауіпсіз пайдалану негіздері ↪ 8-2 қараңыз.

ECKEPTY

ACC балаларды, жаяу жүргіншілерді, жануарларды және басқа заттарды тани алмайды және олардың алдында баяулайды.

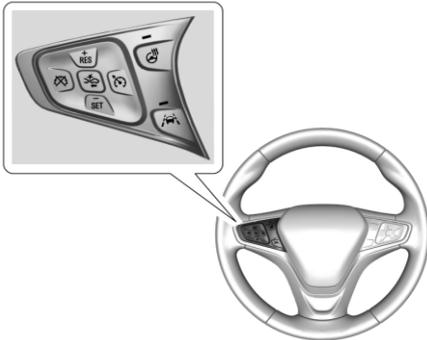
Келесі жағдайларда ACC қолданбаңыз:

- Орамалы және төбелі жолдарда немесе камера мұзбен, қармен немесе балшықпен жабылған кезде. Жүйе алда келе жатқан көлікті таба алмауы мүмкін. Шыны мен фаралар әрдайым таза екеніне көз жеткізіңіз.
- Көрінім жеткіліксіз жағдайда, мысалы, жаңбыр, қар, тұман, жел әйнегіндегі шыбын-шіркейлер себебінен, камерамен шолу басқа бөгде заттармен қабаттасқан кезде немесе бір бағытта немесе қарсы бағытта қозғалатын басқа көлік құралдары болған кезде,

▲ ЕСКЕРТУ

қосымша кедергілер, мысалы, жолдан дымқыл кірді көтеру арқылы кедергілер жасайды. Мұндай жағдайларда бейімделген круиздік бақылаудың тиімділігі шектеулі.

- Тайғақ жолда, доңғалақтың жолға тез өзгеруі доңғалақтардың шамадан тыс сырғып кетуіне әкелуі мүмкін
- Корпуста немесе артқы орындықта өте ауыр жүк тасымалданады
- Тіркемені тіркеп сүйреу ережесі

☞ : Жүйені қосу және өшіру осы пернені басу арқылы жүзеге асырылады.

ACC-бақылауды қосу кезінде аспаптар комбинациясында ақ индикатор жанады.

RES+: Алдыңғы жылдамдықпен жұмыс істеуді жалғастыру үшін немесе бейімделген круиздік бақылау белсенді болса, көліктің жылдамдығын арттыру үшін қысқа басыңыз. Жылдамдықты шамамен 1 км/сағ арттыру үшін RES+ түймесін басыңыз. Жылдамдықты келесі 5 км/сағ жылдамдыққа дейін арттыру үшін RES+ түймесін басып тұрыңыз. SET- : Жылдамдықты орнату және автоматты круиздік бақылауды іске қосу немесе бейімделген круиздік бақылау белсенді болса, көліктің жылдамдығын азайту үшін қысқа басыңыз.

Жылдамдықты шамамен 1 км/сағ азайту үшін SET-қысқа басыңыз. Жылдамдықты келесі 5 км/сағ жылдамдыққа дейін азайту үшін SET-ті басып тұрыңыз.

☒ : Берілген жылдамдықтың таңдалған мәнін жоймай ACC өшіру үшін түртңіз.

☞ : ACC үшін берілген "Far" ("алыс"), "Medium" ("орташа") немесе "Near" ("жақын") мәндерінен алда келе жатқан көлік құралына дейінгі қашықтықты таңдау үшін осы пернені басыңыз.

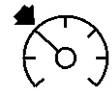
Жылдамдықты ағылшын немесе метрикалық бірліктерде көрсетуге болады. Аспаптардың комбинациясы ☞ 4-8 қараңыз. Жылдамдықты арттыру қадамы таңдалған өлшем бірлігіне байланысты.

ACC және әдеттегі круиздік бақылау арасында ауысу

ACC және тұрақты круиздік бақылау арасында ауысу үшін ☒ басып тұрыңыз. Хабарлама жүргізушінің ақпараттық дисплейінде (DIC) көрсетіледі. Автокөліктің ақпараттық хабарламалары ☞ 4-20 қараңыз.

ACC индикаторы

Круиздік бақылаудың кәдімгі индикаторы

ACC қосылуы кезде құрылғылардың комбинациясында жасыл индикатор ☞ жанады және жүру аралығы көрсетіледі. Егер әдеттегі круиздік бақылау қосылса, құрылғылардың комбинациясында ☞ жасыл индикатор жанады, бірақ жүру аралығының көрсеткіші жоқ.

Көлікті круиздік бақылау режимі ретінде қосқан кезде, машинаны өшірмес бұрын қолданылған режим орнатылады.

ЕСКЕРТУ

Берілген функцияны қолданар алдында круиздік бақылау режимі қандай екенін білу үшін әрқашан круиздік бақылау индикаторын құрылғылар жиынтығында қадағалаңыз. Егер ACC іске қосылмаған болса, автомобиль басқа автомобильдердің алдында автоматты түрде баяуламайды, бұл тежегіштер қолмен іске қосылмаса, апатқа әкелуі мүмкін. Сіз және басқа адамдар ауыр жарақат алуы немесе өлуі мүмкін.

Адаптивті круиздік бақылауды орнату

Егер индикатор жанса, SET-/RES+ кездейсоқ басу адаптивті круиздік бақылауды қажетсіз қосуға әкелуі мүмкін. Егер круиздік бақылау қолданылмаса, пернесі басулы болуы керек.

Автоматты круиздік бақылау үшін қажетті жылдамдықты таңдаңыз. Бұл жылдамдықпен көлік сіздің жолыңызда басқа көлік болмаған кезде қозғалады.

Қозғалыс кезінде адаптивті круиздік бақылау 5 км/сағ-тан төмен жылдамдықта қосылмайды, ал реттеуге болатын минималды жылдамдық 25 км/сағ құрайды.

Қозғалыс кезінде ACC орнату үшін:

1. басыңыз.
2. Қажетті жылдамдықты теріңіз.
3. SET-пернесін басыңыз және босатыңыз.
4. Аяғыңызды үдеткіш басқысынан алыңыз. Айнымалы ток орнатылғаннан кейін, ол алдын-ала келе жатқан көлік таңдалған жүру аралығынан жақын болған кезде тежелуді бірден қосады.

Сондай-ақ, ACC автомобиль тоқтаған кезде, Егер ACC қосылып, тежегіш басқысы басылса, баптауға болады.

Құрылғылардың комбинациясында ACC индикаторы пайда болады. ACC қосулы кезде индикатор ақ түспен жарқырайды. Жауапты круиздік бақылау белсенді болған кезде, бұл индикатор жасылға айналады.

Берілген жылдамдықты таңдағанда, жылдамдық шектеулерін, көрші көлік жылдамдығын және ауа-райы жағдайларын ескеріңіз.

Сақталған жылдамдық мәнінің жадынан қоңырау шалыңыз

Егер ACC берілген жылдамдыққа орнатылса, содан кейін тежегіш басқысы басылса, ACC өшіріледі, бірақ жылдамдық мәні жадта сақталады.

ACC қолдануды жалғастыру үшін қысқа уақытқа RES + жоғары басыңыз.

- Егер автомобиль қозғалыста болса, бұрын сақталған жылдамдық мәні қолданылады.
- Егер көлік тоқтап, тежегіш басқысы басылса, RES+ пернесін басып, тежегіш басқысын босатыңыз. ACC RES+ немесе үдеткіш басқысы басылғанша көлікті орнында ұстайды.

Құрылғылардың комбинациясында ACC жасыл индикаторы жанады және берілген жылдамдықтың көрсеткіші пайда болады. Егер алда автокөлік болса және ол қозғалса, автокөліктің индикаторы жыпылықтауы мүмкін. Алда келе жатқан көлікке жақындауды және одан әрі осы бөлімде жүруді қараңыз.

ACC жұмысын қалпына келтіргеннен кейін, егер жолда басқа автомобильдер болмаса, егер автомобиль таңдалған жүру аралығынан асып кетсе немесе автомобиль тік бұрылыстан шықса, онда бұл автомобиль жылдамдықты белгіленген жылдамдыққа дейін арттырады.

Берілген жылдамдықта бейімделгіш круиздік бақылау жұмысы кезінде жылдамдықты арттыру

Егер ACC белсенді болса, келесі әрекеттердің бірін орындаңыз:

- Жоғары жылдамдыққа жету үшін үдеткішті қолданыңыз. SET– басыңыз. SET– пернесін және үдеткіш басқысын босатыңыз. Осыдан кейін автомобиль жоғары жылдамдықпен қозғалады. Үдеткіштің басқысын басқанда, айнымалы ток тежелуді қамтымайды, өйткені ол бұғатталған. Құрылғылардың комбинациясындағы ACC индикаторы көк түске айналады.
- RES+ бағытындағы құсбелгіні алып тастаңыз және дисплейде қажетті жылдамдық пайда болғанша ұстап тұрыңыз, содан кейін босатыңыз.
- Көліктің жылдамдығын кішкене өсінділермен арттыру үшін RES+ қысқа басыңыз, әр басқан сайын жылдамдық шамамен 1 км/сағ артады.
- Көліктің жылдамдығын үлкен жылдамдықпен арттыру үшін RES+ түймесін басып тұрыңыз. RES + түймесін басқан кезде автокөліктің жылдамдығы алдымен ең жақын 5 км/сағ-қа дейін артады, содан кейін әр қадам үшін 5 км/сағ-қа артады.

Берілген жылдамдықты автомобиль қозғалмаған кезде де арттыруға болады.

- Егер ACC көлікті қозғалыссыз ұстап тұрса және қозғалыс кезінде тікелей алда басқа көлік болса, RES+ басу берілген жылдамдықты арттырады.
- RES+ басқан кезде, егер алда көлік болмаса немесе ол алынып тасталса және тежегіш басылмаса, ACC жұмысын жалғастырады. Егер алда көліктер болмаса немесе олар таңдалған жүру аралығынан тыс болса, сіздің көлігіңіздің жылдамдығы белгіленген деңгейге дейін артады.

Берілген жылдамдықта бейімделгіш круиздік бақылау жұмысы кезінде жылдамдықтың төмендеуі

Егер ACC белсенді болса, келесі әрекеттердің бірін орындаңыз:

- Қажетті төмен жылдамдыққа жету үшін тежегішті қолданыңыз. Тежегішті босатыңыз және SET- түймесін басыңыз. Осыдан кейін автомобиль төмен жылдамдықпен қозғалады.
- Көлік жылдамдығын қажетті мәнге дейін төмендеткенше SET- пернесін басып тұрыңыз, содан кейін оны босатыңыз.
- Көліктің жылдамдығын кішкене өсінділермен азайту үшін SET– қысқа уақытқа басыңыз. Әрбір

басқан сайын жылдамдық шамамен 1 км/сағ азаяды.

- Көліктің жылдамдығын үлкен өсінділермен азайту үшін SET– түймесін басып тұрыңыз. SET– түймесін басқан кезде автокөліктің жылдамдығы алдымен ең жақын 5 км/сағ-қа дейін азаяды, содан кейін әр қадам үшін 5 км/сағ-қа азаяды.

Берілген жылдамдықты көлік қозғалмаған кезде де азайтуға болады.

- Егер автомобиль тоқтап, тежегіш басылып тұрса, қалаған жылдамдық көрсетілгенше SET– түймесін басыңыз немесе ұстап тұрыңыз.

Келесі аралықты таңдау

Егер алда жүру аралығы шегінде баяу қозғалатын автомобиль табылса, ACC сіздің көлігіңіздің жылдамдығын реттейді және таңдалған қашықтықты сақтауға тырысады.

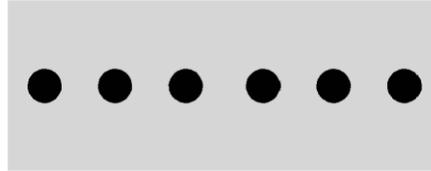
Жүру аралығын реттеу үшін руль дөңгелегіндегі пернені басыңыз. Түймені кезекпен басқанда, жол аралығын баптау циклдік түрде өзгереді (үш деңгей қарастырылған): "Far" ("Алыс"), "Medium" ("Орташа") немесе "Near" ("Жақын"). Аспаптар комбинациясындағы пернені басқаннан кейін ағымдағы интервал баптауының мәні қысқаша көрсетіледі.

Аралық баптауы өзгергенге дейін сақталады.

Әрбір аралық баптауы жүру уақыт аралығына ("Far" ("Алыс"), "Medium" ("Орташа") немесе "Near" ("Жақын")) сәйкес келетіндіктен, жүру қашықтығы автокөліктің жылдамдығына байланысты өзгереді. Көліктің жылдамдығы неғұрлым жоғары болса, соғұрлым сіздің машинаңыз алда орналасқан көлікті ұстанатын қашықтық соғұрлым көп болады. Жүру аралығын таңдағанда жол және ауа-райы жағдайларын ескеріңіз. Аралық таңдау диапазоны барлық жүргізушілер мен қозғалыс жағдайларына сәйкес келмеуі мүмкін.

Жүру аралығының баптауларын өзгерту автоматты түрде ықтимал соқтығысу туралы ескерту жүйесі (FCA) үшін ("Far" ("Алыс"), "Medium" ("Орташа") немесе "Near" ("Жақын")) ескертулерінің берілу уақытын таңдаудың өзгеруіне алып келеді. Фронтальды соқтығысу туралы ескерту жүйесі (FCA) ⇨ 8-41 қараңыз.

Жүргізушіге ескерту

ACC қосылған кезде, алда келе жатқан көлікке жақындау өте жылдам болған кезде, жүргізушінің әрекеті қажет болуы мүмкін, өйткені ACC жеткілікті тежеуді қолдана алмайды. Бұл жағдайда алты қызыл сигнал бергішінің әйнекте жыпылықтай бастайды. Сонымен қатар, алдыңғы жағында сегіз дыбыстық сигнал бар немесе safety Alert Seat жастықшасының екі жағы бес рет дірілдейді. Ақпараттық-ойын-сауық жүйесіне арналған нұсқаулықтың "Жеке баптауларды сақтау" бөліміндегі "Соқтығысуды ескерту жүйелерін" қараңыз. Автокөлікті қауіпсіз пайдалану негіздері ⇨ 8-2 қараңыз.

Алда келе жатқан көлікке жақындау және оны ұстану

Аспаптардың комбинациясында алда келе жатқан автокөліктің индикаторы бар.

Бұл сіздің жолағыңызда бір бағытта қозғалатын көлік анықталған кезде ғана көрсетіледі. Егер бұл таңба көрсетілмесе, ACC алдыңғы машиналарға жауап бермейді немесе оларға сәйкес баяулайды. ACC автоматты түрде баяулайды және автокөліктің жылдамдығын алдын-ала қозғалатын көлікке дейінгі қашықтықты ұстап тұру үшін реттейді.

Егер сіздің көлігіңіздің круиздік жылдамдығынан баяу қозғалса, автокөліктің жылдамдығы алдыңғы жылдамдықтың өзгеруіне сәйкес жоғарылайды немесе азаяды. Қажет болса, жүйе шектеулі тежеуді қолдана алады. Тежеу қосылған кезде тоқтату сигналдары жанады. Автоматты тежеу жүргізуші тежегіш басқысын басқаннан гөрі басқаша сезіліп, дыбыс шығаруы мүмкін. Бұл мінез-құлық қалыпты.

Қозғалмайтын немесе өте баяу қозғалатын заттар

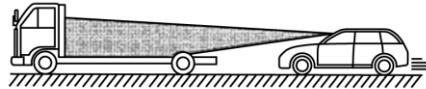

ACC сіздің алдыңызда тоқтап тұрған немесе баяу қозғалатын көлікті анықтамауы мүмкін және оған жауап бермеуі мүмкін. Мысалы, жүйе автокөліктің алдында баяуламауы мүмкін, ол қозғалыс деп анықтамады. Мұндай жағдай бақытты аялдамалармен қозғалыс жағдайында немесе жолақтың өзгеруі нәтижесінде сіздің алдыңызда көлік күтпеген жерден пайда болған кезде орын алуы мүмкін. Сіздің көлігіңізде тоқтап қалуға уақыт болмауы мүмкін, бұл апатқа әкеледі. ACC қолданған кезде абай болыңыз. Көлік жүргізу кезінде сізге толық назар аудару қажет, сіз әрекет етуге және тежегіш басқысын басуға дайын болуыңыз керек.

Бейімделгіш круиздік бақылау жұмысына дұрыс емес нысандардың әсері

Бейімделетін круиздік бақылау жүйесі келесі нысандарды тануда қиындықтарға тап болуы мүмкін:

- Алда келе жатқан көліктер өте төмен, кішкентай немесе тұрақты емес
- Бос жүк көлігі немесе тіркеме
- Артқы габариттен асып түсетін жүгі бар автомобильдер
- Стандартты емес нысандағы көлік құралдары, мысалы, автовоздар, арбасы бар мотоциклдер, ат арбалары
- Өте төмен профильді автомобильдер
- Сіздің көлігіңіздің алдында жақын орналасқан нысандар
- Шанақта немесе артқы орындықта өте ауыр жүк тиелген автомобильдер

- Автоматты түрде өшіру ACC** ACC автоматты түрде өшірілуі мүмкін және жүргізуші көлік құралының жылдамдығын төмендету үшін тежегіш басқысын басуы керек, егер:
- Алдыңғы камераның шолуы толығымен немесе ішінара жабылған.
  - Сырғуға қарсы жүйе (TCS) немесе StabiliTrak/ESC электронды динамикалық тұрақтандыру жүйесі жұмыс істеді немесе өшірілді.

- Жүйеде ақаулық бар.
  - Жүргізушінің ақпараттық орталығының дисплейінде ACC функциясының уақытша қол жетімді еместігін көрсететін хабарлама көрсетілуі мүмкін.
- Егер ACC бұдан былай қол жетімді болмаса, ACC индикаторы ақ түспен жанады. Кейбір жағдайларда, егер ACC уақытша қол жетімді болмаса, әдеттегі круиздік бақылауды қолдануға болады. Осы бөлімдегі "ACC және тұрақты круиздік бақылау арасында ауысуды" қараңыз. Круиздік бақылау жүйелерінің кез - келгенін пайдаланбас бұрын, жол жағдайын талданыз.

ACC жұмысын қайта бастау туралы хабарлама

ACC алдын-ала анықталған көліктің жүру аралығын сақтайды және сол көліктің артында тоқтау үшін жылдамдықты төмендетеді. Егер алда тоқтаған көлік кетіп қалса және ACC жұмысын жалғастырмаса, алда келе жатқан көліктің индикаторы жыпылықтайды, бұл көлік қозғалысын жалғастырмас бұрын алда тұрған жол жағдайын тексеру қажеттілігін еске салады. Сонымен қатар, Safety Alert Seat орындығының сол және оң жақтары үш рет дірілдейді немесе үш дыбыстық сигнал естіледі. Бөлікшедегі

"Ескерту түрлері" және "Қозғалысты жалғастыру қажеттілігі туралы ескертуді" қараңыз.

Ақпаратты- ойын-сауық жүйесіне арналған нұсқаулықтың "Жеке баптауларды сақтау" бөліміндегі "Соқтығысу туралы ескерту жүйелері".

Алда көлік кетіп бара жатқанда, ACC жұмысын қалпына келтіру үшін REC+ немесе үдеткіш басқысын басыңыз.

Егер аялдама екі минуттан астам уақытқа созылса немесе жүргізушінің есігі ашық болса немесе жүргізушінің қауіпсіздік белдігін ашса, ACC автоматты түрде машинаны ұстап тұру үшін электрмеханикалық тұрақ тежегішін (EPB) қосады. EPUB күй индикаторы жанады. Электр жетегі бар тұрақ тежегіші ϕ 8-23 қараңыз.

DIS дисплейінде автоөліктен шықпас бұрын беріліс қорабын "P" (тұрақ) режиміне ауыстыру қажеттілігі туралы ескерту хабары көрсетілуі мүмкін.

 ECKEPTY

Егер автомобиль ACC жүйесімен тоқтатылса, сондай-ақ ACC өшірілген, өшірілген немесе жойылған болса, көлік тоқтаған кезде тоқтамайды. Көлік қозғала бастайды. Егер көлік тоқтап, ACC жүйесі ұстап тұрса, тежегіш басқысын басуға дайын болыңыз.

 ECKEPTY

Көлікті "P" (тұрақ) режиміне орнатпай тастап кету қауіпті болуы мүмкін. Егер автокөлік тоқтап тұрса және ACC жүйесімен ұсталып тұрса, көлікті тастап кетпеңіз. Көлікті тастамас бұрын міндетті түрде "P" режимін (тұрақ) қосып, отты өшіріңіз.

ACC әрекетін бұғаттау

Егер ACC іске қосылған кезде үдеткіш басқысын қыссаңыз, аспаптар комбинациясындағы ACC индикаторы көк түспен жанады, бұл автоматты тежеу орындалмайтындығын көрсетеді.

Үдеткіш басқысы босатылған кезде ACC жұмысын қайта бастайды.

 ECKEPTY

Егер сіздің аяғыңыз үдеткіш басқысында болса, ACC жүйесі автоматты тежеуді қамтымайды. Сіз алдыңызда көлікке соғылуыңыз мүмкін.

Жол бұрылыстары

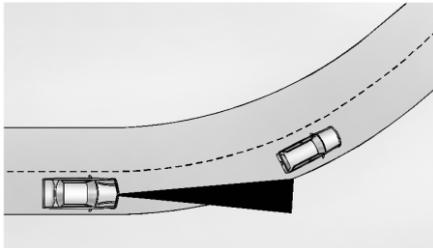
 ECKEPTY

Бұрылыстарда ACC сіздің жолағыңызда келе жатқан көлікті таба алмауы мүмкін. Автокөлік белгілі бір жылдамдыққа дейін үдейтін жағдай, әсіресе эстакадаға кіріп немесе одан шығып келе жатқан көліктің артынан жүру қорқынышты болуы мүмкін. Сіз көлік жүргізуді жоғалтуыңыз немесе бірдеңеге құлап кетуіңіз мүмкін. Эстакадаға кіру және одан шығу кезінде ACC қолданбаңыз. Қажет болса, тежегіш басқысын басуға дайын болыңыз.

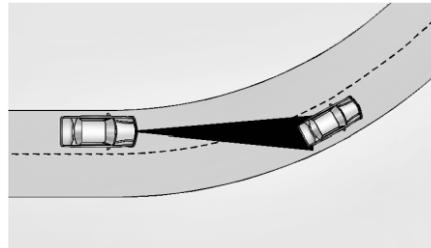
▲ ЕСКЕРТУ

Бұрылыстарда АСС басқа жолақтағы көлікке реакция жасай алады немесе сіздің жолағыңыздағы көлікке реакция жасауға уақыт болмауы мүмкін. Сіз өзіңіздің алдыңызда көлікке соғылуыңыз немесе көлікті басқаруды жоғалтуыңыз мүмкін. Бұрылыстарда ерекше сақ болыңыз және қажет болған жағдайда тежегіш басқысын басуға дайын болыңыз. Бұрылыстарда қозғалу кезінде тиісті жылдамдықты таңдаңыз.

Тік бұрылыста АСС басқаша жұмыс істеуі мүмкін. Егер бұрылыс тік болса, ол көліктің жылдамдығын төмендетуі мүмкін. АСС бұрылыстардағы автокөліктің жылдамдығын автоматты түрде төмендетеді және айналымнан шыққан кезде оны көбейте алады, бірақ белгіленген жылдамдықтан жоғары емес.

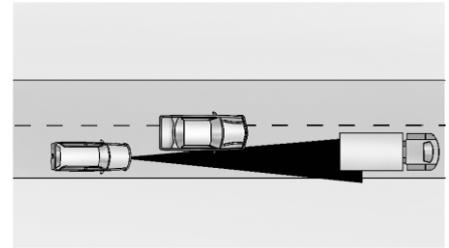

Автокөліктен кейін, бұрылысқа кірген кезде, АСС алда келе жатқан көлікті анықтамауы және жылдамдықты белгіленген мәнге дейін арттыруы мүмкін. Бұл жағдайда алдыңғы автокөліктің индикаторы жоғалады.

АСС сіздің жолыңызда жүрмейтін көлікті анықтап, тежегішті қосуы мүмкін. АСС кездейсоқ ескерту шығаруы мүмкін және / немесе қажетсіз тежелуді қамтуы мүмкін. Бұрылысқа кіргенде немесе одан шыққан кезде, АСС басқа жолақтардағы автомобильдерге және қозғалмайтын заттарға реакция жасай алады. Бұл мінез-құлық қалыпты жағдай. Автокөлікке техникалық қызмет көрсету қажет емес.

Басқа көліктің қозғалыс жолағын ауыстыруы

АСС тек толықтай қозғалыс жолағында келе жатқан, алда келе жатқан көлікті анықтайды. Тежегіш басқысын басу қажет болуы мүмкін.

Көлігіңіздің алдындағы орталықтандырылмаған объектілер

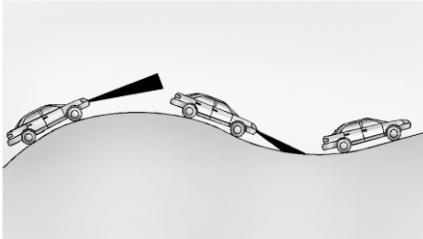
Көлік құралының алдында орналасқан объектілерді тану келесі жағдайларда мүмкін болмауы ықтимал:

- Алдыңғы автокөлік немесе зат сіздің жолыңызда емес.
- Алдыңғы көлік сіздің жолақтың ортасында емес, жиектердің біріне жақын қозғалады.

Тар жолдардағы қозғалыс

Жүйе көрші жолақтардағы немесе жол бойындағы нысандардағы көліктерге қате жауап беруі мүмкін.

Еңістерде қозғалу кезінде ACC қолдануға тыйым салынады және тіркемені сүйреу

Кезінде тік беткейлерде және тіркемені сүйреу кезінде ACC қолданбаңыз. ACC тік беткейлерде қозғалу кезінде жолда көлік таба алмайды. Тежегіш басқысын басқанда адаптивті круиздік бақылау өшіріледі.

ACC өшіру

ACC ажыратудың үш әдісі бар:

- Тежегіш басқысын аздап басыңыз.
- басыңыз.
- басыңыз.

Берілген жылдамдық мәнін жадтан жою
Адаптивті круиздік бақылау жылдамдығының берілген мәнін пернесін басқанда немесе тұтану өшірілгенде жадтан жойылады.

Ауа-райының бейімделгіш круиздік бақылау жұмысына әсері

Егер автомобиль интерьеріндегі температура өте жоғары болса, бейімделгіш круиздік бақылау уақытша өшірілгені туралы ескерту құрылғылардың үйлесімінде пайда болуы мүмкін. Мұның себебі ыстық ауа-райында күн сәулесінің астында алдыңғы камераның қызып кетуі болуы мүмкін.

Адаптивті круиздік бақылау автомобиль салонындағы ауа қайтадан салқындағаннан кейін қалыпты жұмысын қалпына келтіреді.

Тұман, жаңбыр, қар немесе жолдың үстіндегі боран сияқты көрінуді шектейтін жағдайлар бейімделгіш круиздік бақылаудың қалыпты жұмысына кедергі келтіруі мүмкін. Адаптивті круиздік бақылау камерасының алдындағы алдыңғы әйнектегі жаңбыр тамшылары немесе қар ұлпалары жүйенің нысандарды дұрыс тануына кедергі келтіруі мүмкін.

Жарықтандырудың адаптивті круиздік бақылаудың жұмысына әсері

Жарықтың жеткіліксіздігі жағдайында алдыңғы камера

объектілерді қалыпты түрде тани алмайды, сондықтан келесі жағдайларда адаптивті круиздік бақылаудың жұмысы нашарлауы мүмкін:

- Жарықтандыру деңгейі өзгереді, мысалы, туннельге кіргенде немесе одан шыққан кезде, көпірлер немесе қиылыстар астында жүргенде.
- Көкжиектен төмен күн камераның заттарды тануына кедергі келтіруі немесе сол жолақтағы заттарды тануды қиындатуы мүмкін.
- Кешкі немесе таңертеңгі ымырт.
- Жол бойындағы жарықтандыру деңгейі үнемі өзгеріп отырады (автомобиль кезекпен жарық пен көлеңке аймақтарына түседі).
- Туннельде, егер сіздің көлігіңіз фаралар сөніп тұрса немесе сіздің алдыңызда басқа көлік құралы габариттік шырақтар сөніп тұрса.
- Қарсы келе жатқан көліктің жарығына (мысалы, алыс) көздің қарығуы.

Аксессуарларды орнату және автомобильді қайта өңдеу

Алдыңғы камера орналасқан әйнек аймағының айналасына алдыңғы камераның көрінісін бұзатын ештеңе орнатпаңыз.

Көліктің төбесіне және жоғарғы жүксалғышта алдыңғы камераның көрінісін іліп қоюға және жасыруға болатын заттарды қоймаңыз - мысалы, каноэ, қайық немесе басқа ұқсас жүк.

**ЖҮРГІЗУШІГЕ КӨМЕК КӨРСЕТУ
ЖҮЙЕЛЕРІ**

Сорғышты, фараларды және тұманға қарсы шамдарды қайта жасамаңыз, өйткені бұл камераның заттарды тану қабілетіне теріс әсер етуі мүмкін.

Қадағалар жүйесін тазалау

Артқы көрініс айнасының артындағы жел әйнегіндегі камера қадағасы қар, мұз, кір, қоқыс немесе шаңмен жабылуы мүмкін. АСС дұрыс жұмыс істеуі үшін бұл аймақты тазарту қажет. Көліктің фараларын кірден, қардан және мұздан тазарту керек. Нашар жарықтандырылған нысандар нашар танылады.

Егер АСС жұмыс істемесе, сіз әдеттегі круиздік бақылауды қолдана аласыз. Осы бөлімдегі "АСС және қалыпты круиздік бақылау арасында ауысуды" қараңыз. Круиздік бақылау жүйелерінің кез-келгенін пайдаланбас бұрын, жол жағдайын талдаңыз.

Тазалау жөніндегі нұсқаулықты Автокөліктің сыртқы түріне күтім жасау бөлімінің "Автомобильді жуу" ⇨ 9-58 тармағынан қараңыз.

Сіздің көлігіңіз оларды алға, артқа немесе тұрақ кезінде бөлісу кезінде апаттың алдын алуға немесе апат кезінде пайда болатын зақымдарды азайтуға көмектесетін функциялармен жабдықталуы мүмкін. Осы жүйелерді пайдаланбас бұрын бүкіл бөлімнің мазмұнын қарап шығыңыз.

▲ ЕСКЕРТУ

Жүргізушіге көмек жүйелеріне толық сенбеу керек. Бұл жүйелер мұқият болу және қауіпсіз жүргізу қажеттілігін алмастырмайды. Сіз осы жүйелер берген ескертулерді немесе хабарландыруларды естімеуіңіз немесе көрмеуіңіз мүмкін. Көлік жүргізу кезінде мұқият болмау адамдардың жарақаттануына немесе өліміне, сондай-ақ көліктің зақымдалуына әкелуі мүмкін.

- Балаларды, жаяу жүргіншілерді, велосипедшілерді немесе жануарларды анықтаңыз.
- Жүйе басқаратын аймақтан тыс автокөліктері немесе заттарды анықтаңыз.
- Барлық жылдамдықпен жұмыс жасаңыз.
- Сізге ескертіңіз немесе апаттың алдын алу үшін жеткілікті уақыт беріңіз.

▲ ЕСКЕРТУ

- Нашар көріністе немесе ауа-райының нашар жағдайында жұмыс жасаңыз.
  - Анықтау қадағасы тазаланбаған немесе мұз, қар, балшық немесе жермен жабылмаған кезде жұмыс жасаңыз.
- Көлік жүргізу кезінде сізге үнемі назар аудару қажет, сіз әрекет етуге және тежегіш басқысын басуға және/ немесе апаттың алдын алу үшін көлік құралын басқаруға дайын болуыңыз керек.

Дыбыстық ескерту

Жүргізушіге көмек көрсетудің кейбір функциялары оған дыбыстық сигнал беру кедергілері туралы ескертеді. Ескерту дыбыстық сигналдарының дыбыс деңгейін өзгерту үшін.

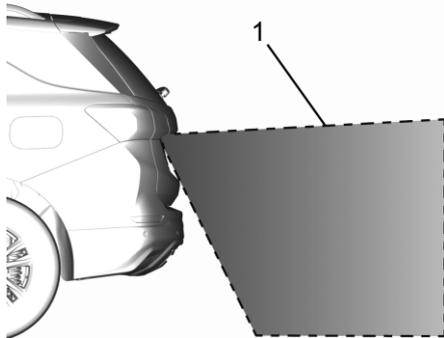
Автотұрақты немесе артқы қозғалысты жеңілдету жүйелері

Артқы көрініс камерасы (RVC), артқы тұрақ жүйесін жеңілдету жүйесі (RPA) және артқы қозғалыс кезінде өлі аймақтарды басқару жүйесі (RCTA) жүргізушіге көлікті қоюға және кедергілерге тап болмауға көмектеседі. Автотұрақ немесе артқы қозғалыс кезінде көліктің айналасындағы кедергілердің болмауын тексеріңіз.

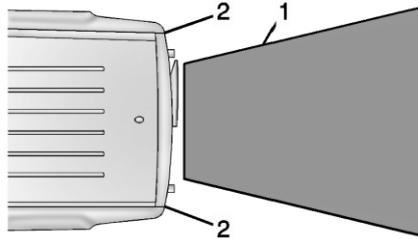
Артқы көрініс камерасы

Беріліс қорабының селекторы "R" күйіне ауысқан кезде (артқы жүріс), артқы көрініс камерасы ақпараттық-ойын-сауық жүйесінің дисплейіне автокөліктің артындағы аймақтың бейнесін көрсетеді.

Беріліс қорабын "R" (артқы жүріс) күйінен ауыстырған кезде, алдыңғы экран қысқа кідірістен кейін дисплейге шығарылады. Алдыңғы экранға тезірек оралу үшін ақпараттық - ойын-сауық жүйесіндегі кез-келген түймені басыңыз, беріліс қорабын "P" (тұрақ) күйіне ауыстырыңыз немесе көлік жылдамдығын арттырыңыз.

1. Камераның шолу өрісі

1. Камераның шолу өрісі

2. Артқы бампер бұрыштары

Камера арқылы берілетін сурет нысандарға дейінгі қашықтықтың көрінуін бұрмалайды. Көрсетілген аймақ шектеулі және бампердің кез-келген бұрышына жақын немесе бампердің астында орналасқан нысандар көрсетілмейді.

Егер артқы тұрақ жеңілдету жүйесі (RPA) кедергіні анықтаса, дисплейде ескерту үшбұрышы пайда болуы мүмкін. Кедергі неғұрлым жақын болса, үшбұрыш түсі сарыдан қызылға өзгереді және көлемі артады.

⚠ ЕСКЕРТУ

Камера(лар) балаларды, ересек жаяу жүргіншілерді, велосипедшілерді, қиылысатын бағытта қозғалатын көлік құралдарын, жануарларды және камераның көру аймағынан тыс, бампер немесе автомобиль түбінің астындағы басқа да объектілерді көрсетпейді. Көрсетілген қашықтықтар кедергіге дейінгі нақты қашықтық туралы толық түсінік бермейді. Автокөлікті тек осы камераны (камераларды) пайдалана отырып жүргізуге немесе қоюға тыйым салынады. Қозғалысты бастамас бұрын, айналаңызды мұқият қарап шығу керек. Абайсыздық адамдардың жарақаттануына немесе өліміне, сондай-ақ көліктің зақымдалуына әкелуі мүмкін.

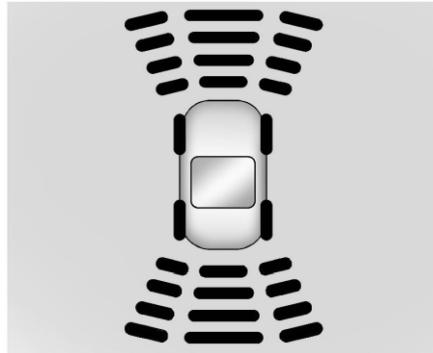
Автотұрақты жеңілдету жүйесі

Бамперлерде орналасқан RPA жүйесінің қадағалары 8 км/сағ (5 миль) - ден аз жылдамдықпен жүру кезінде автокөліктің артындағы кедергілерді таниды. Ыстық және ылғалды ауа-райында кедергілерді анықтау ауқымы төмендеуі мүмкін. Бұғатталған қадағалар кедергілерді анықтай алмайды, бірақ жалған анықтауға әкелуі мүмкін. Қадағаларды топырақтан, кірден, қардан, мұздан және майдан тазалаңыз;

сондай-ақ, машинаны нөлден төмен температурада жұғаннан кейін қадағаларды тазалаңыз.

▲ ЕСКЕРТУ

Автотұрақты жеңілдету жүйесі балаларды, ересек жаяу жүргіншілерді, велосипедшілерді, жануарларды және бампер деңгейінен төмен, сондай-ақ көлікке тым жақын немесе тым алыс орналасқан басқа заттарды таба алмайды. Ол 8 км/сағ (5 миль/сағ) жылдамдықпен жұмыс істемейді. Адамдардың жарақаттануын немесе қайтыс болуын немесе көліктің зақымдануын болдырмау үшін, алға немесе артқа жылжуды бастамас бұрын, көліктің айналасындағы кеңістікті тексеріп, артқы көрініс айналарына қарау керек, тіпті егер автомобиль тұрақты жеңілдету жүйесімен жабдықталған болса да.

Кейбір автомобильдерде құрылғылардың комбинациясы кедергіге дейінгі қашықтықты және оның орналасуы туралы ақпаратты көрсететін жолақтармен тұрақ кезінде көмек көрсету жүйесінің дисплейімен жабдықталуы мүмкін. Кедергі жақындаған сайын диаграммада көбірек жолақтар жанады, сонымен қатар олар түсін сарыдан көріптасқа, содан кейін қызылға өзгерте алады. Кедергі анықталған кезде дыбыстық сигнал да қосылады. Дыбыстық сигналдар арасындағы интервал автомобиль кедергіге жақындаған сайын азаяды. Егер нысан көліктің артына өте жақын болса, артқы жағында үздіксіз дыбыс шығады.

Артқы қозғалыс кезінде өлі аймақтарды басқару жүйесі (RCTA)

RCTA жүйесі бар автомобильдерде ақпараттық-ойын-сауық жүйесінің дисплейінде солға немесе оңға бағытталған көрсеткі бар қызыл үшбұрыш түрінде пиктограмма пайда болуы мүмкін, жүргізушіге сол немесе оң жаққа жақындаған көліктердің болуы туралы ескертеді. Жүйе көліктің сол немесе оң жағынан 20 м (65 фут) дейінгі заттарды анықтайды.

Динамиктердің сол жағында немесе оң жағында басқа автомобиль табылған кезде тиісті жағынан ескерту сигналы беріледі.

Функцияларды қосу немесе өшіру

Автотұрақты жеңілдету жүйесінің символдары мен бағыттаушы сызықтарын қосу және өшіру нұсқауларын Жеке баптауларды сақтау ϕ 4-23 бөлімінен қараңыз.

Фронтальды соқтығысу туралы ескерту жүйесі (FCA)

Тиісті жинақтамада FCA жүйесі (ықтимал соқтығысу туралы ескерту жүйесі) фронтальды соқтығысулар нәтижесінде зақымданудың алдын алады немесе азайтады. Егер сіз алға қарай келе жатқан көлікке тым тез жақындасаңыз, FCA

жүйесі жыпылықтайтын қызыл ескерту сигналын шығарады және жиі дыбыстық сигналдар береді. Егер сіз тым жақын қашықтықта басқа көлікті аңдып жүрсеңіз, FCA сары ескерту шамын қосады. FCA автомобильдерді шамамен 60 м қашықтықта анықтайды және сағатына 8 км-ден жоғары жылдамдықта жұмыс істейді.

▲ ECKEPTY

FSA жүйесі ескерту болып табылады және тежеуді қамтымайды. Баяу қозғалатын немесе көліктің алдында тұрған көлікке тым тез жақындаған кезде немесе көлікті тым жақын қашықтықта ұстаған кезде, FCA жүйесі апаттың алдын алу үшін тым кеш болуы мүмкін. Ол сондай-ақ мүлдем ескерту бермеуі мүмкін. FCA жүйесі жаяу жүргіншілердің, жануарлардың, жол белгілерінің, қорғаныс қоршауларының, көпірлердің, құрылыс құбырларының және басқа да нысандардың болуы туралы ескертпейді. Әрекет етуге дайын болыңыз және тежегіш басқысын басыңыз. Автокөлікті қауіпсіз пайдалану негіздері ↪ 8-2 қараңыз.

FCA жүйесін "Жеке баптауларды сақтау" мәзірі арқылы өшіруге болады.

Алда келе жатқан көлікті анықтау

FCA жүйесі алдын-ала келе жатқан көлік анықталған жағдайда ғана ескертулер береді. Егер автомобиль табылса, алдыңғы автокөліктің индикаторы жасыл түспен жанады. Жүйе көліктерді бұрылыстарда, автомобиль жолдарынан түсетін жерлерде, төбелерде, шектеулі көріну жағдайында, сондай-ақ егер алдыңғы автомобиль жаяу жүргіншілермен немесе басқа объектілермен жартылай қоршалған болса, анықтамауы мүмкін. FCA жүйесі алда келе жатқан автокөлікті сіздің жолағыңызда толық болғанша таба алмайды.

▲ ECKEPTY

FCA жүйесі автокөлік анықталған жағдайда ғана апаттың алдын алуға көмектесетін ескертулер береді. Егер FCA қадағасы кір, қар немесе мұзбен бітелген болса немесе әйнек зақымдалған болса, FCA жүйесі келе жатқан көлікті анықтамауы мүмкін. Сондай-ақ, ол көлікті орамалы немесе төбелі жолдарда немесе тұман, жаңбыр, қар сияқты көрінуді шектейтін немесе фаралар немесе әйнек ластанған немесе дұрыс күйде болмаған жағдайда анықтамауы мүмкін. Жәл әйнегің, фаралар мен FCA қадағаларын таза және жарамды күйде ұстаңыз.

Ықтимал соқтығысу туралы ескерту

Егер сіздің көлігіңіз табылған көлікке тез жақындаса, қызыл FCA дисплей

әйнекте жыпылықтай бастайды. Сонымен қатар, алдыңғы жағында сегіз жиі дыбыстық сигнал естіледі немесе safety Alert Seat жастықшасының екі жағы бес рет дірілдейді. Мүмкін болатын соқтығысу туралы ескерту пайда болғаннан кейін, тежегіш жүйесі жүргізушінің тежегіш басқысын күрт басуына дайындалуы мүмкін, сондықтан қысқа уақытша қалыпты тежелуді бастайды. Қажет болса, тежегіш басқысын басуды жалғастырыңыз. Соқтығысу туралы ескерту пайда болған кезде круиздік бақылауды өшіруге болады.

Қауіпті қысқа қашықтық туралы ескерту

Егер сіз алда орналасқан көлікті тым жақын ұстасаңыз, алда келе жатқан көліктің индикаторы сары түспен көрсетіледі.

Ескерту беру уақытын таңдау

Ықтимал соқтығысу туралы ескерту беру реттегіші руль дөңгелегінде орналасқан. FCA жүйесінің "Алыс", "Орташа", "Жақын"

іске қосылу уақытының мәнін орнату үшін басыңыз. Жүргізушінің ақпараттық орталығы түймесін бірінші рет басқан кезде ағымдағы мән көрсетіледі. Келесі басу кезінде баптау мәні өзгереді. Таңдалған баптау жүргізуші оны өзгерткенге дейін әрекет етеді және ықтимал соқтығысу туралы ескерту мен қауіпті қысқа қашықтық туралы ескерту уақытын анықтайды. Бұл ескертулерді беру уақыты автокөліктің жылдамдығына байланысты болады. Көп жылдамдығы автокөліктің отырып, бұрын болады ескерту берілді. Ескерту беру уақытын таңдағанда жол және ауа-райы жағдайларын ескеріңіз.

Ескерту беру уақытының ауқымы барлық жүргізушілер мен қозғалыс жағдайларына сәйкес келмеуі мүмкін.

Алда келе жатқан көлік құралына дейінгі қашықтық индикаторы

Алда келе жатқан автомобильден кейінгі қашықтық жүргізушінің ақпараттық орталығында (DIC) жүру уақыты ретінде секундпен белгіленеді. Жүргізуші ақпарат орталығы (DIC) ϕ 4-20 қараңыз.

Ең аз жүру уақыты - 0,5 секунд. Алда келе жатқан автомобиль болмаса немесе

алда келе жатқан автомобиль қадаға аймағына түспесе, дисплейде сызықшалар пайда болады.

Маңызды емес ескертулер

FCA жүйесі басқа жолақта жүретін бұрылыстарды орындайтын автомобильдерден, автомобильдер немесе көлеңкелер емес объектілерден туындаған қате ескертулерді шығаруы мүмкін. Бұл ескертулер жүйенің қалыпты жұмысын көрсетеді, автомобильге техникалық қызмет көрсету қажет емес.

Жүйені тазалау

Егер FCA жүйесі дұрыс жұмыс істемесе, бұл операциялар бұл мәселені шеше алады:

- Артқы көрініс айнасының алдында әйнектің сыртын тазалаңыз.
- Көліктің алдыңғы жағын тазалаңыз.
- Фараларды тазалаңыз.

Автоматты жедел тежеу жүйесі (АЕВ)

Егер автомобиль ықтимал соқтығысу туралы ескерту жүйесімен (FCW) жабдықталған болса, онда сонымен қатар интеллектуалды шұғыл көмек көрсету жүйесі (IBA) бар автоматты төтенше тежеу жүйесі (АЕВ)

болады. Егер сіз өзіңіздің жолағыңызда бір бағытта келе жатқан көлік құралын тапсаңыз, жүйе тежеуді күшейте алады немесе көлікті автоматты түрде тоқтата алады. Бұл апаттың алдын алуға немесе алға жылжу кезінде оның ауырлығын азайтуға көмектеседі. Жағдайға байланысты автомобиль автоматты түрде қалыпты немесе құрт баяулауы мүмкін. Мұндай автоматты жедел тежеу автокөлік анықталған жағдайда ғана орын алуы мүмкін. Бұл жағдайда FCA жүйесіндегі алдыңғы автокөліктің индикаторы жанады. Фронтальды соқтығысу туралы ескерту жүйесі (FCA) 8-41 қараңыз. Жүйе 8-ден 80 км/сағ жылдамдықпен алға жылжу кезінде жұмыс істейді. Ол 60 м қашықтықта көлік құралдарын тани алады.

 ЕСКЕРТУ

АЕВ жүйесі ықтимал апат кезінде жедел тежеуге дайындықты қамтамасыз етеді, ол апаттардың алдын алуға арналмаған. Автокөлікті тежеу үшін АЕВ жүйесіне сенбеу керек. АЕВ жүйесі жұмыс жылдамдығынан тыс тежелуді жүзеге асырмайды және тек анықталған автомобильдерге жауап береді. АЕВ жүйесі тани алмайды:

- Алда келе жатқан автомобиль орамалы немесе төбелі жолдарда.
- Кейбір автомобильдер, атап айтқанда тіркемесі бар автомобильдер, тракторлар, лас автомобильдер және т. б.
- Көлік шектеулі көріну жағдайында, мысалы, тұман, жаңбыр немесе қар кезінде.
- Алда келе жатқан автомобиль, егер ол жаяу жүргіншілермен немесе басқа заттармен жартылай қоршалған болса. Көлік жүргізу кезінде сізге үнемі назар аудару қажет, сіз әрекет етуге және тежегіш басқысын басуға және/ немесе апаттың алдын алу үшін көлік құралын басқаруға дайын болуыңыз керек.

АЕВ жүйесі мүмкін апаттың алдын алу үшін көліктің жылдамдығын толық тоқтағанға дейін төмендетуі мүмкін. Егер бұл орын алса, АЕВ жүйесі автомобильді орнында ұстау үшін электрмеханикалық тұрақ тежегішін (EPB) қосуы мүмкін. EPB босатыңыз немесе үдеткіш басқысын қатты басыңыз.

 ЕСКЕРТУ

АЕВ күтпеген және қажет емес жағдайларда автомобильді автоматты түрде кенеттен баяулатуы мүмкін. Жүйе бұрылу, қорғаныс қоршаулары, жол белгілері және басқа да жылжымайтын заттарды орындайтын алдыңғы автомобильге жауап бере алады. АЕВ әрекетін бұғаттау үшін, егер ол қауіпті болмаса, үдеткіш басқысын қатты басыңыз.

Төтенше тежеуге арналған интеллектуалды көмек жүйесі (EBA)

EBA тежегіш басқысын жылдам басқан кезде жұмыс істей алады, жақындық жылдамдығына және алдыңғы көлікке дейінгі қашықтыққа байланысты тежелуді күшейтеді. Бұл кезде басқының шамалы пульсациясы немесе сәтсіздігі қалыпты, қажет

болған жағдайда тежегіш басқысын қысуды жалғастырыңыз. Тежегіш басқысы босатылған кезде ғана IBA автоматты түрде өшеді.

▲ ЕСКЕРТУ

IBA қажет болмауы мүмкін жағдайларда автокөліктің тежелуін күшейте алады. Сіздің көлігіңіз көлік ағынына кедергі келтіруі мүмкін. Егер бұл орын алса, аяғыңызды тежегіш басқысынан алыңыз, содан кейін басқыны қажет болған жағдайда қайтадан басыңыз.

▲ ЕСКЕРТУ

Тіркемені тарту кезінде АЕВ немесе IBA жүйесін пайдалану көлік құралын басқаруды жоғалтуға және нәтижесінде апатқа әкелуі мүмкін. Тіркемені сүйреген кезде жүйені "Alert" ("Ескерту") режиміне ауыстырыңыз немесе оны өшіріңіз.

Жүйе қол жетімсіздігі туралы хабарлама бере алады:

- Автокөліктің немесе әйнектің алдыңғы жағы ластанған кезде.
- Егер қатты жаңбыр немесе қар объектілерді анықтауға кедергі келтірсе.

- StabiliTrak/электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесі (ESC) проблемасы бар.

АЕВ жүйесі техникалық қызмет көрсетуді қажет етпейді.

Жаяу жүргінші алдында тежеу жүйесі (FPB)

Тиісті жинақтамамен жаяу жүргіншінің алдындағы тежеу жүйесі (FPB) көлік құралын алға жылжыту кезінде жақын маңдағы жаяу жүргіншілермен фронтальды соқтығысу нәтижесінде зақымданудың алдын алуға немесе азайтуға көмектеседі. FPB көліктің алдында тұрған жаяу жүргіншіні анықтаған кезде сары индикаторды көрсетеді. Егер көлік табылған жаяу жүргіншіге тым тез жақындаса, FPS жүйесі жыпылықтайтын қызыл ескерту сигналын шығарады және жиі дыбыстық сигналдар береді. FPB жүйесі тежегішті күшейте алады немесе машинаны автоматты түрде тоқтата алады. Бұл жүйенің құрамына интеллектуалды жедел тежеу жүйесі (IBA) кіреді, сонымен қатар автоматты жедел тежеу жүйесі (АЕВ) жаяу жүргіншілерге де жауап бере алады. Автоматты шұғыл тежеу жүйесі (АЕВ) ⇨ 8-43 қараңыз.

FPB жүйесі 8-ден 80 км/сағ жылдамдықпен алға жылжу кезінде табылған жаяу жүргіншілер туралы хабарлауға қабілетті. Күндізгі уақытта жүйе жаяу жүргіншілерді шамамен 40 метрге дейін анықтайды. Қараңғыда жүйенің мүмкіндіктері айтарлықтай шектеулі.

▲ ЕСКЕРТУ

FPB жүйесі ескерту береді және жаяу жүргінші анықталған жағдайда ғана автоматты тежеуді орындайды. FPB жүйесі жаяу жүргіншілерді, соның ішінде балаларды келесі жағдайларда танымауы мүмкін:

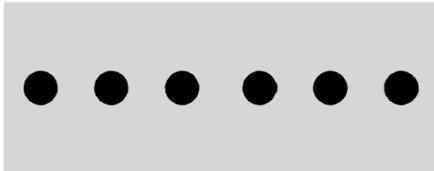
- Жаяу жүргінші автокөліктің алдында емес, жартылай қоршалған, біркелкі емес немесе адамдар тобында.
- Нашар көріну кезінде, оның ішінде түнгі уақытта, тұман, жаңбыр немесе қар жағдайында.
- FPB жүйесінің қадағасы балшықпен, қармен немесе мұзбен жабылған.
- Фаралар немесе әйнек ластанған немесе дұрыс күйде емес. Әрекет етуге дайын болыңыз және тежегіш басқысын басыңыз. Қосымша ақпарат алу үшін Автомобильді қауіпсіз пайдалану негіздері ⇨ 8-2 бөлімін қараңыз. Жел әйнегін, фаралар мен FPB қадағасын таза және дұрыс ұстаңыз.

Көлік алдында жаяу жүргіншіні анықтау

FPB жүйесі ескерту береді және жаяу жүргінші анықталған жағдайда ғана автоматты тежеуді орындайды. Егер көлік құралының алдында жаяу жүргінші табылса, дисплейде жаяу жүргіншінің сары индикаторы көрсетіледі.

Көлік алдында жаяу жүргіншінің болуы туралы ескерту

Егер көлік жаяу жүргіншіге тым тез жақындаса, қызыл FBC ескерту дисплейі әйнекте жыпылықтай бастайды. Алда сегіз жоғары тонды сигнал тез беріледі. Жаяу жүргіншінің болуы туралы ескерту пайда болғаннан кейін, тежегіш жүйесі жүргізушінің

тежегіш басқысын күрт басуына дайындалуы мүмкін, сондықтан қысқа мерзімді қалыпты тежелуді бастайды. Қажет болса, тежегіш басқысын басуды жалғастырыңыз. Автомобиль алдында жаяу жүргіншінің бар екендігі туралы ескерту пайда болған кезде круиздік бақылау ажыратылуы мүмкін.

Автоматты тежеу

Егер жаяу жүргіншінің алдында тежеу жүйесі (FPB) көліктің алдында тұрған жаяу жүргіншіні қағып кету қаупі бар екенін анықтаса және бұл ретте тежегіш басқышы басылмаса, FPB автоматты түрде орташа немесе күрт тежеуді қосуы мүмкін. Кейбір жағдайларда төмен жылдамдықпен жүру кезінде жаяу жүргіншінің соқтығысуына жол бермейді немесе оның салдарының ауырлығын төмендетеді. 8-ден 80 км/сағ жылдамдықпен қозғалу кезінде FPB жүйесі жаяу жүргіншілер анықталған жағдайда автоматты тежеуді жүзеге асыруға қабілетті. Кейбір жағдайларда, мысалы, жоғары жылдамдықпен қозғалу кезінде тежеу аз қарқынды болуы мүмкін.

Егер бұл орын алса, Автоматты тежеу жүйесі автомобильді орнында ұстау үшін электрмеханикалық тұрақ тежегішін (EPB) қосуы мүмкін. EPB босатыңыз. Автоматты тежеу және EPB үдеткіш

басқысын қатты басқан кезде де өшіріледі.

▲ ЕСКЕРТУ

FPB ескерту жасай алады немесе күтпеген және қажет емес жағдайларда машинаны автоматты түрде баяулатуы мүмкін. Жүйе жаяу жүргіншілерге, соның ішінде көлеңкеге ұқсас нысандар үшін ескерту немесе тежеу арқылы қате жауап бере алады. Бұл жүйенің қалыпты жұмысын көрсетеді, автомобильге техникалық қызмет көрсету қажет емес. Автоматты тежеу әрекетін бұғаттау үшін, егер ол қауіпті болмаса, үдеткіш басқысын қатты басыңыз.

▲ ЕСКЕРТУ

Тіркемені сүйреу кезінде жаяу жүргіншінің алдында тежеу жүйесін пайдалану автомобильді басқарудың жоғалуына және апатқа әкелуі мүмкін. Тіркемені сүйреген кезде жүйені "Alert" ("Ескерту") режиміне ауыстырыңыз немесе оны өшіріңіз.

Жүйені тазалау

Егер FPB жүйесі дұрыс жұмыс істемесе, артқы көрініс айнасының алдында әйнекті сыртынан тазалаңыз, бұл мәселені шешуі мүмкін.

Бүйірлік өлі аймақтардағы кедергілер туралы ескерту жүйесі (SBZA)

SBZA жүйесі, егер ол автомобильде болса, жүргізушіге соқыр аймақта орналасқан басқа көліктермен соқтығысудан аулақ болуға көмектеседі. Егер жүйе алға жылжу кезінде сіздің көлігіңіздің сол немесе оң жағындағы өлі аймақта басқа көлік құралын тапса, сол жақтағы айнадағы индикатор жанады. Егер бұрылу көрсеткіші қосылып, сол жағынан автокөлік табылса, қайта құру қаупі туралы қосымша ескерту ретінде индикатор жыпылықтай бастайды. Бұл жүйе жолақтан шығу туралы ескерту жүйесінің (LCA) бөлігі болғандықтан, осы мүмкіндікті пайдаланбас бұрын LCA жүйесі туралы бүкіл бөлімнің мазмұнын мұқият оқып шығыңыз.

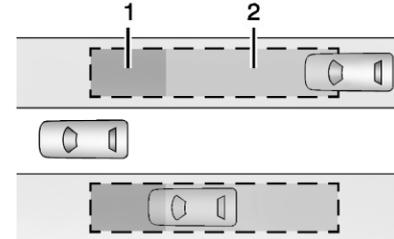
Қозғалыс жолағынан шығу туралы ескерту жүйесі (LCA)

Тиісті жинақтамада LCA жүйесі жүргізушіге бір жолақтан екінші жолаққа ауысуға көмектеседі, бұл бүйірлік соқыр (көрінбейтін) жерлерде қозғалатын автомобильдермен немесе осы аймақтарға тез жақындаған автомобильдермен соқтығысуды болдырмайды. Автокөлік анықталған жағдайда, тиісті бүйірлік артқы көрініс айнасында LCA жүйесінің ескерту индикаторы жанады. Егер бұрылу көрсеткіші қосылған болса, индикатор жыпылықтай бастайды.

ЕСКЕРТУ

LCA жүйесі жүргізушіге жүйені анықтау аймағынан тыс көліктер туралы, сондай-ақ жаяу жүргіншілер, велосипедшілер немесе жануарлар туралы ескертпейді. Жүйе жүргізушіні қайта құру кезіндегі кедергілер туралы ескерте алмайтын жағдайлар бар. Қайта құру кезінде назар аудармау адамдардың жарақаттануына немесе өліміне, сондай-ақ көліктің зақымдалуына әкелуі мүмкін. Басқа қатарға өтпес бұрын, барлық айнарларға қарап, артқа қарап, бұрылу көрсеткішін қосыңыз.

LCA жүйесін анықтау аймақтары

1. SBZA жүйесін анықтау аймағы 2. LCA жүйесін анықтау аймағы LCA жүйесінің қадағасы ені шамамен бір жолақты немесе автокөліктің екі жағында 3,5 м (11 фут) аймақты қамтиды. Қадағалар заттарды жерден шамамен 0,5 м (1,5 фут)-ден 2 м (6 фут) биіктікте анықтайды. Бүйірлік соқыр аймақтарды басқару жүйесінің ескерту аймағы (BSA) дененің ортасынан басталып, 5 м (16 фут) қашықтықта көліктің артында аяқталады. Жүргізушілер көліктің артында 70 м (230 фут) дейінгі қашықтықтан бастап жылдам келе жатқан көліктер туралы ескерту алады.

Жүйенің жұмыс принципі

Соқыр аймақта көрші жолақпен қозғалатын немесе оған тез арт жағынан жақындаған автомобиль анықталған кезде, артқы көріністің бүйірлік айналарында LCA жүйесінің индикаторы жанады.

LCA жүйесінің жанып тұрған индикаторы жолақтың өзгеру қаупін көрсетеді. Басқа жолаққа өтпес бұрын, LCA индикаторының жанып тұрғанын тексеріңіз, барлық айнарларға қараңыз, артқа қарап, бұрылу көрсеткішін қосыңыз.

Артқы көріністің сол жақ айнасындағы индикатор Оң жақ артқы көрініс айнасындағы индикатор

Қозғалтқышты іске қосқан кезде LCA жүйесінің индикаторы екі сыртқы айнада да қысқа уақыт ішінде жанады, бұл жүйенің жарамдылығын көрсетеді. Егер алға жылжу кезінде жүйе көлік құралын, жерді, кірді, қарды, мұзды және майды тапса, онда индикатор тиісті бүйірлік айнада жанады. Егер бұрылу көрсеткіші басқа көлік құралы табылған жақтан қосылған болса, индикатор қайта құру қаупі туралы ескертіп, жыпылықтай бастайды.

Егер жүйе дұрыс жұмыс істемесе

LCA жүйесі максималды тиімділікпен жұмыс істеуі үшін оны калибрлеу керек, ол үшін Сіз көлікпен біраз қашықтықты жүріп өтуіңіз керек. Егер сіз автокөлікпен тікелей автомобиль жолымен көлік ағынымен және жол жиегіндегі әртүрлі нысандармен (мысалы, таяныштар, қоршаулар) жүрсеңіз, калибрлеу тезірек жүзеге асырылады.

Басқа автомобильді жоғары жылдамдықпен басып озған кезде, тұрған көліктің жанынан өтіп бара жатқанда және тіркемені сүйреген кезде LCA жүйесінің индикаторлары жанбауы мүмкін. Тіркемені тарту кезінде автокөліктің екі жағындағы LCA жүйесін анықтау аймағының ұзындығы ұлғайтылмайды.

Тіркемені сүйрегенде, қайта қатарға тұру кезінде абай болыңыз. LCA жүйесі автомобильде бекітілген нысандарға, мысалы, тіркемеге немесе велосипедке, сондай-ақ автокөліктің қалыпты бүйірлік өлшемдерінен тыс заттарға жауап беру арқылы жұмыс істей алады. Бекітілген заттар автомобильдерді анықтауға кедергі келтіруі мүмкін. Жүйенің бұл әрекеті қалыпты және автокөлікке техникалық қызмет көрсетуді қажет етпейді.

LCA жүргізушіге көрші жолдың соқыр аймағында, әсіресе жаңбыр мен қатты бұрылыстарда көліктің болуы туралы әрдайым ескертпеуі мүмкін.

Бұл оны жөндеу қажеттілігін көрсетпейді. Жүйе жол қоршауларына, белгілерге, ағаштарға, басқа екіпелерге және жылжымайтын объектілерге жауап бере алады. Жүйенің бұл әрекеті қалыпты және автокөлікке техникалық қызмет көрсетуді қажет етпейді.

Егер артқы бампердің сол немесе оң жақ бұрышындағы LCA қадағалары жер, балшық, қар, мұз немесе маймен жабылған болса, сондай-ақ қатты жаңбыр кезінде LCA жүйесі жұмыс істемейуі мүмкін.

Тазалау жөніндегі нұсқаулықты Автокөліктің сыртқы түріне күтім жасау бөлімінің "Автомобильді жуу" § 9-58 тармағынан қараңыз. Егер екі қадағаны тазалағаннан кейін, дисплейде құрылғылар комбинациясы әлі де жүйенің қол жетімсіздігі туралы хабарламаны көрсетсе, көмек алу үшін қызмет көрсету станциясына хабарласыңыз.

Егер LCA жүйесінің индикаторлары бүйірлік соқыр аймақта қозғалатын немесе оған тез жақындап келе жатқан автомобильдер болған кезде жанбаса және жүйенің қадағалары таза болса, жүйе дұрыс жұмыс істемейуі мүмкін және техникалық қызмет көрсетуді қажет етеді. Техникалық қызмет көрсету станциясына хабарласыңыз.

**Жол таңбасына қатысты
автокөліктің жағдайын бақылау
жүйесі (LKA)**

Тиісті жинақтамада LKA жүйесі кездейсоқ жолақтан шығуға байланысты апаттардың алдын алуға көмектеседі. Жүйе 80-ден 180 км/сағ жылдамдықпен жол белгілерін тану үшін камераны пайдаланады. Егер автомобиль таңбалау сызығына жақындаса, жүйе руль дөңгелегіне тегіс әсер етеді, машинаны бұрынғы бағытқа қайтарады. Сондай-ақ, егер автомобиль таңбалау сызығынан өтіп кетсе, жүргізушіге алып жатқан жолақтан (LDW) шығу туралы ескертуі мүмкін. Егер жүргізуші руль дөңгелегіне күш салса, LKA жүйесін басқару тоқтатылады.

Бұл жүйе автомобильді жолақтың ортасында ұстауға арналмаған. Егер бұрылу көрсеткіштері автомобиль жылжитын бағытта қосылса немесе жүйе үдеуді, тежеуді немесе белсенді маневр жасауды анықтаса, жүйе бұрылмайды және жолақтан шығу туралы ескертпейді.

▲ ECKEPTY

LKA жүйесі көліктің рульдік үнемі басқармайды. Жүйе автокөлікті жолақта ұстамауы немесе бөлу сызығы анықталса да, қозғалыс жолағынан (LDW) тыс шығу туралы ескерту бермеуі мүмкін. LKA және LDW жүйелері әрдайым орындай бермейді:

- Апатты болдырмау немесе қозғалыс жолағынан тыс шығу үшін ескерту береді немесе рульмен басқаруда көмек көрсетеді.
- Ауа-райының қолайсыздығында немесе көрінудің жеткіліксіздігінде бөлу сызықтарын анықтамаңыз. Бұл әйнек немесе фаралар балшықпен, қармен немесе мұзбен бітелген, дұрыс емес күйде болған кезде, сондай-ақ күн сәулесі тікелей камераға түскен кезде пайда болуы мүмкін.
- Жолдың шеттерін анықтайды.
- Орамалы және төбелі жолдардағы белгілерді анықтайды.

Егер LKA жүйесі бөлу сызықтарын жолдың бір жағынан ғана анықтаса, ол басқаруға көмектеседі немесе жолақтың шегінен шығу туралы алдын-ала ескертуді тек сол жағынан таңбалауға жақындағанда ғана береді,

▲ ECKEPTY

бөлу сызығы табылған жерде. LKA және LDW жүйелері болса да, сіз көлік құралын басқаруыңыз керек.

Жолды үнемі мұқият қадағалаңыз және көлікті жолақта дұрыс ұстаңыз. Бұл ережені сақтамау көліктің зақымдалуына, жарақаттануына немесе өліміне әкелуі мүмкін. Өрқашан жел әйнегін, фаралар мен бейнекамерасы бар қадағаларды таза және жарамды күйінде ұстаңыз. LKA жүйесін қолайсыз ауа-райында немесе белгісіз белгілері бар жолдарда, мысалы, жол жұмыстарын жүргізу орындарында қолдануға болмайды.

▲ ECKEPTY

Тіркемені сүйреу кезінде немесе тайғақ жолда LKA жүйесін пайдалану автомобильді басқарудың жоғалуына және апатқа әкелуі мүмкін. Жүйені өшіріңіз.

Жүйенің жұмыс принципі

LKA жүйесі жол белгілерін тану үшін артқы көрініс айнасының жл әйнегінің астына орнатылған камераны пайдаланады. Жолақтан байқаусызда шыққан жағдайда, жүйе рульдік басқару жұмысына қысқаша араласып, автомобильді бұрынғы курсқа қайтаруы мүмкін. Осыдан кейін жүйе көліктің жолақ белгілеуін кесіп өткенін ескертіп, сигнал бере алады.

LKA жүйесін қосу немесе өшіру үшін руль дөңгелегіндегі түймені басыңыз. Белсенді рульдеу арқылы алып жатқан жолақтан шығу туралы ескерту жүйесі (егер жиынтықтау көзделген болса) қосылған кезде, түймедегі индикатор жанады, ал өшірілген кезде сөндіріледі.

Индикатор (егер жиынтықта қарастырылған болса) ақ түспен жанған кезде, бұл жүйенің көлік жүргізуге белсенді араласуға дайын еместігін көрсетеді. Егер белсенді рульдеу (LKA) бар алып жатқан жолақтан шығу туралы ескерту жүйесі жұмысқа дайын болса, индикатор жасыл түспен жанады. Егер автомобиль таңбалау сызығына жақындаса, жүйе руль дөңгелегіне тегіс әсер етеді, машинаны бұрынғы бағытқа қайтарады. Жүйе жұмыс істеп тұрған кезде индикатор сары түспен жанады. Сондай-ақ

ол жүргізушіге егер автомобиль таңбалау сызығын кесіп өтсе, сары индикатордың жыпылықтауы арқылы алынған жолақтан (LDW) шығу туралы ескертуі мүмкін. Сонымен қатар, қозғалыс жолағынан шығу бағытына байланысты автокөліктің сол немесе оң жағында дыбыстық сигналдар берілуі мүмкін.

Рульдік басқаруды қабылдау

LKA жүйесі автокөлік ролін үнемі басқармайды. Егер LKA жүйесі рульді белсенді басқаруды анықтамаса, ол ескерту жасап, сигнал бере алады. Рульді тоқтату үшін руль дөңгелегіне күш салыңыз. LKA жүйесі басқаруды өз қолына алу қажеттілігі туралы бірнеше ескертулерден кейін біраз уақытқа өшірілуі мүмкін.

Егер жүйе дұрыс жұмыс істемесе

Жүйенің жұмысына теріс әсер етуі мүмкін:

- Жақын қашықтықта келе жатқан автомобильдер.
- Жарықтандырудың кенеттен өзгеруі, мысалы, туннельдерде қозғалу кезінде.
- Көлденең еңіс бар жолдар.
- Айқын белгілері жоқ жолдар, мысалы, екі жолақты жолдар.

Егер айқын көрінетін бөлу сызықтарында LKA жүйесі дұрыс жұмыс істемесе, жел әйнегін тазалау мәселені шеше алады.

Егер камера шолуы жабық болса, "Камера бұғатталған" хабары пайда болуы мүмкін. Кейбір жүргізушіге көмек жүйелері апаттық жағдайға ауысуы немесе толығымен ажыратылуы мүмкін. Егер LKA немесе LDW жүйесі уақытша қол жетімді болмаса, дисплейде тиісті ескерту көрсетілуі мүмкін.

Ол пайда болуы мүмкін, мысалы, егер камера жабық болса. LKA жүйесіне техникалық қызмет көрсету қажет емес. Артқы көрініс айнасын орнату орнында жел әйнегін сыртынан тазалаңыз.

LKA жүйесі гудронмен өңделген учаскелерге, көлеңкелерге, жолдағы жарықтарға, уақытша немесе құрылыс таңбаларына және жол жабынының басқа да ақауларына реакция нәтижесінде жұмысқа араласуы және/немесе LDW ескертулерін беруі мүмкін. Жүйенің бұл әрекеті қалыпты және автокөлікке техникалық қызмет көрсетуді қажет етпейді. Мұндай жағдайлар ұзақ болған кезде LKA жүйесін өшіріңіз.

ОТЫН

95 немесе одан жоғары октан саны бар этилденбеген бензинді қолданыңыз. Әйтпесе, есту арқылы бөлінетін детонация естілуі мүмкін. Егер RON 95 немесе одан жоғары октандық бензинді пайдалану кезінде қатты детонация байқалса, қозғалтқышқа техникалық қызмет көрсету қажет.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Төменде көрсетілген сипаттамалардың біріне ие отынды пайдаланбаңыз; бұл талапты сақтамау автокөліктің зақымдалуына және кепілдіктің жойылуына әкелуі мүмкін:

- Құрамында метанол, диметоксиметан және анилин бар отын. Мұндай отын отынның металл бөлшектерін коррозиялауы мүмкін, сонымен қатар пластмасса мен резеңке бөліктерді зақымдауы мүмкін.
- Метилциклопентадиенил трикарбонил-марганец (ММТ) сияқты металдардан тұратын отын, олар пайдаланылған газдардың уыттылығын төмендету жүйесін және ұшқын штепсельдерін зақымдауы мүмкін.

ЕСКЕРТУ

- Октан саны ұсынылғаннан кем отын. Мұндай отынды пайдалану отынның тиімділігі мен тиімділігін төмендетеді және каталитикалық түрлендіргіштің қызмет ету мерзімін қысқартады.

Отын қоспалары

Бензинде қозғалтқышты отын қалдықтарынан тазартуға көмектесетін жуғыш қоспалар болуы керек. Отын саңылаулары мен қабылдау клапандарының тазалығы пайдаланылған газдардың уыттылығын төмендету жүйесінің тиімді жұмыс істеуінің кепілі болып табылады. Бензиннің кейбір маркаларында отын саптамалары мен кіріс клапандарын таза ұстау үшін жуғыш заттардың мөлшері жеткіліксіз. Қосымша отын қоспаларын сатып алу үшін дилерге хабарласыңыз.

Бакқа отын құю

ЕСКЕРТУ

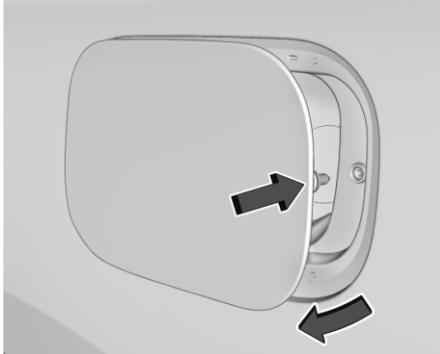
Отын буы жарылғыш және ауыр жарақат немесе өлімге әкелуі мүмкін.

Орындаңыз келтірілген бұдан әрі ұсынымдары:

- Жазатайым оқиғалардың алдын алу үшін отын тарату бағанындағы мінез-құлық ережелерін мұқият оқып шығыңыз.
- Отын құю кезінде қозғалтқышты өшіріңіз. Отынның жанында ұшқын, ашық жалын немесе түтін материалдары жоқ екеніне көз жеткізіңіз.
- Отын тарату колонкасынан кетпеңіз.
- Отын құю кезінде электрондық құрылғыларды пайдаланбаңыз.
- Жанармай құю жүріп жатқан кезде көлік салонына оралмаңыз.
- Балаларға отын тарату бағанына жақындауға жол бермеңіз, ешқандай жағдайда балаларға отын құюға жол бермеңіз.
- Егер сіз резервуардың ашасын тез ашсаңыз, отын аузынан төгілуі мүмкін. Отынның төгілу ықтималдығы толық резервуарда және ыстық ауа-райында артады.

▲ ЕСКЕРТУ

- Тығынды баяу ашыңыз және шығатын отын буының тоқтағанша күтіңіз;
- осыдан кейін тығынды толығымен бұрап алуға болады.

Қю мойнының тығыны жүргізуші тарапынан отын багының люгі қақпағының артында орналасады. Отын багы люгінің қақпағы есік құлыптарын бұғаттаумен бір мезгілде бұғатталады. Құлыптардың бұғатын ашу үшін құлыптардың қашықтан басқару салпыншағындағы пернені басыңыз. Отын багының қақпағын ашу үшін люктің артқы орталық жиегін басып, босатыңыз.

Оны алу үшін өзін-өзі құятын тығынды бұраңыз. Толтыру кезінде штепсельді люк қақпағының ішкі жағындағы ілгекке іліп қойыңыз.

▲ ЕСКЕРТУ

Отын багының стандартты толтыру тапаншасын үш рет басу арқылы толып кетуі мүмкін:

- Автокөліктің жұмысындағы проблемалар, соның ішінде қозғалтқышты өшіру және отын жүйесіне зақым келтіру.
- Отын төгіңділері.
- Отынның ықтимал тұтануы.

Абай болыңыз және жанармай төгуге тырыспаңыз. Отын құю мылтығын шығармас бұрын жанармай құю аяқталғаннан кейін бірнеше секунд күтіңіз. Бояудан отынның іздерін дереу сүртіңіз. Көліктің сыртқы түріне күтім жасау ϕ 9-58 қараңыз.

Отын құю аяқталғаннан кейін, жанармай құю мойнының қақпағын шертілгенге дейін бұраңыз. Автокөлік мезгіл-мезгіл отын жүйесінің тығыздығын тексереді. Егер отын құю мойнының қақпағы тартылмаса, ақаулық индикаторы жануы мүмкін.

▲ ЕСКЕРТУ

Егер жанармай құю кезінде жану пайда болса, мылтықты мойныңыздан шығармаңыз. Отын тарату бағанын өшіру немесе жанармай құю станциясының қызметкеріне хабарлау арқылы жанармай беруді тоқтатыңыз. Дерев өрт аймағынан шығыңыз.

АВТОКӨЛІКТІҢ КОНСТРУКЦИЯСЫН ӨЗГЕРТУ ЖӘНЕ ҚОСЫМША ЖАБДЫҚТЫ ОРНАТУ

Қосымша электр жабдықтары

ЕСКЕРТУ

Диагностикалық жалғағыш (DLC) автомобильге қызмет көрсету үшін, сондай-ақ пайдаланылған газдың уыттылығын тексеру/жөндеу сапасын бақылау үшін қолданылады. Қараңыз: Ақаулық сигналын бергіш ("Check Engine" (қозғалтқышты тексеріңіз) бақылау лампы) ⇨ 4-13.қараңыз. Диагностикалық жалғағышқа қосылған құрылғы, мысалы, жүргізушінің әрекетін немесе кепілдіктен кейінгі автомобильдердің жұмысын бақылау құрылғысы автокөлік жүйелерінің жұмысын бұзуы мүмкін. Бұл автокөліктің жұмысына теріс әсер етуі мүмкін және апатқа әкелуі мүмкін. Мұндай құрылғылар автомобиль жүйелерінде сақталған ақпаратқа қол жеткізе алады.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Белгілі бір электр жабдықтары автокөлік жүйелеріне зақым келтіруі немесе істен шығуы мүмкін. Бұл жағдайда жөндеу кепілдікке жатпайды. Қосымша электр жабдықтарын орнатпас бұрын дилермен кеңесу керек.

Қосымша жабдықты орнату автомобиль жұмыс істемейтін уақытта да аккумулятор батареясының (12 В) зарядсыздануына әкелуі мүмкін. Сіздің көлігіңізде үрленетін қауіпсіздік жастықшалары жүйесі бар. Кез-келген қосымша электр жабдықтарын орнатпас бұрын, Қауіпсіздік жастықтарымен жабдықталған автомобильге техникалық қызмет көрсету ⇨ 2-21 және Қауіпсіздік жастықтарымен жабдықталған автомобильге қосымша жабдықты орнату ⇨ 2-21 бөлімдерінің мазмұнымен танысыңыз.

9 АВТОКӨЛІК КҮТІМІ

- ЖАЛПЫ АҚПАРАТ 9-2
- АВТОКӨЛІКТІ ТЕКСЕРУ 9-2
- ФАРАЛАРДЫҢ ЖАРЫҚ БАҒЫТЫН РЕТТЕУ 9-23
- ҚЫЗДЫРУ ЛАМПАЛАРЫН АУЫСТЫРУ 9-23
- ЭЛЕКТР ЖҮЙЕСІ 9-24
- ДОҒАЛАҚТАР МЕН ШИНАЛАР 9-33
- ҚОСЫМША АКБ-ДАН ІСКЕ ҚОСУ 9-54
- АВТОКӨЛІКТІ СҮЙРЕУ 9-56
- АВТОКӨЛІКТІҢ СЫРТҚЫ ТҮРІНЕ КҮТІМ ЖАСАУ . 9-58
- ЕСКЕРТПЕЛЕР 9-68

ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

Қосалқы бөлшектерді алу немесе техникалық қызмет алу үшін жергілікті дилерге хабарласыңыз. Сіз фирмадан қосалқы бөлшектер аласыз, ал автокөлікке техникалық қызмет көрсетуді оқытылған және техникалық қызмет көрсету бойынша барлық қажеттімен қамтамасыз етілген мамандар көрсетеді.

Қосымша жабдық және автокөліктің модификациясы

Қосымша дилерлік емес жабдықты орнату немесе автокөлікке өзгерістер енгізу оның тарту-динамикалық сипаттамалары мен қауіпсіздігіне теріс әсер етуі мүмкін, атап айтқанда, үрлемелі қауіпсіздік жастықтарының, тежеу жүйелерінің жай-күйін нашарлатуы мүмкін, тұрақтылыққа, қозғалысқа және басқаруға, шығарындыларды бақылау жүйелеріне, аэродинамикаға, беріктікке және бұғаттауға қарсы жүйе сияқты электрондық жүйелерге әсер етуі мүмкін тежегіштер, тарту күшін реттеу жүйесі және динамикалық тұрақтандыру жүйесі.

Мұндай қосымша жабдықты немесе модификацияны орнату тіпті ақаулыққа немесе зақымға әкелуі мүмкін, олар автокөлік кепілдігімен жабылмайды.

Дайындаушы зауыттың ұсынымдарын бұза отырып, жол саңылауының өзгеруі нәтижесінде аспа элементтерінің зақымдануы кепілдік жағдай болып табылмайды.

Модификацияларды енгізу, сондай-ақ GM компаниясымен сертификатталмаған бөлшектерді орнату немесе қолдану салдарынан, оның ішінде басқару модульдерін немесе бағдарламалық қамтамасыз етуді түрлендіру себебінен автокөлік бөлшектерінің зақымдануы автокөлікке кепілдік әрекетінің тоқтатылуына әкелуі немесе өзгерістерге ұшыраған бөлшектерге қатысты кепілдік міндеттемелеріне теріс әсер етуі мүмкін.

GM брендінің қосымша жабдықтары автокөліктің басқа жүйелерінің функционалдығын кеңейтуге арналған. Сіздің көлігіңізге фирмалық қосымша жабдықты сатып алу мәселесі бойынша сіз GM дилеріне хабарласуыңыз керек, оның мамандары таңдалған жабдықты білікті түрде орната алады.

Сондай-ақ, Қауіпсіздік жастықтарымен жабдықталған автокөлікке қосымша жабдықты орнату ↻2-21 бөлімін қараңыз.

АВТОКӨЛІКТІ ТЕКСЕРУ**Техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыстарды өз бетінше орындау****⚠ ЕСКЕРТУ**

Егер сізде қажетті білім, жөндеу және қызмет көрсету құжаттамасы, құралдар мен қосалқы бөлшектер болмаса, автокөлікте қандай да бір жұмысты өз бетінше орындау қауіпті.

Қызмет көрсету бойынша қандай да бір операцияларды жүргізер алдында міндетті түрде пайдалану жөніндегі нұсқаулықпен және жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықпен тексеру керек.

Техникалық қызмет көрсету жөніндегі жұмыстарды өз бетінше орындаған кезде техникалық қызмет көрсету жөніндегі тиісті нұсқаулықты пайдаланыңыз.

Пайдалану нұсқаулығына қарағанда техникалық қызмет көрсету жұмыстарын қалай орындау керектігі туралы көбірек ақпарат бар.

Бұл автокөлік үрлемелі қауіпсіздік жастықтар жүйесімен жабдықталған. Техникалық қызмет көрсету жұмыстарын өз бетіңізше жасамас бұрын, Қауіпсіздік жастықшалары жүйесін тексеру бөлімін ↻ 2-21 қараңыз.

Барлық бөлшектерді, автокөліктің жүгірісін және техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау күндерін алу туралы жазбалар журналын жүргізіңіз.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

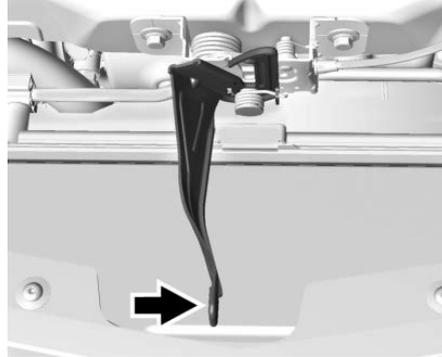
Тіпті шамалы ластану автокөлік жүйелеріне зиян тигізуі мүмкін. Кірдің жұмыс сұйықтықтарына, бөшекелердің қақпақтарына немесе май өлшегіш сүңгілерге түсуіне жол бермеңіз.

Капот

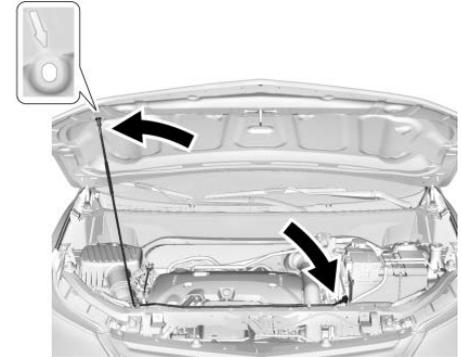
Капотты ашу үшін:

1. Осындай символмен белгіленген капотты ашу тұтқасын тартыңыз. Ол есік және меңгерік дөңгелегінің арасындағы құралдар панелінің сол жақ бөлігінің астыңғы жағында тұр.

2. Автокөліктің алдыңғы жағына жақындаңыз және капотты ашатын қосалқы тұтқаны табыңыз. Бұл тұтқа сорғыштың алдыңғы жиегінің ортасында орналасқан. Тұтқаны оң жаққа қарай бұрып, капотты ашыңыз.

3. Капоттың тірегі радиатордың үстінде орналасқан ұстағыштан алыңыз. Тұтқаның жоғарғы ұшын капот қақпағының ішкі жағындағы розеткаға салыңыз. Капотты жабу үшін:

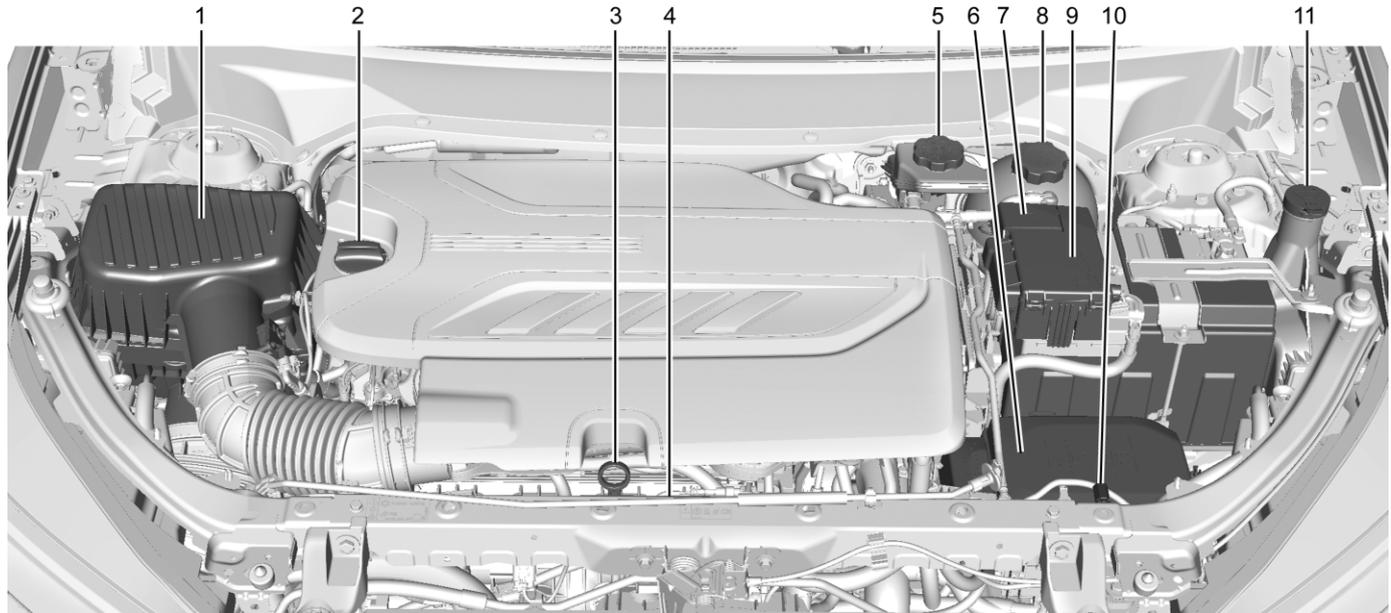
1. Капотты жаппас бұрын, барлық толтырғыш қақпақтардың орнатылғанына және мықтап бұралғанына көз жеткізіңіз.

2. Тұтқаны босату үшін капоттың қақпағын көтеріңіз. Капот қақпағының ішкі жағындағы розеткадан тіректі алып тастаңыз және оны орнына қойыңыз. Тірек өз орнына тұрғанын айғақтайтын сипатты шертумен жиналуы керек.

3. Капотты қозғалтқыш бөлігінен шамамен 30 см (12 дюйм) жоғары етіп түсіріңіз және оны толығымен бекіту үшін босатыңыз.

4. Капоттың жабылғанына көз жеткізіңіз. Егер олай болмаса, капотты бекіткішті салоннан босатып, 1-3 қадамдарды қайталаңыз.

Мотор бөлігінің жалпы көрінісі

Көлемі 2.0 л LXH қозғалтқышы

1. Қозғалтқыштың ауа сүзгісі ⇨ 9-10.
2. Қозғалтқыштың май құю мойнының қақпағы. Қараңыз: Мотор майы ⇨ 9-6.
3. Мотор майы деңгейіндегі май өлшегіш сүңгі. Қараңыз: Мотор майы ⇨ 9-6.
4. Қозғалтқышты салқындату желдеткіші. Қараңыз: Салқындату жүйесі ⇨ 9-11.
5. Тежегіш сұйықтық ыдысы. Қараңыз: Тежегіш сұйықтық ⇨ 9-17.
6. Мотор бөлігіндегі сақтандырғыштар блогы ⇨ 9-26.
7. Аккумуляторлы батареяның шығарылатын оң (+) клеммасы (қақпақпен жабылған). Қараңыз: Қосымша АКБ-дан іске қосу ⇨ 9-54.
8. Қозғалтқышты салқындатқыштың кеңейту ыдысы және қауіпсіздік клапаны бар қақпақ. Қараңыз: Салқындату жүйесі ⇨ 9-11.
9. Аккумуляторлық батарея ⇨ 9-18.
10. Шығарылған теріс (-) терминал. Қараңыз: Қосымша АКБ-дан іске қосу ⇨ 9-54.
11. Шыны жуғыш сұйықтыққа арналған бак. Қараңыз: Жуғыш сұйықтық ⇨ 9-16.

Мотор майы

Қозғалтқыштың тиісті жұмыс сипаттамаларын және оның ұзақ мерзімділігін қамтамасыз ету үшін мотор майына ерекше назар аудару керек. Инвестицияңызды қорғау үшін төмендегі қарапайым, бірақ маңызды талаптарды орындаңыз:

- Сипаттамаға сәйкес сертификатталған қажетті тұтқырлық майын қолданыңыз. Осы бөлімдегі "Тиісті мотор майын таңдау" параграфын қараңыз.
- Мотор майының деңгейін үнемі тексеріп отырыңыз және оны тиісті деңгейде ұстаңыз. Осы бөлімде "Мотор майын тексеру" және "Мотор майын қашан қосу керек" параграфтарын қараңыз.
- Мотор майын уақытында ауыстырыңыз. Қараңыз: Мотор майының қызмет ету мерзімін бақылау жүйесі ⇨ 9-8.
- Пайдаланылған мотор майы әрқашан тиісті түрде жойылуы керек. Бұл бөлімде "Пайдаланылған мотор майымен қалай жұмыс істеу керек" параграфын қараңыз.

Мотор майын тексеру

Мотор майының деңгейін үнемі тексеріп отыру керек, әр 650 км (400 миль), сонымен қатар ұзақ сапарларға дейін. Қозғалтқыштың иінді корпусындағы май деңгейін өлшеуге арналған сүңгі сақина түрінде жасалады. Оның орналасқан жері Қозғалтқыш бөлігінің жалпы көрінісі ⇨ 9-5 бөлімінде көрсетілген.

ЕСКЕРТУ

Сүңгінің тұтқасы ыстық болуы мүмкін, оған күйіп қалуыңыз мүмкін. Сүңгінің тұтқасын тек шүберек орап немесе қолғап кию керек.

Егер жүргізушінің ақпараттық орталығының (DIC) дисплейінде майдың төмен деңгейі туралы хабарлама көрсетілсе, оның деңгейін қолмен тексеру керек. Төменде келтірілген ұсынымдарға орындаңыз:

- Нәтижені дәл ету үшін көлігіңізді көлбеуі жоқ тегіс жерге қойыңыз. Май деңгейін қозғалтқыш өшірілгеннен кейін екі сағаттан ерте емес тексеру керек. Егер сіз көлікті беткейге қалдырсаңыз немесе қозғалтқышты тоқтатқаннан кейін қажетті уақытты күтпей-ақ тексерсеңіз, нәтиже дұрыс болмайды. Суық қозғалтқышты іске қоспас бұрын оның деңгейін тексеру дәлірек нәтиже береді. Май өлшегіш сүңгішті алыңыз және май деңгейін тексеріңіз.
- Егер сіз екі сағат күте алмасаңыз, қозғалтқыш жылына, кем дегенде 15 минут немесе қозғалтқыш қызбаған жағдайда 30 минут күтіңіз. Сүңгіні тартыңыз, оны таза шүберекпен сүртіңіз және орнына

салыңыз. Ұшымен ұстап тұрып, деңгей көрсеткішін қайтадан алыңыз да, мотор майының деңгейін тексеріңіз.

Мотор майын қашан қосу керек

Көлемі 2.0 л турбоүрлегіші бар қатардағы 4 цилиндрлі қозғалтқыш

Егер өлшеу нәтижелері бойынша қозғалтқышты сөндіргеннен кейін кемінде 15 минут күте отырып, май деңгейі сүңгінің соңында ойығы бар алаңнан төмен болса, ұсынылған майдың бір литрін (бір кварталын) қосыңыз және тексеруді қайталаңыз. Осы бөлімде "Тиісті мотор майын таңдау" тармағын қараңыз, онда мотор майының қандай түрін қолдану керектігі түсіндіріледі. Қозғалтқыш қартеріндегі мотор майының тиісті көлемі Автомобиль деректері 10-8 бөлімінде көрсетілген.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Тым көп май қоспаңыз. Мотор майын рұқсат етілген жұмыс диапазонынан жоғары немесе төмен толтыру - қозғалтқыш үшін зиянды.

Қозғалтқыш майының деңгейі жұмыс диапазонынан жоғары көтерілсе (яғни, қозғалтқыш майының деңгейі қозғалтқыш майының дұрыс жұмыс ауқымын көрсететін айқас штрих аймағынан жоғары болатындай қозғалтқыштың артық майы болса), қозғалтқыш істен шығуы мүмкін. Артық майды төгіп тастаңыз немесе көлік қозғалысын шектеңіз және артық майды кетіру үшін техникалық қызмет көрсету станциясына хабарласыңыз.

Мотор бөлігінің жалпы көрінісі 9-5 бөлімін қараңыз, онда қозғалтқыштың май құятын қақпағының орналасқан жері көрсетілген. Мотор майын жеткілікті мөлшерде қосыңыз, оның деңгейі тиісті жұмыс ауқымында болады. Тексеру аяқталғаннан кейін, деңгей көрсеткішін қайтадан түтікке тоқтағанша салыңыз.

Тиісті мотор майын таңдау

Тиісті мотор майын таңдау майдың қажетті техникалық сипаттамалары мен тұтқырлығымен анықталады. Қараңыз: Автокөлік деректері 10-8.

Техникалық сипаттамалары

Dexos1 спецификациясының талаптарына сәйкес келетін толық синтетикалық мотор майын пайдаланыңыз.

GM компаниясының dexos1™ спецификациясына сәйкес келетін мотор майы бар сыйымдылық dexos1 логотипіне ие болуы керек. www.gmdexos.com қараңыз.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Осы ережелерді сақтамау қозғалтқыштың бұзылуына және кепілдіктің бұзылуына әкелуі мүмкін.

Тұтқырлық сорты

2,0 литрлік қозғалтқыштар үшін SAE 0W-20 мотор майын қолданыңыз.

Тұтқырлық бойынша майды таңдаған кезде оның спецификацияға сәйкестігін тексеру ұсынылады. Қараңыз: осы бөлімнің бас жағындағы "Ерекшеліктер" тармағы.

Мотор майына арналған қоспалар / майлау жүйесін жуу

Мотор майына бірдеңе қосуға тыйым салынады. Қозғалтқыштың тиісті жұмыс сипаттамаларын және қорғалуын қамтамасыз ету үшін dexos ерекшеліктеріне сәйкес ұсынылған мотор майларын қолдану жеткілікті. Майлау жүйесін жуу ұсынылмайды, бұл операция қозғалтқыштың істен шығуына әкелуі мүмкін, ол автомобильге кепілдік бермейді.

Пайдаланылған мотор майымен қалай жұмыс істеу керек

Пайдаланылған мотор майында теріге теріс әсер ететін кейбір компоненттер бар, олар тіпті қатерлі ісік ауруын тудыруы мүмкін. Мотор майының адам терісіне ұзақ уақыт тиіп кетуіне жол бермеңіз. Тереңізді және тырнақтарыңызды сабынды сумен немесе жақсы қол жуғышпен жуыңыз.

Пайдаланылған мотор майымен ластанған киімдерді немесе шүберектерді жуыңыз немесе тиісті түрде тастаңыз. Мұнай өнімдерін пайдалану және кәдеге жарату туралы өндірушінің ескертулерін қараңыз.

Пайдаланылған май қоршаған ортаға қауіп төндіруі мүмкін. Егер сіз мотор майын өзіңіз өзгертсеңіз, оны тастамас бұрын барлық майды қалдық сүзгіден ағызыңыз.

Мотор майын тұрмыстық қалдықтарға арналған контейнерлерге немесе жерге, көріз коллекторларына, сондай-ақ бұлақтарға немесе көлдерге құюға тыйым салынады. Мотор майын пайдаланылған майды жинау орнында қайта өңдеуге тапсыру керек.

Мотор майының қызмет ету мерзімі бақылау жүйесі

Мотор майын қашан ауыстыру керек

Бұл автокөліктің электрондық жүйесі майды ауыстыру және сүзгі қажеттілігі туралы уақтылы ескертеді. Бұл қозғалтқыштың жылдамдығы, қозғалтқыш температурасы және автокөліктің жүгірісі сияқты факторлардың жиынтығына байланысты. Көлік жүргізу жағдайларына байланысты әр түрлі жүгіріс мәндерінде майды өзгерту қажеттілігі туындауы мүмкін. Жүйенің қалыпты жұмыс істеуі үшін майды әр ауыстырғаннан кейін оны қалпына келтіру керек.

Жүйенің есептеулеріне сәйкес, майдың қызмет ету мерзімі аяқталған кезде, ол жүргізушіге майды ауыстыру қажеттілігі туралы хабарлайды. "МОТОР МАЙЫН АУЫСТЫРУ МЕРЗІМІ JAҚЫНДАП КЕЛЕДІ" хабары пайда болады.

Майды мүмкіндігінше тез өзгерту керек, майдың өзгеруіне дейін рұқсат етілген жүгіріс 1000 км (600 миль) аспайды. Қолайлы көлік жүргізу жағдайында жүйе бір жылға дейін майды ауыстыру қажеттілігі туралы сигнал бермеуі мүмкін. Мотор майы мен сүзгіні жылына кемінде бір рет өзгерту қажет, сонымен бірге жүйені тастау қажет. Сіздің дилеріңізде осы жұмысты орындайтын және жүйені қалпына келтіретін техникалық қызмет көрсету мамандары бар. Сонымен қатар, ағып кету үшін майды үнемі тексеріп отыру және қажетті деңгейді сақтау маңызды.

Егер жүйеде кездейсоқ қалпына келтіру орын алса, майды соңғы ауыстыру сәтінен бастап 5000 км (3000 миль) жүгіруден кейін ауыстыру керек. Майды әр өзгерткеннен кейін жүйені қалпына келтіруді ұмытпаңыз.

Мотор майының қызмет ету мерзімін бақылау жүйесін қалпына келтіру

Жүйе майды келесі ауыстыру уақытын дұрыс есептей алу үшін майды әр ауыстыру кезінде оның көрсеткіштерін қалпына келтіру керек. Орындау үшін ағызу жүйелері:

1. REMAINING OIL LIFE (МАЙДЫҢ ҚАЛҒАН ҚЫЗМЕТ ЕТУ МЕРЗІМІ) тармағын жүргізушінің ақпараттық орталығының мәзірінен шығарыңыз. Қараңыз: Жүргізушінің ақпарат орталығы (DIC) ⇨ 4-20.

2. "Майдың қалған қызмет ету мерзімі" мәзірі пайда болған кезде, майдың қызмет ету мерзімін қалпына келтіру үшін бірнеше секунд басып тұрыңыз.

3. Майдың қызмет ету мерзімі аяқталғаннан кейін экранда 100% REMAINING OIL LIFE (МАЙДЫҢ ҚАЛҒАН ҚЫЗМЕТ ЕТУ МЕРЗІМІ 100%) хабары пайда болады.

Майдың қызмет ету мерзімін қалпына келтірудің тағы бір әдісі:

1. Тұтануды Сервистік режимге ауыстырыңыз. Қараңыз: Іске қосуды ауыстырып қосқыштың жағдайы ⇨ 8-11.

2. REMAINING OIL LIFE (МАЙДЫҢ ҚАЛҒАН ҚЫЗМЕТ ЕТУ МЕРЗІМІ) тармағын жүргізушінің ақпараттық орталығының мәзірінен шығарыңыз. Қараңыз: Жүргізушінің ақпарат орталығы (DIC) ⇨ 4-20.

3. Бес секунд ішінде үш рет үдеткіш басқысын толығымен сығып, босатыңыз.

4. Егер экрандағы сан 100%-ға өзгерсе, жүйені қалпына келтіру аяқталды.

Егер қозғалтқыш іске қосылғаннан кейін МОТОР МАЙЫН АУЫСТЫРУ МЕРЗІМІ ЖАҚЫНДАДЫ хабарламасы қайтадан жанса, бұл май ресурсының есептегішін ығыстырудың орындалмағанын білдіреді. Бұл процедураны қайталаңыз.

Автоматты беріліс қорабына арналған сұйықтық

Автоматты беріліс қорабындағы сұйықтық деңгейін қалай тексеруге болады

Беріліс қорабындағы сұйықтық деңгейін тексеру қажет емес. Беріліс қорабынан сұйықтықтың төмендеуінің жалғыз себебі - ағып кету. Егер ағып кетсе, дилерге хабарласыңыз және көлікті мүмкіндігінше тезірек жөндеңіз.

Автокөлік беріліс қорабы үшін сұйықтық деңгейінің көрсеткішімен жабдықталмаған.

Беріліс қорабы үшін сұйықтықтың деңгейін тексеру және ауыстырудың арнайы процедурасы бар.

Бұл процедура көп уақытты қажет ететіндіктен, оны қызмет көрсету станциясында орындау керек.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Егер дұрыс емес трансмиссия сұйықтығы пайдаланылса, көлік зақымдалуы мүмкін және мұндай зақымдар көлік кепілдігімен қамтылмайды. Әрқашан тиісті автоматты беріліс сұйықтығын қолданыңыз. Қараңыз: Автокөлік туралы мәліметтер ⇨ 10-8.

Сұйықтық пен сүзгіні «Техникалық қызмет көрсету кестесі» кітапшасында көрсетілген жүйелі аралықтарда өзгерту керек; Автокөлік деректері ⇨ 10-8 бөлімінде көрсетілген сұйықтықты пайдалану керек.

Қозғалтқыштың ауа сүзгісі ресурсының есептегіші

Бұл функция (тиісті жинақтамада) қозғалтқыштың ауа сүзгісінің қалдық ресурсы және оңтайлы ауыстыру мерзімі туралы хабарлайды.

Қозғалтқыштың ауа сүзгісін ауыстырудың оңтайлы уақыты жүргізу шарттары мен қоршаған ортаға байланысты.

Қозғалтқыштың ауа сүзгісін қашан ауыстыру керек

Жүргізушінің ақпараттық орталығы (DIC) келесі майды ауыстырған кезде қозғалтқыштың ауа сүзгісін ауыстыру қажеттілігі туралы хабарлама алған кезде, осы ауыстыру мерзімін сақтаңыз.

DIC-те қозғалтқыштың ауа сүзгісін жақын арада ауыстыру қажеттілігі туралы хабарлама пайда болған кезде, мүмкін болған кезде сүзгіні ауыстырыңыз. Қозғалтқыштың ауа сүзгісін ауыстырғаннан кейін жүйені қалпына келтіру керек.

Егер DIC қозғалтқыштың ауа сүзгі жүйесін тексеру қажеттілігі туралы хабарламаны көрсетсе, дилерге хабарласыңыз.

Қалайша ағызуда бақылау жүйесінің қызмет ету мерзімі әуе сүзгі, қозғалтқыштың шығару

Арылту үшін:

1. Автокөліктің беріліс қорабының селекторын Р (тұрақ) күйіне ауыстырыңыз.
2. DIC дисплейіне Air Filter Life (ауа сүзгісінің қызмет ету мерзімі) параметрін шығарыңыз. Қараңыз: Жүргізуші туралы ақпарат орталығы (DIC) ⇨ 4-20.
3. Руль дөңгелегіндегі түртіп, Reset/Disable (қалпына келтіру/өшіру) дисплейіне өтіңіз. Reset (Арылту) таңдап, содан кейін ✓ басыңыз.
4. Арылтуды растау үшін ✓ басыңыз.

Қозғалтқыш ауа сүзгісі

Ауа сүзгісі жолаушылар жағында көлік құралының қозғалтқыш бөлігінде орналасқан. Қараңыз: Мотор бөлігінің жалпы көрінісі ⇨ 9-5.

Қозғалтқыштың ауа сүзгісін қашан тексеру керек

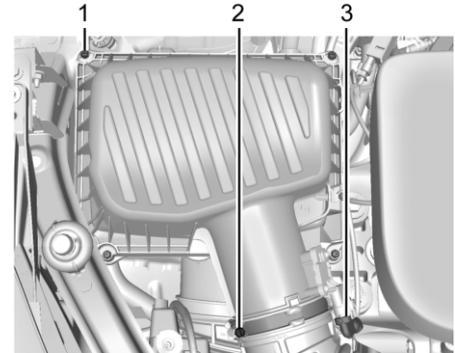
Ауа сүзгісін тексеру және ауыстыру кезеңділігі туралы ақпарат "Техникалық қызмет көрсету кестесі" буклетінде келтірілген.

Қозғалтқыштың ауа сүзгісін қалай тексеруге болады

Ауа сүзгісінің ашық корпусы бар қозғалтқышты іске қосуға және пайдалануға болмайды.

Ауа сүзгісін алып тастамас бұрын, оның корпусының айналасын кір мен шаңнан тазартыңыз.

Ауа сүзгісін және оның элементтерін сумен немесе сығылған ауамен тазалауға тыйым салынады.

1. Бұрандалар
2. Ауа шығарғыш қамыты
3. Электр қосқышы
Қозғалтқыштың ауа сүзгісін тексеру немесе ауыстыру үшін:
1. Капотты ашыңыз. Қараңыз: Капот ⇨ 9-3.
2. Түтік қысқыш бұрандасын (2) босатыңыз және түтік құбырын корпустан алыңыз.
3. Төрт бұранданы (1) шешіп алыңыз да, ауа тазартқыш/ауа сүзгісінің қақпағын қадағадан сым сымдарының электр қосқышын (3) ажыратпай алыңыз.
4. Қақпақты жоғары қарай тартыңыз және ауа тазартқышты/ауа сүзгісін ұстап тұрыңыз.
5. Ауа тазартқышты / ауа сүзгісін тексеріңіз немесе ауыстырыңыз.

⚠ ЕСКЕРТУ

Егер қандай да бір бөлікті ауыстыру қажет болса, ауыстыру үшін артикула нөмірі немесе аналогы бар қосалқы бөлікті пайдалану керек. Қосалқы бөлшектерді басқа өлшемдері бар немесе ауыстырылатын бөліктен пішіні немесе функционалдығы бойынша пайдалану адамдарға зақым келтіруі немесе автомобильге зақым келтіруі мүмкін.

Қозғалтқыштың ауа тазартқышын/ ауа сүзгісін орнату

1. Ауа тазартқышты /ауа сүзгісін ауа сүзгісі / ауа тазартқыш корпусының негізіндегі белгіге бағыттаңыз және орнатыңыз. Сыртқы ауа тазартқышты

/ауа сүзгісін сыртқы тығыздау ауа тазартқыш/ауа сүзгісінің корпусына дұрыс орналасуы керек.

2. Ауа тазартқыш / ауа сүзгісі корпусының қақпағын ауа тазартқыш/ауа сүзгісі корпусымен туралаңыз.

3. Ауа тазартқыш/ауа сүзгісі корпусының қақпағын орнатыңыз және оны төрт бұрандамен бекітіңіз.

4. Құбырды қақпаққа салыңыз да, түтік қысқышының бұрандасын қатайтыңыз.

5. Электр сымдарының қосқышы ауа тазартқыш/ауа сүзгісі корпусындағы қадағаға толық қосылғанына көз жеткізіңіз.

6. Қозғалтқыштың ауа сүзгісін ауыстырғаннан кейін, сүзгі есептегішін қалпына келтіріңіз (бар болса). Қараңыз: Қозғалтқышының ауа сүзгісі ресурсының есептегіші ↻ 9-9.

⚠ ЕСКЕРТУ

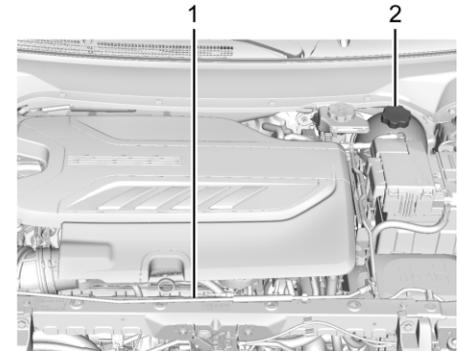
Ауа сүзгісі жоқ қозғалтқыштың жұмысы жақын маңдағы адамдардың күйіп қалуына әкелуі мүмкін. Қозғалтқышта жұмыс істеу кезінде сақ болыңыз. Қозғалтқышты іске қоспаңыз немесе ауа сүзгісі бар машинаны пайдаланбаңыз, өйткені қозғалтқышта кері жыпылықтаған кезде жалын пайда болуы мүмкін.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Ауа сүзгісін алып тастағанда, кір қозғалтқышқа оңай түседі және оны істен шығаруы мүмкін. Әуе сүзгісінің автомобильді пайдалануға жол берілмейді.

Салқындату жүйесі

Салқындату жүйесі қозғалтқыштың дұрыс жұмыс температурасын сақтайды.

2.0 л LXH қозғалтқышы

1. Қозғалтқышты салқындату желдеткіші (көрінебейтін)

2. Қозғалтқыштың салқындатқыш сұйықтығының кеңейту бағы және қауіпсіздік клапанының қақпағы

ЕСКЕРТУ

Капоттың астындағы электр желдеткіші қосылып, қозғалтқыш жұмыс істемей тұрса да, сізді жарақаттауы мүмкін. Қолды, киімді және құрал-саймандарды капот астындағы электр желдеткішінен алшақ ұстау керек.

Егер салқындатқыш сұйықтықтың кеңейту бағының ішіндегі сұйықтық қайнап жатса, ешқандай әрекет жасамай, оның салқындауын күтіңіз. Көлік көлденең бетінде тұруы керек. Салқындатқыш деңгейі бактың ортасындағы жоғарғы қабырғада болуы керек. Әйтпесе, радиатор мен жылытқыштың құбыршектерінен, радиатордан, су сорғысынан және салқындату жүйесіндегі басқа жерлерден ағып кету мүмкін.

ЕСКЕРТУ

Жылытқыштың немесе радиатордың құбыршектеріне немесе қозғалтқыштың басқа бөліктеріне қол тигізбеңіз. Олар өте ыстық болуы мүмкін және күйіп қалуы мүмкін. Егер ағып кетсе, қозғалтқышты пайдаланбаңыз; барлық салқындатқыш ағып кетуі мүмкін. Бұл қозғалтқыштың өртенуіне және күйікке әкелуі мүмкін. Көлік қозғалысын бастамас бұрын барлық ағып кетулерді жойыңыз.

Егер қозғалтқыш қосұлы болса, көрінетін ағып кету анықталмаса, электр қозғалтқышының салқындату желдеткішінің жұмыс істеп тұрғанын тексеріңіз. Қозғалтқыш қызып кетсе, желдеткіш айналуы керек. Олай болмаса, көлікке қызмет көрсету қажет. Қозғалтқышты өшіріңіз.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Таза ауыз сумен GM GMW3420 стандартының талаптарына сәйкес келетін DEX-COOL салқындатқыш қоспасынан басқа сұйықтықтарды пайдаланбаңыз. Барлық басқа сұйықтықтар қозғалтқыш пен автокөліктің салқындату жүйесіне зақым келтіруі мүмкін, бұл автокөліктің қолданыстағы кепілдігіне жатпайды.

Қозғалтқыштың салқындатқыш сұйықтығы

Көлігіңіздің қозғалтқышының салқындату жүйесі dexcool антифризіне негізделген салқындатқышпен толтырылған. Белгілі бір деңгейге жеткенде салқындатқышты тексеру және өзгерту қажет. Қараңыз: Көлік деректері §10-8 және "Техникалық қызмет көрсету кестесі кітапшасы". Төменде салқындату жүйесінің конструкциясы және салқындатқыштың деңгейі төмен болған кезде салқындатқышты тексеру және толтыру жолы түсіндіріледі. Егер қозғалтқыштың қызып кетуі болса, Қозғалтқышының қызып кетуі § 9-14 бөліміне жүгіну керек.

Қандай сұйықтықты қолдану керек

ЕСКЕРТУ

Таза су немесе алкоголь сияқты басқа сұйықтықтар тиісті салқындатқыш қоспаны қайнатумен салыстырғанда ертерек қайнатылуы мүмкін. Егер сіз салқындату жүйесіне таза су немесе сәйкес келмейтін салқындатқыш қоспаны құйсаңыз, қозғалтқыш қызып кетуі мүмкін, бірақ қызып кету туралы ескерту болмайды. Бұл қозғалтқыштың өртенуіне және жүргізушінің немесе жақын адамдардың күйіп қалуына әкелуі мүмкін.

50/50 таза ауыз су мен dexcool антифризінің қоспасын қолданыңыз. Мұндай қоспаны пайдаланған кезде салқындату жүйесіне артық ештеңе қосуға болмайды. Мұндай қоспа:

- - 37 °C (-34 °F) дейінгі ауа температурасында қатпайды.
- 129 °C (265 °F) дейін қызған кезде қайнатпайды.
- Тот пен коррозиядан қорғайды.
- Алюминий бөлшектерін зақымдамайды.
- Қозғалтқыштың тиісті температурасын ұстап тұруға көмектеседі.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Таза ауыз сумен GM GMW3420 стандартының талаптарына сәйкес келетін DEX-COOL салқындатқыш қоспасынан басқа сұйықтықтарды пайдаланбаңыз. Барлық басқа сұйықтықтар қозғалтқыш пен автокөліктің салқындату жүйесіне зақым келтіруі мүмкін, бұл автокөліктің қолданыстағы кепілдігіне жатпайды.

Қозғалтқыштың салқындатқыш сұйықтығын тұрмыстық қалдықтарға арналған контейнерлерге тастауға, оны жерге, кәріз коллекторлары мен су айдындарына төгуге тыйым салынады. Салқындатқышты ауыстыруды уәкілетті қызмет көрсету орталығында жүргізу керек,

ондағы мамандар пайдаланылған салқындатқышты кедеге жаратуға қойылатын заңнамалық талаптарды біледі. Бұл қоршаған ортаны және денсаулықты қорғауға көмектеседі.

Салқындатқышты тексеру

Салқындатқыштың деңгейін тексеру кезінде автомобиль көлденең бетінде болуы керек.

Кеңейту бағында салқындатқыштың бар-жоғын көзбен шолып тексеріңіз. Егер салқындатқыш сұйықтықтың кеңейту бағының ішіндегі сұйықтық қайнап жатса, ешқандай әрекет жасамай, оның салқындауын күтіңіз. Егер салқындатқыш көрінетін болса, бірақ салқындатқыш деңгейінің белгісі шексіз болса, салқындату жүйесі салқындағаннан кейін салқындатқыштың кеңейту ыдысына 50/50 таза ауыз су мен dexcool антифризінің қоспасын бактың ортасындағы жоғарғы қабырғаға қосыңыз. Қараңыз: Қозғалтқыштың қызып кетуі 9-14.

Салқындатқыштың кеңейту ыдысы автокөліктің қозғалтқыш бөлігінде, жүргізуші жағында орналасқан. Қараңыз: Мотор бөлігінің жалпы көрінісі 9-5.

Салқындатқыш сұйықтыққа арналған кеңейту ыдысына салқындатқыш сұйықтыққа қалай қосу керек

⚠ ЕСКЕРТУ

Салқындатқышты қозғалтқыштың ыстық бөліктеріне құю күйікке әкелуі мүмкін. Салқындатқыштың құрамына этиленгликоль кіреді, ол қозғалтқыш бөліктері жеткілікті жоғары температураға ие болған жағдайда қайнайды.

▲ ЕСКЕРТУ

Ыстық салқындату жүйесіндегі бу мен қайнаған сұйықтықтар қысымға ұшырайды. Қауіпсіздік клапаны бар қақпақтың кішкене бұралуы олардың жоғары жылдамдықпен шығуына әкелуі мүмкін, бұл күйікке әкелуі мүмкін. Қақпақты ыстық салқындату жүйесінде, оның ішінде сақтандыру клапаны бар қақпақты бұруға тыйым салынады. Салқындату жүйесі мен қауіпсіздік клапаны бар қақпақ салқындағанша күтіңіз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Салқындатқышты толтырудың арнайы процедурасын сақтамау қозғалтқыштың қызып кетуіне және жүйенің бұзылуына әкелуі мүмкін. Егер салқындатқыш кеңейту бағында көрінбесе, дилерге хабарласыңыз.

Кеңейту бағынан қауіпсіздік клапаны бар қақпақты тек салқындату жүйесі, кеңейту бағының қауіпсіздік клапаны бар қақпақ және радиатордың жоғарғы түтігі салқындағаннан кейін алуға болады.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Егер қауіпсіздік клапаны бар қақпақ тығыз орнатылмаса, салқындатқыштың ағуы және қозғалтқыштың зақымдануы мүмкін. Қақпақтың дұрыс және тығыз жабылғанына көз жеткізіңіз.

Салқындатқышты толтыру үшін арнайы ереже болғандықтан, оны қызмет көрсету орталығында орындау керек. Қосымша ақпарат алу үшін жергілікті дилерге хабарласыңыз.

Қозғалтқыштың қызып кетуі

Автокөлік құралдарының комбинациясындағы қозғалтқыштың салқындатқыш температурасының көрсеткіші және жүргізушінің ақпарат орталығындағы (DIC) хабарламалар жүргізушіге қозғалтқыштың қызып кетуі туралы ескертеді. Қараңыз: Қозғалтқыштың салқындатқыш температурасының индикаторы ψ 4-10. Қызып кету туралы хабарламалар жүргізушінің ақпараттық орталығында да көрсетіледі.

Егер қозғалтқыштың салқындатқышының температурасы қызып кету аймағында болса немесе жүргізушінің ақпарат орталығының дисплейі қызып кету туралы хабарламаны көрсетсе, мүмкін болатын шешімдердің бірі - капотты көтермеу, бірден сервиске дереу хабарласу.

Егер бұл ескерту пайда болған кезде жүргізуші капотты көтеру туралы шешім қабылдаса, көліктің көлденең бетінде тұрғанына көз жеткізіңіз. Содан кейін қозғалтқыштың салқындату желдеткішінің айналғанын көру керек.

Қозғалтқыш қызып кетсе, желдеткіш айналуы керек.

Егер олай болмаса, қозғалтқышты одан әрі пайдалануды тоқтатыңыз. Автокөлікті жөндеуге беріңіз.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Қозғалтқышты салқындату жүйесінде ағып кету болған жағдайда қозғалтқышты пайдаланбаңыз. Бұл салқындатқыштың жоғалуына және жүйенің немесе автокөліктің істен шығуына әкелуі мүмкін. Пайда болған ағып кетулерді дереу жойыңыз.

Егер мотор бөлігінен бу шықса

ЕСКЕРТУ

Ыстық салқындату жүйесіндегі бу мен қайнаған сұйықтықтар қысымға ұшырайды. Қауіпсіздік клапаны бар қақпақтың кішкене бұралуы олардың жоғары жылдамдықпен шығуына әкелуі мүмкін, бұл күйікке әкелуі мүмкін. Қақпақты ыстық салқындату жүйесінде, оның ішінде сақтандыру клапаны бар қақпақты бұруға тыйым салынады. Салқындату жүйесі мен қауіпсіздік клапаны бар қақпақ салқындағанша күтіңіз.

Егер мотор бөлігінен бу шықпаса

Егер қозғалтқыштың қызып кетуі туралы хабарлама пайда болса, бірақ бу көрінбейді және естілмейді, мүмкін мәселе тым ауыр емес. Кейде қозғалтқыш келесі жағдайларда аздалп қызып кетуі мүмкін:

- Ыстық күнде ұзақ көтерілу кезінде.
- Жоғары жылдамдықпен жүргеннен кейін аялдамалар кезінде.
- Автомобиль кептелістерінде қозғалтқыштың ұзақ жұмыс істеуі кезінде. Егер қозғалтқыштың салқындатқышының температурасы қызып кету аймағында болса және жүргізушінің ақпарат орталығы қызып кету туралы хабарламаны көрсетсе, бірақ бу белгілері көрінбесе:
  1. Ауа кондиционерін өшіріңіз.
  2. Жылытқышты максималды температураға, ал желдеткішті максималды жылдамдыққа ауыстырыңыз. Қажет болса, терезелерді ашыңыз.
  3. Қауіпсіз болған кезде, жол жиегін басыңыз, беріліс қорабын Р (тұрақ) немесе N (бейтарап) күйіне орнатыңыз және қозғалтқыштың жұмыс істемеуіне мүмкіндік беріңіз.

Егер салқындатқыш температура көрсеткішінің көрсеткісі қызып кету аймағында болмаса және қызып кету туралы ескерту енді дисплейде көрсетілмесе, көлікпен жүруді жалғастыруға болады.

Автокөлікпен баяу қозғалысты шамамен 10 минутқа жалғастырыңыз.

Алда келе жатқан көлік құралына қауіпсіз қашықтықты сақтаңыз. Егер қозғалтқыштың салқындатқышының температура көрсеткіші қызып кету аймағына оралмаса және қызып кету туралы хабарлама жүргізушінің ақпарат орталығында пайда болмаса, қалыпты режимде жүріңіз және салқындату жүйесінің толтырылуын және жұмыс істеуін тексеру үшін қызметке хабарласыңыз.

Егер салқындатқыштың температура көрсеткіші қызып кету аймағында қалса немесе жүргізушінің ақпарат орталығының дисплейінде қызып кету туралы хабарлама пайда болса, дереу жолдан шығып, көлікті тоқтатып қойыңыз. Егер қызып кету туралы хабарламалар үнемі пайда болса, қызмет көрсету орталығына хабарласыңыз.

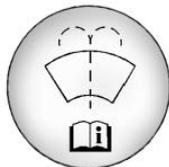
Егер жұп көрінбесе, үш минут тұрақтан кейін қозғалтқышты бос жүріспен жұмыс істеуге мүмкіндік беріңіз. Егер салқындатқыш температура көрсеткіші қызып кету аймағында қалса немесе жүргізушінің ақпарат орталығының дисплейі қызып кету туралы хабарды көрсетсе, қозғалтқышты өшіріп, суытыңыз.

Жуғыш сұйықтық

Қандай сұйықтықты қолдану керек

Егер сізге әйнек жууға арналған сұйықтық қажет болса, оны қолданар алдында өндірушінің нұсқауларын оқып шығыңыз. Егер автомобиль ауа температурасы сұйықтықтың қату температурасынан төмен түсуі мүмкін жағдайларда пайдаланылса, онда қатудан жеткілікті дәрежеде қорғалған сұйықтықты қолдану керек.

Жуғышқа сұйықтықты құю

Қақпақты онда орналасқан жуғыш зат белгісімен ашыңыз. Жуғыш сұйықтықты бак толғанша қосыңыз. Бактың орналасқан жерін Қозғалтқыш бөлігінің жалпы көрінісі ⇨ 9-5 бөлімінен қараңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

- Су өткізбейтін қоспа қосылған жуғыш сұйықты пайдалануға тыйым салынады. Бұл шеткалардың діріліне немесе әйнектің біркелкі тазаланбауына әкелуі мүмкін.
- Алдыңғы шыныны жуғышта қозғалтқыштың салқындатқыш сұйықтығын (антифриз) пайдалануға тыйым салынады. Бұл сұйықтық әйнек жуу жүйесін және автокөліктің бояуын зақымдауы мүмкін.
- Суды қолдануға дайын жуғыш сұйықтыққа араластырмаңыз. Су ерітіндінің қатып қалуына әкелуі мүмкін және жуғыш сұйықтық ыдысын және жуғыш жүйенің басқа бөліктерін істен шығаруы мүмкін.
- Жуғыш зат үшін концентрацияланған сұйықтықты қолданған кезде сұйықтықты сұйылту үшін судың мөлшерін өндірушінің нұсқауларын қараңыз.
- Қатты суық болған кезде, жуғыш сұйықтық ыдысын тек төрттен үшке толтырыңыз. Бұл қату кезінде сұйықтықтың кеңеюіне мүмкіндік береді, әйтпесе шетіне дейін толтырылған бак қатқан сұйықтықпен зақымдалуы мүмкін.

Төжегіш жүйе

Дискілік төжегіштердің қалыптарында тозудың кіріктірілген индикаторлары болады, олар төжегіш қалыптары тозған жағдайда тозғандардың орнына жаңа төжегіш қалыптарын орнату қажеттілігі туралы ескертетін қысыңқы дыбыс шығарады. Жүргізуші төжегіш басқысын қатты басқан жағдайларды қоспағанда, көлік қозғалысы кезінде дыбыс пайда болуы және жоғалуы мүмкін немесе бәрі естілуі мүмкін.

▲ ЕСКЕРТУ

Төжегіш қалыптарының тозуы туралы ескертетін дыбыс жақында төжегіштер дұрыс жұмыс істемей қалады дегенді білдіреді. Бұл апатқа әкелуі мүмкін. Егер төжегіш қалыптарының тозуы туралы ескерту пайда болса, автомобильге техникалық қызмет көрсету қажет.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Егер сіз тозған төжегіш қалыптары бар көлікпен жүруді жалғастырсаңыз, төжегіш механизмдеріне қымбат жөндеу жұмыстарын жүргізу қажет болуы мүмкін.

Автокөліктің кейбір қозғалыс жағдайлары немесе климаттық жағдайлар тежегіш жастықшалардың бастапқы қысылуында немесе олардың әлсіз қысылуында тежегіштердің қысылуына әкелуі мүмкін. Бұл тежегіш механизмдердің дұрыс жұмыс істемеуін білдірмейді.

Доңғалақ сомындарын дұрыс қатайту тежегіш механизмдердің пульсациясын болдырмау үшін қажет. Доңғалақтарды ауыстырған кезде тежегіш қалыптарының тозуын тексеріп, доңғалақ сомындарын тиісті қатайту сәтімен біркелкі тартыңыз. Тежегіш қалыптарды жиынтықпен ауыстыру қажет.

Тежегіш басқысының жүрісі

Егер тежегіш басқысы қалыпты биіктікке оралмаса немесе басқы жүрісі тез көтерілсе, дилерге хабарласыңыз. Бұл тежегіш жүйесіне техникалық қызмет көрсету қажеттілігін көрсетуі мүмкін.

Тежегіш жүйесінің бөліктерін ауыстыру

Тежегіш жүйесінің ескі бөліктерін тек жаңа фирмалық қосалқы бөлшектерге ауыстыру керек. Әйтпесе, тежегіш жүйесінің дұрыс жұмыс істеуіне кепілдік берілмейді. Басқа бөлшектер пайдаланылған немесе дұрыс орнатылмаған жағдайда, тежеу сипаттамалары күтпеген түрде өзгеруі мүмкін.

Тежегіш сұйықтық

Бактың қақпағында көрсетілгендей GM сертификатталған DOT 4 тежегіш сұйықтығы негізгі тежегіш цилиндрдің бағына құйылады. Бактың орналасқан жерін көрсететін Мотор бөлігінің жалпы көрінісі 9-5 бөлімін қараңыз.

Тежегіш сұйықтығын тексеру

Көлікті көлденең бетке орнатыңыз және беріліс қорабының селектор тұтқасын Р (тұрақ) күйіне ауыстырыңыз. Резервуардағы тежегіш сұйықтығының деңгейі резервуардың қабырғасындағы жоғарғы және төменгі белгілердің арасында болуы керек.

Резервуардағы сұйықтық деңгейі тек екі себепке байланысты төмендеуі мүмкін:

- Тежегіш қалыптарының табиғи тозуына байланысты. Жаңа тежегіш жастықшаларды орнатқан кезде сұйықтық деңгейі қайтадан көтеріледі.
- Тежегіш жүйесінің гидравликалық жетегінің ағып кетуіне байланысты. Тежегіш жүйесінің гидравликалық жетегін жөндеу. Ағып кету болған кезде тежегіш жүйесі дұрыс жұмыс істей алмайды.

Тежегіш сұйықтығы бар резервуардың қақпағын шешпес бұрын, әрқашан қақпақтың өзін және оның айналасын тазарту керек.

Тежегіш сұйықтығын қосуға болмайды. Сұйықтықты толтыру ағып кетуді жоймайды. Егер сұйықтық тозған тежегіш жастықшалармен толтырылса, жүйеде жаңа тежегіш жастықшаларды орнатқан кезде сұйықтық тым көп болады. Сұйықтықты қажет болған жағдайда тежегіш жүйесінің гидрожетегімен жұмыс жүргізгеннен кейін ғана қосу немесе төгу керек.

ЕСКЕРТУ

Тым көп сұйықтық құйылса, қозғалтқыш жеткілікті ыстық болса, ол қозғалтқышқа тегіліп, тұтануы мүмкін.

Бұл қозғалтқыштың зақымдалуына және жүргізушінің немесе жақын адамдардың күйіп қалуына әкелуі мүмкін. Тежегіш сұйықтығын гидравликалық тежегіш жүйесімен жұмыс аяқталғаннан кейін ғана қосуға болады.

Егер тежегіш сұйықтығының деңгейі минимумға дейін төмендесе, тежегіш жүйесінің сигнал лампасы жанады. Қараңыз: Тежегіш жүйесінің бақылау лампасы ⇨ 4-14.

Уақыт өте келе тежегіш сұйықтық сумен қанығады, нәтижесінде оның тиімділігі төмендейді. Тежегіш жолының ұлғаюына жол бермеу үшін тежегіш сұйықтығын өндіруші ұсынған жиілікпен ауыстыру керек.

Өз дилеріңізге хабарласыңыз.

Қандай сұйықтық құю керек

Тек мөрленген контейнердегі GM сертификатталған DOT 4 сұйықтығын пайдаланыңыз. Қараңыз: Автокөлік деректері ⇨ 10-8.

ЕСКЕРТУ

Тежегіш сұйықтықты дұрыс таңдамау немесе ондағы ластаушы заттардың болуы тежегіш жүйесіне зақым келтіруі мүмкін.

Бұл оның істен шығуына және ЖКО салдарынан адамдардың жарақаттануына әкелуі мүмкін. Тек GM сертификатталған тежегіш сұйықтығын қолданыңыз.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Көліктің лакталған / боялған беттеріне төгілген тежегіш сұйықтық оларды зақымдауы мүмкін. Бояу жабынынан сұйықтықтың іздерін дереу өшіру керек.

Аккумулятор батареясы

Фирмалық аккумулятор батареясына техникалық қызмет көрсету қажет емес. Тығынды ашпаңыз және су қоспаңыз.

Егер сіз жаңа аккумулятор батареясын орнатқыңыз келсе, бастапқы пайдаланылған батареяның жапсырмасынан ауыстыру үшін батарея нөмірін іздеңіз. Аккумулятор батареясының орналасқан жерін Мотор бөлігінің жалпы көрінісі ⇨ 9-5 бөлімінен қараңыз.

Аккумулятор батареясын ауыстыру үшін техникалық қызмет көрсету станциясына хабарласыңыз.

Автокөлік 12 вольтты AGM типті аккумулятор батареясымен жабдықталған. Стандартты 12 вольтты аккумулятор батареясын орнату 12 вольтты аккумулятор батареясының қызмет ету мерзімін қысқартады.

AGM технологиясы бар 12 вольтты аккумуляторлық батареялар үшін 12 вольтты зарядтау құрылғыларын пайдаланған кезде, кейбір зарядтау құрылғыларында AGM аккумуляторлық батарея үшін

арнайы баптау болады. Егер бар болса, зарядтау кернеуін 14,8 вольтқа дейін шектеу үшін зарядтау құрылғысындағы AGM баптауын пайдаланыңыз.

Зарядтау құрылғысы өндірушісінің нұсқауларын орындаңыз.

Старт-стоп жүйесі

Автокөлікте отын шығынын азайтатын қозғалтқышты автоматты тоқтату/іске қосу жүйесі бар. Қараңыз: Қозғалтқышты іске қосу ⇨ 8-13.

ЕСКЕРТУ

Автомобиль аккумуляторлық батареясының жанында сіріңкелерді немесе ашық отты пайдалануға тыйым салынады. Егер жарық қажет болса, қолшамды қолданыңыз.

Автомобиль аккумуляторларының жанында темекі шегуге тыйым салынады.

Автокөліктің аккумуляторына жақын жерде жұмыс істеген кезде қауіпсіздік көзiлдiрiгiн кию керек.

Балалардың автомобиль аккумуляторлық батареяларына жақын болуына жол бермеңіз.

▲ ЕСКЕРТУ

Аккумуляторлық батареяларда күйік тудыруы мүмкін қышқыл бар, сонымен қатар батареялар жарылғыш газ шығарады. Оларды абайсызда ұстау арқылы сіз ауыр жарақат ала аласыз. Батарея жинағының жанында жұмыс істеу кезінде нұсқауларды дәл орындау керек.

Аккумулятор батареяларының клеммалық істіктері, клеммалар мен тиісті керек-жарақтар құрамында қорғасын немесе қорғасын қосылыстары бар, олар қатерлі ісік ауруын тудыруы мүмкін және адамның репродуктивті қызметіне зиян келтіруі мүмкін. Жұмысты аяқтағаннан кейін қолыңызды жуыңыз.

Автокөлік сақтау

Сирек қолдану: аккумуляторлық батареяның заряды таусылмас үшін аккумулятордан қара теріс (-) сымды алыңыз.

Ұзақ мерзімді сақтау: аккумуляторлық батареядан қара теріс (-) сымды алыңыз немесе аккумуляторлық батареяны аз токпен үздіксіз зарядтау үшін құрылғыны қолданыңыз.

Тұрақты толық жетек жүйесі**Тарату қорабы**

Автокөліктің қалыпты жұмыс режимінде ағып кету немесе ерекше шу жағдайларын қоспағанда, тарату қорабының сұйықтығы техникалық қызмет көрсетуді қажет етпейді. Қажет болса, тарату қорабына қызмет көрсету үшін қызмет көрсету станциясына хабарласыңыз.

Стартерді ауыстырып қосқышты тексеру**▲ ЕСКЕРТУ**

Бұл тексеруді орындау кезінде көлік кенеттен қозғала бастауы мүмкін. Бұл жағдайда жүргізуші мен жақын адамдар жарақат алуы мүмкін.

1. Тексеруді бастамас бұрын, көліктің айналасында жеткілікті бос орын бар екеніне көз жеткізіңіз.
2. Тұрақ тежегішін қосыңыз және тежегіш басқысын басыңыз.
3. Өр берілісте қозғалтқышты іске қосып көріңіз.

Автокөлік қозғалтқышы тек Р (тұрақ) немесе N (бейтарап) күйінде іске қосылуы тиіс. Егер автомобиль қозғалтқышы басқа жағдайда іске қосылса, техникалық қызмет көрсету үшін дилерге хабарласу керек.

Автоматты беріліс қорабының берілістерін ауыстырып қосуды бұғаттауды басқару жүйесінің жұмыс істеуін тексеру**▲ ЕСКЕРТУ**

Бұл тексеруді орындау кезінде көлік кенеттен қозғала бастауы мүмкін. Бұл жағдайда жүргізуші мен жақын адамдар жарақат алуы мүмкін.

1. Тексеруді бастамас бұрын, көліктің айналасында жеткілікті бос орын бар екеніне көз жеткізіңіз. Автокөлік көлденең бетте тұруы керек.
2. Тұрақ тежегішін қатайтыңыз. Егер автомобиль қозғала бастаса, тежегіш басқысын бірден басуға дайындалыңыз.
3. Қозғалтқыш өшірулі болса, тұтануды қосыңыз, бірақ қозғалтқышты іске қоспаңыз. Тежегіш басқысын баспай, берілісті ауыстыру тұтқасынан Р (тұрақ) қалпынан

әдеттегідей күш салу арқылы аударуға тырысыңыз.

Егер берілісті ауыстыру тұтқасы Р (тұрақ) орнынан жылжытылса, техникалық қызмет көрсету үшін дилерге хабарласыңыз.

Тұрақ тежегіші мен тұрақ Р механизмін тексеру

▲ ЕСКЕРТУ

Бұл тексеруді орындау кезінде көлік қозғалысы басталуы мүмкін. Бұл жүргізушіге немесе жақын адамдарға жарақат әкелуі мүмкін немесе мүлікке зиян келтіруі мүмкін.

Егер көлік қозғала бастаса, көліктің алдында жеткілікті орын бар екеніне көз жеткізіңіз. Егер автомобиль қозғала бастаса, тежегіш басқысын бірден басуға дайындалыңыз.

Көлікті баурайға бағыттап, жеткілікті тік беткейге қойыңыз. Аяғыңызды тежегіш басқысында ұстап тұрып, тұрақ тежегішін қатайтыңыз.

- Тұрақ тежегішінің көлікті қозғалыссыз ұстап тұру қабілетін тексеру үшін: Қозғалтқыш жұмыс істеп тұрған кезде және беріліс қорабы N (бейтарап) позициясына орнатылған кезде,

тежегіш басқысынан аяғыңызды баяу босатыңыз. Бұл әрекетті автомобиль тек тұрақ тежегішімен ұсталғанша орындаңыз.

- Р тұрақ механизмінің көлікті ұстап тұру қабілетін тексеру үшін: Қозғалтқыш жұмыс істеп тұрған кезде Р (тұрақ) берілісін қосыңыз. Осыдан кейін тұрақ тежегішін босатыңыз, содан кейін тежегіш басқысын босатыңыз.

Жергілікті дилерге хабарласыңыз және техникалық қызмет көрсету қажет пе, соны біліңіз.

Шыны тазалағыш щеткаларды ауыстыру

Шыны тазалағыш щеткаларды үнемі ауыстырып отыру керек. "Техникалық қызмет көрсету кестесі" буклетін қараңыз.

Ауыстырылатын щеткалар әр түрлі болады және басқаша ауыстырылады.

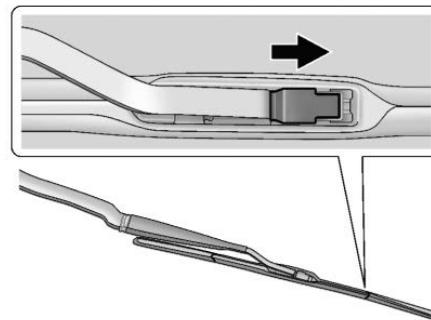
▲ НАЗАР АУДАРЫҢИЗ

Шыны тазалағыштың тұтқасы орнатылған шыны тазалағыштың щеткасының жел әйнегіне тиген жағдайда ол бүлінуі мүмкін. Осы залал нәтижесінде туындаған кез келген залал кепілдікті болып табылмайды. Шыны тазалағыштың тұтқасын щеткасыз жел шынысына түсіруге тыйым салынады.

Алдыңғы шыны тазалағыштардың щеткаларын ауыстыру

Шыны тазалағыш щетканы ауыстыру үшін:

1. Шыны тазалағыш жинақтың щеткасын әйнек бағытына қарай тартыңыз.

2. Шыны тазалағыштың тұтқасына бекітілген жерде щетканың ортасында орналасқан қысқышты жоғары қарай тартыңыз.

3. Бекіткішті ашып, тұтқаны иілген ұшынан шығару үшін щетканы әйнекке қарай тартыңыз.

4. Шыны тазалағыш щеткасын алыңыз.

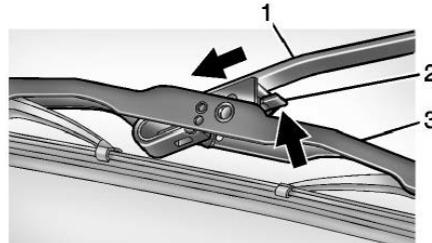
5. Шыны тазалағышқа щетканы орнына қою үшін 1-3 қадамдарды кері ретпен орындаңыз.

Артқы шыны тазалағыштың щеткаларын ауыстыру Артқы шыны тазалағыштың щеткасы мен тұтқасы қорғаныш қаптамамен жабылған. Қаптаманы алу үшін:

1. Пластикалық құралды корпустың астына қойып, корпусты ажырату үшін оны жоғары қарай қысыңыз.
2. Щеткадан ажырату үшін қаптаманы шыны тазалағыш щеткасының ұшына қарай сырғытыңыз.
3. Қаптаманы алып тастаңыз.
4. Шыны тазалағыштарды ауыстырғаннан кейін, қақпақ ілгегі щетка түйінінің саңылауына кіретініне көз жеткізіңіз.
5. Бекіту үшін қақпақты нұқыңыз.

Шыны тазалағыш щетканы ауыстыру үшін:
1. Шыны тазалағыштың тұтқасын әйнектен алыңыз.

2. Ілгекті ажырату үшін ажырату тұтқасын (2) басыңыз және шыны тазалағыш тұтқаны (1) щеткадан (3) шығарыңыз.
3. Жаңа щетканы әйнек тазалағыш тұтқасына мықтап орнатыңыз, оны ажырату тұтқасы басылғанға дейін орнына итеріңіз.

Жел әйнегін ауыстыру

Жүргізушіге көмек көрсету жүйелері

Егер жел әйнегін ауыстыру қажет болса және автомобиль жүргізушіге көмек көрсету жүйелері үшін алдыңғы камера қадағасымен жабдықталған болса, ауыстырылатын GM жел әйнегін пайдалану ұсынылады.

Ауыстырылатын жел әйнегін дұрыс туралау үшін GM техникалық талаптарына сәйкес орнатылуы керек. Олай болмаған жағдайда, бұл жүйелер дұрыс жұмыс істемеуі мүмкін, хабарларды дисплейге шығаруы мүмкін немесе мүлдем жұмыс істемеуі мүмкін. Алдыңғы әйнекті дұрыс ауыстыру үшін дилерге хабарласыңыз.

Акустикалық жел әйнегі

Автокөлік акустикалық жел әйнегімен жабдықталған. Егер жел әйнегін ауыстыру қажет болса, акустикалық жел әйнегі ұсынатын артықшылықтарды пайдалану үшін акустикалық жел әйнегіне тапсырыс беруді ұмытпаңыз.

Газ өкпіні

Көлік құралы газ серіппелерімен жабдықталуы мүмкін, бұл капот/жүксалғыш/ артқы көтермелі есікті толық ашық күйінде ұстап тұруды жеңілдетеді.

▲ ЕСКЕРТУ

Капотты, жүксалғышты және/немесе артқы көтермелі есікті ашық ұстайтын газ тіректері істен шыққан жағдайда, сіз немесе үшінші тараптар ауыр жарақат алуы мүмкін. Автокөлікті дилерге қызмет көрсету үшін дереу жеткізіңіз. Газ тіректерін тозу, жарықтар немесе басқа зақым белгілерінің болуына мезгіл-мезгіл көзбен тексеріп отырыңыз. Капоттың/жүксалғыштың/артқы көтермелі есіктің жеткілікті күшпен ашық күйде тұрғанына көз жеткізіңіз. Егер тіректер капотты/ жүксалғышты/ артқы көтермелі есікті ұстамаса, оларды пайдаланбаңыз. Көлікті жөндеуге беріңіз.

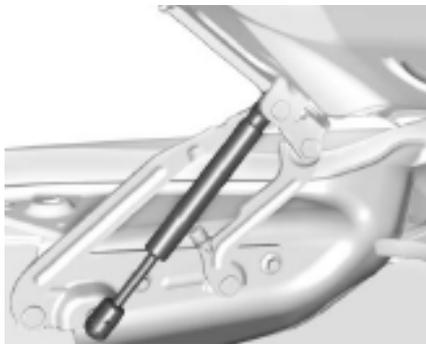
Капот

Артқы көтермелі есік

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Таспаны қолданбаңыз және газ аялдамаларына заттарды іліп қоймаңыз. Сондай-ақ, газ екпінін баспаңыз және тартпаңыз. Бұл автокөлікке зақым келтіруі мүмкін.

Жүксалғыш

ФАРЛАРДЫҢ ЖАРЫҚ БАҒЫТЫН РЕТТЕУ

Алдыңғы фараның бұрышын реттеу
Фаралардың жарық бағытын реттеуді өндіруші жүзеге асырады, одан әрі реттеу қажет емес. Егер көлік апаттан зардап шеккен болса, фаралардың жарығының реті жоғалуы мүмкін. Егер сіз фаралардың жарық сәулесін түзетуді қажет етсеңіз, сіз ТҚС-ға жүгінуіңіз керек.

ҚЫЗДЫРУ ЛАМПАЛАРЫН АУЫСТЫРУ

Қыздыру лампасын ауыстыру
Осы бөлімде көрсетілмеген лампаларды ауыстыру немесе ауыстыру процедурасына сәйкес лампалардың тиісті түрін анықтау үшін дилерге хабарласыңыз.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Екінші нарықта ұсынылған жарықдиодты лампаларға қыздыру лампаларын алмастырмаңыз. Бұл автокөліктің электр жабдықтарына зақым келтіруі мүмкін.

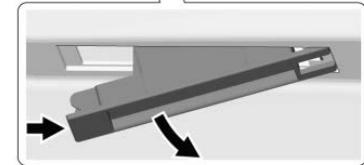
Галогендік лампалар

⚠ ЕСКЕРТУ

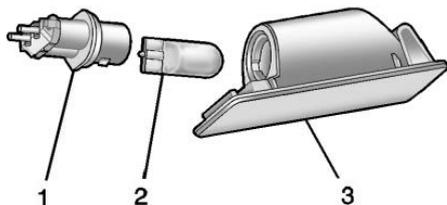
Галогендік лампаларындағы жұмыс газы қысымға ұшырайды, сондықтан егер мұндай лампа түсіп кетсе немесе тырналса, ол жарылуы мүмкін. Бұл адамдарға жарақат әкелуі мүмкін. Лампаның қаптамасындағы нұсқаулықпен танысыңыз.

Жарықдиодты жарықтандыру
Автокөлік кәдімгі лампалардың орнына жарықдиодты лампаларды пайдаланатын бірнеше шамдарды пайдаланады. Жарықдиодты жарықтандыру құрылғыларын ауыстыру үшін қызмет көрсету станциясына хабарласыңыз.

Көлік нөмірін жарықтандыру

Жинақтағы шам

Жиынтықтағы лампалар

1. Қыздыру лампасының патрондары
2. Қыздыру лампасы
3. Жинақтағы шам

Осы шамның қыздыру лампаларының бірін ауыстыру үшін:

1. Артқы көтеру есігін толық емес биіктікке ашыңыз. Қараңыз: Артқы топсалы есік 1-11.
2. Шамды жинау үшін оны шанақтың бүйіріне сырғытыңыз.
3. Артқы көтеру есігінен шығару үшін шамды төмен қарай сырғытыңыз.
4. Лампаның патроны (1) сағат тіліне қарсы бұраңыз, оны блок-шамнан (3) шығарыңыз.
5. Лампаны (2) патроннан (1) шығарыңыз.
6. Жаңа қыздыру лампасын тікелей патронға салыңыз да, шам жинағына орнату үшін сағат тілімен бұраңыз.

7. Бекіткіш жағын алдын-ала салып, артқы көтеру есігіне шам жинағын салыңыз.

8. Шамның қарама-қарсы жағындағы бекіткішті нұқу арқылы жинақталған шам тұрақты жерге орнатылатындай етіп басыңыз.

ЭЛЕКТР ЖҮЙЕСІ

Электр жүйесінің шамадан тыс жүктелуі

Электр жүйесін шамадан тыс жүктемелерден қорғау үшін автомобильде сақтандырғыштар мен ажыратқыштар орнатылған.

Егер тізбектегі ток тым үлкен болса, ажыратқыш ашық және жабық болады, электр тізбегін жүктеме тогының қалыпты мәні қалпына келгенге дейін немесе ақаулық жойылғанға дейін қорғайды. Бұл электр жүйесіндегі ақауларға байланысты электр тізбегінің шамадан тыс жүктелуі мен өрттің пайда болу мүмкіндігін айтарлықтай төмендетеді.

Жанып кеткен сақтандырғышты бірдей номиналды параметрлермен бірдей мөлшердегі жаңа сақтандырғышпен ауыстырыңыз.

Егер жолда ақаулық болса және сақтандырғышты ауыстыру қажет болса, сақтандырғышты сөндіруге болатын тізбектің сақтандырғыш блогынан бірдей номиналды тогы бар сақтандырғышты алу керек.

Бұл үшін автокөліктің функциясын таңдаңыз, оны қазіргі уақытта пайдалану қажет емес, содан кейін сақтандырғышты дереу орнына қайтарыңыз.

Фаралардың электр сымдары

Электрлік шамадан тыс жүктеме лампаларды қосуға және өшіруге, ал кейбір жағдайларда оларды толығымен өшіруге әкелуі мүмкін. Егер лампалар жанса және сөнсе немесе мүлдем жанбаса, фаралардың электр сымдарын дереу тексеріңіз.

Алдыңғы әйнектің шыны тазалағыштары

Егер тазалағыштың электр қозғалтқышы қардың немесе мұздың көп мөлшеріне байланысты қызып кетсе, әйнек тазалағыштар тоқтап, электр қозғалтқышы салқындағаннан кейін ғана қайта жұмыс істей бастайды.

Электр тізбегі шамадан тыс жүктемеден қорғалғанымен, қардың немесе мұздың көп болуына байланысты шамадан тыс жүктеме әйнек тазалағыштың тұтқасының істен шығуына әкелуі мүмкін. Шыны тазалағыштарды қолданар алдында әрдайым мүмкіндігінше қар мен мұзды әйнектен алып тастау керек.

Егер шамадан тыс жүктеме қар немесе мұз емес, электрлік ақаулардан туындаса, бұл ақаулықты жою керек.

Сақтандырғыштар мен автоматты ажыратқыштар

Автомобильдегі электр сымдарының тізбектері сақтандырғыштар мен ажыратқыштардың тіркесімдері арқылы қысқа тұйықталудан қорғалған. Бұл электр жүйесіндегі ақауларға байланысты зақымдану мүмкіндігін айтарлықтай азайтады.

ҚАУІП

Сақтандырғыштар мен ажыратқыштарда олардың номиналды тогы белгіленген. Сақтандырғыштар мен ажыратқыштарды ауыстырған кезде көрсетілген номиналды токтан аспаңыз. Жоғары номиналды тогы бар сақтандырғышты немесе ажыратқышты пайдалану автокөліктің өртенуіне әкелуі мүмкін. Сіз немесе басқа адамдар ауыр жарақат алуы немесе өлуі мүмкін.

ЕСКЕРТУ

Түпнұсқа GM сақтандырғыштарының техникалық сипаттамаларына сәйкес келмейтін сақтандырғыштарды орнату немесе пайдалану қауіпті. Сақтандырғыштар жұмыс істемеуі мүмкін, бұл өртке әкеледі. Бұл адамдардың жарақаттануына немесе өліміне әкелуі мүмкін, автомобиль де зақымдалуы мүмкін.

Қосымша жабдықтар мен автомобиль модификациялары ⇨ 9-2 және Жалпы ақпарат ⇨ 9-2 бөлімін қараңыз.

Сақтандырғышты тексеру үшін сақтандырғыштың ішіндегі күміс жолақты өткізгішке қарау керек. Егер бұл таспа сымдары сынған немесе еріген болса, сақтандырғышты ауыстырыңыз. Жанып кеткен сақтандырғышты бірдей номиналды параметрлермен бірдей мөлшердегі жаңа сақтандырғышпен алмастыруды ұмытпаңыз.

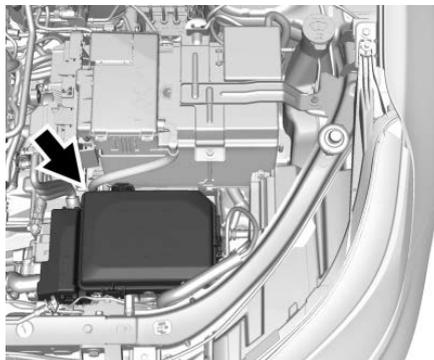
Егер сақтандырғыш жанып кетсе, оны басқа электр тізбегінен шығарып, бірдей номиналды тогы бар сақтандырғышқа ауыстыруға болады. Сақтандырғышты мүмкіндігінше тезірек ауыстырыңыз.

Сақтандырғыштар блогында мотор бөлігінде сақтандырғыштарға арналған қысқыштар бар. Оларды сақтандырғыштар блогынан сақтандырғыштарды оңай алу үшін пайдалануға болады.

⚠ ЕСКЕРТУ

Түпнұсқа GM сақтандырғыштарының техникалық сипаттамаларына сәйкес келмейтін сақтандырғыштарды орнату немесе пайдалану қауіпті. Сақтандырғыштар жұмыс істемеуі мүмкін, бұл өртке әкеледі. Бұл адамдардың жарақаттануына немесе өліміне әкелуі мүмкін, автомобиль де зақымдалуы мүмкін.

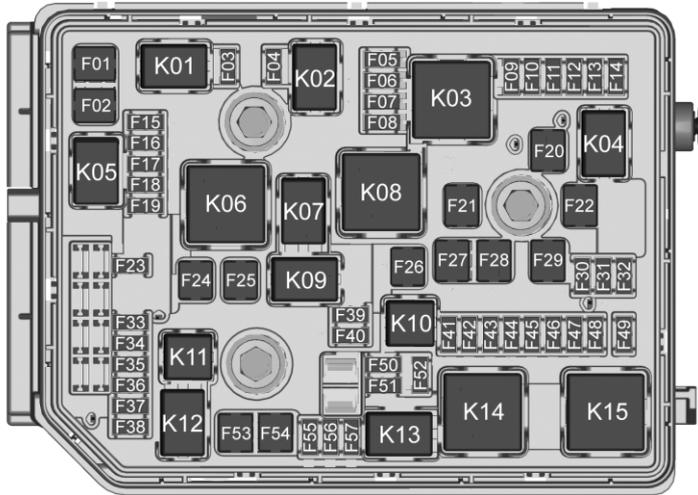
**Мотор бөлігіндегі
сақтандырғыштар блогы**

Сақтандырғыш қорапшасының қақпағын алу үшін қақпақтың ілмектерін қысып, оны тік қимылмен көтеріңіз. Қараңыз: Мотор бөлігінің жалпы көрінісі 9-5.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Автокөліктің электр бөлігіне төгілген сұйықтық оны істен шығаруы мүмкін. Кез-келген электр бөліктерінің қақпақтарын әрдайым жабыңыз.

Автокөлік барлық көрсетілген сақтандырғыштармен, релелермен және мүмкіндіктермен жабдықталмауы мүмкін.

Балқитын сақтандырғыштар	Мақсаты
F01	Стартер 1
F02	Стартер 2
F03	Лямбда-қадаға 1
F04	Қозғалтқышты басқару
F05	Отын қоспасы құрамының
F06	Берілістерді басқару блогы
F07	–
F08	–
F09	Кондиционер компрессорының
F10	Адсорберді желдету электромагниті
F11	Отын жүйесі
F12	Алдыңғы жылытылатын
F13	–
F14	–
F15	Лямбда-қадаға 2
F16	Оталдыру катушқасы
F17	Қозғалтқышты басқару

Балқитын сақтандырғыштар	Мақсаты
F18	Қозғалтқышты басқару
F19	Стартер-генератор
F20	Тұрақты ток түрлендіргіші 2
F21	Берілісті ауыстырып қосқыш
F22	АБС сорғы
F23	Алдыңғы/артқы жуғыш сорғысы
F24	–
F25	–
F26	–
F27	АБС клапандары
F28	LD тіркемесі
F29	Артқы әйнекті жылытқыш
F30	Айна жылытқыш
F31	–
F32	Әр түрлі функциялар
F33	–

Балқитын сақтандырғыштар	Мақсаты
F34	Дыбыстық сигнал
F35	–
F36	Сол жақ фараның күндізгі жүріс шырақтарының
F37	–
F38	Фаралардың жарығын
F39	–
F40	–
F41	Беріліс қорабын басқару модулі/стартер-генератор/қосалқы жабдықтың қуат модулі және желдеткіш модулі/АКБ
F42	Электржетекті фара
F43	–
F44	Ішкі артқы көрініс айнасы
F45	Жолаушы жағындағы желдетілетін орындық
F46	Жүргізуші жағындағы желдетілетін орындық
F47	Руль бағанының құлпы жинағы

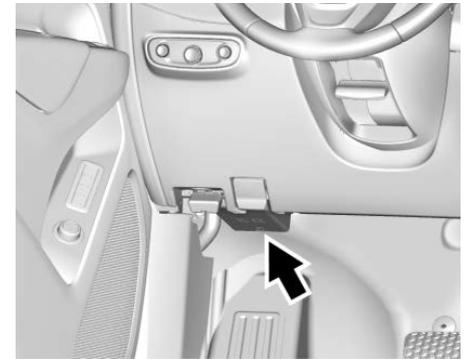
Балқитын сақтандырғыштар	Мақсаты
F48	Артқы әйнек тазалағышы
F49	–
F50	Жылытылатын руль
F51	–
F52	Қозғалтқышты басқару модулі / беріліс қорабын басқару
F53	–
F54	–
F55	Алдыңғы шыны тазалағыштарды
F56	–
F57	Сол жақ фараның күндізгі жүріс шырақтарының лампалары

Реле	Мақсаты
K01	Электрмагниттік стартер клапаны
K02	Кондиционерді басқару
K03	Қозғалтқышты басқару блогы
K04	Алдыңғы шыны тазалағышты басқару
K05	Электрмагниттік стартер клапаны 2
K06	–
K07	–
K08	–
K09	Алдыңғы шыны тазалағыштың
K10	–
K11	–
K12	Сол жақ фараның күндізгі жүріс шырақтарының
K13	Сол жақ фараның күндізгі жүріс шырақтарының
K14	Тұтану қосұлы, іске қосу
K15	Артқы әйнекті жылытқыш
*K16	Дыбыстық сигнал
*K17	–

Реле	Мақсаты
*K18	–
*K19	Салқындатқыш сұйықтық сорғысы
*K20	–
*K21	Артқы жуғыш сорғысы
*K22	Алдыңғы жуғыш сорғысы
*K23	Артқы шыны тазалағышты

* Баспа тақшасындағы релелерге қызмет көрсетілмейді.

Аспаптар панеліндегі сақтандырғыш блогы

Сақтандырғыш блогы жүргізуші тарапынан аспаптар панелінің астында орналасады.

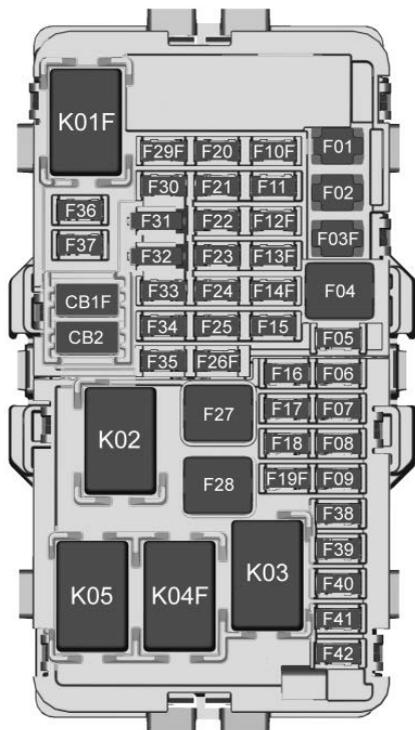
Сақтандырғыштарға қол жеткізу үшін ортаңғы жоғарғы шаршының жанындағы қысқышты басып, босатыңыз.

Аспаптар панелінің шеттерін босату

Панельді жұмысқа кедергі келтірмейтіндей етіп босатыңыз.

Қақпақты орнына қою үшін қадамдарды кері ретпен орындаңыз.

Көлік барлық көрсетілген сақтандырғыштар мен релелермен жабдықталмауы мүмкін.

Балқитын сақтандырғыштар	Мақсаты
F01	Инвертор
F02	Алдыңғы терезелер
F03	Тіркеме тежегіші
F04	Жылыту, желдету және кондиционерлеу жүйесінің желдеткіші
F05	Шанақ жабдығын басқару блогы 2
F06	Орталық шлюзді модуль
F07	–
F08	Шанақ жабдығын басқару блогы 3
F09	Күшейткіш
F10	–
F11	–
F12	–
F13	–
F14	–
F15	Беріліс қорабын басқару блогы
F16	Алдыңғы жылытылатын орындықтар

Балқитын сақтандырғыштар	Мақсаты
F17	Деректерді беру арнасының сол жақ қосқышы
F18	Шанақ жабдығын басқару блогы 7
F19	Сыртқы айна
F20	Шанақ жабдығын басқару блогы 1
F21	Шанақ жабдығын басқару блогы 4
F22	Шанақ жабдығын басқару блогы 6
F23	Рульдік бағанның электрмеханикалық құлпы
F24	Қадағалар және диагностика модулі
F25	Орындықтың бос еместігінің қадағасы
F26	–
F27	Электрлік орындықтарды реттеу
F28	Артқы терезелер
F29	–
F30	–
F31	Руль дөңгелегіндегі басқару органы

Балқитын сақтандырғыштар	Мақсаты
F32	Шанақ жабдығын басқару блогы 8
F33	Жылыту, желдету және ауа баптау жүйесі
F34	Passive entry/Passive start жүйесі
F35	Артқы көтермелі есіктің ілмегі
F36	Сымсыз зарядтау модулі / USB-аксессуар
F37	Тұтатқыш
F38	OnStar
F39	Аспаптар панеліндегі USB порты
F40	Камера модулі /Артқы көтермелі есік
F41	Автотұраққа көмек көрсету жүйесін басқару блогы / Орталық консоль дисплейі / Жылыту, желдету және ауаны баптау жүйесінің дисплейі / Гараж есігін басқарудың әмбебап жүйесі / Төбелік консольдегі ауыстырып қосқыштар блогы
F42	Радиоқабылдағыш

Реле	Мақсаты
K01	Ысырма
K02	Қосымша жабдықтың қоректенуін ажыратуды кешіктіру
K03	Артқы көтермелі есік
K04	—
K05	Логистика

Автоматты ажыратқыштар	Мақсаты
CB1	—
CB2	Консольдегі қосымша қуат розеткасы

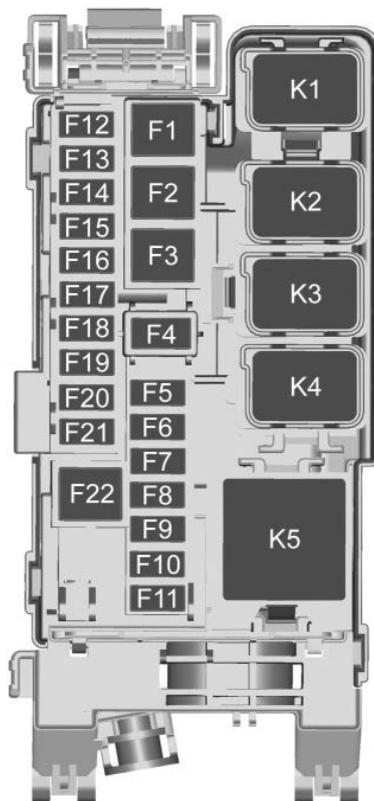
Артқы жүксалғыштағы сақтандырғыш қорабы

Жүк бөліміндегі сақтандырғыштар блогы жүргізуші тарапынан сәндік панельдің астында орналасқан.

Сақтандырғыш блогына кіру үшін сәндік панельді алыңыз.
Көлік барлық көрсетілген сақтандырғыштар мен релелермен жабдықталмауы мүмкін.

Балқитын сақтандырғышт	Мақсаты
F1	–
F2	Артқы көтермелі есік
F3	Тіркемені қосалқы электрмен қоректендіру
F4	Алдыңғы жолаушы орындығының орнын реттейтін электр жетегі
F5	Орындық баптауларының жадтау модулі
F6	Төбенің желдеткіш люгі
F7	Бүйірлік өлі аймақтардағы кедергілер туралы ескерту жүйесі
F8	Тіркеменің артқы жүріс шамдары
F9	Артқы жылытылатын орындық 1
F10	Тұрақ шырақтары
F11	Артқы жылытылатын орындық 2
F12	–
F13	Тіркеменің тұрақ шырағы
F14	Оң жақ тоқтату сигналы/ тіркеменің бұрылу көрсеткіші

ДОҒАЛАҚТАР МЕН ШИНАЛАР

Балқитын сақтандырғышт	Мақсаты
F15	Сол жақ тұрақ шырағы
F16	Оң жақ тұрақ шырағы
F17	Бейнені өңдеу модулі
F18	Сол жақ тоқтату сигналы/тіркеменің бұрылу көрсеткіші
F19	Тұрақты толық жетек жүйесі
F20	Бел тірегі
F21	Артқы қосалқы қуат розеткасы
F22	Артқы жетек модулі

Реле	Мақсаты
K1	Оң жақ тоқтату сигналы/тіркеменің бұрылу көрсеткіші
K2	Тіркеменің артқы жүріс шамдары
K3	Сол жақ тоқтату сигналы/тіркеменің бұрылу көрсеткіші
K4	Тұрақ шырақтары
K5	–

Шиналар

Әрбір жаңа GM автомобилі жетекші Шина дайындаушыдан жоғары сапалы шиналармен жабдықталады. Шиналарға кепілдік туралы ақпарат және оларға қызмет көрсету орындары туралы ақпаратты кепілдік кітапшасынан қараңыз. Қосымша ақпаратты шина жасаушы ұсынады.

 ЕСКЕРТУ
<ul style="list-style-type: none"> • Нашар қызмет көрсетілетін және дұрыс жұмыс істемейтін шиналар қауіпті. • Шиналардың шамадан тыс жүктелуі шамадан тыс деформацияға байланысты олардың қызып кетуіне әкелуі мүмкін. Шинаның жарылуы және ауыр апат болуы мүмкін. • Ауа қысымының жеткіліксіздігі бар шиналар шамадан тыс жүктелген шиналар сияқты қауіпті. Осы себепті болған апат ауыр жарақатқа әкелуі мүмкін. Барлық шиналарды мезгіл-мезгіл тексеріп, олардағы ауа қысымын ұстап тұрыңыз. Ауа қысымын суық шиналарда тексеру керек. • Ауаның артық қысымы бар шиналар өткір соққылардың салдарынан, мысалы, жолдағы шұңқырға тиген кезде кесілуге, тесілуге немесе жыртылуға бейім. Шиналардағы ұсынылған ауа қысымын сақтау қажет.

ЕСКЕРТУ

- Тозған немесе ескі шиналар апатқа әкелуі мүмкін. Протектор тозған жағдайда шинаны ауыстыру қажет.
- Жолдағы шұңқырларға, жиектасқа және т.б. соғылған кезде зақымдалған шиналарды ауыстырыңыз.
- Шиналарды дұрыс жөндеу апатқа әкелуі мүмкін. Шиналарды жөндеуді, ауыстыруды, алуды және монтаждауды тек дилерде немесе авторландырылған шиномонтаждау орталығында орындау керек.
- Қар, балшық, мұз және т.б. сияқты тайғақ беттерде 56 км/сағ (35 миль) жоғары жылдамдықта шиналардың шамадан тыс батып қалуына жол бермеңіз. Шамадан тыс сырғу шинаның жарылуына әкелуі мүмкін.

Барлық маусымдық шиналар

Сіздің көлігіңізге барлық маусымдық шиналар орнатылуы мүмкін. Шиналардың конструкциясы әр түрлі ауа-райында әр түрлі жабындармен автокөліктің жақсы адгезия жылдамдығын қамтамасыз етеді. Өндіруші зауыт орнатқан және GM ерекшеліктеріне сәйкес жасалған шиналардың бүйірлерінде TPC таңбалау коды қолданылады. Автомобиль құрастыру зауытында жинақталған барлық маусымдық шиналардың TPC кодының соңында "MS" әріптері болады.

Егер қармен немесе мұзбен жабылған жолдарда жиі жүру болжанса, автомобильге қысқы шиналарды орнату ұсынылады.

Барлық маусымдық шиналар көптеген жағдайларда қыста жеткілікті тартылуды қамтамасыз етеді, алайда мұзды немесе қарлы жамылғыда олар қысқы шиналарды қолданғандай үдеткіш динамика мен тартылуды алуға мүмкіндік бермейді. Қараңыз: Қысқы шиналар ϕ 9-34.

Қысқы шиналар

Қысқы шиналар автокөліктің стандартты жиынтығына кірмейді. Қысқы шиналар қар немесе мұз жамылғысында жақсартылған ілінісуге арналған. Егер мұз немесе қармен жабылған жолдарда жиі жүру керек болса, автомобильге қысқы шиналарды орнату ұсынылады. Қысқы шиналардың болуы және оларды дұрыс таңдау туралы қосымша ақпарат алу үшін дилерге хабарласыңыз. Жаңа шиналарды сатып алу ϕ 9-42 бөлімін қараңыз.

Қысқы шиналарды орнатқан кезде құрғақ жолға ілінісу азаяды, жолдағы шу жоғарылайды және протектордың қызмет ету мерзімі қысқарады. Автокөлікке қысқы шиналарды орнатқаннан кейін, автомобильді басқару және тежеу сипаттамаларының өзгеруіне мұқият болыңыз.

Қысқы шиналарды қолданған жағдайда:

- Көліктің барлық төрт дөңгелегі үшін бірдей маркалы және бірдей типтегі шиналарды қолданыңыз.
- Тек бірдей мөлшердегі радиалды шиналарды, бірдей жүктеме аралығын және бастапқы орнатылған жылдамдық санатын қолданыңыз.

Бастапқыда орнатылған жылдамдық санатындағы H, V, W, Y және ZR қысқы шиналары нарықта болмауы мүмкін. Егер жылдамдық санаты төмен қысқы шиналар таңдалса, осы шиналар үшін максималды жылдамдықтан асып кетуге тыйым салынады.

Жазғы шиналар

Сіздің көлігіңізге жазғы спорттық шиналар орнатылуы мүмкін. Протектордың суреті және осы шиналардың құрамы құрғақ және дымқыл жабындарда барынша ілінісуді қамтамасыз ететіндей етіп іріктеледі. Суық ауа райында, қарлы немесе мұзды жабындыда мұндай шиналар олардың адгезиялық қасиеттерін төмендетеді. Егер сіз көлікті 5 °C (40 °F) төмен температурада, қарлы немесе мұзды жолдарда жиі қолдануды жоспарласаңыз, қысқы шиналарды орнатқан жөн. Қараңыз: Қысқы шиналар ϕ 9-34.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Спорттық жазғы шиналар резеңке қоспадан жасалады, ол -7°C (20°F) төмен температурада икемділігін жоғалтады, нәтижесінде протекторда жарықтар пайда болады. Пайдаланылмаған жазғы спорттық шиналарды -7°C (20°F) жоғары температурада үй ішінде сақтау керек. Егер шиналар -7°C (20°F) немесе одан төмен температураға ұшыраса, оларды көлікке орнатпас бұрын және сапарға шығар алдында оларды жылытылатын бөлмеде 24 сағат немесе одан да көп уақыт ішінде 5°C (40°F) төмен емес температураға дейін қыздыру керек. Жылу зеңбірегінен жылудың немесе ыстық ауаның шиналарға тікелей әсер етуіне жол берілмейді. Қолданар алдында шиналарды міндетті түрде тексеру керек. Қараңыз: Шиналарды тексеру ☞ 9-40.

Шиналардағы ауа қысымы

Шиналардың тиімді жұмыс істеуі үшін оларға тиісті ауа қысымын сақтау қажет.

▲ ЕСКЕРТУ

Ауаның жеткіліксіз және шамадан тыс қысымы шиналар үшін бірдей қолайсыз. Аяқталмаған шиналар немесе ауа қысымы жеткіліксіз шиналар мыналарға әкеледі:

- Шинаның шамадан тыс жүктелуі және қызып кетуі оның жарылуына әкелуі мүмкін.
- Шиналардың мерзімінен бұрын және тұрақты емес тозуы.
- Автокөліктің нашар басқарылуы.
- Отын үнемдеудің нашарлауы. Сорылған шиналар немесе артық ауа қысымы бар шиналар келесіге әкеледі:
- Шиналардың тозуы.
- Автокөліктің нашар басқарылуы.
- Жолдың кедір-бұдырлығы шаңаққа беріледі.
- Шинаның жол жабынының ақауынан зақымдануы мүмкін.

Шиналар түрі және олардың жүктемесі туралы ақпарат бар автомобиль жапсырмасында бастапқыда орнатылған шиналардың деректері және суық шиналардағы тиісті ауа қысымы көрсетілген.

Ұсынылатын ауа қысымы - бұл автокөліктің максималды сыйымдылығын қамтамасыз ететін минималды ауа қысымы.

Автокөлікті жүктеу әдісі оның басқарылуына және қозғалыс кезінде жайлылығына әсер етеді.

Жүкті тасымалдау кезінде осы автомобиль үшін жүктің құрылымдық рұқсат етілген салмағынан асып кету де тыйым салынады.

Тексеруді қашан жасау керек

Шиналарды айына бір рет немесе одан жиі тексеріңіз. Көлік құралын жабдықтауға болатын азайтылған қосалқы дөңгелекті тексеруді ұмытпаңыз.

Суықта азайтылған қосалқы доңғалақтың шинасындағы ауа қысымы 420 кПа (60 фунт/шаршы дюйм) болуы керек. Қараңыз: Шағын қосалқы доңғалақ ☞ 9-53.

Тексерулерді қалай жүргізу керек

Шиналардағы ауа қысымын тексеру үшін жоғары сапалы қалта манометрін қолданыңыз. Шинадағы тиісті ауа қысымын оның сыртқы түрімен анықтау мүмкін емес.

Суық шиналардағы ауа қысымын тексеріңіз, яғни, автомобиль кем дегенде үш сағат қозғалыссыз тұруы керек немесе 1,6 км (1 миль) артық емес қашықтықты жүріп өтуі керек.

Шинаның емік қақпағын бұрап алыңыз. Шинадағы ауа қысымын өлшеу үшін шина манометрін емікке мықтап басыңыз. Егер суық шиналардағы ауа қысымы шинаның түрі және олардың жүктемесі туралы ақпарат бар жапсырмада көрсетілген ұсынылғанға сәйкес келсе, ешқандай қосымша түзетулер қажет емес. Егер шинадағы ауа қысымы төмен болса, ұсынылған мәнге жеткенге дейін шинадағы ауа қысымын арттыру қажет. Егер шинадағы ауа қысымы жоғарыласа, ауаны шығару үшін шина емігінің ортасындағы металл шыбықты басу керек. Шиналардағы ауа қысымын манометрмен қайта тексеріңіз.

Ылғал мен кірден қорғау және ауаның ағып кетуіне жол бермеу үшін қақпақтарды емікке бұраңыз.

Осы көлікке арналған GM брендтік қақпақтарын ғана қолданыңыз. Әйтпесе, ауа қысымының қадағалары зақымдалуы мүмкін. Бұл жағдайда жөндеу кепілдікті болып табылмайды.

Шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесі

НАЗАР АУДАРЫҢИЗ

Шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесіне (TPMS) Енгізілген өзгерістер, уәкілетті сервистік ұйымның қызметкерлерінен басқа, жүйені пайдалануға рұқсаттың күшін жоюға әкелуі мүмкін.

Шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесі (TPMS) шиналардағы ауа қысымының деңгейін тексеру үшін радиотехнология мен қадағаларды қолданады. TPMS жүйесінің қадағалары сіздің көлігіңіздің шиналарындағы ауа қысымын бақылайды және шиналардағы ауа қысымының мәндерін автомобильде орналасқан қабылдағышқа жібереді.

Әрбір шинаны, оның ішінде қосалқы дөңгелекті (егер бар болса) айына бір рет суық жағдайда тексеру керек, шиналарды автомобиль өндірушісі ұсынған ауа қысымына дейін, автомобиль тақтайшасында немесе шинаның қажетті ауа қысымы жапсырмасында (егер сіздің көлігіңізде көрсетілген мөлшерден өзгеше шиналар болса) үру керек автомобиль тақтайшасында немесе шиналардағы ауа қысымы

талап етілетін жапсырмада мұндай шиналар үшін тиісті қысымды анықтау қажет).

Сіздің көлігіңіз шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесі (TPMS) арқылы жүзеге асырылатын қосымша қауіпсіздік функциясымен жабдықталған. Егер сіздің машинаңыздың бір немесе бірнеше шиналарында ауа қысымы өте төмен болса, бұл жүйе шиналардағы төмен қысымды бақылау лампасын тұтатады.

Тиісінше, шиналардағы төмен ауа қысымының бақылау лампасын тұтату кезінде автомобильдегі қозғалысты тоқтатып, тоқтап, шиналарды дереу тексеріп, оларды тиісті ауа қысымына дейін үріп алу керек. Ауа қысымы өте төмен шиналары бар автомобильде жүру шиналардың қызып кетуіне әкеліп соғады, нәтижесінде шиналардың зақымдалуы мүмкін.

Шинадағы ауа қысымының төмендеуі отын шығынын арттырады, шина протекторының қызмет ету мерзімін қысқартады және автокөліктің басқарылуына және тежеу тиімділігіне теріс әсер етуі мүмкін.

Айта кету керек, шинаның ауа қысымын бақылау жүйесі (TPMS) шиналарға тиісті техникалық қызмет көрсетуді алмастырмайды; шинаның ауа қысымын

дұрыс ұстап тұру үшін, тіпті егер ауа қысымы TPMS жүйесінен төмен шинаның ауа қысымын бақылау лампасын жағу үшін жеткіліксіз болса да, жауапкершілік жүргізушіге жүктеледі.

Сіздің көлігіңіз TPMS жүйесінің ақаулық индикаторымен жабдықталған, бұл жүйенің дұрыс жұмыс істемейтінін көрсетеді. TPMS жүйесінің ақаулық индикаторы шиналардағы төмен қысымды бақылау лампасымен біріктірілген. Егер жүйе ақаулықты анықтаса, бұл бақылау лампасы шамамен бір минут ішінде жыпылықтай бастайды, содан кейін үнемі жанып тұрады. Сигналдардың мұндай реттілігі автомобиль қозғалтқышын іске қосудың келесі циклдерінде - ақаулық жойылғанға дейін қайталанады.

Егер ақаулық индикаторы жанса, жүйе шиналардағы төмен ауа қысымын анықтамауы немесе тиісті сигнал бермеуі мүмкін. Ақаулар TPMS жүйесінде әртүрлі себептермен, соның ішінде TPMS жүйесінің дұрыс жұмыс істеуіне мүмкіндік бермейтін ауыстырылатын немесе ауыстырылатын шиналар мен доңғалақтарды орнату нәтижесінде пайда болуы мүмкін. Ауыстырылатын немесе ауыстырылатын шиналар немесе доңғалақтар TPMS жүйесінің дұрыс жұмыс істеуіне мүмкіндік беретініне көз жеткізу үшін көлігіңіздегі бір немесе бірнеше шиналарды немесе доңғалақтарды ауыстырғаннан кейін TPMS жүйесінің ақауларын әрдайым

тексеріңіз.

Қосымша ақпарат Шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесінің жұмыс істеуі ⇨ 9-37 бөлімінде берілген

Шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесінің жұмыс істеуі

Бұл машинада шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесі (TPMS) орнатылуы мүмкін. TPMS жүйесі жүргізушіге шиналардағы ауа қысымының төмендеуі туралы ескертуге арналған.

TPMS қадағалары шина жинағындағы қосалқы доңғалақтан басқа әр доңғалаққа шина жинағында орнатылады. TPMS жүйесінің қадағалары шиналардағы ауа қысымын бақылайды және шиналардағы ауа қысымының мәндерін автомобильде орналасқан қабылдағышқа жібереді.

Шиналардағы ауа қысымының төмендеуі анықталған кезде, TPMS жүйесі құрылғылардың комбинациясында орналасқан шиналардағы ауа қысымының сигналдық лампасын жағады. Егер бақылау шамы жанса, шиналардағы ауа қысымын шиналардың тип өлшемдері және рұқсат етілген жүктеме

туралы ақпараты бар тақтайшада көрсетілген ұсынылғанға дейін кідірту және арттыру қажет.

Белгілі бір шинадағы ауа қысымын тексеру қажеттілігі туралы хабарлама жүргізушінің ақпараттық орталығында (DIC) көрсетіледі. Шинаның төмен қысымды сигналдық лампасын тұтату және DIC ескерту хабарламасын көрсету әр тұтану циклінде шинаның ауа қысымы қажетті мәнге жеткенше жүреді. DIC ақпараттық орталығының дисплейінде шиналардағы ауа қысымының деңгейін көруге болады. DIC ақпараттық орталығының және дисплейлердің жұмысы туралы қосымша ақпаратты Жүргізушінің ақпараттық орталығы (DIC) 4-20 бөлімінен қараңыз.

Шиналардағы төмен ауа қысымының сигналдық лампасы суық ауа райында автомобиль қозғалтқышы іске қосылған кезде жануы мүмкін, бірақ содан кейін ол көлік құралының басталуымен сөнеді. Бұл шиналардағы ауа қысымының төмендеуінің және оны талап етілгенге дейін арттыру қажеттілігінің ерте көрсеткіші бола алады.

Автомобильге бекітілген шиналар мен жүктемелер туралы ақпарат бар тақтайшада бастапқы орнатылған шиналардың өлшемдері және суық шиналардағы қажетті ауа қысымы көрсетілген.

Қараңыз: Шиналардағы ауа қысымы ⇨ 9-35. Шинаның ауа қысымын бақылау жүйесі (TPMS) жүргізушіге шинаның ауа қысымының төмендеуі туралы ескертуі мүмкін, бірақ ол әдеттегі шиналарға техникалық қызмет көрсетуді алмастырмайды. Шиналарды тексеру ⇨ 9-40, шиналарды ауыстыру ⇨ 9-41 және Шиналар ⇨ 9-33 бөлімдерін қараңыз.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Шиналарға арналған тығыздағыш материалдар бірдей емес. Шиналар үшін қолдануға рұқсат етілмеген герметик TPMS жүйесінің қадағаларын істен шығаруы мүмкін. Шиналар үшін жарамсыз герметикті қолданудан туындаған TPMS қадағасының зақымдалуына кепілдік шарттары қолданылмайды. Әрқашан дилерде бар немесе автомобиль жиынтығына кіретін шиналар үшін GM қолдануға рұқсат етілген тығыздағышты қолданыңыз.

Сигналдық лампасы және TPMS

жүйесінің ақаулығы туралы хабарлама

Егер бір немесе бірнеше TPMS қадағалары болмаса немесе жұмыс істемесе, TPMS жүйесі дұрыс жұмыс істемейді. Егер жүйе ақаулықты анықтаса, шиналардағы ауа қысымының төмендеуі туралы сигналдық лампасы шамамен бір минут ішінде жыпылықтай бастайды, содан кейін тұтану циклінің қалған бөлігінде үнемі жануды жалғастырады. Сонымен қатар, жүргізушінің ақпараттық орталығы (DIC) ескерту хабарламасын көрсетеді.

▪ Ақаулық туралы ескерту шамын тұтату және DIC ескерту хабарламасын көрсету ақаулық жойылғанға дейін әр тұтану циклінде болады. Лампаның дұрыс жұмыс істеуіне және ескерту хабарламасының пайда болуына әкелетін кейбір шарттардың тізімін береміз: көліктің тұрақты дөңгелектерінің бірі қосалқы доңғалаққа ауыстырылды. Қосалқы доңғалақ TPMS қадағасымен жабдықталмаған. Ақаулық сигналын бергіш сөніп, жүргізушінің ақпарат орталығының экранындағы хабарлама тұрақты доңғалақ орнына орнатылып, жүйенің қадағаларын тіркеу процедурасы дұрыс орындалғаннан кейін жоғалып кетуі керек. Келесі бөлімде "TPMS қадағаларын байланыстыру процедурасы" тармағын қараңыз.

- Шиналарды ауыстырғаннан кейін TPMS қадағасының сәйкестігін тексеру процесі орындалмады немесе сәтті аяқталмады. Ақаулық туралы ескерту шамы сөніп, қадағаның сәйкестігін тексеру процесі сәтті аяқталғаннан кейін DIC ескерту хабары жоғалады. Осы бөлімдегі "TPMS қадағаларын байланыстыру процедурасы" тармағын қараңыз.
- Бір немесе бірнеше TPMS қадағалары жоқ немесе бүлінген. Ақаулықтың сигналдық лампасы сөніп қалады және DIC ескерту хабары TPMS қадағаларын орнатқаннан кейін және қадағалардың әсерінен тексеру процесі сәтті аяқталғаннан кейін жоғалады. Техникалық қызмет көрсету үшін дилерге хабарласыңыз.
- Ауыстырылатын шиналар немесе доңғалақтар бастапқыда орнатылған шиналарға немесе дөңгелектерге сәйкес келмейді. Ұсынылғаннан басқа шиналар мен доңғалақтар TPMS жүйесінің дұрыс жұмыс істеуіне кедергі келтіруі мүмкін. Қараңыз: Жаңа шиналар сатып алу ⇨9-42.
- Электрондық құрылғылардың жұмысы немесе TPMS жүйесі шығаратын радиожиліктерді шығаратын жабдықтың жанында болу TPMS қадағаларының дұрыс жұмыс істеуіне әкелуі мүмкін. Егер TPMS жүйесі дұрыс жұмыс істемесе, ол шинадағы төмен ауа қысымының күйін

анықтай алмайды және/немесе сигнал бере алмайды. Егер TPMS жүйесінің ақаулығы туралы сигналдық лампасы үнемі жанып тұрса және DIC дисплейінде ескерту хабары жойылмаса, онда автомобильге техникалық қызмет көрсету үшін дилерге хабарласыңыз.

Шинаны үріп алу қажеттілігі туралы ескерту (егер жиынтықта бар болса)

Бұл функция автокөліктің сыртына визуалды және дыбыстық ескертулер береді, бұл босаған шинаны суық шинаның ұсынылған қысымына дейін қашан үру керектігін анықтауға көмектеседі.

Шинадағы төмен қысымды сигналдық лампасы жанған кезде:

1. Көлікті қауіпсіз жерде тегіс жерге қойыңыз.
  2. Тұрақ тежегішін қатты қатайтыңыз.
  3. Автокөліктің беріліс қорабының селекторын Р (тұрақ) күйіне ауыстырыңыз.
  4. Жеткілікті үрілмеген шинаны үргізіңіз. Бұрылу көрсеткіші жыпылықтай бастайды. Ұсынылған қысымға жеткенде бір дыбыстық сигнал естіледі, ал бұрылыс көрсеткіші жыпылықтауды тоқтатады және қысқа уақыт ішінде тұрақты жарықпен жанады.
- Шинадағы төмен қысымды сигналдық лампасы жанған барлық аяқталмаған шиналар үшін осы қадамдарды қайталаңыз.

ЕСКЕРТУ

Шинадағы артық ауа қысымын жасау оның жарылуына әкелуі мүмкін, нәтижесінде жүргізуші немесе басқа адамдар жарақат алуы мүмкін. Шинаның бүйірінде көрсетілген максималды қысымнан асырмаңыз.

Егер шина 35 кПа (5 фунт/шаршы дюйм) астам үрілсе, дыбыстық сигнал бірнеше рет естіледі, ал бұрылыс көрсеткіші үру аяқталғаннан кейін бірнеше секунд ішінде жыпылықтайды. Айналдыру көрсеткіші жыпылықтаған кезде қысымды қалпына келтіру және реттеу үшін еміктің ортасын қысқа басыңыз. Ұсынылған мәнге жеткенде бір дыбыстық сигнал естіледі.

Егер бұрылу көрсеткіші шинаны ауыстыру басталғаннан кейін 15 секунд ішінде жыпылықтамаса, шинаны ауыстыру туралы ескерту іске қосылмаған немесе жұмыс істемейді.

Егер апаттық жарықпен сигнал бергіш қосылса, шинаны ауыстыру туралы ескерту функциясы визуалды кері байланыс дұрыс жұмыс істемейді.

TPMS функциясы келесі шарттар болған кезде шинаны ауыстыру қажеттілігі туралы ескертуді дұрыс іске қоспайды:

- Сыртқы құрылғыдан немесе таратқыштан кедергілер бар.
- Сорғы құрылғысы шығаратын ауа қысымы шинаны үру үшін жеткіліксіз болып табылады.
- TPMS функциясының ақаулығы.
- Дыбыстық сигналдың немесе бұрылыс көрсеткіштерінің ақаулығы.
- TPMS қадағасының сәйкестендіру коды жүйеде тіркелмеген.
- TPMS қадағасы батареясының төмен деңгейі.

Егер шинаны ауыстыру туралы ескерту TPMS кедергілерге байланысты жұмыс істемесе, көлікті шамамен 1 м (3 фут) алға немесе артқа жылжытыңыз және әрекетті қайталаңыз. Егер шинаны ауыстыру қажеттілігі туралы ескерту функциясы жұмыс істемесе, манометрді қолданыңыз.

TPMS қадағаларын байланыстыру процедурасы

Әрбір TPMS қадағасында бірегей сәйкестендіру коды бар. Сәйкестендіру коды доңғалақтарды ауыстырғаннан немесе бір немесе бірнеше TPMS қадағаларын ауыстырғаннан кейін шина / доңғалақтың жаңа жағдайына сәйкес келуі керек. Қысым қадағаларын тіркеу процедурасы қосалқы дөңгелекті қысым қадағасымен жабдықталған әдеттегі доңғалаққа ауыстырғаннан кейін де орындалуы керек. Келесі тұтану циклінде

TPMS жүйесінің ақаулығы туралы сигналдық лампасы сөніп, DIC дисплейіндегі ескерту хабары жоғалып кетуі керек.

Шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесін бағдарламалауға арналған арнайы құралдың көмегімен қадағаларды доңғалақтарға байлау келесі тәртіппен жүзеге асырылады: алдыңғы доңғалақ жүргізуші жағынан, алдыңғы доңғалақ жолаушы жағынан, артқы доңғалақ жолаушы жағынан, артқы доңғалақ жүргізуші жағынан. Дилерде сіз осы процедураны орындай аласыз немесе қайта бағдарламалау үшін құрылғыны сатып ала аласыз.

Бірінші шинаның/доңғалақтың орнын байланыстыруға екі минут, ал барлық төрт шина / дөңгелекті байланыстыруға бес минут бөлінеді. Егер орындау ұзаққа созылса, онда рәсім үзіліп, оны қайтадан бастау керек.

TPMS қадағаларын байланыстыру процедурасы келесі ретпен орындалады:

1. Тұрақ тежегішін қосыңыз.
2. Көлікті Сервистік режимге қойыңыз. Қараңыз: Іске қосуды ауыстырып қосқыштың жағдайы ↻ 8-11.
3. Шинаның ауа қысымы туралы ақпараты бар беттің дисплейін қосыңыз. Опция мәзірінде жүргізушінің ақпараттық орталығының дисплейінде жеке

ақпараттық беттерді көрсетуді қосуға болады. Қараңыз: Жүргізуші туралы ақпарат орталығы (DIC) ↻ 4-20.

4. Руль дөңгелегінің оң жағындағы пернелерді пайдаланып, ауа қысымы туралы ақпарат бетіне өтіңіз.

5. Жүргізушінің ақпараттық орталығын басқаратын (DIC) пернелер блогындағы орталық ✓ пернені басып тұрыңыз. Растау сұранысы бар хабарлама көрсетілуі мүмкін. Дыбыстық құрылғының сигналы екі рет естіледі, бұл қабылдағыштың бағдарламалау режимінде екенін көрсетеді және DIC дисплейінде ШИНАЛАРДАҒЫ ҚЫСЫМ ҚАДАҒАЛАРЫН БАЙЛАНЫСТЫРУ ОРЫНДАЛУДА хабарламасы пайда болады.

6. Бағдарламалау процедурасы жүргізушінің алдыңғы дөңгелегінен басталады.

7. Қайта бағдарламалау құрылғысын шинаның бүйіріне, емікке жақын қойыңыз. Содан кейін TPMS қадағасын іске қосу үшін түймені басыңыз. Дыбыстық сигнал қадағаның сәйкестендіру коды автобус пен доңғалақтың осы позициясына сәйкес келетіндігін растайды.

8. Алдыңғы доңғалаққа жолаушы жағынан өтіп, 7-тармақта көрсетілген әрекеттерді орындаңыз.

9. Жолаушы жақтағы артқы дөңгелекке өтіп, 7-тармақта көрсетілген әрекеттерді орындаңыз.

10. Жүргізуші жағынан артқы доңғалаққа өтіп, 7-тармақта көрсетілген әрекеттерді орындаңыз. Дыбыстық құрылғы сигналы екі рет естіліп, қадағаның сәйкестендіру коды сол жақ артқы доңғалаққа берілгенін және шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесінің қадағаларын тіркеу процедурасы аяқталғанын хабарлайды.

DIC дисплейіндегі ШИНАЛАРДАҒЫ ҚЫСЫМ ҚАДАҒАЛАРЫН БАЙЛАНЫСТЫРУ ОРЫНДАЛУДА хабарламасы жоғалады.

11. Автокөлікті өшіріңіз.

12. Барлық төрт шинаны шиналар мен жүктемелер туралы ақпарат бар тақтада көрсетілген қысымға дейін сориңыз.

Шиналарды тексеру

Айына кемінде бір рет, егер автомобиль жабдықталған болса, шиналардың тозу немесе зақымдану белгілерін, оның ішінде қосалқы доңғалақты тексеру ұсынылады.

Шинаны келесі жағдайларда ауыстыру керек:

- Шинаның айналасында үш немесе одан да көп жерлерде тозу белгілері бар.
- Егер шинаның резеңке материалы арқылы сым немесе мата көрінсе.
- Егер шинаның бүйірінде немесе протторекторда сым немесе мата көрінетін жеткілікті тереңдіктегі жарықтар, кесіктер немесе деформациялар болса.

- Шинаның ісінуі, шығыңқылығы немесе жыртылуы бар.
- Шинаның тесілуі, кесілуі немесе басқа зақымдануы бар, оны осы ақаулықтың мөлшері немесе орналасқан жеріне байланысты жөндеу мүмкін емес.

Шиналардың орнын ауыстыру

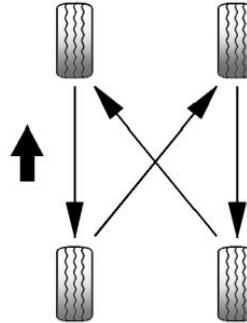
Шиналардың орнын ауыстыруды "Техникалық қызмет көрсету кестесі" буклетінде көрсетілген кезеңділікпен орындау керек.

Дөңгелектерді ауыстыру барлық шиналардың біркелкі тозуын қамтамасыз ету үшін орындалады.

Ең маңызды орнын ауыстыру - біріншісі.

Біркелкі емес тозу пайда болған кезде доңғалақтарды мүмкіндігінше тезірек ретке келтіріп, ауа қысымын, сондай-ақ шиналар мен дискілердің зақымдану іздерінің болуын тексеру керек.

Егер қайта орнатқаннан кейін шиналар әлі де біркелкі тозбаса, дөңгелектерді орнату бұрыштарын тексеріңіз. Ескі шиналарды жаңасымен қашан ауыстырған жөн ⇨ 9-41 және Доңғалақ дискілерін ауыстыру ⇨ 9-44 бөлімін қараңыз.

Доңғалақтарды көрсетілген ретпен ауыстырыңыз.

Доңғалақтарды ауыстыруға ықшам қосалқы шинаны қосуға болмайды.

Доңғалақтарды ауыстырғаннан кейін, алдыңғы және артқы шиналардағы ауа қысымын шиналар мен жүктемелер туралы ақпарат кестесінде көрсетілген ұсынылған мәндерге дейін жеткізіңіз.

Қараңыз: Шиналардағы ауа қысымы ⇨ 9-35. Шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесін бастапқы күйіне қайтарыңыз. Қараңыз: Шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесінің жұмыс істеуі ⇨ 9-37.

Барлық доңғалақ сомындарының дұрыс тартылғанына көз жеткізіңіз.

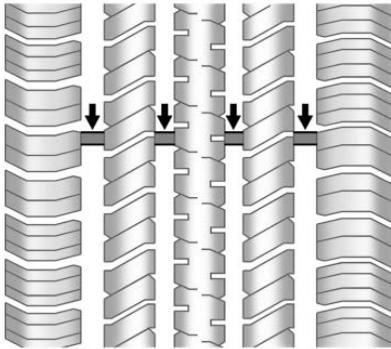
▲ ЕСКЕРТУ

Доңғалақтағы немесе оған бекітілген бөліктердегі тот немесе кір уақыт өте келе доңғалақ сомындарының жарылуына әкелуі мүмкін. Доңғалақ жоғалуы мүмкін және бұл апатқа әкелуі мүмкін. Дөңгелекті ауыстырған кезде дөңгелекті көлікке бекітетін жерлерден кез келген тотты немесе кірді кетіріңіз. Төтенше жағдайда матаны немесе қағаз майлықтарды қолдануға болады, бірақ барлық коррозия мен кірді кетіру үшін кейінірек қырғышты немесе сым щеткасын қолдану керек.

Доңғалақты ауыстырғаннан кейін немесе коррозия/тоттың алдын алу үшін шиналарды ауыстырғаннан кейін, доңғалақ торының ортасына доңғалақ мойынтіректеріне арналған майлаудың жұқа қабатын жағыңыз. Майлауды доңғалақтың тегіс монтаждау бетіне және сомындар мен бұрандаларға қолданбаңыз.

Ескі шиналарды жаңасымен қашан ауыстыру керек

Шиналардың тозу жылдамдығына техникалық қызмет көрсету, температура, көлік жылдамдығы, көлік тиеу және жол жағдайлары сияқты факторлар әсер етеді.

Ескі шиналарды жаңаларына ауыстыру қажеттілігі тек шиналардың тозу белгілері бойынша анықталады.

Тозу белгілері қалдық тереңдігі 1,6 мм (1/16 дюйм) немесе одан аз шиналарда пайда болады. Қараңыз: Шиналарды тексеру ↻ 9-40 және Шиналарды ауыстыру ↻ 9-41 бөлімі.

Шиналардың резеңке материалы уақыт өте келе ескіреді. Бұл доңғалақты ешқашан пайдаланбаған болса да, сіздің машинаңызды жинауға болатын қосалқы доңғалақ шинасына да қатысты. Резеңке қартаю жылдамдығына көптеген факторлар әсер етеді, соның ішінде температура, жүктеме және шиналардағы ауа қысымын ұстап тұру.

GM компаниясы шиналарды, соның ішінде қосалқы дөңгелектерді (егер жиынтықтауда көзделген болса) протектордың тозу дәрежесіне қарамастан кемінде алты жылда бір рет ауыстыруды ұсынады.

Шинаның дайындалған күні оның сәйкестендіру кодының соңғы төрт санында шифрланған (АҚШ көлік министрлігінің стандарты), бүйір қабырғаларының біріне салынған. Алғашқы екі сан аптаны (01-52), ал соңғы екеуі — жылды білдіреді. Мысалы, 2010 жылдың үшінші аптасы АҚШ Көлік министрлігінің стандартына сәйкес 0310 кодымен белгіленеді.

Автокөлік сақтау

Шиналар әдеттегі сақтау кезінде де, көлік тұраққа қойылған кезде де ескіреді. Шиналардың қартаюын бәсеңдету үшін көлікті тұраққа қойып, кем дегенде бір ай бойы күн сәулесінен алыс суық, құрғақ, таза жерде сақтаңыз. Бұл жерде резеңке бұзатын майлау, бензин немесе басқа заттар болмауы керек.

Егер көлік тұрақта ұзақ уақыт тұрса, шиналарда жаншылған учаскелер пайда болуы мүмкін, олар қозғалыс кезінде діріл тудыруы мүмкін.

Егер автомобиль кем дегенде бір ай тұруы керек болса, оның салмағының шиналарға әсерін азайту үшін шиналарды алып тастау немесе көлікті көтеру керек.

Жаңа шиналар сатып алу

GM компаниясы осы модель үшін белгілі бір шиналарды әзірледі және таңдады. Құрастыру зауытында сіздің машинаңызға орнатылған шиналар General Motors Tire Performance Criteria Specification (TPC) фирмалық спецификациясының талаптарына сәйкес жасалған. Орнатылған шиналардың орнына шиналарды сатып алғанда, GM компаниясы бірдей TPC таңбалау коды бар шиналарды таңдауға кеңес береді.

GM компаниясының TPC Spec спецификациясының арнайы жүйесі сіздің машинаңыздың жалпы тарту-ілінісу сипаттамаларына әсер ететін оннан астам маңызды техникалық параметрлерге ие, оның ішінде тежегіш жүйесінің жұмыс өнімділігі, қозғалыс және басқару, тарту күшін реттеу және шиналардағы ауа қысымын бақылау өнімділігі.

GM компаниясының TPC Spec спецификациясының нөмірі шинаның бүйірінде шина өлшемінің қасындағы пішінделген. Егер шиналарда барлық маусымдық жүгіру үлгісі болса, онда HTPC сынып нөмірінен кейін

MS белгісі болады, бұл барлық маусымдық шиналар (Mud and Snow - кір мен қар) екенін көрсетеді.

GM барлық төрт шинаны бір жиынтыққа ауыстыруды ұсынады. Барлық шиналардағы бірдей жүгіру тереңдігі автокөліктің жұмысын сақтауға көмектеседі. Егер сіз барлық шиналарды бір уақытта өзгертпесеңіз, онда бұл автокөліктің тежеу өнімділігі мен басқарылуына теріс әсер етуі мүмкін. Доңғалақтарды уақтылы және дұрыс ретке келтіргенде және оларға техникалық қызмет көрсету кезінде барлық төрт доңғалақтың тозуы біркелкі болады. Дөңгелектердің орнын ауыстыру туралы қосымша ақпаратты шиналардың орнын ауыстыру 9-41 бөлімінен қараңыз. Алайда, егер тек бір белдік шиналарын ауыстыру қажет болса, артқы доңғалақтарға жаңа шиналар орнатылуы керек. Бастапқыда орнатылған жылдамдық санатымен бірдей болатын H, V, W, Y және ZR қысқы шиналары нарықта болмауы мүмкін. Қысқы шиналарды пайдалану кезінде шина жылдамдығының индексімен шектелген ең жоғары жылдамдықты асырмау керек.

ЕСКЕПТУ

Шиналарды дұрыс күтпеу олардың бұзылуына әкелуі мүмкін. Шинаны орнатуға немесе бөлшектеуге тырысу жарақатқа немесе өлімге әкелуі мүмкін. Шиналарды монтаждау немесе демонтаждау тек дилерде немесе авторландырылған шиналық сервис орталығында орындалуы тиіс.

ЕСКЕПТУ

Әр түрлі өлшемдегі бірнеше шиналарды немесе әр түрлі маркалы немесе типтегі шиналарды орнату автомобильді басқарудың жоғалуына, нәтижесінде апатқа немесе басқа көліктің зақымдалуына әкелуі мүмкін. Көліктің барлық дөңгелектері үшін бірдей өлшемдегі, бірдей маркалы және типтегі шиналарды қолданыңыз.

ЕСКЕПТУ

Көлікте диагональды шиналарды қолдану автомобиль ұзақ қашықтыққа жүргеннен кейін доңғалақ жиектерінің фланецтерінде жарықтар тудыруы мүмкін. Автобус және / немесе доңғалақ кенеттен істен шығуы мүмкін, бұл апатқа әкелуі мүмкін. Бұл автокөліктің дөңгелектеріне тек радиалды шиналар орнатылуы керек.

Егер ауыстыру кезінде TPC класы көрсетілмеген шиналарды орнату қажет болса, онда олардың өлшемі мен құрылымы бірдей (радиалды) және бастапқы шиналар сияқты жүктемелер мен жылдамдықтардың бірдей диапазонына арналған екеніне көз жеткізу керек. Шинаның ауа қысымын бақылау жүйесімен жабдықталған автомобильдер, егер автомобильде TPC техникалық талаптарына сәйкес келмейтін шиналар болса, шинаның төмен қысымы туралы нақты емес ескерту беруі мүмкін. Қараңыз: Шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесі 9-36.

Шиналар мен жүктемелер туралы ақпарат кестесінде бастапқыда автомобильде орнатылған шиналар көрсетілген.

Басқа өлшемдегі шиналар мен доңғалақ дискілері

Егер автомобильде доңғалақ дөңгелектері немесе шиналар орнатылған болса, олардың өлшемдері автомобильде бастапқыда орнатылған доңғалақ дөңгелектері мен шиналарының өлшемдерінен өзгеше болса, онда автомобильдің тарту-динамикалық өнімділігі, соның ішінде тежеу, қозғалыс және өңдеу, тұрақтылық және аударылуға төзімділік сипаттамалары зардап шегуі мүмкін. Егер автомобильде бұғатқа қарсы тежеу жүйесі, құлаудан қорғайтын үрленетін қауіпсіздік жастықтары, тарту күшін реттеу жүйесі, динамикалық тұрақтандырудың электрондық жүйесі немесе тұрақты жетек жүйесі сияқты электрондық жүйелер болса, онда осы жүйелердің жұмыс сипаттамалары да зардап шегуі мүмкін.

Егер автомобильде осы модель үшін ұсынылмаған өлшемдегі шиналар орнатылса, тарту-жылдамдық сипаттамалары мен автокөліктің жұмыс қауіпсіздігі нашарлауы мүмкін. Бұл ЖКО және адамдардың ауыр жарақат алу қаупін арттырады. Тек осы модельге арналған фирмалық дискілер мен GM шиналарын пайдаланыңыз. Дөңгелектерді орнату мен шиналарды монтаждауды тек білікті GM автомеханигіне сеніп тапсыру керек.

Жаңа шиналарды сатып алу ϕ 9-42 және Қосымша жабдықтар мен автомобиль модификациялары ϕ 9-2 бөлімін қараңыз.

Доңғалақтардың құлауын теңдестіру және реттеу

Доңғалақтарды орнату бұрыштарын реттеу және шиналарды теңгеру шиналардың максималды қызмет ету мерзімін және ең жақсы жалпы тарту - тіркеу сипаттамаларын қамтамасыз ету үшін зауытта орындалады. Дөңгелектерді орнату бұрыштарын мезгіл-мезгіл қайта реттеу және шиналарды теңдестіру қажет емес. Доңғалақтарды орнату бұрыштарын шиналардың ерекше тозуымен немесе автомобильді

бір немесе басқа бағытта айтарлықтай алып тастағанда тексеру ұсынылады. Жол төсемінің профиліне және жолтабан сияқты басқа да ерекшеліктердің болуына байланысты солға немесе оңға кішкене бұрылу қалыпты болып табылады. Егер автомобильде тегіс жолмен жүру кезінде діріл пайда болса, шиналар мен доңғалақтарды қайта теңестіру қажет болуы мүмкін. Тиісті диагностиканы орындау үшін дилерге хабарласыңыз.

Доңғалақ дискілерін ауыстыру

Кез-келген иілген, жарықтары бар, қатты бүлінген немесе коррозиямен жойылған дөңгелек дискілерін ауыстыру керек. Егер доңғалақ сомындары бос болса, доңғалақты дискіні, доңғалақ бұрандалары мен доңғалақ сомындарын ауыстыру керек. Егер ауа дөңгелектен шықса, оны ауыстыру керек. Кейбір алюминий дөңгелектерін жөндеуге болады. Егер осы жағдайлардың біреуі болса, дилерге хабарласыңыз. Сіздің дилеріңіз доңғалақты дискінің қандай түрін қажет екенін біледі. Әрбір жаңа доңғалақ дискісінің жүк көтергіштігі, диаметрі, ені, шығындысы бірдей болуы керек және оның орнына орнатылған доңғалақ дискісі сияқты орнатылуы керек.

Доңғалақ дискілерін, доңғалақ бұрандаларын, доңғалақ сомындарын немесе шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесінің қадағаларын (TPMS) жаңа GM бөлшектеріне ауыстырыңыз.

▲ ЕСКЕРТУ

Ауыстырылмайтын доңғалақ дискілерін, доңғалақ бұрандамаларын немесе доңғалақ сомындарын пайдалану қауіпті болуы мүмкін. Бұл автокөліктің тежелуіне және басқарылуына теріс әсер етуі мүмкін. Шиналардан ауа шығуы мүмкін, бұл көлік құралының жоғалуына және апаттарға әкеледі. Өрқашан ауыстырылатын доңғалақтарды, доңғалақ бұрандамаларын және доңғалақ сомындарын пайдалану қажет.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Жарамсыз доңғалақты диск доңғалақты мойынтіректің қызмет ету мерзімін қысқартады, тежегіш механизмнің салқындауын нашарлатады, спидометрді және/немесе одометрді калибрлеуді бұзады, фаралардың жарық бағытын, көліктің жол ойығын және шиналар мен сырғанауға қарсы тізбектер мен шанақ немесе шасси арасындағы алшақтықты өзгерте алады.

Бұрын қолданыста болған ауыстырмалы дөңгелекті дискілер

▲ ЕСКЕРТУ

Доңғалақты дискіні басқа доңғалақ дискісіне ауыстыру қауіпті. Оның қалай жұмыс істегені және жүгірісі қаншалықты үлкен екендігі туралы ақпарат жоқ. Ол күтпеген жерден құлап, апатқа әкелуі мүмкін. Доңғалақты дискілерді ауыстыру кезінде жаңа GM маркалы доңғалақ дискілерін қолданыңыз.

Сырғанауға қарсы тізбектер

▲ ЕСКЕРТУ

Сырғуға қарсы тізбектерді пайдаланбаңыз. Бұл үшін клиренс жеткіліксіз. Тиісті тазалаусыз автомобильде сырғанауға қарсы тізбектерді пайдалану тежегіштердің, суспензиялардың немесе автокөліктің басқа бөліктерінің істен шығуына әкелуі мүмкін. Тізбектер келтірген зақымдану көлік құралын басқарудың жоғалуына және апатқа әкелуі мүмкін.

Егер өндіруші оны осы мөлшердегі шиналары бар автомобильде және жол жағдайларын ескере отырып қолдануды ұсынса, басқа типтегі сырғанауға қарсы құрылғыны қолданыңыз. Өндірушінің нұсқауларын орындаңыз. Көлікке зақым келтірмеу үшін төмен жылдамдықпен жүріңіз.

Егер сырғанауға қарсы құрылғылар көліктің кез келген бөлігіне тиетін болса, оларды түзетіңіз. Доңғалақтардың сырғып кетуіне жол бермеңіз. Сырғанауға қарсы құрылғыларды алдыңғы дөңгелектерге орнату қажет.

Егер дөңгелектің желі шықса

Егер шиналарға дұрыс қызмет көрсетілсе, қозғалыс кезінде шинаның жарылуы - бұл ерекше жағдай. Қараңыз: Шиналар ⇨ 9-33. Егер шинадан ауа шықса, ағып кету баяу болады. Бірақ шина жыртылған жағдайда не күту керек және не істеу керек екендігі туралы кейбір ұсыныстар бар: Алдыңғы шина жыртылған жағдайда, мұндай желі шыққан шина автомобильді баяулатады, бұл автокөліктің осы доңғалаққа қарай кетуіне әкеледі. Аяғыңызды газ басқысынан түсіріп, рульді мықтап ұстаңыз. Руль дөңгелегін автокөлік өз жолағында қозғалуын жалғастыратындай етіп бұраңыз, содан кейін мүмкіндігінше жолдан алыс жерде аялдамаға дейін бірқалыпты тежеңіз. Артқы шинаның жарылуы, әсіресе бұрылыста, сырғанау ретінде көрінеді және көлік жүргізу кезіндегі сияқты көлік қозғалысын түзетуді қажет етуі мүмкін. Үдеткіш басқысын басуды тоқтатыңыз және руль дөңгелегін көлік түзу сызықпен жүретін етіп бұраңыз. Қозғалыс қатты діріл мен шуылмен бірге жүруі мүмкін. Мүмкіндігінше жолдан алыс жерде аялдамаға дейін жайлап тежеңіз.

▲ ЕСКЕРТУ

Желі шыққан доңғалақпен жүру шинаның қалпына келтірілмейтін зақымдалуына әкеледі. Автокөлікті біраз уақыт жүрген жарылған немесе қатты үрілмеген шинаны қайта үрлеу оның жарылуына және ауыр апатқа әкелуі мүмкін. Ешқашан көлік біраз уақыт жүретін желі шыққан немесе жеткілікті үрілмеген шинаны қайтадан үруге тырыспаңыз. Дилерде немесе уәкілетті шина қызмет көрсету орталығында желі шыққан шинаны мүмкіндігінше тез жөндеңіз немесе ауыстырыңыз.

▲ ЕСКЕРТУ

Егер тиісті қорғаныс жабдығы пайдаланылмаса және жүргізуші оқудан өтпесе, техникалық қызмет көрсетуді немесе жөндеуді орындау үшін автомобильді көтеру және оның астына кіру қауіп төндіреді. Егер автомобиль домкратпен жабдықталған болса, онда ол тек желі шыққан дөңгелекті ауыстыруға арналған. Оны басқа мақсаттарда пайдаланған кезде, автомобиль домкраттан құлаған жағдайда, сіз ауыр жарақат алып, тіпті өлуіңіз мүмкін. Егер автомобиль домкратпен жабдықталған болса, оны тек желі шыққан дөңгелекті ауыстыру үшін пайдаланыңыз.

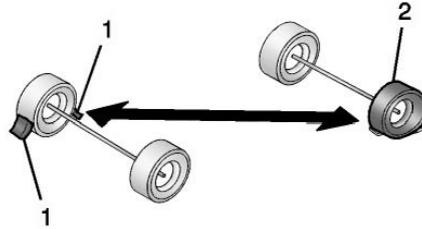
Доңғалақтың желі шыққан кезде доңғалақпен шинаның зақымдануын ұлғайтпаңыз, мүмкіндігінше жолдан алыс жерде тегіс жерге баяу жүріңіз. Апаттық жарықпен сигнал беру жүйесін қосыңыз. Қараңыз: Апаттық жарықпен сигнал бергіш ⇨ 5-5.

▲ ЕСКЕРТУ

Дөңгелекті ауыстыру қауіпті болуы мүмкін. Көлік домкраттан тайып, домалап немесе құлап, жарақат немесе тіпті өлімге әкелуі мүмкін. Дөңгелекті ауыстыру үшін тегіс орынды табыңыз. Автокөліктің өздігінен қозғалуын болдырмау үшін:

1. Тұрақ тежегішін қатты қатайтыңыз.
2. Автоматты беріліс қорабын Р (тұрақ) күйіне жылжытыңыз немесе механикалық беріліс қорабын 1 (бірінші) немесе R (кері) күйіне жылжытыңыз.
3. Қозғалтқышты тоқтатыңыз және көлік көтеріліп тұрғанда оны қайта іске қоспаңыз.
4. Бұл ретте жолаушыларға автомобильде қалуға тыйым салынады.
5. Сіз ауыстырғыңыз келетін дөңгелектен диагональ бойынша орналасқан доңғалақтың екі жағына сырғуға қарсы тіректерді (бар болса) орнатыңыз.

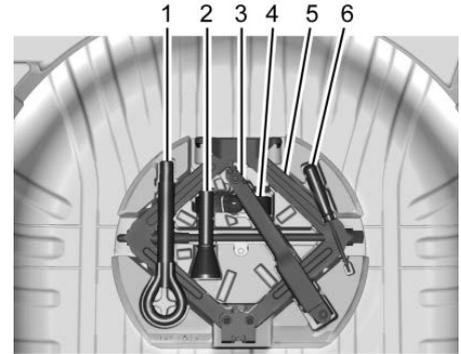
Дөңгелектердің біреуі тесілген жағдайда (2) төменде берілген сызба бойынша сырғуға қарсы тіреулерді (1) (бар болса) орнату керек.

1. Сырғуға қарсы тірек (тиісті жиынтықта)
  2. Дөңгелегі жарылған
- Төменде дөңгелекті жөндеу және ауыстыру процедуралары түсіндіріледі.

Доңғалақты ауыстыру

Қосалқы доңғалақ пен құралдарды алу

1. Сүйреткіш көз (тиісті жиынтықта)
2. Отын бағының құю мойнының қақпағы жоқ құю жүйесіне арналған құйғыш адаптері (бар болса)
3. Доңғалақтың сомын кілті
4. Бекіту белбеуі
5. Домкрат
6. Бұрағыш (бар болса)

Қосалқы доңғалақ пен құралдарға қол жеткізу:

1. Жүк бөлімінің артқы есігін ашыңыз. Қараңыз: Артқы топсалы есік $\S$ 1-11.

2. Жүк еденінің артқы жағын алға қарай бүктеп, қысқыштарды босату үшін артқа қарай тартыңыз, содан кейін алып тастау үшін жоғары қарай тартыңыз.

3. Қосалқы доңғалақтың тауашасының қақпағын алға және жоғары қарай тартыңыз. 4. Бекіту сомынын сағат тіліне қарсы бұрап, қосалқы доңғалақты алыңыз. Ауыстыру қажет доңғалақтың жанына қосалқы доңғалақты салыңыз.

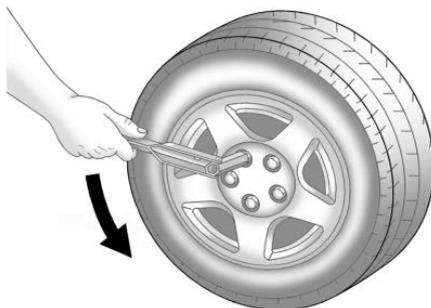
5. Домкрат пен жүргізуші құралы қосалқы доңғалақтың астында сақталады. Оларды алыңыз және ауыстырылуы керек доңғалақтың жанына қойыңыз.

Желі шыққан дөңгелекті алып тастау және қосалқы дөңгелекті орнату

1. Келесі әрекеттерді жасамас бұрын қауіпсіздік тексерісін орындаңыз.

Қосымша ақпарат Егер дөңгелектің желі шықса $\S$ 9-4 бөлімінде ұсынылады.

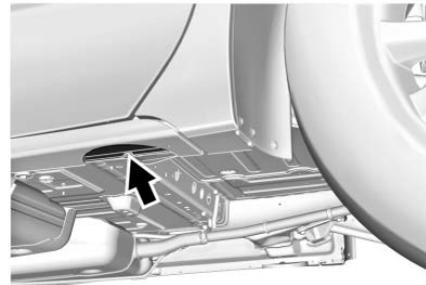
2. Егер доңғалақ қақпағы немесе күпшек қақпағы болса, оларды дөңгелектен алыңыз. Доңғалақ қақпағын жүк бөлімінде желі шыққан доңғалақ жөнделгенше немесе ауыстырылғанша сақтаңыз.

3. Доңғалақ кілтін сағат тіліне қарсы бұрап, барлық доңғалақ сомындарын босатыңыз, бірақ оларды әзірге алып тастамаңыз.

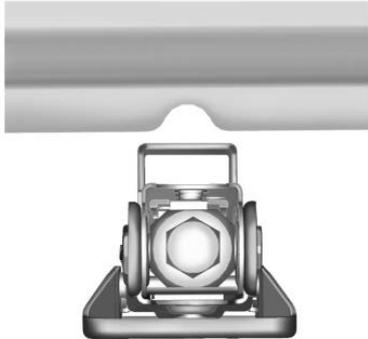
▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Домкраттың бастиегі дұрыс орнатылғанына көз жеткізіңіз, әйтпесе зақымдалуы мүмкін. Бұл жағдайда жөндеу кепілдікті болып табылмайды.

Артқы доңғалақ көрсетілген, алдыңғы жағы ұқсас

4 . Домкраттың аяғын жарылған шинаға ең жақын домкратты орнату орнына орналастырыңыз.

Металл парақтың дәнекерленген жиегіндегі тілікті табыңыз.
 Домкратты тірек басының ортасы тіліктің ортасында болатындай етіп орнатыңыз.
 Домкратты қандай да бір басқа жерлерде орнатуға жол берілмейді.

⚠ ЕСКЕРТУ

Домкраттың көмегімен ілінген көліктің астында жұмыс істеу қауіпті. Егер автомобиль домкраттан тайып кетсе, сіз ауыр жарақат алуыңыз немесе тіпті өлуіңіз мүмкін.
 Домкратпен көтерілген және тек домкратқа тірелген автомобиль астына шығуға тыйым салынады.

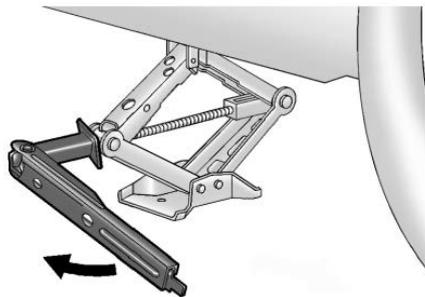
⚠ ЕСКЕРТУ

Машинаны дұрыс орнатылмаған домкратпен көтеру машинаны зақымдауы мүмкін және тіпті құлап кетуі мүмкін. Көлікке зақым келтірмеу және зақым келтірмеу үшін, көлікті көтермес бұрын, шанақтың көтеру бастиегін тиісті орынға орнатыңыз.

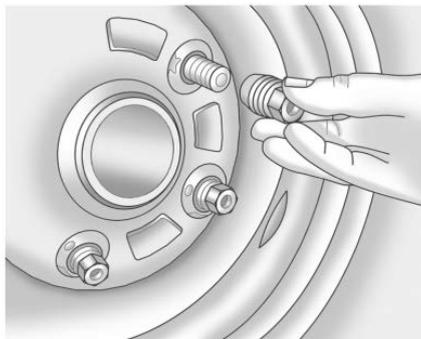
⚠ ЕСКЕРТУ

Егер тиісті қорғаныс жабдығы пайдаланылмаса және жүргізуші оқудан өтпесе, техникалық қызмет көрсетуді немесе жөндеуді орындау үшін автомобильді көтеру және оның астына кіру қауіп төндіреді. Егер автомобиль домкратпен жабдықталған болса, онда ол тек желі шыққан дөңгелекті ауыстыруға арналған. Оны басқа мақсаттарда пайдаланған кезде, автомобиль домкраттан құлаған жағдайда, сіз ауыр жарақат алып, тіпті өлуіңіз мүмкін. Егер автомобиль домкратпен жабдықталған болса, оны тек желі шыққан дөңгелекті ауыстыру үшін пайдаланыңыз.

5. Доңғалақ кілтін домкратқа жалғап, ұштарын бекітіңіз.

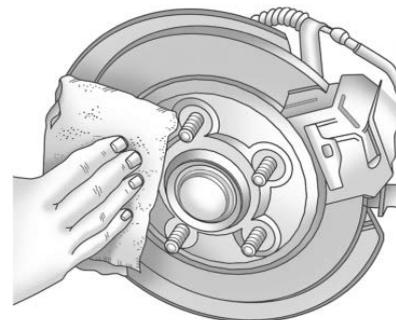
6. Доңғалақты кілтті сағат тілімен бұрап, көлікті көтеріңіз. Доңғалақ жерден ажырағанша көлікті көтеріңіз.

7. Барлық доңғалақ сомындарын бұрап алыңыз.
8. Доңғалақты тесілген шинамен алыңыз.

▲ ЕСКЕРТУ

Доңғалақтағы немесе оған бекітілген бөліктердегі тот немесе кір уақыт өте келе доңғалақ сомындарының жарылуына әкелуі мүмкін. Доңғалақ жоғалуы мүмкін және бұл апатқа әкелуі мүмкін. Дөңгелекті ауыстырған кезде дөңгелекті көлікке бекітетін жерлерден кез келген тотты немесе кірді кетіріңіз. Төтенше жағдайда матаны немесе қағаз майлықтарды қолдануға болады, бірақ барлық коррозия мен кірді кетіру үшін кейінірек қырғышты немесе сым щеткасын қолдану керек.

9. Доңғалақты бұрандамалардан, монтаж беттерінен және қосалқы доңғалақтан кез-келген тотты немесе кірді кетіріңіз.
 10. Қосалқы, өлшемі кіші доңғалақты күшшекке орнатыңыз.

▲ ЕСКЕРТУ

Бұрандамаларды немесе сомындарды маймен немесе майлауышпен майлауға тыйым салынады, өйткені сомындар босап кетуі мүмкін. Содан кейін доңғалақ құлап кетуі мүмкін, бұл апатқа әкелуі мүмкін.

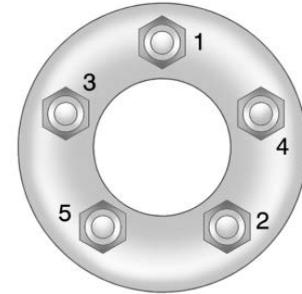
11. Доңғалақ сомындарын бұраңыз.
 Доңғалақты күшшекке бекіту үшін әр сомынды қолыңызбен қатайтыңыз.
 12. Домкраттың тұтқасын сағат тіліне қарсы бұрап, көлікті төмендетіңіз.

▲ ЕСКЕРТУ

Доңғалақтың дұрыс тартылмаған жаңғақтары доңғалақтың бекітілуіне немесе ажыратылуына әкелуі мүмкін. Дөңгелекті ауыстырғаннан кейін, доңғалақ жаңғақтарын сипаттамаға сәйкес тиісті тартылу сәтімен доңғалақ кілтімен қатайту керек. Автомобиль сатылғаннан кейін оған қосымша орнатылатын дөңгелекті сомын - секреткаларды пайдаланған кезде дайындаушы көрсеткен осы сомындарды керу сәттерінің ерекшеліктерін сақтаңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Дұрыс тартылмаған доңғалақты жаңғақтар тежегіш механизмдердің пульсациясына және тежегіш дискілердің зақымдалуына әкелуі мүмкін. Тежегіш жүйесінің қымбат жөндеулеріне жол бермеу үшін доңғалақ жаңғақтарын бекітпелерді қатайту ерекшеліктеріне сәйкес тиісті түрде қатайтыңыз.

13. Доңғалақ сомындарын көрсетілген айқаспа ретпен мықтап қатайтыңыз.
 14. Домкратты толығымен төмендетіп, оны көліктің астынан алыңыз.
 15. Доңғалақ сомындарын доңғалақ кілтімен мықтап қатайтыңыз.
 Доңғалақ қақпағын немесе ортаңғы қақпақты толық өлшемді доңғалақтың орнына орнатқан кезде, барлық бес пластикалық қақпақты доңғалақ кілтімен ұзартқышты қолданбай қатайтыңыз, содан кейін оларды доңғалақ кілтімен тағы төрттен бұраңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Доңғалақ қақпақтары шағын қосалқы дөңгелекке сәйкес келмейді. Егер сіз доңғалақ қақпағын ықшам қосалқы доңғалаққа орнатуға тырыссаңыз, онда бұл қалпақшаға немесе қосалқы доңғалаққа зақым келтіруі мүмкін

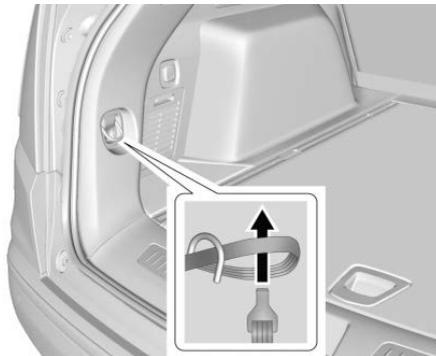
Төмен түсірілген немесе қосалқы дөңгелектер мен құралдарды сақтау

▲ ЕСКЕРТУ

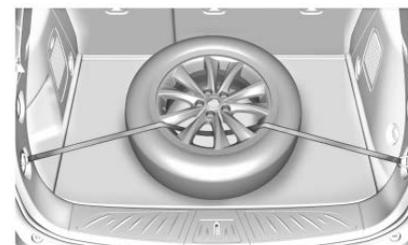
Көліктің жолаушылар салонында ұяны, дөңгелекті немесе басқа жабдықты сақтау адамдардың жарақат алуына әкелуі мүмкін. Көліктің кенеттен тоқтап қалуы немесе апатқа ұшырауы кезінде бос жабдық біреуге соққы беруі мүмкін. Барлық осы жабдықты тиісті жерде сақтаңыз.

Ақаулы дөңгелекті алып тастаңыз:

1. Ұя мен құралдарды олар үшін берілген орындарға қайтарыңыз.
2. Қосалқы доңғалақтың тауашасының қақпағын орнына қойыңыз.
3. Еден панелін орнатыңыз.
4. Ақаулы дөңгелекті артқы жүк бөліміне тегіс қойыңыз.

5. Бекіткіш белдіктің ұшындағы ілмекті автокөліктің артқы жағында орналасқан жүк көтергіштерінің біріне салыңыз. Ілгекті ілмек арқылы өткізіп, белдікті қатайтыңыз.
6. Бекіткіш белдіктің ұшын доңғалақ арқылы сырғытыңыз.
7. Бекіту белдігінің ұшын көліктің артындағы жүк байлағышына бекітіңіз.

8. Суретте көрсетілгендей бекіту белдігін доңғалақ арқылы өткізіңіз.
  9. Бекіту белдігінің екінші ұшын көліктің артындағы басқа жүк байлағышына бекітіңіз.
  10. Бекіту белдігін қатайтыңыз.
- Азайтылған қосалқы доңғалақ тек уақытша пайдалануға арналған. Мүмкіндігінше азайтылған қосалқы доңғалақты толық өлшемді дөңгелекке ауыстырыңыз.

Шағын қосалқы дөңгелек**▲ ЕСКЕРТУ**

Бір уақытта екі немесе одан да көп ықшам қосалқы доңғалақтары бар автомобильде қозғалыс тежеу мен басқарудың жоғалуына әкелуі мүмкін. Бұл апатқа әкелуі мүмкін, жүргізуші немесе басқа адамдар жарақат алуы мүмкін. Сонымен қатар, сіз автомобильге тек бір ықшам қосалқы дөңгелекті орната аласыз.

Егер автомобиль азайтылған қосалқы доңғалақпен жабдықталған болса, онда сатуға дейінгі дайындық кезінде қысым нормаға жеткізілді, бірақ уақыт өте келе қысым төмендеуі мүмкін. Қосалқы доңғалақтағы ауа қысымын үнемі тексеріп отырыңыз. Ол 420 кПа (60 бар) болуы керек. Мүмкіндігінше тезірек тоқтаңыз және орнатылған қосалқы доңғалақтағы ауа қысымы қажетті деңгейде екеніне көз жеткізіңіз. Азайтылған қосалқы доңғалақ тек уақытша пайдалануға арналған. Қосалқы дөңгелегі бар автокөліктің басқарылуы және оның тарту - жылдамдық сипаттамалары өзгереді, сондықтан

80 км/сағ (50 миль) аспайтын жылдамдықпен қозғалу ұсынылады. Қосалқы доңғалақтың протекторын тоздырмас үшін, тұрақты доңғалақтың тесіктерін мүмкіндігінше тезірек жөндеңіз немесе зақымдалған шинаны жаңасына ауыстырыңыз және қосалқы доңғалақты орнына қайтарыңыз.

Азайтылған өлшемдегі қосалқы дөңгелекті пайдаланған жағдайда, толық жетек (тиісті жиынтықта), ABS және тарту күшін басқару жүйесі автомобиль қосалқы дөңгелекті, әсіресе тайғақ жолда орнатуды танығанға дейін жұмыс істей алады. Доңғалақтардың сырғып кетуіне жол бермеу үшін көлік жүргізу тәсілін таңдаңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢИЗ

Автокөлікке шағын қосалқы дөңгелекті орнату кезінде доңғалақтарға арналған бағыттаушы рельстері бар жууға кірмеу керек. Шағын қосалқы доңғалақ рельстерге жабысып қалуы мүмкін, бұл шинаны, доңғалақты немесе автокөліктің басқа бөліктерін зақымдауы мүмкін.

Басқа автомобильдерде қосалқы өлшемді доңғалақты қолдануға болмайды. Шинаны ықшам қосалқы доңғалақтан басқа доңғалаққа және керісінше өзгертуге немесе дискіні ықшам қосалқы доңғалақтан басқа доңғалақтың дискісіне ауыстыруға болмайды. Олардың өлшемдері бірдей емес. Қосалқы шинаны қосалқы доңғалақ дискісіне орнатыңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢИЗ

Сырғанауға қарсы тізбектер ықшам қосалқы доңғалаққа сәйкес келмейді. Сырғуға қарсы тізбектерді қолдану автомобильге және тізбектердің өздеріне зиян келтіруі мүмкін. Ықшам қосалқы доңғалаққа сырғанауға қарсы тізбектерді салмаңыз.

ҚОСЫМША АКБ-ДАН ІСКЕ ҚОСУ

Автокөліктің аккумуляторлық батареясы туралы қосымша ақпаратты аккумуляторлық батарея ⇨ 9-18 бөлімінен қараңыз. Егер сіздің көлігіңіздің аккумуляторлық батареясы заряды таусылса, екі автокөліктің аккумуляторлық батареяларын сымдармен жалғау арқылы қозғалтқышты басқа көліктен іске қосып көріңіз. Көлікті қауіпсіз іске қосу үшін төмендегі сақтық шараларын орындаңыз.

⚠ ЕСКЕРТУ

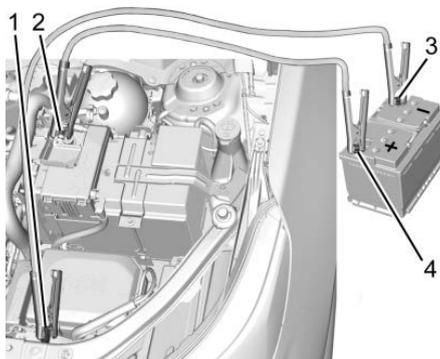
Аккумуляторлық батареялар жарақат салады. Қауіп келесі себептерге байланысты пайда болады:

- Аккумуляторлық батареяларда күйік тудыруы мүмкін қышқыл бар.
- Аккумуляторлық батареялар жарылуы немесе тұтануы мүмкін газ шығарады.
- Аккумуляторлық батареяларда күйік тудыруы мүмкін айтарлықтай электр энергиясы бар.

Егер сіз осы сақтық шараларын орындамасаңыз, сіз бір немесе барлық себептерге байланысты жарақат алуыңыз мүмкін.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Осы сақтық шараларын орындамау көлік құралының кепілдігімен қамтылмаған қымбатқа шығатын көлік зақымдалуына әкелуі мүмкін. Автокөлікті итеру немесе тарту арқылы іске қосу әрекеті нәтижесіз аяқталады, бірақ сіз машинаны зақымдауы мүмкін.

1. Аккумуляторлық батарея заряды таусылған кезде іске қосуға арналған теріс клемма (масса)

2. Аккумуляторлық батарея заряды таусылған кезде іске қосылатын оң клемма

3. Зарядталған аккумулятордың теріс терминалы

4. Зарядталған аккумулятордың оң клеммасы

Аккумуляторлық батарея заряды таусылған кезде сыртқы көзден іске қосуға арналған теріс клемма (масса) (1) желқағар шыны жуғыштың бағының сол жағында болады.

Аккумуляторлық батарея заряды таусылған кезде сыртқы көзден іске қосуға арналған оң клемма (2) жүргізуші жағындағы мотор бөлігінде болады.

Оң терминал (3) және теріс терминал (4) іске қосылатын автокөліктің аккумуляторында болады.

Заряды таусылған аккумулятормен сыртқы көзден іске қосуға арналған оң терминал сәндік қақпақпен жабылған. Клемманы алу үшін қақпақты алыңыз.

1. Басқа көлікті тексеріңіз. Онда минус шанаққа қосылған 12 вольтты аккумулятор орнатылуы керек.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Егер басқа автомобильде 12 вольтты аккумуляторлық батарея болмаса, минус шанаққа қосылса, екі автомобиль де зақымдалуы мүмкін. Көліктің қозғалтқышын іске қосу үшін басқа машинаны қолданыңыз, бірақ тек 12 вольтты орнатылған аккумулятормен, минусын шанаққа қоса отырып қолданыңыз.

2. Машиналарды бір-біріне тимейтіндей етіп орналастырыңыз.
 3. Тұрақ тежегішін қосыңыз. Қараңыз: "Тұрақ" күйіне ауысу ⇨ 8-15.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Егер қозғалтқышты сыртқы аккумулятордан іске қосу кезінде кез-келген қосымша жабдық жұмыс істесе немесе қуат розеткасына қосылса, бұл оның зақымдалуына әкелуі мүмкін. Мұндай жөндеулерге кепілдік шарттары қолданылмайды. Қосымша АКБ-ны іске қосқан кезде, мүмкін болса, екі автомобильдегі қосымша жабдықты розеткадан ажыратыңыз немесе сөндіріңіз.

4. Оталдыруды өшіріңіз.
 Екі автомобильде де қажет болған жағдайда апаттық шырақтардан басқа барлық жарық құралдары мен қосымша жабдықтарды сөндіріңіз.

▲ ЕСКЕРТУ

Электр желдеткіші қозғалтқыш істен шыққан кезде де қосылып, сізге зақым келтіруі мүмкін. Қолды, киімді және құрал-саймандарды қапат астындағы электр желдеткішінен алшақ ұстау керек.

▲ ЕСКЕРТУ

Аккумулятор батареясының жанында сіріңкелерді пайдалану электролит буларының жарылуына әкелуі мүмкін. Мұны ұмытып, көптеген адамдар зардап шекті, ал кейбіреулері көру қабілетін жоғалтты.
 Егер сізге көбірек жарық қажет болса, қолшамды қолданыңыз.
 Аккумулятор батареясының электролитінде күйік тудыруы мүмкін қышқыл бар.
 Электролитті өзіңізге төкпеңіз. Егер электролит кездейсоқ көзге немесе теріге түссе, оларды сумен шайып, дереу дәрігерге қаралыңыз.

▲ ЕСКЕРТУ

Желдеткіштер мен қозғалтқыштың басқа қозғалмалы бөліктері ауыр жарақат алуы мүмкін.
 Егер автомобиль қозғалтқышы жұмыс істесе, қолыңызды қозғалмалы бөліктерден алыс ұстаңыз.

5. Қызыл оң (+) сымның бір ұшын зарядталған аккумулятордың оң терминалына (+) қосыңыз.
6. Қызыл оң (+) сымның екінші ұшын сыртқы қуат көзі ретінде пайдаланылатын аккумулятордың оң терминалына (+) қосыңыз.
7. Қара теріс (-) сымның бір ұшын зарядталған аккумулятордың (-) теріс полюсті розеткасына қосыңыз.
8. Қара теріс (-) сымның екінші ұшын босатылған АКБ массасының теріс(-) терминалына қосыңыз.
9. Аккумулятор батареясы бар автомобильде қозғалтқышты іске қосыңыз және оны кем дегенде төрт минут бос қалдырыңыз.
10. Аккумуляторлық батареямен автомобиль қозғалтқышын іске қосуға тырысыңыз. Егер бірнеше әрекет сәтсіз аяқталса, техникалық қызмет көрсету қажет болуы мүмкін.

 НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Егер байланыстырушы сымдар жалғанса немесе дұрыс емес түрде ажыратылса, электр тізбегінде қысқа тұйықталу және автомобиль зақымдалуы мүмкін. Мұндай жөндеулерге кепілдік шарттары қолданылмайды. Сымдар бір-біріне және металл беттерге тиіп кетпейтініне көз жеткізіп, әрқашан байланыстырушы сымдарды тиісті түрде жалғаңыз және ажыратыңыз.

Жалғағыш сымдарды ажырату

Сымдарды ажырату кері тәртіпте жүргізілуі керек.

АКБ заряды таусылған автомобильдегі қозғалтқыш іске қосылып, сымдар ажыратылғаннан кейін, қозғалтқышты бірнеше минут бос жүріспен жұмыс істеуге қалдырыңыз.

АВТОКӨЛІКТІ СҮЙРЕУ

 НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Ақаулы автокөлікті тасымалдау ережелерін бұзу автокөліктің әртүрлі жүйелеріне зиян келтіруі мүмкін. Автокөлік жүк машинасының платформасына доңғалақтардың артына арнайы белдіктермен бекітілуі керек. Автомобильді белдіктермен немесе ілгектермен раманың, түбінің немесе аспаның төменде көрсетілмеген элементтерінің артына бекітуге тыйым салынады. Егер жетек доңғалақтары жерде болса, көлікті жылжытуға тыйым салынады. Бұл жағдайда зақым кепілдікті болып табылмайды.

 НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Автокөлік электрмеханикалық тұрақ тежегішімен және (немесе) беріліс қорабының механикалық селекторымен жабдықталуы мүмкін. 12 вольтты аккумулятор батареясының кернеуі болмаған жағдайда электрмеханикалық тұрақ тежегішін өшіріп, бейтарап берілісті қосу мүмкін болмайды. Автомобильді тиеу процесінде зақымдануды болдырмау үшін бұғатталған доңғалақтардың астына арнайы жылжымалы арбаларды орнату керек. Автокөлікті сүйреу нәтижесінде туындаған зақымдарды жөндеу кепілдік болып табылмайды.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Көлік тіркеп сүйреу көзімен жабдықталуы мүмкін. Тіркеп сүйреу көзін пайдалану ережелерін бұзу автомобильге зақым келтіруі мүмкін, бұл жағдайда жөндеу кепілдік бермейді. Егер автомобильде сүйреу көзін орнату мүмкіндігі көзделсе, оны автомобильді эвакуаторға тиеу немесе жаяу жүргіншінің қозғалыс жылдамдығымен қысқа қашықтыққа сүйреу үшін пайдаланыңыз. Тіркеп сүйреу көзі жолсыз жерде пайдалануға арналмаған. Тіркеп сүйреу көзін пайдалану кезінде бейтарап берілісті қосу және электрмеханикалық тұрақ тежегішін өшіру қажет.

Егер сізге істен шыққан көлікті тасымалдау қажет болса, мамандандырылған көлік компаниясынан көмек сұраңыз. GM ақаулы машинаны тасымалдау үшін жүк машинасын пайдалануды ұсынады. Қажет болса, кіру бұрышын азайту үшін аппараттерді қолданыңыз.

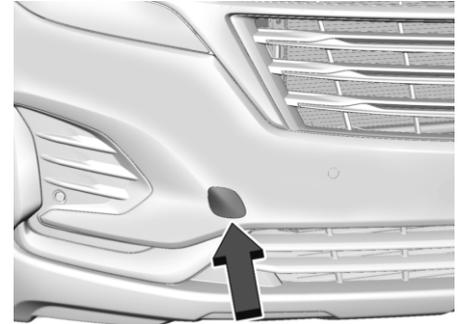
Тіркеп сүйрейтін көз (егер жиынтықтауа көзделген болса) қосалқы деңгелектің немесе домкраттың жанында сақталады. Қарда, балшықта, құмда немесе арықта тұрып қалған автомобильді шығару үшін тіркеп сүйреу көзін пайдалануға тыйым салынады. Тіркеп сүйреу көзінде оң немесе сол бұранданы қолдануға болады.

Тіркеп сүйреу көзін орнатқан немесе алып тастаған кезде абай болыңыз. Автомобильді эвакуаторға тиеу кезінде бейтарап берілісті қосу және электрмеханикалық тұрақ тежегішін өшіру қажет.

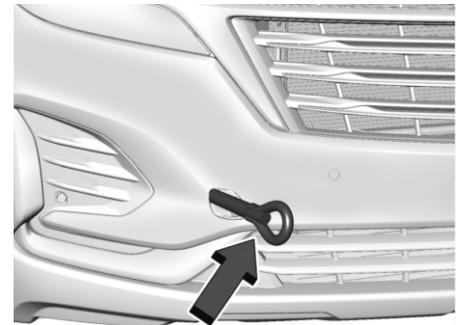
- Егер 12 вольтты аккумулятор батареясының заряды таусылса және (немесе) электрмеханикалық тұрақ тежегіші тоқтамаса, көлікті жылжыту мүмкін болмайды. Автомобильді сыртқы, анық жұмыс істейтін 12 вольтты аккумулятордан іске қосып көріңіз, бейтарап берілісті қосыңыз және электрмеханикалық тұрақ тежегішін өшіріңіз.

- Егер бұл жұмыс істемесе, автокөлікті жылжыту мүмкін болмайды. Егер автокөліктің деңгелектері айналмаса, зақымдануды болдырмау үшін доңғалақтардың астындағы арнайы жылжымалы арбаларды пайдалану керек.

Алдыңғы тіркеп сүйреу көзі

Қол жетімді мойынды пайдаланып, алдыңғы тіркеп сүйреу көзінің розеткасын жабатын қақпақты мұқият ашыңыз.

АВТОКӨЛІКТІҢ СЫРТҚЫ ТҮРІНЕ КҮТІМ ЖАСАУ

Құлыптар

Құлыптар зауытта майланған.

Жібіту құралдарын өте қажет болған жағдайда ғана пайдаланыңыз; мұндай құралдарды қолданғаннан кейін құлыпты консистенттік майлаумен майлаңыз.

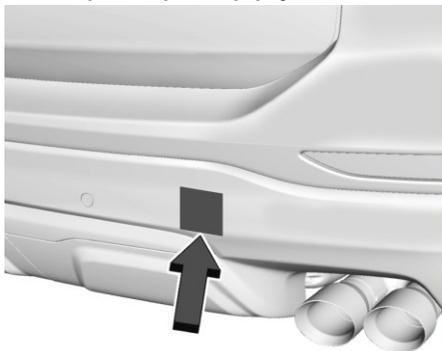
Автокөлікті жуу

Көліктің лак-бояу жабынын жақсы күйде ұстау үшін оны үнемі жабық бөлмеде немесе көлеңкеде жуыңыз.

Тұтқаны розеткаға салыңыз және оны тоқтағанша бұраңыз.

Алдыңғы тартқышты алып тастағаннан кейін, мойын қақпағын алдыңғы орынға қойыңыз.

Артқы тіркеп сүйреу көзі

Артқы тіркеп сүйреу көзі сүйреуге арналмаған. Артқы тіркеп сүйреу көзін пайдалануға тыйым салынады.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Жуғыш саптамалары автомобиль корпусының бетінен 30 см (12 дюйм) жақын орналасқан автомобиль жуғыштарды пайдаланбаңыз. 8,274 кПа (1200 фунт/шаршы дюйм) астам қысыммен жұмыс істейтін жабдықты пайдалану бояу жабынының лакпен зақымдалуына немесе сынуына немесе жапсырмалардың қабыршақтануына әкелуі мүмкін.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Мұнай өнімдеріне негізделген тазартқыштарды, сондай-ақ каустикалық немесе абразивті заттарды пайдаланбаңыз, себебі бұл бояу, металл және пластмасса бөлшектерін зақымдауы мүмкін. Автокөлік зақымданған жағдайда оларға кепілдік шарттары қолданылмайды.

Автокөлікті тазалауға рұқсат етілген құралдарды дилерден алуға болады. Өнімді дұрыс пайдалану, қажетті сақтық шаралары және кез-келген көлік құралын дұрыс жою туралы өндірушінің барлық нұсқауларын орындаңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

❄️ белгішесі бар қозғалтқыш бөлігіндегі компоненттерді тазарту үшін жоғары қысымды жуғыш жабдықты пайдаланбаңыз. Бұл кепілдік шарттары қолданылмайтын зақымға әкелуі мүмкін.

Автоматты жууды пайдаланған жағдайда автомобильді жуу жөніндегі нұсқаулықты сақтаңыз.

Алдыңғы шыны тазартқышты және егер бар болса, артқы шыны тазартқышты алып тастау керек. Зақымдалған немесе автомобиль жууға арналған қондырғыға кедергі келтіретін барлық керек-жарақтарды алып тастаңыз.

Барлық тазалағыш заттарды толығымен алып тастау үшін машинаны жуар алдында және одан кейін жақсылап шайыңыз. Тазалағыш заттарды кептіру бетіне қалдырсаңыз, олар дақ пайда болуы мүмкін. Беткі сызаттар мен су дақтарын болдырмас үшін әрлеу қабатын жұмсақ, таза күдері немесе мақта сүлгімен жұрғатыңыз.

Лак-бояу жабындарға күтім жасау

Қосымша қорғаныс жабындарын қолдану немесе шанақты балауызбен өңдеу ұсынылмайды. Лак-бояу жабынының зақымдануы анықталған жағдайда зақымдануды бағалау және оны жою үшін дилерге жүгіну қажет. Кальций хлориді және басқа тұздар, мұзды ерітуге арналған құралдар, жол майы және битум, ағаш шырыны, құс тамшылары, өнеркәсіптік мұржалардан жасалған химикаттар және т.б. сияқты бөгде материалдар , егер олар боялған беттерде ұзақ уақыт қалса, автомобиль корпусының бояуын зақымдауы мүмкін.

Көлікті мүмкіндігінше тезірек жуу керек. Қажет болса, абразивті емес тазартқыштарды қолданыңыз, олардың орамында олар боялған беттерге қауіпсіз және бөгде заттарды алып тастайды.

Кейбір жағдайларда балауызды қолмен жағуға немесе лак-бояу жабынынан қақты кетіру үшін жылтыратуға болады.

Ұсынылған тазалау құралдары туралы қосымша ақпарат алу үшін дилерге хабарласыңыз.

Балауызды немесе жылтыратқышты қорғалмаған беттерге және пластмассадан, жасанды былғарыдан немесе резеңкеден, жапсырмалардан, ағашқа еліктейтін әрлеу элементтерінен, сондай-ақ боялған беттерден пайдаланбаңыз, себебі бұл оларды зақымдауы мүмкін.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Негізгі бояуды/мөлдір лакты автоматты түрде өңдеу немесе агрессивті жылтырату лак жабынына зақым келтіруі мүмкін. Тек абразивті емес балауыз бен жылтыратқышты қолданыңыз, ол автокөліктің негізгі бояуы/мөлдір лак жабыны үшін жасалған.

Аяқтау үшін түрлі-түсті жабын жаңа болып көрінуі үшін, көлікті гаражда немесе мүмкін болса, қақпақтың астында сақтаңыз.

Сыртқы жылтыр металл молдингтерді қорғау

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Сыртқы жылтыр қалыптарды уақтылы тазаламау және қорғау ақ дақтардың пайда болуына немесе коррозияға әкелуі мүмкін. Мұндай зақымдануға кепілдік беру шарттары қолданылмайды.

Автомобильде қолданылатын жылтыр металл төсеніштер алюминийден, хромнан немесе тот баспайтын болаттан жасалған. Зақымданудың алдын алу үшін келесі тазалау нұсқауларын қатаң сақтау керек:

- Жуу ерітіндісін қолданар алдында қалыптау жанасуға салқын екеніне көз жеткізіңіз.
- Алюминий, хром немесе тот баспайтын болаттан жасалған қалыптарды тазарту үшін тек ұсынылған тазалағыш заттарды қолданыңыз. Кейбір жуғыш заттардың құрамында күшті қышқылдар немесе сілтілер бар және қалыптауға зақым келтіруі мүмкін.
- Концентрацияланған жуғыш заттарды өндірушінің нұсқауларын қатаң сақтай отырып сұйылту керек.
- Автокөлікті күтуге арналмаған жуғыш заттарды пайдаланбаңыз.

- Жуғаннан кейін, молдинг жабынының қызмет ету мерзімін қорғау және ұзарту үшін автомобильге абразивті емес балауызды жағыңыз.

Сыртқы жарық техникасын, оюларды, жапсырмаларды және молдингтерді тазалау

Сыртқы жарық құралдарын, шашыратқыштарды, ою-өрнек элементтерін, жапсырмалар мен молдингтерді тазарту үшін тек жылы немесе суық суды, жұмсақ шүберекті және арнайы автомобиль сусабын пайдаланыңыз. Осы бөлімнің жоғары жағындағы "Көлік жуу" параграфының нұсқауларын орындаңыз.

Шамдардың плафондары пластиктен жасалған және олардың кейбіреулері ультракүлгін сәулелерден қорғайтын жабынға ие. Оларды құрғатпаңыз немесе сүртпеңіз.

Шам плафондарымен мыналарды пайдаланбаңыз:

- Абразивті немесе сілтілі заттар.
- Жуғыш сұйықтық немесе өндіруші ұсынғаннан жоғары концентрациясы бар басқа жуғыш заттар.
- Еріткіштер, спирттер, отын немесе басқа да қатты жуғыш заттар.
- Мұз қырғыштар немесе басқа қатты заттар.
- Шамадан тыс қыздыруға байланысты фараларды қосу кезінде нарықта ұсынылатын төсемдер немесе қақпақтар.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Шамдарды дұрыс тазалау талаптарын сақтамау автомобильге кепілдік беру шарттары қолданылмайтын шамның плафонына зақым келтіруі мүмкін.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Күңгірт қара бөлікте балауызды қолдану кеполос бетіне жылтыр береді және біркелкі емес жабынға әкеледі. Күңгірт жолақтарды тек сабын ерітіндісін қолдана отырып тазарту керек.

Ауа жинағыш

Көлікті жуу кезінде ауа тартқыштан, капот пен жел әйнегінің арасындағы кірді тазалаңыз.

Радиатор желбезегі

Автокөлік отынды үнемдеуге мүмкіндік беретін радиатор перделерімен жабдықталуы мүмкін. Перделерді жұмыс күйінде ұстау үшін оларды мезгіл-мезгіл тазалап отыру керек.

Алдыңғы және артқы шыны тазалағыштардың щеткалары

Алдыңғы әйнектің сыртын әйнек тазалағышпен тазалаңыз.

Шыны тазалағыштардың резеңке щеткаларын талшықсыз шүберекпен немесе әйнек жуғыш сұйықтыққа немесе жұмсақ жуғыш затқа малынған қағаз сүлгімен тазалаңыз.

Шыны тазалағышты тазалағаннан кейін әйнекті жақсылап шайыңыз. Автокөлік жуу/балауыздан кейін жәндіктердің іздері, жол жамылғысы, өсімдік шырыны және химиялық заттардың тұнбасы шыны тазалағыш щеткалардың сынуына әкелуі мүмкін.

Егер олар тозған немесе зақымдалған болса, шыны тазалағыштарды ауыстырыңыз. Зақым автомобильді шаңның жоғарылауы жағдайында пайдаланудан, құмның, тұздың, жоғары температураның, күн сәулесінің, қардың әсерінен және мұздану нәтижесінде туындауы мүмкін.

Резеңке тығыздағыштар

Егер сіз есіктің резеңке тығыздағыштарын тығыздағыштармен майласаңыз, олар ұзаққа созылады, сенімді тығыздауды қамтамасыз етеді, жабыспайды және қысылмайды. Резеңке тығыздағыштарды жылына кемінде бір рет майлаңыз. Ыстық, құрғақ климат жағдайында жиі майлау қажет болуы мүмкін. Бұл жерді таза шүберекпен сүрту арқылы бояулардың бетінен тығыздағыштардың қара іздерін кетіруге болады.

Шиналар

Шиналарды тазарту үшін шина тазартқышы бар қатты щетканы қолданыңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Мұнай негізіндегі шиналарды өңдеу өнімдерін пайдалану әрлеу бояуларының және/немесе шиналардың зақымдалуына әкелуі мүмкін. Шиналарды өңдеуге арналған құралдарды қолданғаннан кейін, әрдайым автокөлік шанағының боялған беттерінен кездейсоқ түскен шашыратқыш/ бүріккіш тамшыларын жуыңыз.

Дискілер және доңғалақ қалпақтары

Дөңгелектерді тазарту үшін жұмсақ, таза шүберек пен әлсіз сабын ерітіндісін қолданыңыз. Таза сумен мұқият шайып болғаннан кейін, дискілерді жұмсақ, таза сүлгімен құрғатыңыз. Осыдан кейін балауызды қолдануға болады.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Егер автомобиль магний хлориді, хлорид немесе кальций хлориді себілген жолдарда жүргеннен кейін жуылмаса, хром дөңгелектері мен хром қақпақтары зақымдалуы мүмкін. Бұл реагенттер шаңды және мұзбен жабылған жолдарда қолданылады. Ластанудан кейін әрдайым хром жабындарын сабынды сумен жуыңыз.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Дискілер мен доңғалақ қақпақтарының бетіне зақым келтірмеу үшін концентрацияланған сабын ерітінділерін, химиялық заттарды, абразивті жылтыратқыш заттарды, тазалағыш заттарды немесе щеткаларды пайдаланбаңыз. Тек ұсынылған GM тазартқыштарын қолданыңыз. Кремний карбиді шиналары/дискілері үшін тазалағыш щеткаларды қолданатын автоматты жуу автокөлік жуатын жерлерде көлік жууға жол бермеңіз. Бұл дискілерді зақымдауы мүмкін. Бұл жағдайда жөндеу кепілдікті болып табылмайды.

Тежегіш жүйесі

Тежегіш жүйесінің гидравликалық жетегінің құбыршектері мен құбырларын тексеріңіз. Олар сенімді бекітілуі және жалғануы тиіс, майысулар, ағулар, жарықтар, қажалулар және басқа да ақаулар болмауы тиіс. Тежегіш жастықшаларды тозу белгілерін тексеріңіз, диск беттерінің күйін тексеріңіз. Барабан тежегіш механизмдерінің қалыптарын тозу немесе жарылу белгілерінің бар-жоғын тексеріңіз. Тежегіш жүйесінің қалған элементтерін тексеріңіз.

Рульдік басқару, аспа және шасси бөлшектері

Рульді басқаруды, аспаны мен жүріс бөлігін жылына кемінде бір рет зақымданулардың, бекіткіштердің әлсіреуінің, бөлшектердің болмауын немесе жоғары тозу белгілерінің болуын тексеріңіз.

Рульді басқару күшейткішінің магистральдары мен шлангілерін бекіту мен буындардың сенімділігіне, майысулардың, герметизацияның, жарықтардың, абразияның және басқа да ақаулардың бар-жоғын тексеріңіз.

Тең бұрыштық жылдамдықтағы топсалардың қорғаныш резеңке қақпақтарын тексеріп, жартылай біліктердің тығыздағыштарының депрессиясының белгілерін тексеріңіз.

Шанақ бөлшектерін майлау

Пластмассадан жасалған бөлшектерді қоспағанда, құлыптардың барлық цилиндрлерін, капоттың ілмектерін, көтеру есігінің ілмектерін, отын құю мойнының болат қақпағының ілмектерін және электр жетегі бар басқыштарды майлаңыз. Егер сіз есіктің резеңке тығыздағыштарын силикон вазелинмен майлап, оны таза шүберекпен қолдансаңыз, тығыздағыштар ұзаққа созылады, сенімді тығыздауды қамтамасыз етеді, жабыспайды және қатып қалмайды.

Шанақ түбіне техникалық қызмет көрсету

Корпустың түбін коррозиялық ластанудан жылына кемінде екі рет тазалаңыз (көктемде және күзде).

Мұны істеу үшін оны тазалағыш заттарды қоспай қарапайым сумен шайыңыз. Кір жиналған жерлерді жақсылап шайыңыз.

Қысыммен су ағынын беріліс қорабының тығыздағыштарына және (немесе) алдыңғы және артқы осьтің берілістеріне бағыттамаңыз. Қысыммен су майлы тығыздағыштар арқылы еніп, маймен араластыра алады. Майда судың болуы тарату қорабының және (немесе) көпірлердің ресурсының төмендеуіне әкеледі. Сумен ластанған майды ауыстыру керек.

Табақ металының зақымдануы

Егер көлік зақымдалған болса және табақ металын жөндеуді немесе ауыстыруды қажет етсе, шанақ жөндеу шеберханасында коррозиядан қорғауды қалпына келтіру үшін жөнделген немесе ауыстырылған бөлшектерге коррозияға қарсы материал қолданылғанына көз жеткізіңіз. Автокөліктің кепілдігін сақтау үшін брендті ауыстырылатын бөлшектер коррозиядан қорғалған болады.

Лак-бояу жабынының зақымдануы
Коррозияның дамуын болдырмау үшін ұсақ чиптер мен сызаттарды дилерден сатып алуға болатын арнайы маска құралдарымен тез арада жою керек. Лак-бояу жабынының үлкен зақымдану аймағын шанақ шеберханасында және дилердегі бояу цехында жөндеуге болады.

Химикаттардан лак-бояу жабынында қалған дақтар

Ауадағы агрессивті заттар шанақтың панельдеріне түсіп, лак-бояу жабынмен химиялық реакцияға түсіп, оның бетінде дөңгелек өңсіз және біркелкі бөлінбеген қара дақтардың пайда болуына әкелуі мүмкін. Жоғарыдағы осы бөлімдегі "Бояуды күту" бөлімін қараңыз.

Автокөлік интерьеріне күтім жасау

Кір мен шаңның ұсақ бөлшектерінің абразивті әсерінен сызаттардың пайда болуын болдырмау үшін келік құралының ішін үнемі тазалап отыру керек. Барлық ластануларды дереу тазалау керек. Газеттер мен қара киімдерді бояу салонның элементтерін ластауы мүмкін.

Құралдар тақтасындағы тұтқалар мен ойықтарды тазарту үшін жұмсақ қылшықты щетканы қолданыңыз. Салонның қаптау элементтеріне түскен қолға арналған кремдерді, күннен қорғайтын кремдерді және жәндіктерге қарсы құралдарды (репелленттерді) әлсіз сабын ерітіндісімен дереу алып тастау керек, әйтпесе олар қаптаманы зақымдауы мүмкін.

Қаптау материалдарына зақым келтірмеу үшін тазаланатын материалдың түріне сәйкес тазалағыш заттарды таңдау керек. Тазалағыш затты тазалау үшін пайдаланатын шүберекке тікелей себіңіз. Тазалағыш затты тұтқалар мен ауыстырып қосқыш пернелерге шашпаңыз. Қолданылған тазартқышты мүмкіндігінше тезірек алып тастау керек.

Тазалағыш заттарды қолданар алдында қаптаманың жапсырмасында келтірілген барлық қауіпсіздік нұсқауларын оқып, оларды орындаңыз.

Қажетті желдетуді қамтамасыз ету үшін салонды тазалау кезінде есіктер мен терезелерді ашыңыз.

Зақымдануды болдырмау үшін автомобиль ішін төменде санамаланған тазалау құралдарымен тазалауға немесе төменде көрсетілген тазалау тәсілдерін қолдануға тыйым салынады:

- Салонның кез-келген бетінен кірді кетіру үшін пышақты немесе кез-келген басқа өткір заттарды қолдануға тыйым салынады.
- Қылшықтары қатты щеткаларды қолданбаңыз.
- Тазаланатын беттерді тым қатты ысқыламаңыз немесе артық күш салмаңыз.
- Кір жуғыш ұнтақтарды немесе майсыздандыратын ингредиенттері бар ыдыс жуғыш машиналарды пайдаланбаңыз. Сұйық тазартқыштарды 3,8 литр (1 галлон) суға шамамен 20 тамшы қосып сұйылту керек. Күшті сабын ерітіндісі бетіне дақ қалдырады, ол кірді тартады. Күшті немесе натрий сабынының ерітінділерін қолдануға болмайды.
- Тазалау кезінде салонның бетін сұйықтықпен қатты сіңдірмеңіз.
- Еріткіштерді немесе құрамында еріткіштері бар тазалау құралдарын пайдалануға жол берілмейді.

Шыны

Тазалау үшін суға малынған терри матаны пайдалану керек. Қалған тамшыларды таза, құрғақ шүберекпен жуыңыз. Қажет болса, қарапайым сумен жуғаннан кейін, жақсырақ тазарту үшін сіз әйнекті тазартуға арналған арнайы құралдарды қолдана аласыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Сызаттардың пайда болуын болдырмау үшін автомобиль әйнегін абразивті тазартқыштармен жууға болмайды. Абразивті және агрессивті тазартқыштар артқы әйнектегі қыздыру элементтерін зақымдауы мүмкін.

Пайдаланудың алғашқы үш-алты айында тұманға бейімділікті азайту үшін жел әйнегін сумен жуыңыз.

Динамикті қаптау

Динамикке зақым келтірмеу үшін динамиктің бетін шаңсорғышпен ақырын тазалаңыз. Дақтарды кетіру үшін әлсіз сабын ерітіндісін қолданыңыз.

Сәндік молдингтер

Ластанған сәндік молдингтерді тазарту керек.

- Егер ластану жұмсақ болмаса, бұл жерді губкамен немесе суға малынған жұмсақ, түксіз матамен сүртіңіз.
- Егер ластану күшті болса, тазалау үшін сабын ерітіндісін жылы суға қолданыңыз.

Мата, кілемшелер, күдері

Бастау үшін салонды сорып алыңыз, жұмсақ щеткамен саптаманы қолданыңыз. Айналымалы щеткамен саптама тек еден төсеніштерін тазарту үшін қолданылуы керек.

Тазаламас бұрын, кірді мүмкіндігінше қолмен тазартуға тырысыңыз:

- Төгілген сұйықтықты қағаз сүлгімен ақырын сүрту арқылы алып тастау керек. Ластану жойылған кезде сулануды жалғастырыңыз.
- Шаңсорғышты қолданар алдында қатты ластануды қолмен алып тастау керек. Тазалау жүргізу үшін:

1. Кәдімгі суға боялмайтын, түкті емес матаны сулаңыз. Қаптау матасының немесе кілемшелердің қадалармен бітелуіне жол бермеу үшін микрофибра матасының бір бөлігін пайдалану ұсынылады.
2. Шүберекті жақсылап сығыңыз.
3. Тазалауды ластанудың сыртқы жиегінен бастаңыз және оны ортасына қарай

ақырын сүртіңіз. Кірдің жағылмауы үшін шүберекті анда-санда бүктеп, таза жағымен тазартылатын бетті сүртіңіз.

4. Шүберек ластануды тоқтатқанша ластанған бетті ақырын жууды жалғастырыңыз.

5. Егер кірді толығымен алып тастау мүмкін болмаса, әлсіз сабын ерітіндісін қолданыңыз, оны тек қарапайым сумен жуып тастау керек.

Егер кірді толығымен алып тастау мүмкін болмаса, арнайы тазалағыш заттарды немесе дақ кетіргіштерді қолдануға жүгіну қажет болуы мүмкін. Сатылымда бар төсенішті немесе дақ кетіргішті қолданар алдында матаның кішкене жасырын аймағында оның түсіне төзімділігін тексеріңіз.

Дақтар пайда болған жағдайда, төсеніштердің немесе кілемшелердің бүкіл бетін тазалау керек.

Тазалаудың соңында артық ылғалды кетіру үшін қағаз майлықтарды қолдануға болады.

Ақпараттық - ойын-сауық жүйесінің жылтыратылған бөлшектері мен дисплейлерін тазалау

Жылтыратылған беттер мен дисплейлерге күтім жасау үшін микрофибра майлықтарын қолданыңыз. Алдымен жұмсақ қылшық щеткамен бетті тырнап алатын кірді кетіріңіз.

Содан кейін бетті микрофибра матамен сүртіңіз. Осы мақсатта терезелерді тазалауға арналған құралдарды немесе еріткіштерді пайдалануға жол берілмейді. Кейде микрофибра матаны әлсіз сабын ерітіндісіндегі басқа заттардан бөлек жуыңыз. Ағартқыштар мен кондиционерлерді қолдануға тыйым салынады. Қолданар алдында майлықты жақсылап шайып, кептіру керек.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Дисплейде сорғыш шыныаяқпен ешқандай заттарды бекітпеңіз. Бұл кепілдік шарттары қолданылмайтын зақымға әкелуі мүмкін.

Аспаптық панель, былғары, винил, өзге де пластикалық беттер, күңгірт боялған беттер және табиғи ағашпен ашық-кеуекті әрленген беттер

Шаң мен жеңіл кірді кетіру үшін жұмсақ микрофибра матасын қолданыңыз. Егер мұқият тазалау қажет болса, жұмсақ микрофибра матасын әлсіз сабын ерітіндісіне батырыңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Мол сулану теріні зақымдауы мүмкін, әсіресе перфорацияланған, сонымен қатар басқа да материалдар. Тазалау аяқталғаннан кейін артық суды кетіру үшін осындай материалдардың беттерін сүртіңіз және олар өздігінен құрғағанша күтіңіз. Қыздыруды, буды немесе дақ кетіргіштерді пайдалануға жол берілмейді. Силикон немесе балауыз бар тазалағыш заттарды қолдануға болмайды. Бұл заттар бар тазартқыштар терінің және басқа жұмсақ материалдардың сыртқы түрі мен құрылымын қалпына келтірмеуі мүмкін, сондықтан оларды пайдалану ұсынылмайды.

Жылтырауды арттыратын тазартқыштарды, әсіресе аспаптар панелін тазарту үшін қолдануға болмайды. Панельдік қаптаманың шағылысу қабілетін арттыру белгілі бір жағдайда жел әйнегі арқылы көріністі нашарлатуы мүмкін.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ

Ауа тазартқыштарын пайдалану пластикалық және боялған беттерге зақым келтіруі мүмкін. Ауа тазартқышы пластмасса немесе боялған бетке тиген жағдайда оны әлсіз сабын ерітіндісіне батырылған жұмсақ, түксіз матамен дереу тазалау керек. Ауа тазартқыштардан туындаған зақымдарға кепілдік шарттары қолданылмайды.

Жүк қақпағы мен тор

Тиісті жабдық болған жағдайда, жұмсақ тазалағыш зат қосылған жылы сумен жуыңыз. Құрамында хлор бар ағартқыштарды қолдануға жол берілмейді. Суық суға шайып, құрғатыңыз.

Қауіпсіздік белдіктерін күту

Қауіпсіздік белдіктерін таза және құрғақ ұстаңыз.

▲ ЕСКЕРТУ

Қауіпсіздік белдігін ағартпаңыз немесе боямаңыз. Бұл матаны айтарлықтай әлсіретуі мүмкін. Апат болған жағдайда белдіктер тиісті қорғауды қамтамасыз етпеуі мүмкін. Қауіпсіздік белдіктерін тазарту және жуу үшін тек жұмсақ сабын мен жылы суды қолданыңыз. Мата төсемін кептіріңіз.

Еден төсеніштері**▲ ЕСКЕРТУ**

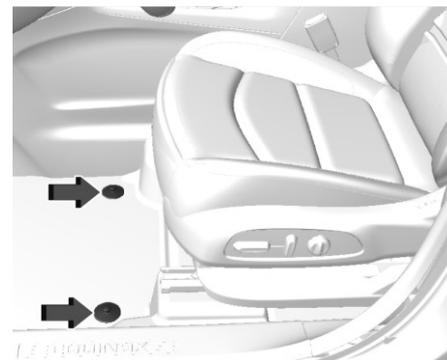
Егер еден төсеніші дұрыс емес мөлшерде немесе дұрыс орнатылмаған болса, ол басқыны басуға кедергі келтіруі мүмкін. Басқыларға кіруді шектейтін кедергілер күтпеген үдеу және / немесе тежеу қашықтығының жоғарылауына әкелуі мүмкін, бұл апат пен жарақатқа әкелуі мүмкін. Еден төсеніші басқыларды басуға кедергі келтірмейтініне көз жеткізіңіз.

Едендік кілемшелерді тиісінше қолдану үшін мына нұсқауларды сақтаңыз.

- Сіздің көлігіңізде тек фирмалық еден төсеніштері қолданылуы керек. Егер еден төсеніштерін ауыстыру қажет болса, GM

сертификатталған еден төсеніштерін сатып алу ұсынылады. Басқа өндірушілердің еден төсеніштері сіздің машинаңызға дәл сәйкес келмеуі мүмкін және үдеткіш басқысына және/немесе тежегіш басқысына кедергі келтіруі мүмкін. Еден төсеніштері басқылардың қозғалысына кедергі келтірмейтініне көз жеткізіңіз.

- Егер оны бекіту мүмкіндігі болмаса, кілемшені жүргізушінің аяғының астына еденге қоюға болмайды.
- Еден төсеніштерін тиісті жағын жоғары қаратып қойыңыз. Кілемшелерді төңкермеңіз.
- Жүргізуші жағынан еден төсенішінің үстіне ештеңе қоймаңыз.
- Жүргізуші жағында тек бір еден төсеніші болуы керек.
- Еден төсеніштерін бір-бірінің үстіне қоймаңыз.

Еден төсенішін алып және ауыстыру

Жүргізушінің жағында орналасқан еден төсеніші екі бекіткішпен орнында ұсталады.

1. Бекіткіштерден ажыратып, алып тастау үшін еден төсенішінің артқы жағын жоғары қарай тартыңыз.
2. Кілемді орнына қою үшін, тесіктерді бекіткіштермен және бекіткіштермен туралап, оны төсеңіз.
3. Еден төсенішінің орнында дұрыс бекітілгеніне көз жеткізіңіз. Кілем басқыны басуға кедергі келтірмейтініне көз жеткізіңіз.

**Резеңке еден төсеніштерін
тазалау (барлық маусымды
кілемшелер мен еден
төсеніштері)**

 ЕСКЕРТУ

Құрамында силикон бар тазартқыштарды, балауыз негізіндегі заттарды немесе резеңке еден төсеніштеріне/жабындарына жылтыр беретін құралдарды пайдалануға тыйым салынады. Бұл тазартқыштар резеңкенің сыртқы түрін және сапасын өзгерте алады, сонымен қатар еден төсеніштерін/жабындарын тайғақ етеді. Көлік жүргізу кезінде аяғы тайып кетуі мүмкін, сіз бақылауды жоғалтуыңыз мүмкін, нәтижесінде апат болады. Бұл адамдарға жарақат әкелуі мүмкін.

Шаң мен кептірілмеген кірді кетіру үшін жұмсақ, дымқыл шүберекті және/немесе суға малынған щетканы қолданыңыз. Мұқият тазарту үшін әлсіз сабын ерітіндісін қолданыңыз.

1

ТЕХНИКАЛЫҚ ДЕРЕКТЕР

- ЖАЛПЫ АҚПАРАТ 10-2
- АВТОКӨЛІКТІҢ СӘЙКЕСТЕНДІРУ ДЕРЕКТЕРІ.....10-3
- ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ РЕГЛАМЕНТІ 10-4
- АВТОКӨЛІК ДЕРЕКТЕРІ 10-8
- ЕСКЕРТПЕ 10-10

ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

Арнайы ақпарат

Автомобильді үнемді және қауіпсіз пайдалану және оны жақсы жағдайда ұстау үшін белгіленген кезеңділікпен автомобильге техникалық қызмет көрсету қажет.

Растау

Пайдалану жөніндегі Нұсқаулыққа енгізілген сервис туралы тіркеу ақпараты. Күні мен жүрісі техникалық қызмет көрсету станциясының мөрімен және Chevrolet дилері өкілінің қолымен расталады.

Техникалық қызмет көрсету кітапшасының дұрыс толтырылуын қадағалаңыз, онда техникалық қызмет көрсету туралы белгілер міндетті түрде қойылуы керек. Бұл кепілдік талаптарын ұсынудың міндетті шарты болып табылады.

Қосымша техникалық қызмет көрсету

Ауыр жұмыс жағдайлары

Пайдаланудың ауыр жағдайларына мыналар жатады:

- 10 км-ден аз қысқа қашықтыққа жиі жүру;
- Қарапайым автомобиль ұзақ уақыт бойы және/немесе жиі тоқтау режимінде төмен жылдамдықпен көлік жүргізу;
- Шанды жерде автомобильді басқару;
- Төбелі жерлерде және тауларда көлік жүргізу;

- Тіркемені сүйрету;
- Қоршаған орта температурасы 32°C немесе одан жоғары болған кезде автомобильді қалалық режимде басқару;
- Автомобильді такси немесе жүк тасымалдаушы ретінде пайдалану.
- Қоршаған орта температурасы 0°C-тан төмен болған кезде қозғалтқышты жиі іске қосу;
- Автомобильді тиісті сипаттамалары жоқ отынның сапасы нашар және/немесе октан саны төмен отынмен пайдалану. Пайдалану нұсқаулығындағы "ҰСЫНЫЛҒАН ОТЫН" бөлімін қараңыз. Төтенше жағдайларда жұмыс істеу кезінде жоспарланған техникалық қызмет көрсету жұмыстары жоспарланғаннан қысқа уақыт аралығында қажет болуы мүмкін. Техникалық қызмет көрсетудің қажетті жиілігі мен тәртібін анықтау үшін техникалық кеңесшімен байланысыңыз.

Күрделі (экстремалды) пайдалану жағдайларында

Жиі техникалық қызмет көрсету

- Қоса алғанда, қоғамдық көлік, әскери мақсаттағы немесе коммерциялық мақсаттағы автомобильдер:
  - Жедел жәрдем, полиция және апаттық-құтқару қызметінің автомобильдері.
  - Азаматтық мақсаттағы автомобильдер, мысалы,

әскери мақсатта пайдаланылатын аз тонналы жүк автомобильдері, жол талғмайтын көліктер және жеңіл автомобильдер.

- Техникалық көмек автомобильдері, мысалы, бір автокөліктің тартқыштары мен эвакуаторлары немесе тіркемелерді немесе басқа жүктерді тарту үшін үнемі қолданылатын кез келген автомобильдер.
- Коммерциялық мақсатта қарқынды қолданылатын автомобильдер, мысалы, курьерлік автомобильдер, жеке күзет қызметтерінің автомобильдері немесе тәулік бойы жұмыс істейтін кез-келген басқа автомобильдер.
- Ауада құм мен шаң көп болатын аймақтарда, мысалы, мұнай құбырларында және ұқсас жерлерде үнемі пайдаланылатын кез келген автомобильдер.
- 6 км қашықтыққа қысқа сапарлар үшін үнемі қолданылатын автомобильдер.

АВТОКӨЛІКТІҢ СӘЙКЕСТЕНДІРУ ДЕРЕКТЕРІ

Автокөліктің сәйкестендіру нөмірі (VIN)

Көлік құралының сәйкестендіру нөмірін мына жерлерде болады:

- жүргізуші жақтағы жел әйнегі астында.
- сәйкестендіру тақтасында.
- алдыңғы жолаушы жақта еденнің астында

Паспорт тақтасы

Сәйкестендіру тақтасы екінші тіректе орналасқан.

ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУДІ РЕТТЕУ

Автокөлік құралына мерзімді техникалық қызмет көрсету және тиісті құжаттаманы жүргізу иесінің міндеті болып табылады. Сізге әзірлеуші регламентіне толық сәйкестікте автокөліктің техникалық қызмет көрсетуден уақытылы өткендігі туралы құжаттамалық растама болуы керек.

Қызмет көрсетудің мерзімділігі қайсысы ертерек басталатынына байланысты автокөліктің жүгірісімен немесе қызмет мерзімімен анықталады.	Жүгіріс, км (x 1000)	3	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110	120	130
	Қызмет мерзімі, айлар	6	12	24	36	48	60	72	84	96	108	120	132	144	156
Оталдыру бітелері	(4)		I	I	R	I	I	R	I	I	R	I	I	R	I
Қозғалтқыш және беріліс қорабы: ағып кетудің және пайдалану сұйықтықтарының деңгейін тексеру.		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Аспалы агрегаттардың жетек белдігі: керілуін тексеру және қажет болған жағдайда реттеу.		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Аспалы агрегаттардың жетек белдігі: ауыстыру.		Әрбір 240 000 км													
Құбыршекті тексеру және қажет болған жағдайда ауыстыру.			I		I		I		I		I		I		I
IЖҚ ауа сүзгісі: сүзгі элементін ауыстырыңыз.	(5)	I	I	R	I	R	I	R	I	R	I	R	I	R	I
Отын сүзгісі (сыртқы) бензин қозғалтқышы: ауыстыру. (бар болса) (1) (2)		I	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R
Қозғалтқышты тоқтата тұру: Зақымдану мен шөгудің болуын тексеру.				I			I			I			I		
Шығару жүйесін ілу: Зақымданулар мен шөгудің болуын тексеру.		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Отын құбыршегі: тексеру.		I			I			I			I			I	

Белгілеулер:

I - пайдалану сұйықтықтарын реттеу, тазалау, керу, майлау, құюды бақылау және қажет болған жағдайда жүргізу және істен шыққан бөлшектерді ауыстыру;

Ауыстыру және жөндеу қосымша қызметтер болып табылады және бұл жұмыстарды көлік иесі төлейді;

R - ауыстыру;

(1) Егер автомобиль ауыр жағдайда пайдаланылса, жиі техникалық қызмет көрсету қажет: Сервистік кітапшаның 12-бетін немесе Пайдалану нұсқаулығын қараңыз;

(2) Пайдалану нұсқаулығындағы "ПАЙДАЛАНУ МАТЕРИАЛДАРЫ" бөлімін қараңыз;

(4) Ұсынылған сапаға сәйкес келмейтін отынды пайдаланған кезде әрбір техникалық қызмет көрсету кезінде тексеру және әдеттегі ТҚК-ге қарағанда екі есе жиі ауыстыру талап етілуі мүмкін. Бұл жұмыстар ТҚК жүргізу кезінде қосымша болып табылады. Отынға қойылатын талаптар пайдалану жөніндегі нұсқаулықта баяндалған;

(5) Егер автомобиль топырақты жолдарда пайдаланылса, оны 7500 км немесе 6 ай пайдаланғаннан кейін тексеру керек. Қажет болса, жөндеу, тазалау немесе ауыстыру жасаңыз.

ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ КЕСТЕСІ (жалғасы)

Автокөлік құралына мерзімді техникалық қызмет көрсету және тиісті құжаттаманы жүргізу иесінің міндеті болып табылады. Сізге әзірлеуші регламентіне толық сәйкестікте автокөліктің техникалық қызмет көрсетуден уақытылы өткендігі туралы құжаттамалық растама болуы керек.

Қызмет көрсетудің мерзімділігі қайсысы өртерек басталатынына байланысты автокөліктің жүгірісімен немесе қызмет мерзімімен анықталады.	Жүгіріс, км (x 1000)	3	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110	120	130	
	Қызмет мерзімі, айлар	6	12	24	36	48	60	72	84	96	108	120	132	144	156	
Мотор майын ауыстыру.	(1) (2) (4)	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	
Қозғалтқыштың май сүзгісін ауыстыру.	(1)	Өрбір қозғалтқыш майын ауыстырған кезде. Күрделі (экстремалды) пайдалану жағдайында әр 5000 км сайын.														
Көмір адсорберін үрлейтін құбыршек: Бітелуін тексеріңіз.		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	
Көмір адсорбері: Ауыстыру.		Күрделі жағдайларда (тегіс емес, шаңды жолдарда) тұрақты пайдалану кезінде. Өрбір 10 000км сайын.														
Салқындату жүйесіндегі сұйықтық деңгейін және ағулардың болуын тексеру.		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	
Салқындатқыш сұйықтықты ауыстыру және ағып кетуді тексеру.	(2) (3)	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	
Құбыршектер, штуцерлер, радиатор және СС сорғысы: деңгей мен ағуын тексеру.		I		I		I		I		I		I		I		
Кондиционер жүйесінің жұмысын тексеру.	(*)	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	
Салонның ауа сүзгісі (кондиционер): ауыстыру	(7)	I	I	I	R	I	I	R	I	I	R	I	I	R	I	
Кондиционердің ауа қабылдағышының маталық қорғнышы: Бітелуді тексеріңіз.			I		I		I		I		I		I		I	
Тасымалдау корпусын саңылаусыздыққа тексеру.		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	
Толық жетекті тұрақты пайдалану кезінде (4x4) тасымалдау корпусының майын ауыстырыңыз.	(2)	Өр 3 жыл немесе 70 000 км сайын														

Белгілеулер:

I - пайдалану сұйықтықтарын реттеу, тазалау, керу, майлау, құюды бақылау және қажет болған жағдайда жүргізу және істен шыққан бөлшектерді ауыстыру; Ауыстыру және жөндеу қосымша қызметтер болып табылады және бұл жұмыстарды көлік иесі төлейді;

R - ауыстыру;

(1) Егер автомобиль ауыр жағдайда пайдаланылса, жиі техникалық қызмет көрсету қажет: қызмет көрсету кітапшасының 12-бетін немесе Пайдалану нұсқаулығын қараңыз;

(2) Пайдалану нұсқаулығындағы "ПАЙДАЛАНУ МАТЕРИАЛДАРЫ" бөлімін қараңыз;

(3) Өр 150 000 км немесе 5 жыл сайын ауыстыру.

(4) Қозғалтқыш майының қалдық қызмет ету мерзімінің индикаторы болса, жұмыс жағдайына байланысты индикатордың нақты көрсеткіштерін басшылыққа алу қажет. Қозғалтқыш майын ауыстыру аралығын қысқартуға болады.

(7) Шаңды жерде жұмыс істейтін автомобильдерге жиі техникалық қызмет көрсету қажет. (*) Ресивер-құрғатқыш бес жылда бір рет ауыстырылады.

ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ КЕСТЕСІ (жалғасы)

Автокөлік құралына мерзімді техникалық қызмет көрсету және тиісті құжаттаманы жүргізу иесінің міндеті болып табылады. Сізде әзірлеуші регламентіне толық сәйкестікте автокөліктің техникалық қызмет көрсетуден уақытылы өткендігі туралы құжаттамалық растама болуы керек.

Қызмет көрсетудің мерзімділігі қайсысы өртерек басталатынына байланысты автокөліктің жүгірісімен немесе қызмет мерзімімен анықталады.	Жүгіріс, км (x 1000)	3	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110	120	130	
	Қызмет мерзімі, айлар	6	12	24	36	48	60	72	84	96	108	120	132	144	156	
БАҚ (барлық модификациялар): май деңгейін тексеру және қажет болған жағдайда толтыру	(2)	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	
Автоматты беріліс қорабының трансмиссиялық майы	(2)	Төмендегі сілтемені қараңыз (8)														
Алдыңғы және артқы біліктер: май деңгейін тексеру.		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	
Алдыңғы және артқы біліктер: майды ауыстыру.	(1) (2)	Әр 120 000 км.														
Тежегіш қалыптар мен дискілер: тозуды тексеру.	(5)	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	
Бастырмалар: тозуды тексеру.	(5)	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	
Тежегіш магистральдар (құбырлар мен шлангілер): герметикалығын тексеру		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	
Тежегіш сұйықтық: сұйықтық деңгейін тексеріңіз, егер ол минимумнан төмен болса - ағып жетуді жою және тежегіш сұйықтықты ауыстыру. (1) (2) (4)		I	I	R	I	R	I	R	I	R	I	R	I	R	I	
Тұрақ тежегіш жүйесі: тексеру және реттеу. Ілмектер мен кабельдерді майлау.		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	
Шарлы тіректер мен аспа тұтқалары: Саңылаулар мен зақымдануларды бағалау.		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	

Белгілеулер:

I - пайдалану сұйықтықтарын реттеу, тазалау, керу, майлау, құдыды бақылау және қажет болған жағдайда жүргізу және істен шыққан бөлшектерді ауыстыру;

Ауыстыру және жөндеу қосымша қызметтер болып табылады және бұл жұмыстарды көлік иесі төлейді;

R - ауыстыру;

(1) Егер автомобиль ауыр жағдайда пайдаланылса, жиі техникалық қызмет көрсету қажет: Сервистік кітапшаның 12-бетін немесе Пайдалану нұсқаулығын қараңыз;

(2) Пайдалану нұсқаулығындағы "ПАЙДАЛАНУ МАТЕРИАЛДАРЫ" бөлімін қараңыз;

(4) Ауыр және күрделі жағдайларда пайдалану кезінде әрбір 15 000 км немесе жылына 1 рет ауыстыру:

- Қыратты жерлерде және тауларда жүру;

- Тіркемемен жиі жүру;

(5) Ауыр жағдайларда жиі техникалық қызмет көрсету қажет: қысқа қашықтыққа жүру, кептеліс жағдайында төмен жылдамдықпен жиі жүру, лас жолдармен жүру;

(8) Автоматты беріліс қорабындағы майды ауыстыру жұмыс кезінде қажет:

- қалыпты жағдайда әрбір 140 000 км сайын;

- ауыр жағдайларда әрбір 70 000 км сайын.

ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ КЕСТЕСІ (жалғасы)

Автокөлік құралына мерзімді техникалық қызмет көрсету және тиісті құжаттаманы жүргізу иесінің міндеті болып табылады. Сізде әзірлеуші регламентіне толық сәйкестікте автокөліктің техникалық қызмет көрсетуден уақытылы өткендігі туралы құжаттамалық растама болуы керек.

Қызмет көрсетудің мерзімділігі қайсысы өртерек басталатынына байланысты автокөліктің жүгірісімен немесе қызмет мерзімімен анықталады.	Жүгіріс, км (x 1000)	3	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100	110	120	130
	Қызмет мерзімі, айлар	6	12	24	36	48	60	72	84	96	108	120	132	144	156
Алдыңғы және артқы амортизаторлар: бөлшектердің бекітілуін және майдың ағып кетуін тексеріңіз.															
Шиналар: ауа қысымын, тозу мен зақымдануды тексеру, қажет болған жағдайда ауыстыру. Доңғалақ бұрандаларының тартылу сәтін тексеру. (6) Егер нормадан ауытқу байқалса, дөңгелектерді орнату бұрыштарын тексеріңіз.															
Дене және түбі: лак-бояу жабынының бүтіндігін және коррозия іздерінің болуын тексеру.															
Қауіпсіздік белдіктері: белдіктерді, құлыптар мен бекітпелерді, олардың жұмысын және қосылыстардың тартылу сәтін тексеру.															
Алдыңғы бүйірлік есіктің әйнек тығыздағышы: GM силиконды бүріккіш бөтелкесін әйнек сырғанайтын ішкі және төменгі тығыздағыш манжеттеріне жағыңыз. Силикон майын әйнек тығыздағыштың тік алдыңғы және артқы жағына жағу керек.															
Электр жабдықтары: диагностикалық құралдың көмегімен ақаулық кодтарын тексеру.															
Жарық құралдары және дыбыстық сигнал: тексеру.															
Желқағар әйнегін тазартқыштар мен жуғыштар: щеткалардың жағдайын тексеру және қажет болған жағдайда оларды жуу.															
Фараларды реттеу: жарық сәулелерінің бағытын тексеру.															
Отын бағының ауашығарғышы: өткізгіштігін тексеру.															

Белгілеулер:

I - пайдалану сұйықтықтарын реттеу, тазалау, керу, майлау, құюды бақылау және қажет болған жағдайда жүргізу және істен шыққан бөлшектерді ауыстыру;

Aуыстыру және жөндеу қосымша қызметтер болып табылады және бұл жұмыстарды көлік иесі төлейді;

R - ауыстыру;

(6) Шиналардың жай - күйін қозғалтқыш іске қосылғанға дейін, ал шиналардағы ауа қысымын отын бағына әрбір құю кезінде немесе кемінде айына бір рет (манометрді пайдалана отырып) тексеру керек.

АВТОКӨЛІК ДЕРЕКТЕРІ

Пайдаланылады	Сұйықтық	Сыйымдылығы
Мотор майы (зауыттан жеткізу кезінде)	DEXOS1 0W20	5,7
Қозғалтқыштың салқындатқыш сұйықтығы (зауыттан жеткізілген кезде)	DEX-COOL/Caltex ELC	9,1
БААҚ арналған сұйықтық (зауыттан жеткізу кезінде)	Dexron VI	9,9
Тежегіш сұйықтық (зауыттан жеткізілген кезде)	DOT4	0,877

Ұсынылатын сұйықтықтар мен жағармайлар

Түйін немесе агрегат	Майлау материалы / сұйықтық
Автоматты беріліс қорабы	Dexron IV майы
Мотор майы	Dexos 1 gen 2 спецификациясына сәйкестікке сертифициратталған SAE қажетті тұтқырлықтағы мотор майы.
Тежегіш жүйе	Тежегіш сұйықтық DOT 4
Шыны жууға арналған сұйықтық	Мұздату температурасы бойынша жергілікті талаптарға жауап беретін автомобиль шыны жуатын сұйықтық
Қозғалтқыштың салқындатқыш сұйықтығы	50/50 таза ауыз су мен жаңа DEX-COOL салқындатқыш қоспасын қолданыңыз

☎7810

chevrolet-auto.kz